

Spolufinancováno
Evropskou unií

Územní studie krajiny

Doplňující průzkumy a rozbor – Textová zpráva

SPRÁVNÍHO OBVODU OBCE S ROZŠÍŘENOU
PŮSOBNOSTÍ VYSOKÉ MÝTO

2026

ASITIS

Přípravení na
klimatickou změnu

Objednatel: Město Vysoké Mýto

B. Smetany 92

566 01 Vysoké Mýto

IČ: 00279773

Zpracovatelé:

ASITIS s.r.o.

Vážného 99/10, 621 00 Brno

se sídlem: Vážného 99/10, 621 00 Brno

IČO: 07836686

zastoupen: Ing. Martin Vokřál, jednatel

kontakt: email: vokral@asitis.cz, tel.: +420 777 551 594

**Přípraveni na
klimatickou změnu**

EKOTOXA s.r.o.

Lidická 700/19, 602 00 Brno, Veverčí

IČ: 64608531

Institut regionálních informací s.r.o.

Chládkova 898/2, 616 00 Brno

ATREGIA s.r.o.

Vážného 10, 621 00 Brno

IČ: 02017342

Autorský Tým:

Ing. Eva Birgusová

vedení projektu a koordinace prací, lesnictví

Mgr. Klára Pavková

ochrana přírody, biodiverzita, migrační prostupnost, těžba, brownfieldy

Ing. Žaneta Žůrková

rekreace a turistický ruch

Ing. Ondřej Tučka

vodní režim, vodní hospodářství, zemědělství

Bc. Tomáš Mühr

práce v GIS, zpracování výkresů

Ing. arch. Michal Hadlač

autorizovaný architekt pro obor územní plánování – urbanismus

Ing. Milada Kadlecová

bydlení a sídelní struktura

Ing. Milada Májska, PhD.

ochrana přírody a krajiny – kvalita přístupů a rozhraní sídel a krajiny, terénní průzkumy

Mgr. Jakub Kura

dopravní a technická infrastruktura, terénní průzkumy

Ing. Anna Mádrová

urbanismus – kvalita přístupů a rozhraní sídel a krajiny, terénní průzkumy

Ing. Barbora Májková

autorizovaná krajinářská architektka – ÚSES, rizika, problémy a ohrožení

Bc. Karolína Vašíňová

krajinářská architektka – primární a terciární struktura krajiny, krajinný ráz

Obsah

1	ÚVOD	11
1.1	Územní studie krajiny pro správní obvod ORP Vysoké Mýto	11
2	SOUHRNNÝ POPIS ŘEŠENÉHO ÚZEMÍ	13
2.1	Popis stávající stavu území	13
2.2	Hlavní obecné vývojové trendy území	16
2.2.1	Vývoj využívání území	16
2.3	Funkční využití území	18
2.3.1	Zemědělství	18
2.3.2	Lesnictví	18
2.3.3	Voda v krajině	19
2.3.4	Dopravní infrastruktura	21
2.4	Terénní šetření	22
3	ROZBOR KRAJINNÝCH STRUKTUR, VAZEB A HODNOT V ÚZEMÍ, VČETNĚ VAZEB KRAJINNÝCH STRUKTUR ZA HRANICE ŘEŠENÉHO ÚZEMÍ	23
3.1	Popis a vymezení základních struktur krajiny – Primární struktura	23
3.1.1	Klimatické poměry	23
3.1.2	Geologie a geomorfologie	24
3.1.3	Pedologie	29
3.1.4	Hydrologické poměry (včetně hydrogeologie)	30
3.1.5	Ekologie – biogeografie	31
3.1.6	Klíčové aspekty primární krajinné struktury ve vztahu k ÚSK	36
3.2	Sekundární struktura	40
3.2.1	Historický vývoj území	40
3.2.2	Analýza vazeb a sídel v krajině	40
3.2.3	Sídelní struktura	40
3.2.4	Kvalita přístupu ze sídla do volné krajiny	43
3.2.5	Schopnost krajiny zabezpečovat každodenní rekreaci	44
3.2.6	Poměr mezi rozvojovými potřebami sídla a možnostmi jejich naplnění v krajině	45
3.2.7	Vazba přírodních složek	47
3.2.8	Rozbor využívání krajiny člověkem a vyhodnocení jeho potřeb	48
3.3	Terciární struktura	90
3.3.1	Ochrana přírody a krajiny	90
3.3.2	Krajinný ráz	105
3.3.3	Zjištěné hodnoty v území včetně přesahu za hranice řešeného území	108
4	ROZBOR POŽADAVKŮ NA ZMĚNY V ÚZEMÍ	122
4.1	Územně plánovací dokumentace a podklady	122
4.1.1	Politika územního rozvoje České republiky	122
4.1.2	Územní rozvojový plán	127
4.1.3	Zásady územního rozvoje Pardubického kraje	128
4.1.4	Územní plány obcí	132
4.1.5	Územně analytické podklady a Rozbor udržitelného rozvoje území SO ORP Vysoké Mýto	134
4.1.6	Komplexní pozemkové úpravy	138

4.2	Strategické dokumenty a plány	140
4.2.1	Plán dílčího povodí.....	140
4.2.2	Plán územního systému ekologické stability.....	141
4.2.3	Plány péče.....	141
4.2.4	Preventivní hodnocení krajinného rázu.....	142
4.2.5	Strategie EU pro přizpůsobení se změně klimatu a Strategie přizpůsobení se změně klimatu v podmínkách ČR	142
4.2.6	Strategie ochrany před povodněmi na území ČR	145
4.2.7	Koncepce ochrany před následky sucha pro území České republiky	145
4.2.8	Strategie ochrany před negativními dopady povodní a erozními jevy přírodě blízkými opatřeními v České republice.....	145
4.2.9	Strategie EU v oblasti biologické rozmanitosti do roku 2030	147
4.2.10	Koncepce zprůchodnění říční sítě ČR	147
4.2.11	Oblastní plán rozvoje lesů pro přírodní oblast	147
4.2.12	Lesní hospodářské plány, lesní hospodářské osnovy	148
4.2.13	Další relevantní studie a projekty v řešeném území	148
5	ROZBOR OHROŽENÍ, RIZIK A PROBLÉMŮ (STÁVAJÍCÍCH A POTENCIÁLNÍ)	151
5.1	Rozbor problémů v oblasti vodního režimu, obhospodařované půdy, ekologické stability a biodiverzity	151
5.1.1	Vodního režimu a jeho narušení	151
5.1.2	Degradace půdy.....	158
5.1.3	Stav a trend úbytku biodiverzity ve vazbě na ekologický stav území	163
5.1.4	Narušení funkčnosti ÚSES.....	168
5.1.5	Migrační prostupnost krajiny	168
5.1.6	Jiná stávající narušení a potenciální ohrožení přírodních hodnot nebo funkcí krajiny.....	173
5.2	Rozbor problémů v oblasti krajinného rázu, rekreace, prostupnosti krajiny a usměrňování rozvoje abiotických struktur v krajině	175
5.2.1	Problémy v oblasti krajinného rázu	175
5.2.2	Rozbor možností naplnění rozvojových potřeb obnovitelných zdrojů energie v krajině	188
5.2.3	Sesuvná území, poddolovaná území a jejich střety s rozvojem sídel.....	190
5.2.4	Rozbor poměru mezi rozvojovými potřebami sídel a možnostmi jejich naplnění	192
5.2.5	Opuštěné nebo nevyužívané areály a plochy ve volné krajině a v kontaktu s ní (brownfieldy).....	194
5.2.6	Stávající či budoucí předpokládané zátěže z krajiny:	195
6	PŘEDBĚŽNÉ VYMEZENÍ KRAJINNÝCH OKRSKŮ	201
7	SOUHRNNÉ VYHODNOCENÍ.....	203
7.1	Souhrnný stav využití území, zajištění požadavků a potřeb člověka v krajině, ekologická stability	203
7.1.1	Zjištěné hlavní hodnoty a potenciály krajiny	203
7.1.2	Zjištěná hlavní ohrožení, rizika a problémy v krajině	206
8	VYHODNOCENÍ A ZPŘESNĚNÍ TYPŮ KRAJINY ZE ZÚR	209
9	URČENÍ PROBLÉMŮ K ŘEŠENÍ.....	211
9.1	Analýza vazeb sídel a krajiny.....	211
9.2	Lesnictví	211

9.3	Zemědělství.....	211
9.4	Voda v krajině (narušená hydrografická síť).....	211
9.5	Ochrana přírody, biodiverzita, migrační prostupnost.....	212
9.6	Krajinný ráz	212
9.7	Nefunkční ÚSES	212
9.7.1	<i>Nesoulad mezi vymezením ÚSES v ÚP a projektu ÚSES (Atregia, 2023).....</i>	<i>212</i>
9.8	Těžba nerostných surovin, sesuvná území.....	213
9.9	Rekreace a turistický ruch.....	213
9.10	Dopravní a technická infrastruktura	213
9.11	Opuštěné nebo nevyužívané areály a plochy ve volné krajině a v kontaktu s ní (brownfieldy) 213	
10	PŘEHLED JEVŮ DOPORUČENÝCH K DOPLNĚNÍ DO ÚZEMNĚ ANALYTICKÝCH PODKLADŮ	214
11	SEZNAM ZKRATEK.....	215
12	POUŽITÉ ZDROJE	219

Tabulka 1 Druhy pozemků z katastru nemovitostí v řešených obcích v ha	14
Tabulka 2 Zastoupení kultur v SO ORP Vysoké Mýto dle evidence LPIS.....	18
Tabulka 3 Celková plocha les a lesnatost v jednotlivých obcích SO ORP Vysoké Mýto	18
Tabulka 4 Významné vodní toky v SO ORP Vysoké Mýto dle vyhlášky č. 178/2012 Sb., v platném znění	19
Tabulka 5 Dlouhodobé srovnání vývoje počtu obyvatel v SO ORP Vysoké Mýto a ČR	41
Tabulka 6 Diferenciace bytové výstavby v obcích SO ORP Vysoké Mýto a širší srovnání	42
Tabulka 7 Kategorie a subkategorie lesa	49
Tabulka 8 Hodnocení lesnatosti a rozložení lesa v území	53
Tabulka 9 Zastoupení kultur v SO ORP Vysoké Mýto dle evidence LPIS.....	57
Tabulka 10 Zemědělské výrobní oblasti	57
Tabulka 11 Zastoupení méně příznivých oblastí v SO ORP Vysoké Mýto dle evidence LPIS	59
Tabulka 12 Největší uživatelé zemědělské půdy v SO ORP Vysoké Mýto	60
Tabulka 13 Uživatelé zemědělské půdy hospodařící v režimu ekologického zemědělství dle evidence LPIS.....	60
Tabulka 14 Útvary povrchových vod v SO ORP Vysoké Mýto.....	63
Tabulka 15 Ložiska a jejich těžba na území SO ORP	64
Tabulka 16 Přehled komunikací II. třídy	68
Tabulka 17 Zásobování pitnou vodou	73
Tabulka 18 Odkanalizování území	75
Tabulka 19 Přehled středních a velkých fotovoltaických elektráren v SO ORP Vysoké Mýto s výkonem nad 0,1 MW.....	78
Tabulka 20 Brownfieldy na území SO ORP Vysoké Mýto	81
Tabulka 21 Naučné stezky v SO ORP Vysoké Mýto	84
Tabulka 22 Cíle nadregionální a regionální úrovně rekreace a turistického ruchu a jejich propojenost.....	85
Tabulka 23 Nadregionální biokoridory zasahující do SO ORP Vysoké Mýto	90
Tabulka 24 Regionální biocentra zasahující do SO ORP Vysoké Mýto	91
Tabulka 25 Regionální biokoridory zasahující do SO ORP Vysoké Mýto	91
Tabulka 26 Registrované významné krajinné prvky na území SO ORP Vysoké Mýto	95
Tabulka 27 Zvláště chráněná území v SO ORP Vysoké Mýto.....	96
Tabulka 28 Evropsky významné lokality na území SO ORP Vysoké Mýto	97
Tabulka 29 Přírodní biotopy s největším zastoupením na území SO ORP Vysoké Mýto ..	100
Tabulka 30 Lokality výskytu zvláště chráněných druhů s národním významem na území SO ORP Vysoké Mýto.....	102
Tabulka 31 Památkové rezervace v SO ORP Vysoké Mýto	110
Tabulka 32 Nemovité kulturní památky v SO ORP Vysoké Mýto.....	110
Tabulka 33 Problémy jednotlivých obcí	135
Tabulka 34 Aktuální plány péče o ZCHÚ na území SO ORP Vysoké Mýto	141
Tabulka 35 Cenné lokality, které nejsou součástí výkresů územních plánů.....	163
Tabulka 36 Střet záměrů v ÚP s přírodně cennými lokalitami na území SO ORP	169
Tabulka 37 Střet záměrů v ÚP s přírodními biotopy na území SO ORP	169
Tabulka 38 Střet záměrů migračními koridory velkých savců na území SO ORP	173
Tabulka 39 Kvalita přístupu ze sídla do volné krajiny vybraných základních sídel.....	177
Tabulka 40 Kvalita vzájemných propojení sídel.....	181
Tabulka 41 Souhrnné vyhodnocení kvality vzájemných propojení sídel	184
Tabulka 42 Pozemní FVE	188

Tabulka 43 Agro fotovoltaika	188
Tabulka 44 Plovoucí FVE.....	189
Tabulka 45 Zastavěná či zastavitelná plocha v sesuvném území.....	192
Tabulka 46 Srovnání vymezených zastavitelných ploch pro obytnou výstavbu a hodnoty URBANKY	193
Tabulka 47 Brownfieldy uplatňující se v krajině na území SO ORP Vysoké Mýto.....	194
Tabulka 48 Vymezení krajinných okrsků	201
Tabulka 49: Vymezení vlastních krajin	209

Obrázek 1 Rozsah řešeného území	13
Obrázek 2 Vodní plochy a říční síť	20
Obrázek 3 Klimatické poměry	24
Obrázek 4 Geomorfologie	26
Obrázek 5 Hypsometrie	27
Obrázek 6 Geologie	28
Obrázek 7 Pedologie.....	29
Obrázek 8 Vymezení údolních niv.....	31
Obrázek 9 Biochory a bioregiony	33
Obrázek 10 Potenciální přirozená vegetace.....	36
Obrázek 11 Krajinné celky	39
Obrázek 12 Kategorie a subkategorie lesa.....	50
Obrázek 13: Obrázek Klimatická změna – ohrožené smrkové porosty.....	51
Obrázek 14 Změna podmínek pěstování smrku, buku a dubu pro období 2021-2040	52
Obrázek 15 Meliorace a odvodnění.....	62
Obrázek 16 Přehled vyjíždky z SO ORP Vysoké Mýto.....	66
Obrázek 17 Dopravní infrastruktura	71
Obrázek 18 Přehled technické infrastruktury v řešeném území	72
Obrázek 19 Potenciál území ČR pro využití pro fotovoltaickou energii.....	78
Obrázek 20 Potenciál pro výrobu elektrické energie větrnou elektrárnou	80
Obrázek 21 Turistické oblasti v SO ORP Vysoké Mýto	82
Obrázek 22 Turistická lákadla v SO ORP Vysoké Mýto	84
Obrázek 23 Natura2000.....	98
Obrázek 24 Památné stromy.....	99
Obrázek 25 Přírodní biotopy	101
Obrázek 26 Lokality zvláště chráněných druhů s národním významem	103
Obrázek 27 Vymezený biotop vybraných zvláště chráněných druhů velkých savců na území SO ORP.....	104
Obrázek 28 Krajiny ze ZUR.....	121
Obrázek 29 Návrhy opatření v povodí kritických bodů.....	146
Obrázek 30 Návrhy opatření na vodních tocích a nivách	146
Obrázek 31 Hydrologické skupiny půd	152
Obrázek 32 Kritické body	154
Obrázek 33 Kategorie erozní ohroženosti a potenciálně erozně ohrožené DSO	159
Obrázek 34 Potenciální ohroženost větrnou erozí.....	161
Obrázek 35 Potenciální ohroženost spodních vrstev utužením	162
Obrázek 36 Zaznačené lokality s nedostatkem zeleně na území města Vysoké Mýto.....	167
Obrázek 37 Zaznačené lokality s nedostatkem zeleně na území obcí Zámorsk, Dobříkov a Sruby	167
Obrázek 38 Kvalita prostupnosti krajiny mezi sousedními obcemi SO ORP Vysoké Mýto.	185
Obrázek 39 Ortofoto mapa z 50 let Aktuální ortofoto mapa	187
Obrázek 40 Sesuvná území	191
Obrázek 41 Viditelnost FVE Kosořín v SO ORP Vysoké Mýto	197
Obrázek 42 Krajinné okrsky	202
Obrázek 43 Vymezení vlastních krajin	210

1 Úvod

1.1 Územní studie krajiny pro správní obvod ORP Vysoké Mýto

Zpracování územní studie krajiny (dále jen ÚSK) poskytuje výjimečnou příležitost pro komplexní řešení volné krajiny, včetně koordinace soukromých a veřejných zájmů v krajině. Potřeby rozvoje a ochrany zastavěného území včetně vymezování zastavitelných ploch jsou dostatečně řešeny v územně plánovacích dokumentacích, ve volné krajině však doposud nebyly územně plánovací nástroje dostatečně uplatňovány. ÚSK navíc řeší návaznosti přesahující hranice obcí.

Stále více je nutné se věnovat problémům způsobeným změnami klimatu (povodně vs. sucho) v sídlech i ve volné krajině, následkům hospodaření v krajině a k adaptaci na negativní projevy změny klimatu. ÚSK tak reaguje na dokumenty Strategie EU pro přizpůsobení se změně klimatu (tzv. Adaptační strategie) a na její národní ekvivalent, kterým je dokument Strategie přizpůsobení se změně klimatu v podmínkách ČR (tzv. Adaptační strategie ČR). S tím souvisí také změny v biologické rozmanitosti, prostupnost a přístupnost krajiny, protipovodňová a protierozní opatření v krajině nebo tzv. zelená infrastruktura.

Těžištěm ÚSK je návrh a průběh opatření sloužící k

- **předcházení a odstraňování následků nevhodného hospodaření v krajině,**
- **adaptaci na negativní projevy změny klimatu,**
- optimalizaci vodního režimu vodní, větrná eroze), protipovodňová problematika a retence vody (sucho),
- ochraně obhospodařované půdy a ekosystémů,
- podpoře biodiverzity,
- ochraně krajinného rázu,
- zlepšení rekreačního potenciálu,
- zlepšení prostupnosti krajiny,
- vztahy sídel ve volné krajině.

ÚSK musí dodržet a zachovat komplexity ÚSK tak, aby postihovala podstatná témata v oblasti:

- vodního režimu krajiny,
- obhospodařované půdy,
- ekologické stability,
- biodiverzity,
- krajinného rázu,
- rekreace,
- prostupnosti krajiny
- usměrňování rozvoje abiotických struktur v krajině,

a navrhovala k řešení těchto témat opatření využitelná jako podklad při další plánovací a rozhodovací činnosti v území, zejména při pořizování územních plánů a jejich změn

Nejedná se o priority, spíše však o tematické oblasti (okruhy témat), které byly řešeny jednotlivými odbornými garanty.

Územní studie krajiny je pořizována jako územní studie ve smyslu § 61 písm. a) § 67 nového stavebního zákona č. 283/2021 Sb., stavební zákon ve znění pozdějších předpisů. Po splnění požadavků vyžadovaných tímto zákonem se stane jedním ze základních podkladů pro plánovací a rozhodovací činnost, zejména orgánů územního plánování, orgánů ochrany přírody, stavebních úřadů a dalších orgánů podílejících se na rozhodování o krajině.

Cílem ÚSK je vytvořit odborný komplexní dokument, který řeší koncepční víceoborový přístup k řešení krajiny a jejích funkcí s využitím koordinační úlohy územního plánování. ÚSK se zabývá jak volnou krajinou, tak sídly, jakož i vzájemnými vztahy sídel a volné krajiny. V sídlech je její záběr podstatně více než ve volné krajině limitován měřítkem zpracování a z toho vyplývající podrobnosti řešení. Cílem návrhu ÚSK je vytvoření předpokladů pro existenci zdravé a odolné krajiny, která představuje životní prostředí člověka i zdroj uspokojování jeho potřeb.

Územní studie krajiny bude sloužit především jako podklad pro plánovací a rozhodovací činnost v krajině, podklad pro stanovení koncepce uspořádání krajiny v územním plánu, případně pro následná řešení regulačních plánů. Současně bude také sloužit k doplnění jevů do ÚAP.

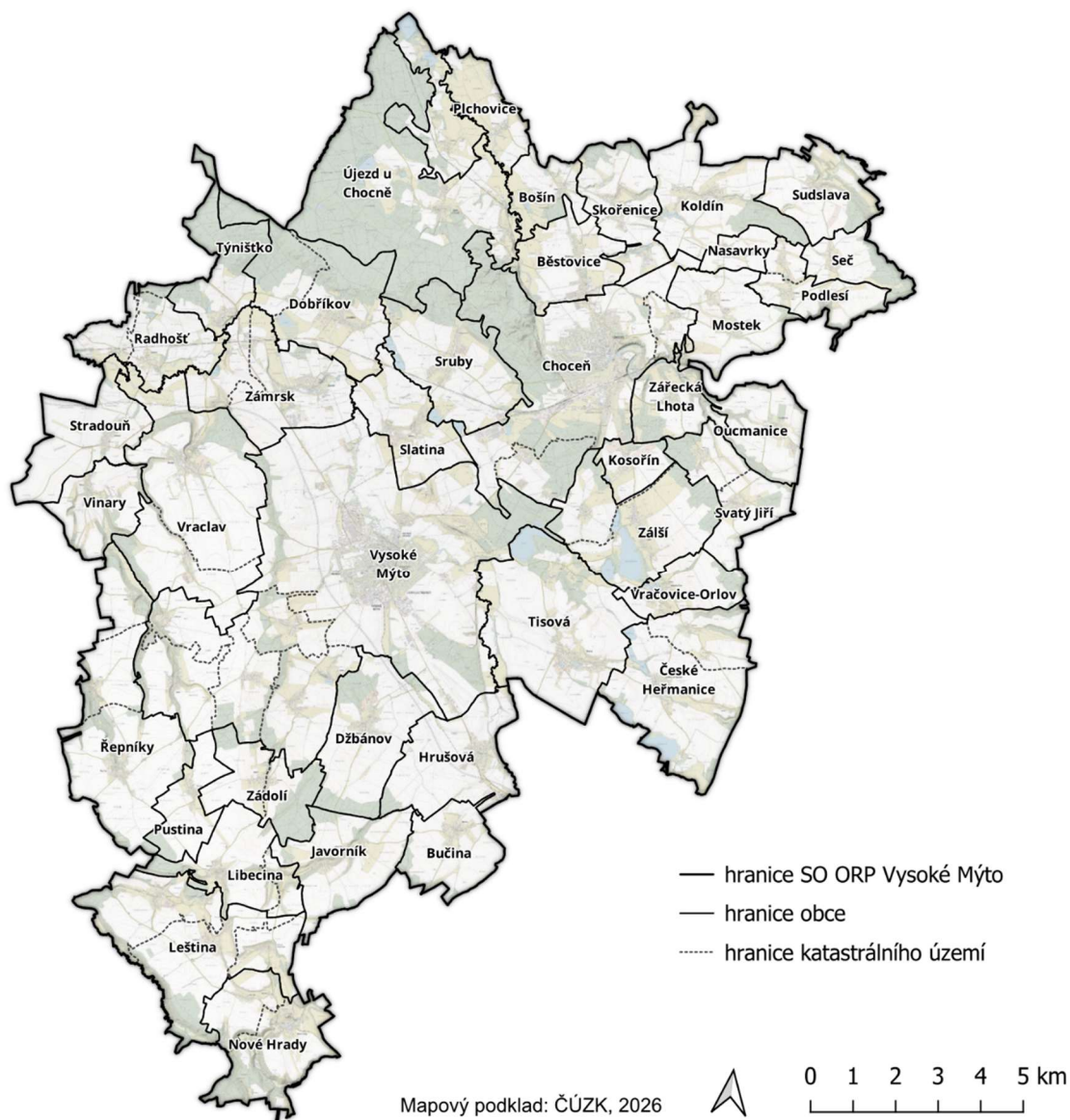
2 Souhrnný popis řešeného území

2.1 Popis stávající stavu území

Řešeným územím je správní území SO ORP Vysoké Mýto.

Rozloha vymezeného řešeného území je 281, 89 km².

Obrázek 1 Rozsah řešeného území

Zdroj: ČÚZK, 2026

V tabulce níže jsou uvedeny základní údaje o druzích pozemků v řešených obcích.

Tabulka 1 Druhy pozemků z katastru nemovitostí v řešených obcích v ha

Obec	Celková výměra	Zemědělská půda	Nezemědělská půda	Lesní pozemek	Vodní plocha	Zastavěná plocha a nádvoří	Ostatní plocha	Koeficient ekologické stability
Běstovice	419	339	80	13	8	10	50	0,434
Bošín	252	200	51	24	9	2	15	0,814
Bučina	383	322	61	32	1	7	21	0,207
České Heřmanice	997	785	212	66	76	15	55	0,373
Dobříkov	852	364	489	403	29	9	47	2,083
Džbánov	659	497	162	125	2	8	26	0,397
Hrušová	608	521	87	25	12	10	41	0,289
Choceň	2 169	1 036	1 133	676	68	92	297	1,340
Javorník	548	445	103	73	0	7	23	0,305
Koldín	635	480	154	113	10	7	24	0,576
Kosořín	175	140	35	17	4	2	10	0,989
Leština	1 067	815	252	184	6	11	51	0,584
Libecina	482	368	114	85	0	5	23	0,446
Mostek	469	424	46	17	3	5	21	0,242
Nasavrky	133	119	13	3	0	2	8	0,216
Nové Hradky	672	442	230	170	7	8	45	0,808
Oucmanice	365	275	90	57	2	6	25	0,303
Plchovice	288	260	28	0	10	3	14	1,263
Podlesí	328	267	61	37	0	4	19	0,440
Pustina	284	242	42	26	-	3	13	0,196
Radhošť	480	395	85	37	10	6	32	0,415
Řepníky	1 096	863	233	170	1	14	48	0,276
Seč	243	157	86	71	1	3	12	0,809
Skořenice	446	332	114	63	4	9	38	0,322
Slatina	429	388	41	2	7	6	25	0,550
Srubby	690	458	232	144	26	9	52	0,793
Stradouň	514	471	43	7	4	8	25	0,103
Sudslava	441	331	110	85	1	5	19	0,575
Svatý Jiří	438	318	120	88	1	7	24	0,466
Tisová	1 097	874	222	88	65	13	57	0,503
Týništěčko	411	134	277	250	5	4	18	2,378
Újezd u Chocně	1 636	411	1 225	1 109	29	10	76	3,802
Vinary	347	266	81	43	2	5	32	0,347
Vraclav	1 391	1 108	283	181	5	19	78	0,316
Vračovice- Orlov	291	230	61	38	7	4	13	0,418
Vysoké Mýto	4 203	3 029	1 174	571	38	149	417	0,466
Zádolí	426	249	177	163	0	3	11	0,832
Zálší	773	527	246	134	74	8	30	0,856
Zámorsk	747	618	129	26	18	19	66	0,352
Zářecká Lhota	302	181	120	94	6	4	16	1,231

ORP Vysoké Mýto	28 183	19 681	8 502	5 510	552	521	1 920	
-----------------------	--------	--------	-------	-------	-----	-----	-------	--

Zdroj: ČSÚ 2024

Souhrn:

- Zemědělský půdní fond zaujímá v území 69,8 % z celkové rozlohy SO ORP.
- Ostatní plocha zaujímá 6,8% z celkové rozlohy SO ORP.
- Lesní půdní fond zaujímá v území 19,6 % z celkové rozlohy SO ORP.

2.2 Hlavní obecné vývojové trendy území

2.2.1 Vývoj využívání území

V období středověku po vzniku královského města (1260) dochází k postupnému mýcení lesů a zakládání trojpolního hospodaření. V nivách vznikají menší louky a místy rybníčky, krajina je charakteristická drobnými plužinami a cestní sítí.

Později (16.–18. století) se osídlení stabilizuje, zemědělství se rozšiřuje na pěstování lnu a konopí, v 18. stol. se rozšiřuje o brambory. Dochází k rušení menších rybníků ve prospěch orné půdy. Z důvodů rostoucí poptávky po dřevu (uhlířství, stavebnictví) se začínají zakládat hospodářské porosty a jejich správa se začíná více plánovat.

V období industrializace dochází v zemědělství k scelování polí, zakládání prvních meliorací, používají se nové plodiny (cukrovka, jeteloviny), v širším regionu se posiluje pěstování okopanin.

V lesnictví se systematizuje hospodaření, časté vnášení smrku na horších půdách a dochází k zalesňování méně úrodných ploch.

Období od první republiky do 2. světové války (1918–1948).

V zemědělství se rozšiřují pestré osevní postupy, rozvíjí se živočišná výroba; dochází k dalšímu odvodňování mokřin a technické modernizaci hospodářství.

V průmyslu rostou menší továrny – karosárna ve Vysokém Mýtě přechází na výrobu autobusů a speciálních karoserií, z města se stává regionální průmyslový uzel.

V období socialismu dochází ke kolektivizaci zemědělství (JZD, státní statky), zcelování pozemků, likvidaci mezí a remízů, masivním melioracím a velkolánovému pěstování obilovin, kukuřice a řepky, zvyšuje se riziko vodní a větrné eroze.

Lesnictví přechází na státní správu, převažují jehličnatých monokultury (často smrkové), snižuje se druhová pestrost.

Po roce 1989 až do současnosti:

V zemědělství se transformují podniky, v živočišné výrobě v nížinách dochází k útlumu, nárůstu obilovin a řepky;

Po roce 2004 vlivem politiky EU (agro-environmentální opatření, biopásy), se postupně vracejí krajinné prvky, ale současně se zvyšuje zábor kvalitní zemědělské půdy pro dopravu, výrobu a komerci v zázemí sídel a podél hlavních tahů.

V lesnictví po roce 2015 v důsledku lokálních dopadů kůrovcové kalamity a sucha, se zvyšují nahodilé těžby; obnova směřuje k pestřejším, odolnějším porostům. V blízkosti města roste i rekreační funkce lesa.

Prostorové a krajinářské rysy dnes

- Převaha orné půdy na rovinách a plošinách se sprašemi;
- louky a nivní zemědělství podél menších vodotečí;
- lesy spíše v plošně menších komplexech na okrajích pahorkatiny.
- rozšíření zastavěných a ostatních ploch (průmysl, doprava),
- lokální úbytky orné půdy;
- protierozní a vodohospodářská opatření reagují na sucha a bleskové srážky.
- dědictví socialistických meliorací – narovnané toky, odvodňovací systémy – dodnes ovlivňuje vodní režim;
- současné projekty se snaží vracet do krajiny mokřady, tůň a rozptýlenou zeleň.

Zajímavostí města vysoké Mýto je, že vzniklo na volném prostranství, tzv. „na zeleném drnu,“ bylo proto možné přesně pravidelně rozplánovat jeho půdorys, který s centrálním čtvercovým náměstím a pravoúhlou sítí ulic se dodnes dochoval a je tak ukázkou vrcholných projevů vyspělého urbanismu poloviny 13. století.

2.3 Funkční využití území

2.3.1 Zemědělství

2.3.1.1 Evidence dle LPIS

Tabulka 2 Zastoupení kultur v SO ORP Vysoké Mýto dle evidence LPIS

Kultura z evidence LPIS	Výměra [ha]	% výměry	Počet DPB*
jiná kultura	20.4	0.12	28
jiná trvalá kultura	5.6	0.03	11
ovocný sad	0.5	0.003	1
rychle rostoucí dřeviny	0.7	0.004	1
standardní orná půda	13910.8	81.54	1182
travní porost (na orné půdě)	263.6	1.55	79
trvalý travní porost	2572.7	15.08	995
úhor	285.0	1.67	175
zalesněná půda	1.1	0.01	2
Celkový součet	17060.4	100.00	2474

Zdroj: LPIS k 31. 12. 2025 (MZe ČR)

2.3.2 Lesnictví

2.3.2.1 Rozložení lesa a lesnatost

Rozložení lesa v ORP Vysoké Mýto je

Tabulka 3 Celková plocha les a lesnatost v jednotlivých obcích SO ORP Vysoké Mýto

Obec	Celková výměra (ha)	Lesní pozemek (ha)	lesnatost (%)
Běstovice	419	13	3,0
Bošín	252	24	9,7
Bučina	383	32	8,3
České Heřmanice	997	66	6,6
Dobříkov	852	403	47,3
Džbánov	659	125	19,0
Hrušová	608	25	4,1
Choceň	2 169	676	31,1
Javorník	548	73	13,4
Koldín	635	113	17,7
Kosořín	175	17	10,0
Leština	1 067	184	17,2
Libecina	482	85	17,7
Mostek	469	17	3,6
Nasavrky	133	3	1,9
Nové Hradky	672	170	25,3
Oucmanice	365	57	15,5

Plchovice	288	0	0,2
Podlesí	328	37	11,3
Pustina	284	26	9,2
Radhošť	480	37	7,7
Řepníky	1 096	170	15,5
Seč	243	71	29,1
Skořenice	446	63	14,1
Slatina	429	2	0,5
Srubby	690	144	20,9
Stradouň	514	7	1,3
Sudslava	441	85	19,3
Svatý Jiří	438	88	20,0
Tisová	1 097	88	8,0
Týništěko	411	250	60,9
Újezd u Chocně	1 636	1 109	67,8
Vinary	347	43	12,3
Vraclav	1 391	181	13,0
ORP Vysoké Mýto	28 183	5 510	19,55

Zdroj: ČSÚ 2024, výpočet ASITIS s.r.o.

Souhrn:

- Lesnatost SO ORP Vysoké Mýto (% zastoupení lesních pozemků v poměru k celkové výměře obce) je nižší než republikový průměr (34%).
- Nejvíce lesnatou obcí je Újezd u Chocně (67,8%) a Týništěko (60,9%).
- Neméně lesnatou obcí jsou Plchovice (0,2 %) a Slatina (0,5 %).

2.3.3 Voda v krajině

2.3.3.1 Říční síť

Oblast SO ORP Vysoké Mýto spadá do povodí Labe. Nejvýznamnějšími vodními toky na území SO ORP jsou Tichá Orlice (Zářecká Lhota, Choceň, Běstovice, Újezd u Chocně, Plchovice), Novohradka (Nové Hrady, Leština) a Loučná (Hrušová, Tisová, Vysoké Mýto, Zámorsk, Slatina, Dobříkov, Týništěko, Radhošť, Vraclav). Mezi větší vodní toky patří například Blahovský potok (Libecina, Javorník, Hrušová, Džbánov, Vysoké Mýto) Sloupnický potok (České Heřmanice, Tisová) Teplický potok (Mostek, Skořenice, Běstovice, Bošín) Skořenický potok (Seč, Koldín, Skořenice, Bošín) Svařeňka (Řepníky, Vysoké Mýto, Vinary, Stradouň) či Brodec (Sudslava).

Tabulka 4 Významné vodní toky v SO ORP Vysoké Mýto dle vyhlášky č. 178/2012 Sb., v platném znění

Název vodního toku	Identifikátor vodního toku	Číslo hydrologického pořadí	Délka vodního toku v kategorii významný v km	Vymezení úseku vodního toku v kategorii významný
Tichá Orlice	10100023	1-02-02-001	104,5	

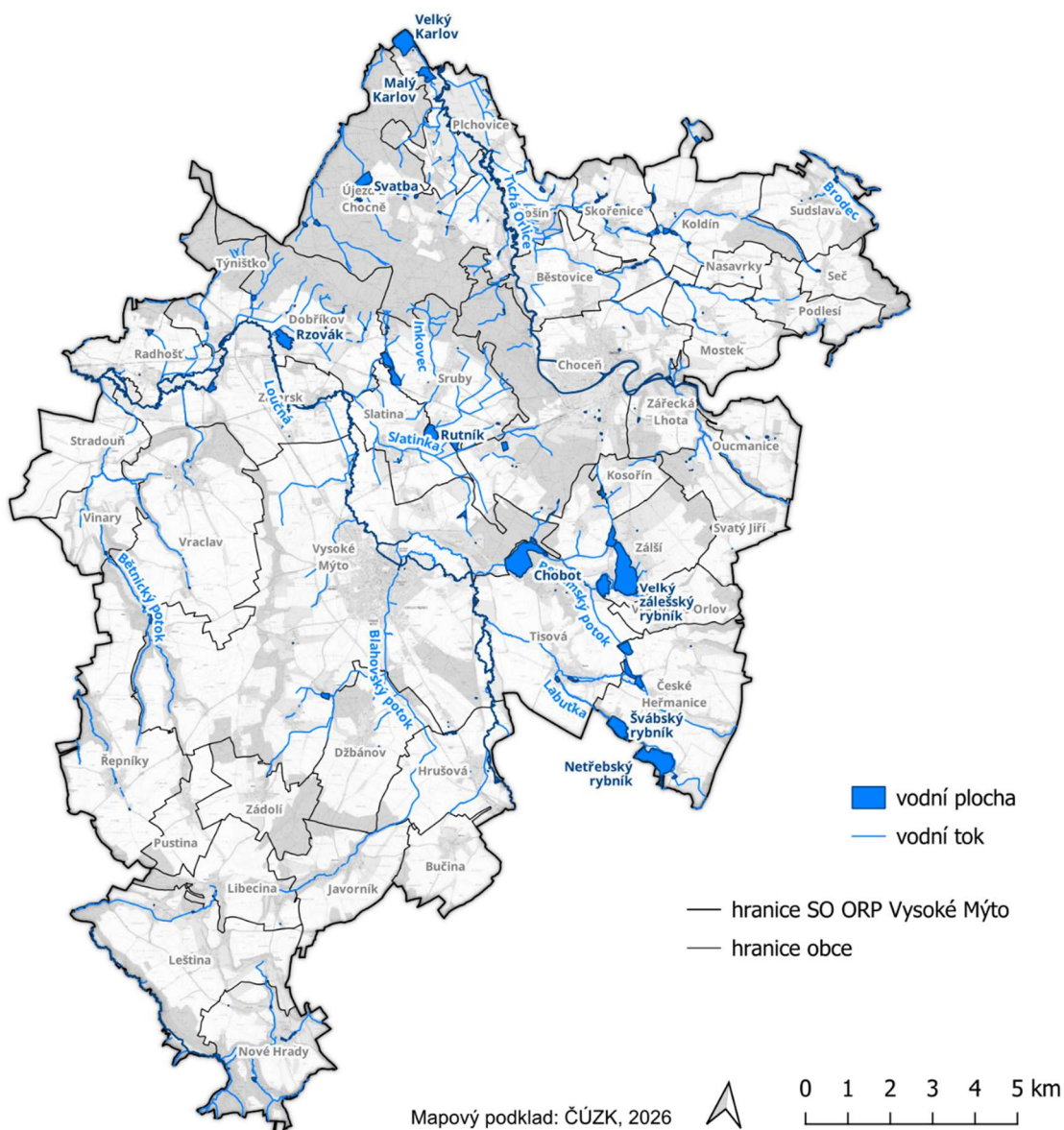
Loučná	10100037	1-03-02-001	82,0	
Novohradka	10100079	1-03-03-040	48,5	

Zdroj: Vyhláška č. 178/2012 Sb., v platném znění

2.3.3.2 Vodní plochy (počet, seznam)

V řešeném území je dle vrstvy DIBAVOD (04/2010) evidováno 233 vodních ploch, z nichž největší plochu tvoří Velký zálešský rybník (4,6 ha), nádrž Chobot (4,2 ha), Netřebský rybník (3,0 ha), nádrž Velký Karlov (1,7 ha), Švábský rybník (1,5 ha), nádrž Lačnov (1,3 ha) a další. Celková rozloha vodních ploch v řešeném území je podle dat DIBAVOD 26,5 ha. Vzhledem ke stáří dat je počet nádrží a plocha orientační.

Obrázek 2 Vodní plochy a říční síť

Zdroj: ISVS, DIBAVOD

2.3.4 Dopravní infrastruktura

Dopravní síť v SO ORP Vysoké Mýto je tvořena kombinací silniční, železniční a nemotorové dopravy. Hlavní osy procházejí územím především v severozápadně-jihovýchodním směru. Páteřní komunikaci tvoří silnice I/35, která vykazuje vysokou intenzitu dopravy (18 000 vozidel/24 h). Tuto zátěž v budoucnu převezme právě budovaná dálnice D35. Železniční dopravu zastupuje tranzitní koridorová trať č. 010 (Kolín – Česká Třebová) s intenzitou cca 330 vlaků denně, a dále regionální tratě č. 018 a č. 026. Síť doplňují silnice II. a III. třídy zajišťující obslužnost jednotlivých obcí. Nemotorová doprava je zastoupena dálkovou cyklotrasou č. 18 a hustou sítí cyklistických a turistických tras, které jsou soustředěny zejména v severní části území. Téma dopravní infrastruktury je podrobněji zpracováno v kapitole Dopravní a technická infrastruktura.

2.4 Terénní šetření

Terénní šetření na území SO ORP Vysoké Mýto probíhalo v květnu 2026 a bylo zaměřeno zejména na krajinný ráz, ochranu přírody, vodní režim a přechod sídel do volné krajiny.

Z terénního šetření byla pořízena fotodokumentace, která byla zpracována formou Přílohy č. 1. Zdrojem fotografií je ASITIS s.r.o.

3 Rozbor krajinných struktur, vazeb a hodnot v území, včetně vazeb krajinných struktur za hranice řešeného území

3.1 Popis a vymezení základních struktur krajiny – Primární struktura

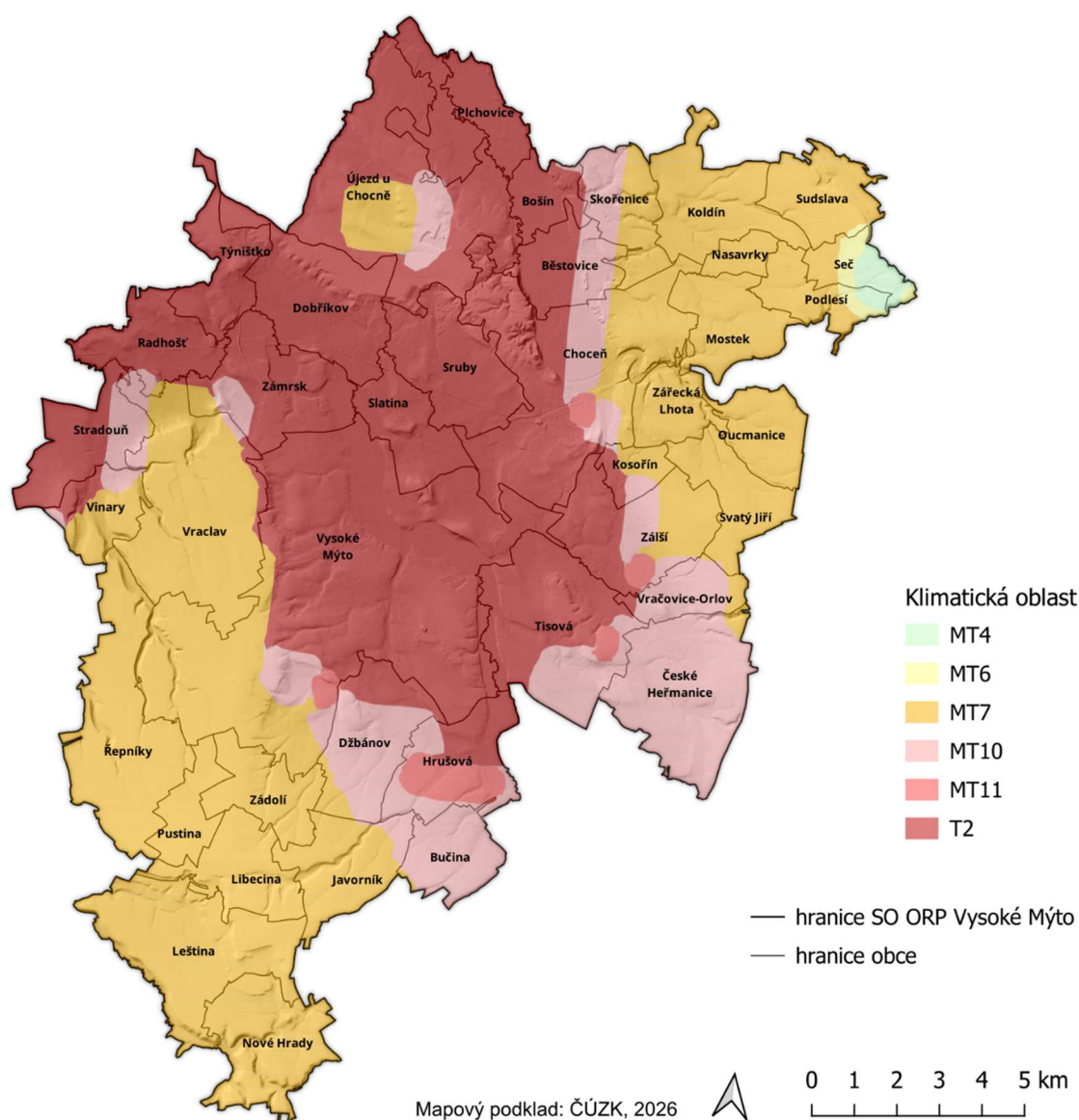
3.1.1 Klimatické poměry

Dle Quitta leží nižší území v teplé klimatické oblasti T 2, v mírně teplé oblasti MT 9, MT 10 a MT 11 (Quitt 1971).

Podnebí je charakterizováno přechodem od teplého a mírně suchého k mírně teplému a středně vlhkému. Teploty se pohybují v průměru kolem 7 °C (sousední Litomyšl 7,7 °C, Ústí nad Orlicí 7,2 °C, Hlinsko 6,3 °C). Sumy ročních srážek ukazují, že jde o území v průměru vlhčí. Průměrný úhrn srážek se pohybuje kolem 600 mm za rok. Na severu ORP je území dobře dotováno srážkami, kterých přibývá k východu. Zimy však bývají přesto s malým množstvím sněhu.

Vyskytují se teplotní inverze, především v depresích, plochých brázdách, kotlinách, sníženinách (např. nivách). Na strmějších svazích se projevuje expoziční klima (Culek 2013).

Obrázek 3 Klimatické poměry

Zdroj: Klimatické regiony ČR

3.1.2 Geologie a geomorfologie

Z geomorfologického hlediska náleží řešené území SO ORP Vysoké Mýto do provincie Česká vysočina, subprovincie Česká tabule a oblasti Východočeská tabule. Území leží na rozhraní tří geomorfologických celků – Svitavské pahorkatiny, Orlické tabule a Východolabské tabule. Většina ORP leží v celku Svitavská pahorkatina, severním cípem v celku Orlická tabule a malou plochou v celku Východolabská tabule. Z podcelků jsou v ORP zahrnuty největší plochou Loučenská tabule, dále Třebechovická tabule a malou plochou Pardubická kotlina, Českořebovská vrchovina a Chrudimská tabule. (Demek et al., 2006)

Nejvyšším bod leží 485 m n. m. u obce Libecina, nejnižším bodem je hladina řeky Loučné u obce Sedlíštko.

Reliéf řešeného území je převážně pahorkatinný s ploššími hřbety členěnými mělkými i prudkými údolími a širšími nivami vodních toků. Významnou roli zde hraje zejména řeka Loučná a Tichá Orlice a jejich přítoky. Významným geomorfologickým útvarem definujícím území je Vraclavský hřbet.

Obrázek Geomorfologické členění

Geologická stavba řešeného území SO ORP Vysoké Mýto je tvořena převážně sedimentárními horninami svrchnokřídového stáří, které jsou místy překryty mladšími kvartérními sedimenty. Území lze z hlediska geologických poměrů rozdělit na několik dílčích částí, které se liší zejména typem horninového podloží, vazbou na vodní toky a přítomností mladších pokryvných sedimentů. (Culek et al., 2013)

Plošší západní a centrální části území jsou geologicky vázány především na sedimenty České křídové pánve. V této části je geologický podklad tvořen především svrchnokřídovými vápnitými jílovcí, na nichž se místy zachovaly pokryvy štěrkopískových teras ze staršího pleistocénu, na povrchu s příměsí spraše. (Culek et al., 2013)

V jižní části území vystupují především vápnito-jílovité glaukonitické pískovce. Na ně místy navazují křemenné, jílovité a glaukonitické pískovce, dále vápnité jílovce, slínovce a prachovce, místy s podřadnými vložkami jílovitého vápence. V této části území jsou zastoupeny také písčité slínovce až spongilitické jílovce, místy silicifikované, tedy horniny charakteru opuk. (ČGS, 2026a)

Ve východní části řešeného území je patrný pruh silicifikovaných vápnitých jílovců a slínovců. Tato část navazuje na geologicky odlišné polohy křídových sedimentů, které se odlišují vyšším zastoupením zpevněných a místy silicifikovaných hornin. V jihovýchodní části SO ORP se dále vyskytují spraše a sprašové hlíny, které představují mladší pokryvné sedimenty a významně ovlivňují charakter půdního prostředí. (ČGS, 2026a)

Samostatně lze vymezit údolní polohy vodních toků, zejména nivní části vázané na řeku Loučnou a Tichou Orlici a jejich přítoky. Okolí vodních toků je tvořeno především nivními sedimenty, na které místy navazují písky a štěrky. V těchto částech území se projevuje dlouhodobé ukládání říčních a povodňových sedimentů. Podél toků s povodím na opukách a slínech jsou zastoupeny vápnité jílovité hlíny, zatímco v návaznosti na toky přitékající ze širšího prostoru Železných hor se mohou uplatňovat nivní bezkarbonátové písčité hlíny. (Culek et al., 2013; ČGS, 2026a)

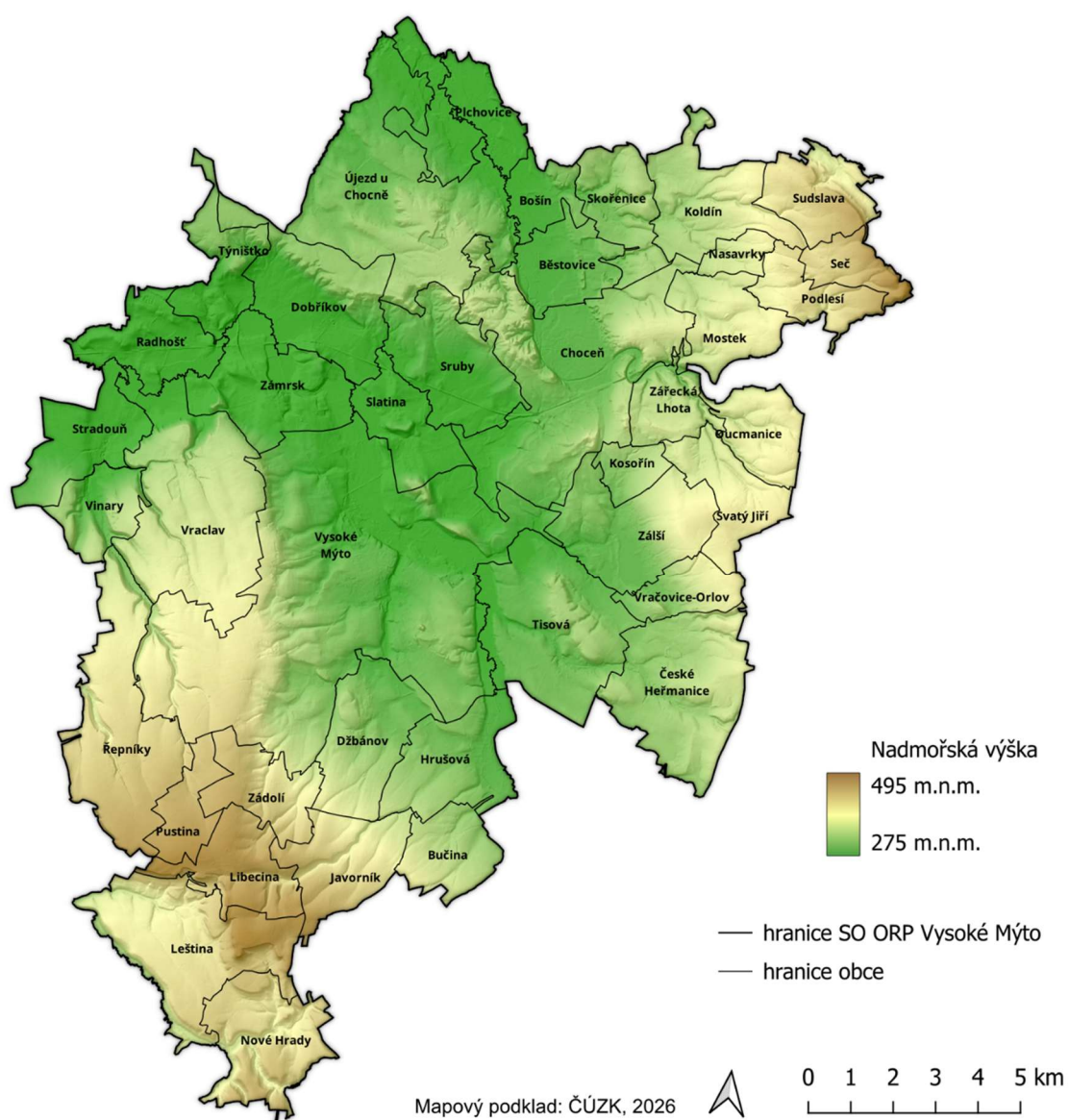
V částech SO ORP, které navazují na opukové a slínovcové plošiny, je reliéf charakteristický plošinami se širokými, mělkými údolími a místy se strmějšími okrajovými svahy. Tento charakter odpovídá širšímu území křídových sedimentů východních Čech a v rámci ORP se projevuje zejména v místech s výskytem opuk, slínovců a vápnitých jílovců. (Culek et al., 2013; ČGS, 2026a)

Obrázek 4 Geomorfologie

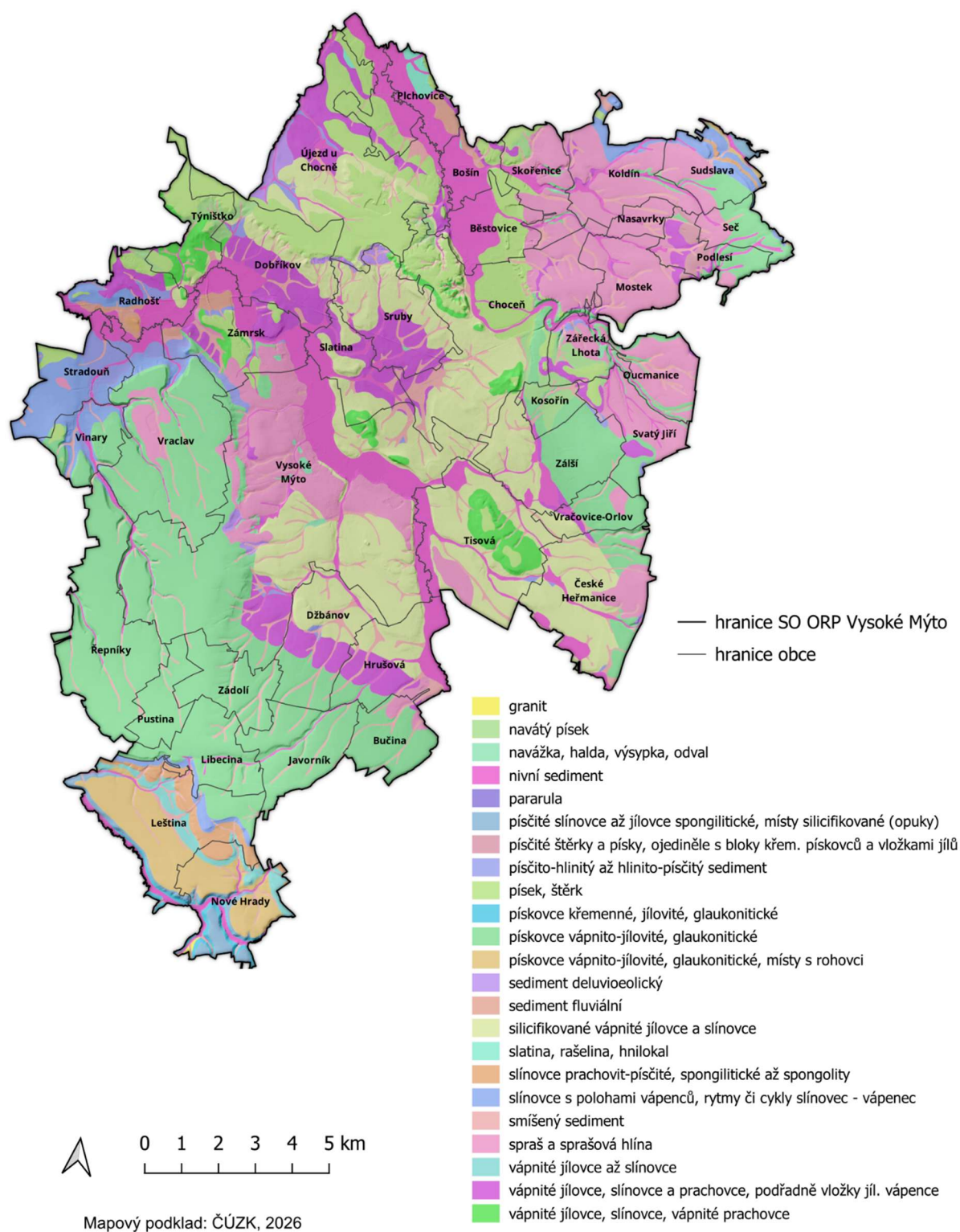
Zdroj: Geomorfologické členění, VÚKOZ

Obrázek 5 Hypsometrie

Zdroj: DMR5G

Obrázek 6 Geologie

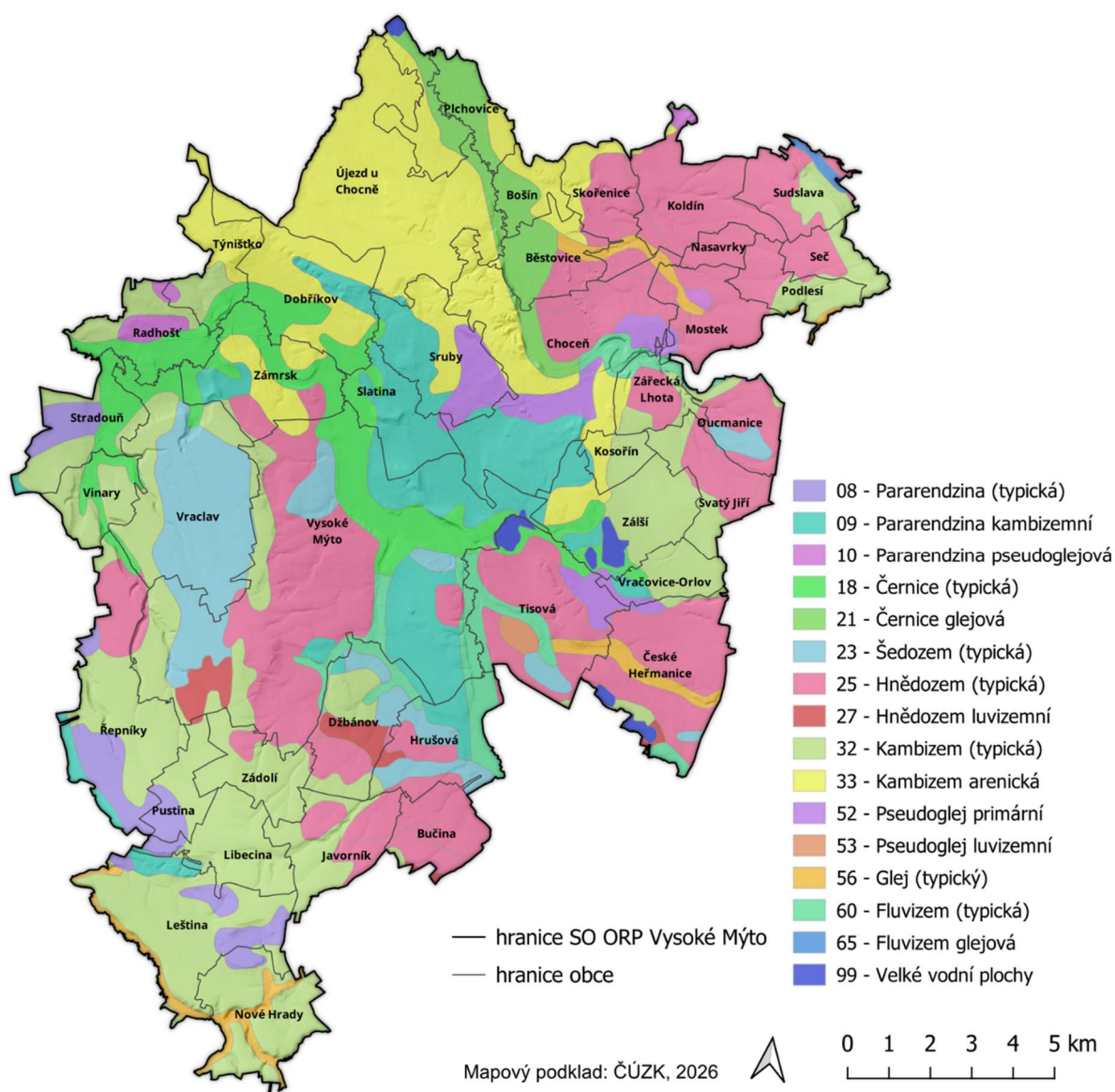
Zdroj: Geologická mapa ČR

3.1.3 Pedologie

Pedologické poměry se odvíjejí od geologického podloží a hydrologických podmínek. V území se nachází několik typů půd.

Z pedologického hlediska se jedná o poměrně pestré území. V jižní části SO ORP má významné zastoupení kambizem (především jih ORP), na kterou navazuje šedozem (okolí Vraclavi) a hnědozem (Vysoké Mýto, Koldín). V okolí vodních toků dochází k největší diverzitě půd, zastoupené zejména černicí, fluvizemí, kambizemí a pseudoglejem. Místy se zde vyskytuje také podzol glejový a glejová. (ČGS, 2026b)

Obrázek 7 Pedologie

Zdroj: Pedologická mapa ČR

3.1.4 Hydrologické poměry (včetně hydrogeologie)

Oblast SO ORP Vysoké Mýto spadá do povodí Labe. Nejvýznamnějšími vodními toky na území SO ORP jsou Tichá Orlice (Zářecká Lhota, Choceň, Běstovice, Újezd u Chocně, Plchovice), Novohradka (Nové Hradky, Leština) a Loučná (Hrušová, Tisová, Vysoké Mýto, Zámorsk, Slatina, Dobříkov, Týniště, Radhošť, Vraclav). Mezi větší vodní toky patří například Blahovský potok (Libecina, Javorník, Hrušová, Džbánov, Vysoké Mýto) Sloupnický potok (České Heřmanice, Tisová) Teplický potok (Mostek, Skořenice, Běstovice, Bošín) Skořenický potok (Seč, Koldín, Skořenice, Bošín) Svařeňka (Řepníky, Vysoké Mýto, Vinary, Stradouň) či Brodec (Sudslava). V intravilánu většiny obcí pak dále nalezneme potok či bezejmenný tok. Soustavu vodních toků doplňují vodní plochy, zejména vodní nádrže a rybníky (EDPP 2010–2022).

Téměř celé území se nachází v chráněné oblasti akumulace vod (CHOPAV) Východočeská křída (MÚ Vysoké Mýto 2020).

Na území se nachází tři hydrogeologické rajóny základní vrstvy. Severozápadní okraj území patří do hydrogeologického rajónu s označením HGR 4360, který se nazývá Labská křída, západní okraj území spadá do HGR 4310 Chrudimská křída a převážná část území spadá do HGR 4270 Vysokomýtská synklinála.

Dále se na západním okraji území v nivě Loučné nachází svrchní vrstva – Kvartér Loučné a Chrudimky HGR 1130 a v severní části je vymezen HGR 1110 Kvartér Orlice.

Vodní nádrže

Vodní nádrže v řešeném území plní vodní nádrže především rybochovnou, protipovodňovou a krajinnou funkci. Většina z nich leží na přítocích Loučné. Nádrže byly často vybudovány jako soustavy rybníků. V řešeném území je dle vrstvy DIBAVOD (04/2010) evidováno 233 vodních ploch, o celkové rozloze 26,5 ha.

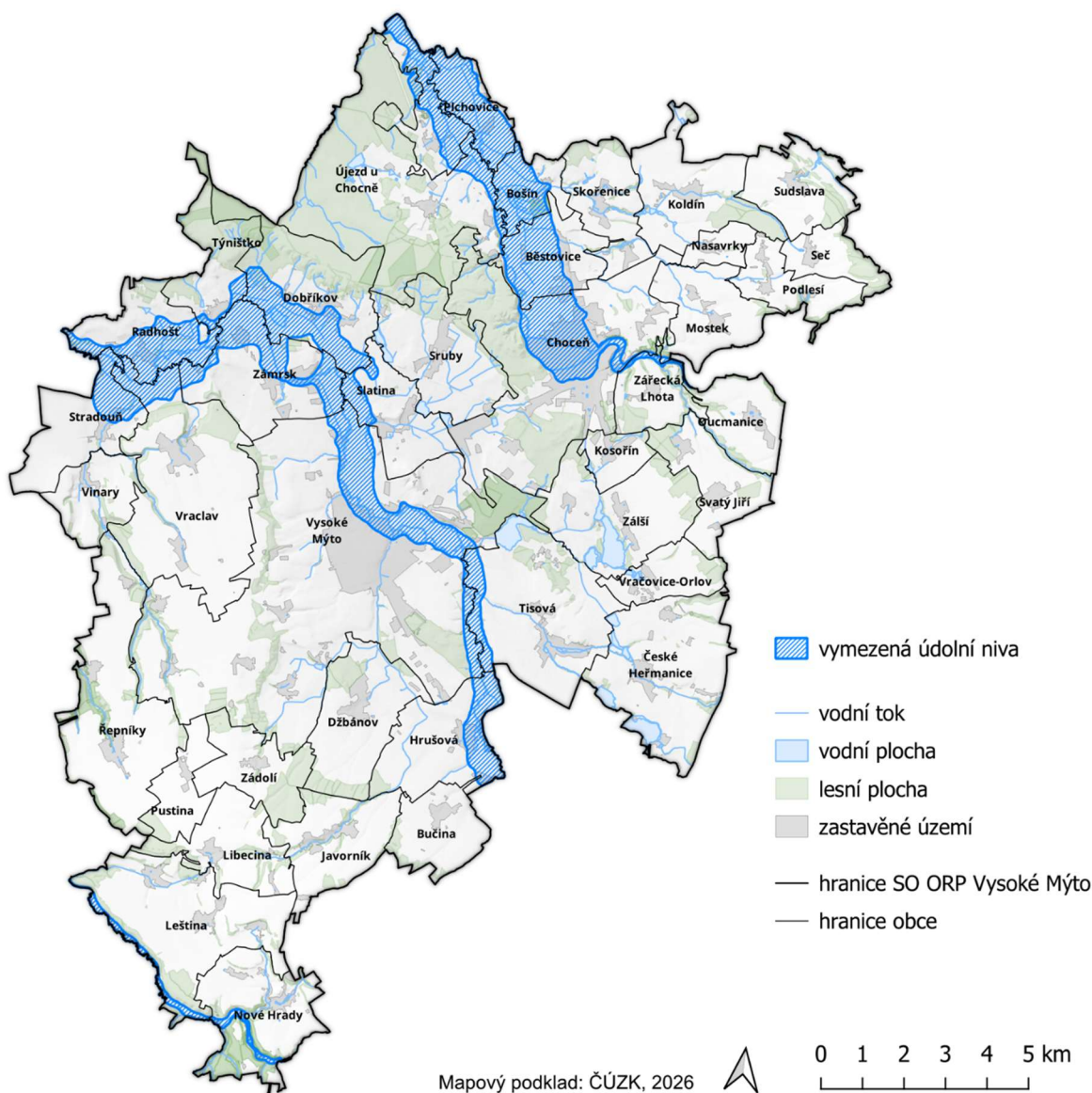
Rámcové vymezení údolních niv

Dle zadání ÚSK je potřebné rámcově vymežit údolní nivy, které patří k primární struktuře krajiny. Na významných vodních tocích v ČR bylo rámcové vymezení údolních niv již provedeno, a to v rámci projektu společností EKOTOXA s.r.o., GISAT s.r.o. a DHP Conservation s.r.o. Vrstva je poskytována bezplatně AOPK ČR.

Na území SO ORP byly nivy vymezeny na významných vodních tocích Tichá Orlice, Loučná a Novohradka.

Rámcové vymezení niv bylo provedeno automatizovaně pro referenční měřítko 1:25 000 a je podkladem pro vymezení významného krajinného prvku (VKP) údolní niva dle zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, v platném znění. VKP by měl být vymezen v přesnějším měřítku (do 1:10 000) dle metodiky MŽP (Metodika podrobného vymezení údolních niv (2024), https://www.mzp.cz/cz/udolni_niva).

Obrázek 8 Vymezení údolních niv

Zdroj: Rámcové vymezení údolních niv, TAČR, EKOTOA, GISat

3.1.5 Ekologie – biogeografie

Řešené území SO ORP Vysoké Mýto leží na pomezí několika bioregionů, které se v území promítají rozdílným reliéfem, vegetačními stupni i charakterem přirozené vegetace. Plošší západní a centrální části správního obvodu, včetně širšího prostoru Loučenské tabule, náleží převážně k Chrudimskému bioregionu. Severní část území zasahuje do Třebechovického bioregionu, severovýchodní až východní část do Svitavského bioregionu a jihozápadní okraj správního obvodu do Železnohorského bioregionu. (Culek et al., 2013; AOPK ČR, 2026d)

Západní a centrální část správního obvodu, odpovídající převážně Chrudimskému bioregionu, je vázána především na plošší až pahorkatinné části křídové tabule. V širším biogeografickém vymezení Chrudimský bioregion zahrnuje východní část geomorfologického podcelku Pardubická kotlina, jižní část zasahuje do Chrudimské tabule a na východě do Loučenské

tabule i Vraclavského hřbetu. Typický reliéf bioregionu tvoří opukové až slínovcové plošiny, které na jihu a východě nabývají rázu členitých pahorkatin. V bioregionu převažuje 2. bukovo-dubový a 3. dubovo-bukový vegetační stupeň. V lesních porostech je místy zachována přirozená druhová skladba s převládajícím dubem, zčásti však byla přeměněna ve smrkové a borovicové monokultury. Potenciální přirozenou vegetací jsou dubohabřiny, podél vodních toků se vyskytují luhy se střemchovými jasaninami a charakteristickou součástí vegetace jsou také olšiny na slatinách. (Culek et al., 2013)

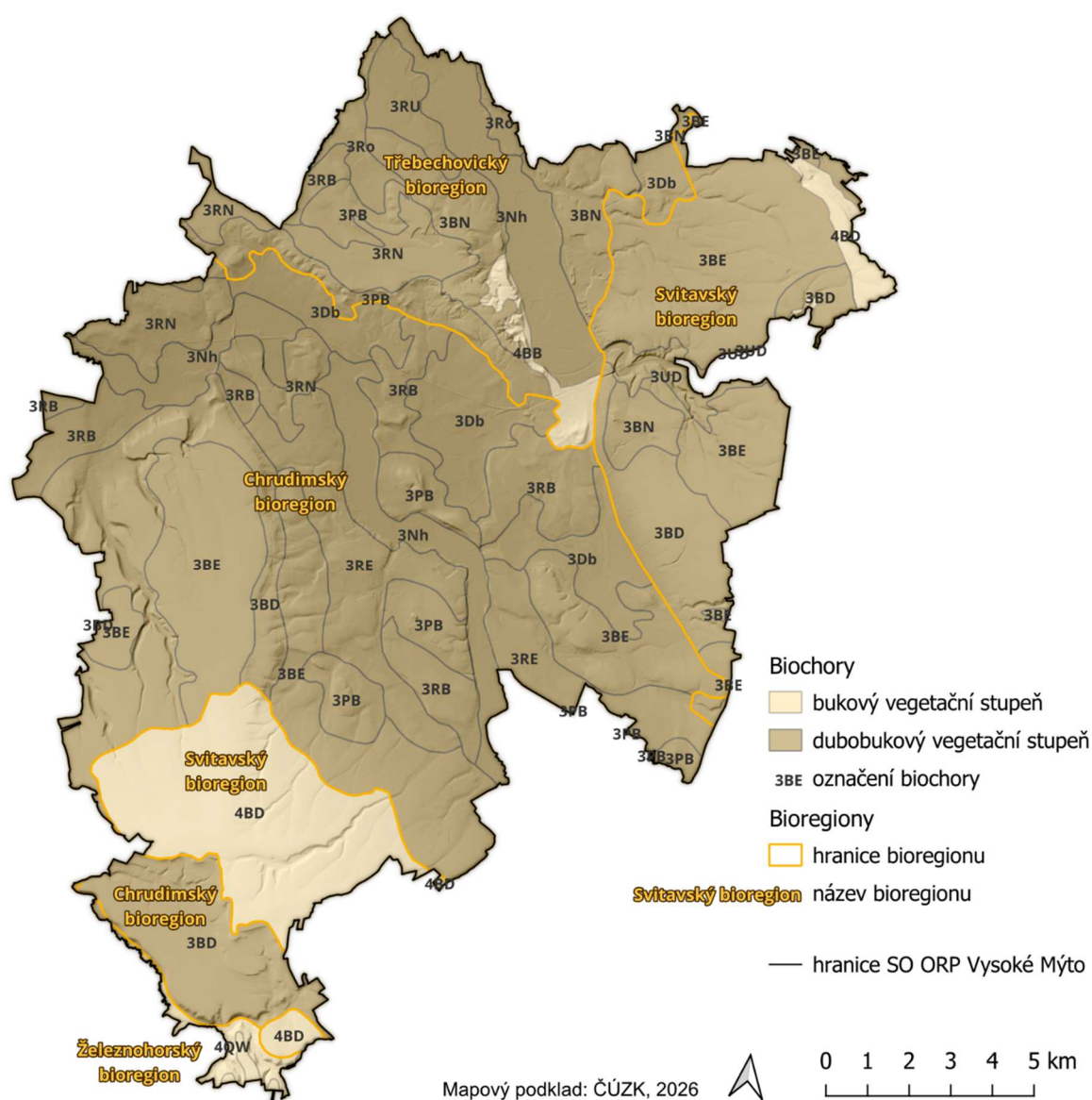
Severní část SO ORP zasahuje do Třebechovického bioregionu. Ten je v širším biogeografickém vymezení situován ve střední části východních Čech a zahrnuje centrální a jihozápadní část geomorfologického podcelku Třebechovická tabule. Reliéf je zde poměrně jednotvárný, s převahou terasových plošin členěných méně četnými mělkými údolími. V bioregionu převládají biocenózy 3. vegetačního stupně, charakteristické bučinami, dubohabřinami a acidofilními doubravami v nížinných polohách. Významné je také zastoupení azonálních společenstev na píscích, slatinách a rašeliništích. Významnou plochu bioregionu zaujímá niva řeky Orlice s vysokým zastoupením bažinných olšin. Značná část přirozené druhové skladby však byla nahrazena smrkovými a borovými monokulturami. (Culek et al., 2013)

Severovýchodní až východní část správního obvodu navazuje na Svitavský bioregion, který je charakteristický členitějším reliéfem. V širším biogeografickém vymezení zaujímá východní část geomorfologického celku Svitavská pahorkatina a jižní polovinu Podorlické pahorkatiny. Typický reliéf bioregionu má charakter členité vrchoviny a je tvořen opukovými hřbety a brázdami s významnými průlomovými údolími. V bioregionu se střídají společenstva 3. dubovo-bukového a 4. bukového vegetačního stupně. V lesních porostech převažují jehličnaté monokultury, které nahradily původní listnaté porosty. Potenciální přirozenou vegetací jsou bikové a na svazích květnaté bučiny a suťové lesy. Nižší části pokrývají zpravidla acidofilní doubravy a na svazích se uplatňují dubohabrové háje. (Culek et al., 2013)

Železnohorský bioregion zasahuje do řešeného území pouze okrajově, a to v jihozápadní části správního obvodu. V širším biogeografickém vymezení se nachází na jihu východních Čech a zahrnuje geomorfologický celek Železné hory a jižní okraj Chrudimské tabule. Reliéf je tvořen vrchovinou s pestrá geologickou skladbou. V bioregionu jsou zastoupeny biocenózy od 2. bukovo-dubového vegetačního stupně až po 5. jedlo-bukový vegetační stupeň. Potenciální vegetaci tvoří bikové bučiny a jedliny, v údolích také květnaté bučiny a suťové lesy. (Culek et al., 2013)

Území SO ORP Vysoké Mýto pokrývá celkem 16 typů biochor. V částech řešeného území náležejících k Chrudimskému bioregionu se nacházejí biochory 3RB, 3RN, 3PB, 3RE, 3Nh, 3Db, 3BE a 3BD. Reliéf má nejčastěji charakter ploché až členité pahorkatiny s plošinami. V geologickém podloží převládají vápnité jílovce, slínovce a pískovce. Častými půdními typy jsou hnědozemě, černozemě a šedozemě, doplněné o černice, pararendziny nebo fluvizemě. (Culek et al., 2005)

Obrázek 9 Biochory a bioregiony

Zdroj: Bioregiony – Culek, 2013,

Potenciální přirozenou vegetaci na západě tvoří převážně černýšová dubohabřina (*Melampyro-Carpinetum*), místy se střemchovou jaseninou (*Pruno-Fraxinetum*) v komplexu s mokřadními olšinami svazu *Alnion glutinosae*. V území se dále vyskytuje biková a/nebo jedlová doubrava (*Luzulo albidae-Quercetum petraeae*) s bikovou olšinou a bučina s kyčelnicí devítilistou (*Dentario enneaphylli-Fagetum*). Na severu se v malé části objevuje také brusinková borová doubrava (*Vaccinio vitis-idaeae-Quercetum*) a biková bučina (*Luzulo-Fagetum*). (Neuhäuslová et al., 1998; Geoportál ČR, 2026a)

Černýšová dubohabřina (*Melampyro-Carpinetum*) se vyskytuje přibližně v nadmořských výškách (200) 250–450 m n. m. Tvoří ji stinné dubohabřiny s dominantním dubem zimním (*Quercus petraea*) a habrem obecným (*Carpinus betulus*), často s lípou srdčitou (*Tilia cordata*). Na vlhčích stanovištích se přidává lípa velkolistá (*Tilia platyphyllos*), dub letní

(*Quercus robur*), jasan ztepilý (*Fraxinus excelsior*), javor klen (*Acer pseudoplatanus*), javor mlč (*Acer platanoides*) a třešeň ptačí (*Cerasus avium*). Ve vyšších nebo inverzních polohách se objevuje buk lesní (*Fagus sylvatica*) a jedle bělokora (*Abies alba*). Keřové patro je dobře vyvinuté jen v prosvětlených částech porostů. Bylinné patro určují mezofilní druhy, například jaterník podléška (*Hepatica nobilis*), *Galium sylvaticum*, zvonek broskvolistý (*Campanula persicifolia*), hrachor jarní (*Lathyrus vernus*), *Lathyrus niger*, *Lamium galeobdolon* agg., černýš hajní (*Melampyrum nemorosum*), bažanka vytrvalá (*Mercurialis perennis*), kopytník evropský (*Asarum europaeum*), *Pyrethrum corymbosum* a violka lesní (*Viola reichenbachiana*); méně často trávy, například *Festuca heterophylla* a *Poa nemoralis*. (Neuhäuslová et al., 1998)

Střemchová jasanina (*Pruno-Fraxinetum*) se vyskytuje v údolích toků v severní části řešeného území. Jde o společenstvo širokých niv potoků v kolinním stupni, převážně v nadmořských výškách 220–320 m n. m., navazující na úvalové luhy. Prorůstá okraje slatinišť a mírné terénní deprese s pomalu proudící podzemní vodou a je typická pro bažantnice. Půdními typy jsou zejména gleje, anmór, fluvizem, hnědá vega a černice. Tvoří ji čtyřpatrové, druhově bohaté fytocenózy s dominantním jasanem ztepilým (*Fraxinus excelsior*), řidčeji s olší lepkavou (*Alnus glutinosa*) ve vlhčích typech nebo lípou srdčitou (*Tilia cordata*) v sušších typech, a s příměsí střemchy obecné (*Padus avium*) nebo dubu letního (*Quercus robur*). Keřové patro je pestré a místy husté, nejčastěji s *Euonymus europaea*, *Fraxinus excelsior* a *Padus avium*. Bylinné patro tvoří hlavně hygropyty a mezohygropyty, například *Aegopodium podagraria*, *Cirsium oleraceum*, *Crepis paludosa*, *Deschampsia cespitosa*, *Glechoma hederacea*, *Impatiens noli-tangere*, *Lysimachia vulgaris* a *Stachys sylvatica*, časté jsou i mezofyty, například *Brachypodium sylvaticum*, *Melica nutans*, *Poa nemoralis* a *Viola riviniana*. Mechové patro místy až z třetiny pokrývá *Plagiomnium undulatum*. (Neuhäuslová et al., 1998)

Biková a/nebo jedlová doubrava (*Luzulo albidae-Quercetum petraeae*) s bikovou olšinou se vyskytuje v jižní části řešeného území. Je vázána hlavně na živinami chudé, kyselé substráty v nížinném a pahorkatinném stupni, vzácně i v submontánních polohách subkontinentální části střední Evropy.

Z hlediska stanovišť jde o edafický klimax na živinami chudých substrátech, zejména na rulách, žulách, svorech, kyselých břidlicích a dalších kyselých horninách, v planárním a hlavně kolinním stupni se subkontinentálním klimatem. Společenstva osidlují různé reliéfové formy, v pahorkatinách převážně kopcovitý reliéf, jinde ploché až mírně zvlněné tvary a vzácně strmější svahy říčních kaňonů. Půdy jsou zpravidla mezooligotrofní až oligotrofní kambizemě, luvizemě nebo parahnědozemě, pod jedlovými doubravami místy pseudoglejené, s kyselou až silně kyselou reakcí. Biková doubrava snáší i občas vysýchavé půdy, jedlová doubrava je vázána spíše na vlhké až čerstvě vlhké substráty.

Bikovou doubravu charakterizuje dominance dubu zimního (*Quercus petraea*) a slabší příměs až absence náročnějších listnáčů, například břízy bělokora (*Betula pendula*), habru obecného (*Carpinus betulus*), buku lesního (*Fagus sylvatica*), jeřábu ptačího (*Sorbus aucuparia*) a lípy srdčité (*Tilia cordata*). Na sušších stanovištích se může uplatňovat borovice lesní (*Pinus sylvestris*), dub letní (*Quercus robur*) jen na relativně vlhčích stanovištích. Slabé keřové patro tvoří hlavně zmlazené dřeviny. V bylinném patře se objevují subacidofilní až acidofilní a mezofilní lesní druhy, například lipnice hajní (*Poa nemoralis*), bika hajní (*Luzula luzuloides*), brusnice borůvka (*Vaccinium myrtillus*), konvalinka vonná (*Convallaria majalis*), kostřava ovčí (*Festuca ovina*), metlička křivolaká (*Deschampsia flexuosa*), třtina rákosovitá (*Calamagrostis*

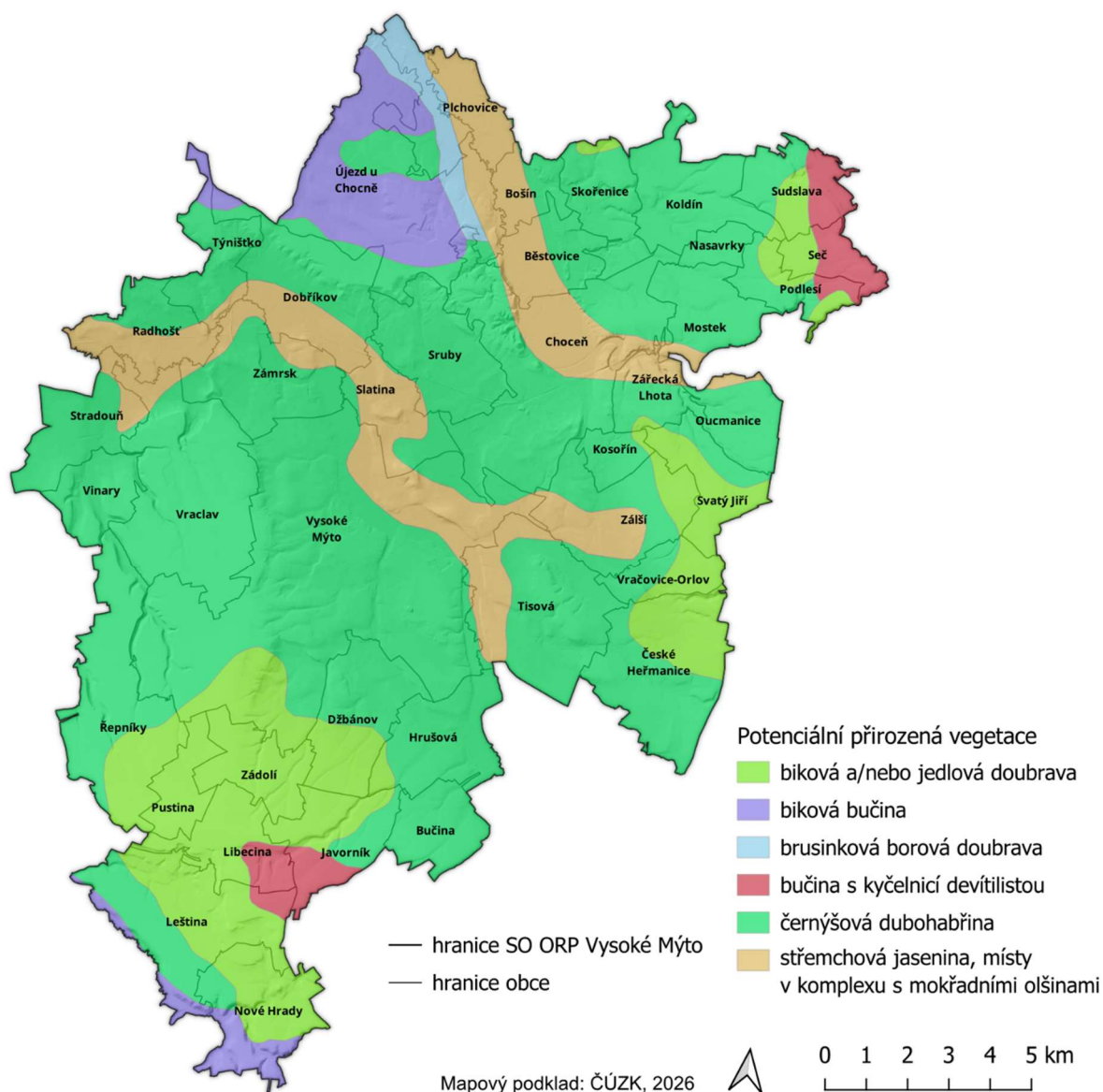
arundinacea) a černýš luční (*Melampyrum pratense*). Mechové patro bývá pestré, často s *Polytrichum formosum*, *Pleurozium schreberi*, *Dicranum scoparium*, *Leucobryum glaucum* a *Pohlia nutans*. (Neuhäuslová et al., 1998)

Bučina s kyčelnicí devítilistou (*Dentario enneaphylli*-Fagetum) převládá v jihovýchodní části řešeného území. Je vázána hlavně na montánní stupeň a nadmořské výšky 500–1000 m n. m., kde osidluje svahy bez ohledu na orientaci. Na severních až severovýchodních svazích, svazích údolí nebo v inverzních polohách může sestupovat pod 400 m n. m. V nižších hornatinách, například v Železných horách, je vázána hlavně na vrcholové polohy a severní až východní svahy, případně hlubší údolí. Porosty tvoří především stromové a bylinné patro, zatímco keřové a mechové patro bývá jen fragmentární nebo chybí. Ve stromovém patře převládá buk lesní (*Fagus sylvatica*), s příměsí javoru klenu (*Acer pseudoplatanus*), jedle bělokoré (*Abies alba*), dnes často ustupující, a smrku ztepilého (*Picea abies*), ve vyšších polohách pravděpodobně původního. Bylinné patro bývá většinou souvislé a jeho pokryvnost závisí na zápoji stromového patra. Převažují druhy řádu Fagetalia a zastoupena je většina druhů svazu Fagion. (Neuhäuslová et al., 1998)

Brusinkovou borovou doubravu (*Vaccinio vitis-idaeae*-Quercetum) tvoří světlé porosty s dominantním dubem zimním, řidčeji letním (*Quercus petraea*, *Q. robur*) a borovicí (*Pinus sylvestris*). Často se objevuje také bříza (*Betula pendula*) a jeřáb (*Sorbus aucuparia*). Ve slabém keřovém patře se kromě zmlazených dřevin vyskytují nenáročné druhy (*Frangula alnus*, *Salix aurita*). Bylinné patro určují acidofyty, zejména chamefyty (*Vaccinium myrtillus*, *V. vitis-idaeae*, *Calluna vulgaris*), trávy (*Deschampsia flexuosa*) nebo kapradiny (*Pteridium aquilinum*). Mechové patro bývá zřetelné a tvoří je například *Pleurozium schreberi*, *Dicranum scoparium*, *Hylocomium splendens*, *Hypnum cupressiforme*, *Leucobryum glaucum* a *Dicranum polysetum*. Porosty jsou druhově chudé a téměř bez náročnějších druhů. (Neuhäuslová et al., 1998)

Biková bučina (*Luzulo*-Fagetum) má jednoduchou vertikální strukturu, většinou jen stromové a bylinné patro. Keřové patro vzniká zpravidla zmlazením buku. Mechové patro bývá potlačeno opadem bukového listí a vyvíjí se jen na větrných místech, kde je opad odvíván. Stromové patro často tvoří pouze buk lesní (*Fagus sylvatica*). V nižších polohách se jako příměs vyskytuje dub zimní (*Quercus petraea*), řidčeji dub letní (*Quercus robur*) nebo lípa srdčitá (*Tilia cordata*). Dříve byla příměsí také jedle bělokorá (*Abies alba*), která však v posledních desetiletích většinou ustoupila. V bylinném patře se podle půdních podmínek a nadmořské výšky střídají zejména bika hajní (*Luzula luzuloides*), metlička křivolaká (*Deschampsia flexuosa*), řidčeji třtina rákosovitá (*Calamagrostis arundinacea*), brusnice borůvka (*Vaccinium myrtillus*) nebo lipnice hajní (*Poa nemoralis*). (Neuhäuslová et al., 1998)

Obrázek 10 Potenciální přirozená vegetace

Zdroj: Neuhäuslová, 1998

3.1.6 Klíčové aspekty primární krajinné struktury ve vztahu k ÚSK

V krajině řešeného území SO ORP Vysoké Mýto lze na základě klíčových aspektů primární krajinné struktury vymezit čtyři odlišné krajinné celky. Jedná se o území s podobnými geologickými, geomorfologickými a pedologickými podmínkami, od kterých se odvíjí také charakter vegetačního pokryvu, potenciální přirozené vegetace a současného způsobu využívání krajiny.

První krajinný celek tvoří převážně plošší až mírně zvlněné zemědělsky využívané části SO ORP Vysoké Mýto, které jsou vázány zejména na Loučenskou tabuli a navazující části Svitavské pahorkatiny. Tento celek zahrnuje centrální a západní části správního obvodu s převahou zemědělsky obhospodařovaných ploch, plošších hřbetů a mělkých údolí. Geologický podklad je tvořen především sedimenty České křídové pánve, zejména vápnitými

jílovci, slínovci, prachovci a vápnito-jílovitými glaukonitickými pískovci. Místy se uplatňují také spraše a sprašové hlíny. Na tomto podloží se vytvořily především kambizemě, hnědozemě a šedozemě, lokálně také další půdní typy vázané na specifické geologické a hydrologické podmínky. Vzhledem k příznivému reliéfu, úrodnějším půdám a dlouhodobému hospodářskému využívání má tento krajinný celek převážně zemědělský charakter. Lesní porosty jsou zde zastoupeny spíše v menších izolovaných celcích nebo v návaznosti na vodní toky. Potenciální přirozenou vegetaci tvoří zejména černýšové dubohabřiny, místy s přechody k dalším typům doubrav a mezofilních listnatých lesů. (Demek et al., 2006; ČGS, 2026a; ČGS, 2026b; Neuhäuslová et al., 1998; EDPP, 2026)

Druhý krajinný celek představují nivy a údolní polohy vodních toků, zejména řeky Loučné a jejích přítoků. Tyto části území jsou geomorfologicky i ekologicky výrazně ovlivněny fluvialní činností vodních toků a kvartérními sedimentačními procesy. V geologickém podkladu se zde uplatňují především nivní sedimenty, písky, štěrky a hlinité uloženiny. Půdní pokryv je tvořen zejména fluvizeměmi, černicemi a glejovými půdami, které odrážejí vyšší hladinu podzemní vody a periodické ovlivnění vodním režimem. Tyto územní části mají významnou ekologickou a krajinnou funkci, protože tvoří přirozené migrační a ekologické koridory v jinak intenzivně zemědělsky využívané krajině. Vegetačně jsou vázány především na společenstva lužních a vlhkomilných stanovišť, zejména střemchové jasaniny, místy v komplexu s mokřadními olšinami. V současné krajině jsou tyto polohy významné z hlediska retence vody, ekologické stability, podpory biodiverzity a návaznosti systému sídelní i krajinné zeleně. (ČGS, 2026a; ČGS, 2026b; Neuhäuslová et al., 1998; DIBAVOD, 2026)

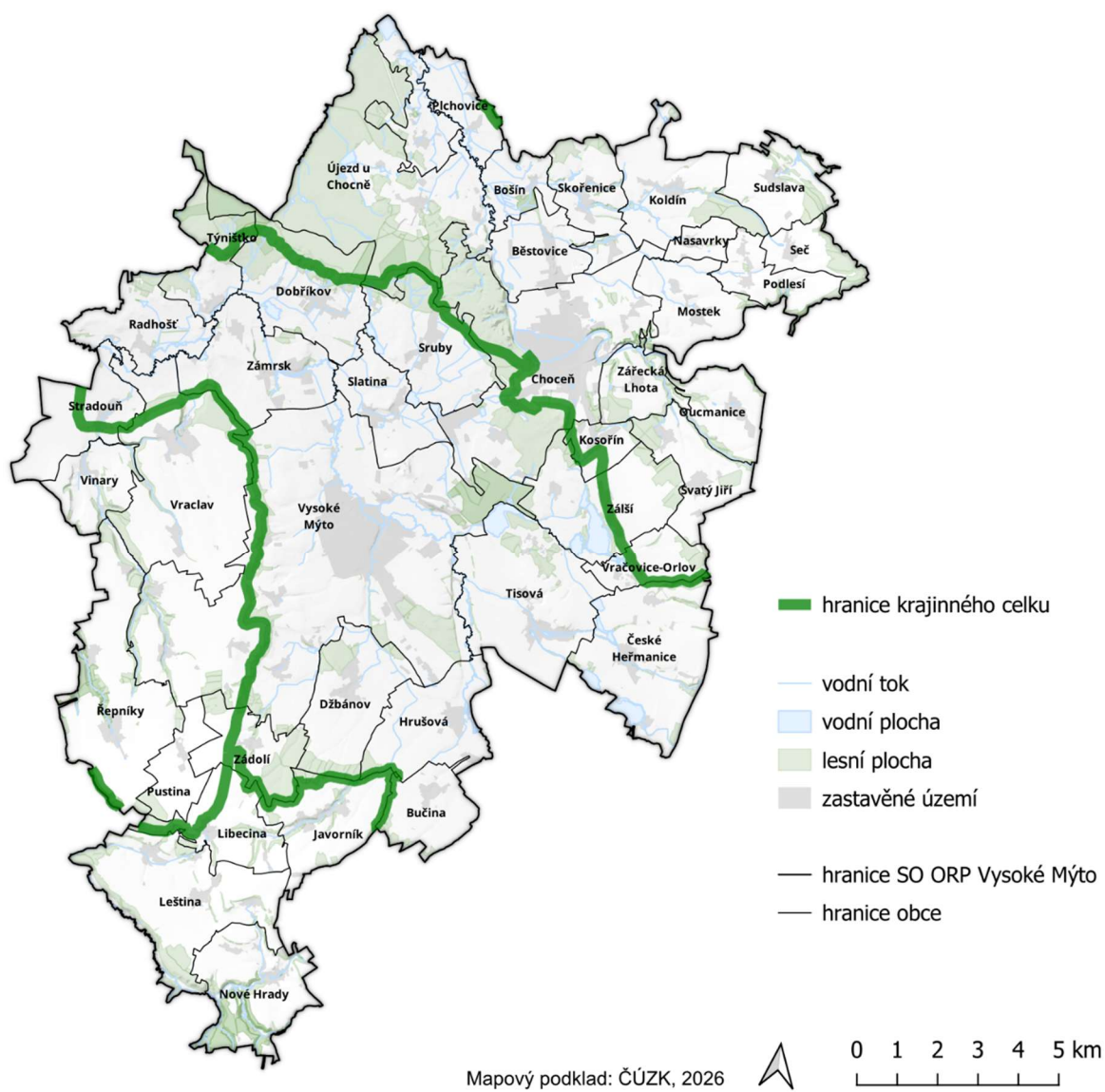
Třetí krajinný celek tvoří jižní část řešeného území, která má oproti centrální části členitější charakter a místy přechází do území s vyšším zastoupením lesních porostů. Geologicky se zde kromě vápnitých jílovců a slínovců uplatňují také vápnito-jílovité glaukonitické pískovce, místy silicifikované horniny, opuky a sprašové hlíny. Reliéf je zde členitější, s mírně vyvýšenými plošinami, hřbety a svahovými polohami. Půdní pokryv je pestřejší a zahrnuje zejména kambizemě, místy také hnědozemě, šedozemě, pseudogleje a další půdy ovlivněné lokálním podložím a vodním režimem. Vegetačně se zde více uplatňují acidofilnější a mezofilní lesní typy, zejména bikové a jedlové doubravy, případně ve vyšších a příznivějších polohách také bučiny s kyčelnicí devítilistou. V krajině se tak oproti rovinatějším částem území zvyšuje význam lesních a pololesních prvků, které přispívají k ekologické stabilitě a prostorové diverzitě krajiny. (ČGS, 2026a; ČGS, 2026b)

Čtvrtý krajinný celek představuje rybníční krajina v prostoru Tisové, Českých Heřmanic a Zálší, která je vázána na plošší části území s vyšším zastoupením vodních ploch, zamokřených poloh a navazujících nivních či podmáčených stanovišť. Z hlediska primární krajinné struktury se zde významně uplatňuje vodní režim území, mělké terénní deprese a fluvialní až deluviofluvialní sedimenty, na které jsou vázány hydromorfní půdy, zejména fluvizemě, gleje, černice nebo pseudogleje. Rybníční soustavy a drobnější vodní plochy zde vytvářejí odlišný krajinný charakter oproti okolní zemědělské krajině. Vegetačně jsou tyto polohy spojeny především s vlhkomilnými a mokřadními společenstvy, břehovými porosty, rákosinami, vlhkými loukami a doprovodnou zelení vodních toků a rybníků. Z hlediska ÚSK mají tyto části území významnou retenční, ekologickou a krajinnou funkci. Jsou důležité pro zadržování vody v krajině, podporu biodiverzity, migrační prostupnost území a posílení ekologické stability v jinak převážně zemědělsky využívané krajině. (DIBAVOD, 2026; AOPK ČR, 2026a; AOPK ČR, 2026b; ČGS, 2026a; ČGS, 2026b; Neuhäuslová et al., 1998)

Z hlediska ÚSK je pro řešené území významné především vzájemné působení rovinaté zemědělské krajiny, nivních poloh vodních toků a členitějších lesnatějších částí na jihu, severu a ve středu území (Vraclavský hřbet). Primární krajinná struktura zde vytváří základní předpoklady pro rozdílné způsoby využití krajiny. V plochých částech s úrodnějšími půdami převažuje zemědělské využívání, které je doplněno o stabilizační krajinné prvky, jako jsou meze, remízy, aleje, doprovodná zeleň cest a protierozní opatření. V nivách vodních toků je žádoucí posilovat retenční schopnost krajiny, chránit přirozený vodní režim a podporovat ekologickou kontinuitu břehových a lužních porostů. V členitějších a lesnatějších částech území je vhodné zachovávat a rozvíjet funkce lesních porostů, podporovat druhově a věkově pestré porosty a posilovat vazbu mezi lesními celky, vodními toky a navazující zemědělskou krajinou.

Celkově lze řešené území SO ORP Vysoké Mýto charakterizovat jako krajinu s výrazným zastoupením zemědělsky využívaných plošin a pahorkatin, doplněnou ekologicky významnými nivami vodních toků a členitějšími lesnatějšími částmi na jihu až jihovýchodě území. Tyto rozdíly v primární krajinné struktuře je nutné zohlednit při návrhu opatření v ÚSK, zejména při vymezování kostry ekologické stability, návrhu protierozních a vodohospodářských opatření, ochraně nivních prostorů a posilování vegetačních prvků v intenzivně využívané zemědělské krajině.

Obrázek 11 Krajinné celky

Zdroj: Atregia s.r.o.

3.2 Sekundární struktura

3.2.1 Historický vývoj území

Oblast ORP Vysoké Mýto byla osídlena už od doby kamenné, což dokládají archeologické průzkumy provedené u Zářecké Lhoty. Klíčovým střediskem raného středověku bylo hradiště Vraclav, které fungovalo jako správní centrum na Trstenické stezce spojující Čechy a Moravu až do druhé poloviny 13. století, kdy se těžiště moci přesunulo do Vysokého Mýta.

Vysoké Mýto bylo založeno kolem roku 1260 králem Přemyslem Otakarem II. jako královské město. První písemná zmínka pochází z 27. srpna roku 1265 na zakládací listině města Poličky. Vysoké Mýto bylo jedním z významných středisek na obchodní cestě mezi Čechy a Moravou, díky které město prosperovalo a jeho obyvatelé bohatli. Pro město byly ničivé následky bitvy na Bílé hoře a třicetileté války. V letech 1700 a 1774 město postihly ničivé požáry, při kterých vyhořela část města včetně některých dominant. Další rozvoj města nastal v 19. století, především v oblasti kulturní a hospodářské. V letech 1848–1960 bylo Vysoké Mýto okresním městem. Během 19. století došlo k napojení Vysokého Mýta na železniční dráhu, což podmiňovalo rozvoj průmyslu.

První písemná zmínka o Chocni pochází z roku 1227. V zakládací listině zbraslavského kláštera z roku 1292 se o Chocni mluví jako o trhovém místě, společně s Běstovicemi, Nořínem, Kosořínem, Slatinou a Loučkami. Koncem 13. a začátkem 14. století vznikly v okolí Chocně dva hrady, Zítkov a Hlavačov.

3.2.2 Analýza vazeb a sídel v krajině

Sídla jsou nedílnou součástí krajiny významně se podílející na utváření nejenom vlastního obrazu, ale i obrazu celé krajiny. Jednotlivá sídla jsou prostorově oddělené jednotky koncentrace kulturních, obytných a hospodářských aktivit obyvatel, které jsou tvořeny skupinou budov, a které jsou vzájemně odděleny volným nezastavěným prostorem – „krajinou“. Právě daný přechod má významný vliv na celkové působení sídla v krajině. Tento vztah je ovlivněn samotnou polohou daného sídla, jeho charakterem, vzhledem a v neposlední řadě právě přechody mezi sídlem a krajinou.

Kapitola řeší tyto dílčí části, které souvisejí s působením sídla v krajině:

- sídelní struktura,
- kvalita přístupu ze sídla do volné krajiny,
- schopnost krajiny zabezpečovat krátkodobou rekreaci,
- poměr mezi rozvojovými potřebami sídla a možnostmi jejich naplnění v krajině,
- vazba přírodních složek.

3.2.3 Sídelní struktura

3.2.3.1 *Dlouhodobý vývoj sídelní struktury SO ORP Vysoké Mýto*

Pro vývoj krajiny většiny regionů má zásadní význam vývoj osídlení, který je nejjednodušeji měřitelný vývojem počtu obyvatel. Z následující tabulky je patrné:

- Počet obyvatel v SO ORP Vysoké Mýto od konce 19. století do roku 1921 rostl poněkud rychlejším tempem než průměrný počet obyvatel v celé ČR a pozitivní vývoj počtu obyvatel pokračoval až do r. 1930 (období první republiky), kdy celorepublikový vývoj co do počtu obyvatel dohonil růst obyvatel v ORP Vysoké Mýto.
- Po druhé světové válce dochází v ORP Vysoké Mýto k prudkému úbytku obyvatel a na rozdíl od celorepublikového vývoje je charakteristická dlouhodobá stagnace obyvatel. Sídla ve správním obvodu ORP Vysoké Mýto si od konce druhé světové války, a i po roce 2011 prakticky drží stálý počet obyvatel. Celorepublikový rychlejší růst počtu obyvatel je dán především migrací, která se do struktury osídlení v obcích ORP Vysoké Mýto nepromítá.

Tabulka 5 Dlouhodobé srovnání vývoje počtu obyvatel v SO ORP Vysoké Mýto a ČR

	Počet obyvatel							
	1890	1900	1910	1921	1930	1950	2011	2021
ČR (abs.)	8 666 456	9 374 028	10 076 727	10 009 480	10 674 240	8 896 086	10 490 609	10 487 748
ČR (rel.)	100,0 %	108,2 %	116,3 %	115,5 %	123,2 %	102,6%	121,0%	121,0%
SO ORP Vysoké Mýto (abs.)	32 818	34 285	36 625	36 134	37 127	32 230	32 518	32 183
SO ORP Vysoké Mýto (rel.)	100,00%	104,5%	111,6%	110,1%	113,1%	98,2%	99,1%	97,9%

Zdroj: ČSÚ 2024

Charakteristickým pozitivním rysem vývoje osídlení SO ORP Vysoké Mýto je z dlouhodobého hlediska udržení počtu obyvatel, v podstatě od druhé světové války pozorujeme stálý počet obyvatel, i když s menšími výkyvy (úbytky obyvatel) v důsledku válečných událostí. Region je postižen obdobně jako celá ČR nepříznivou věkovou strukturou obyvatel.

Úbytky počtu obyvatel v území SO ORP jsou zejména po II. světové válce, poznamenán i technickým pokrokem v zemědělství, kdy zejména náhrada tažné síly zvířat znamenala pokles průměrné plochy zemědělské půdy nezbytné k výživě stejného počtu lidí. Současně vedla k poklesu počtu obyvatel v regionech s dominantní zaměstnaností v priméru (zemědělství a lesnictví). Po roce 2011 je stabilizace vývoje počtu obyvatel spojena s vysokou migrací.

„Rychlý“ růst životní úrovně, doprovázený konzumním způsobem života, vytváří tlak na extenzivní využití krajiny (zejména po II. světové válce) a vede i při stagnaci či poklesu počtu obyvatel k růstu „potřeby zastavěných ploch“.

3.2.3.2 Diferenciace tlaku sídelní struktury na krajinu v rámci SO ORP Vysoké Mýto

Územní diferenciaci tlaku sídelní struktury v rámci SO ORP na krajinu je možno zjednodušeně hodnotit intenzitou bytové výstavby. Počet dokončených bytů v přepočtu na 1 000 obyvatel je

mnohem přesnějším ukazatelem než například nabídka ploch navržených k zástavbě, převzatá z územních plánů.

Zejména u stavebních pozemků pro bydlení je pravděpodobnost skutečného zastavění nízká s ohledem na skutečnost, že rozsah navrhovaných ploch není stanoven podle reálné poptávky = potřeby bytů a disponibility pozemků. Disponibilita pozemků z hlediska potřeby jejich „zainvestování“ a ochoty vlastníků je skutečně nabídnout k zástavbě se zjišťuje pouze výjimečně. Disponibilita stavebních pozemků po r. 2010 klesá s ohledem na makroekonomický vývoj (politiku levných peněz a extrémně nízkých výnosů aktiv a na druhé straně na „výhodnost“ očekávání dalšího růstu cen pozemků).

Nabídka ploch v územních plánech i přes metodiky a pomůcky ke stanovení potřeby ploch je nesouměřitelná, pouze málo je spojená se skutečným rozsahem a potřebou bytové výstavby.

Z následující tabulky je patrné:

- Dlouhodobá intenzita bytové výstavby je v SO ORP Vysoké Mýto výrazně nižší než průměr ČR, což není příznivý trend pro region a naznačuje nižší atraktivitu regionu pro stavbu nových bytů.
- Nižší intenzita bytové výstavby v SO ORP Vysoké Mýto ve sledovaném období, než je průměr ČR, odpovídá pomalejšímu růstu počtu obyvatel v regionu.

Tabulka 6 Diferenciace bytové výstavby v obcích SO ORP Vysoké Mýto a širší srovnání

Obec	Dokončené byty		Intenzita bytové výstavby na 1000 obyvatel za rok		Počet obyvatel- obvykle bydlících
	2004–2024	2014–2024	2004–2024	2014–2024	2024
Běstovice	25	7	2,71	1,45	440
Bošín	4	2	1,87	1,78	102
Bučina	11	4	2,07	1,44	253
České Heřmanice	30	14	2,34	2,08	611
Dobříkov	36	23	2,96	3,61	580
Džbánov	14	4	1,79	0,97	373
Hrušová	25	16	2,93	3,58	406
Choceň	307	161	1,69	1,69	8 641
Javorník	2	2	0,39	0,74	245
Koldín	24	10	3,12	2,48	366
Kosořín	17	15	4,07	6,85	199
Leština	17	15	2,31	3,90	350
Libecina	6	5	1,41	2,24	203
Mostek	13	7	2,25	2,31	275
Nasavrky	6	3	2,00	1,91	143
Nové Hradky	6	5	0,92	1,46	311
Oucmanice	16	11	3,06	4,02	249
Plchovice	2	2	1,32	2,53	72
Podlesí	23	12	4,06	4,04	270
Pustina	2	1	1,51	1,44	63
Radhošť	5	3	1,49	1,70	160
Řepníky	13	8	1,58	1,86	392

Obec	Dokončené byty		Intenzita bytové výstavby na 1000 obyvatel za rok		Počet obyvatel- obvykle bydlících
	2004–2024	2014–2024	2004–2024	2014–2024	
Seč	4	1	1,21	0,58	157
Skořenice	12	7	1,39	1,55	410
Slatina	36	26	3,69	5,08	465
Srubby	37	17	2,95	2,59	597
Stradouň	5	1	1,33	0,51	179
Sudslava	6	3	1,71	1,63	167
Svatý Jiří	17	15	2,77	4,67	292
Tisová	37	23	2,81	3,33	627
Týniště	4	3	1,19	1,70	160
Újezd u Chocně	24	15	3,33	3,98	343
Vinary	2	0	0,72	0,00	132
Vraclav	22	16	1,40	1,94	748
Vračovice-Orlov	4	4	1,11	2,13	171
Vysoké Mýto	457	152	1,73	1,10	12 560
Zádolí	4	3	2,12	3,03	90
Zálší	6	4	1,19	1,52	240
Zámorsk	19	7	1,20	0,84	754
Zářecká Lhota	17	13	3,80	5,55	213
SO ORP Vysoké Mýto	1 317	640	1,90	1,76	33 009
ČR	685 528	351 928	2,99	2,93	10 909 500

Zdroj: ČSÚ, 2024

K nejvyššímu počtu dokončených bytů dochází ve větších městech, zejména ve Vysokém Mýtě a v Chocni. Nicméně ani v těchto městech nedosahuje intenzita bytové výstavby celorepublikového průměru.

Velmi vysoké úrovně dosahuje intenzita bytové výstavby v menších obcích, zejména Zářecká Lhota, Slatina a Kosořín. Intenzita bytové výstavby v průměru za celé ORP Vysoké Mýto dosahuje cca 60 % celorepublikového průměru a odpovídá stagnaci obyvatel v posledních dvaceti letech, viz výše.

3.2.4 Kvalita přístupu ze sídla do volné krajiny

Pohyb ve volné krajině je příležitostí nejen pro rozvoj turismu, ale rovněž pro každodenní rekreaci místních obyvatel. Pravidla přístupu do volné krajiny jsou legislativně ukotvena v zákoně č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny. § 63 odst. 1 uvádí, že veřejně přístupné účelové komunikace, stezky a pěšiny mimo zastavěné území není dovoleno zřizovat nebo rušit bez souhlasu příslušného orgánu ochrany přírody. Obce vedou přehled o veřejně přístupných účelových komunikacích, stezkách a pěšinách v obvodu své územní působnosti. § 63 odst. 2 stanovuje právo na volný průchod přes pozemky ve vlastnictví či nájmu státu, obce nebo jiné právnické osoby, pokud tím nezpůsobí škodu na majetku či zdraví jiné osoby a nezasahuje-li do práv na ochranu osobnosti či sousedských práv. Každý je přitom povinen respektovat jiné oprávněné zájmy vlastníka či nájemce pozemku a obecně závazné právní předpisy. § 63 odst. 3 ze zmíněných pozemků vyčleňuje zastavěné či stavební pozemky,

dvory, zahrady, sady, vinice, chmelnice a pozemky určené k faremním chovům zvířat. U orné půdy, luk a pastvin platí vyloučení pouze v době, kdy může dojít k poškození porostů i půdy nebo při pastvě dobytka. § 19 zákona č. 289/1995 Sb., rovněž stanovuje, že každý má právo vstupovat do lesa na vlastní nebezpečí, sbírat tam pro vlastní potřebu lesní plody a suchou na zemi ležící klest. Přitom je povinen les nepoškozovat, nenarušovat lesní prostředí a dbát pokynů vlastníka, popřípadě nájemce lesa a jeho zaměstnanců.

Z výše uvedeného vyplývá, že pro přístup ze sídla do krajiny je podmiňující existence komunikací, po kterých je přístup do krajiny možný a jejich další návaznost, přičemž je potřeba větší iniciativa obcí, např. při obnově historických cest. Vzhledem k přitažlivosti místní krajiny již není tak důležitý konkrétní cíl, ke kterému by člověk směřoval, protože se dá obecně říci, že celá krajina je cíl. Možnost přístupu ze sídla do volné krajiny je primárně důležitá pro každodenní pohyb a rekreaci místních obyvatel, protože pro potenciálního turistu je důležité až následné vyznačení trasy, která vede ze sídla do krajiny.

Ve srovnání s historickými mapami (stabilní katastr, indikační skici, třetí vojenské mapování) ubyla v řešeném území část z dřívější sítě polních a lesních cest. Ty byly v zemědělských oblastech často rušeny z důvodu intenzifikace výroby, kdy se obhospodařují velké bloky orné půdy vzniklé scelením jednotlivých pozemků. Takové bloky neumožňují jednoduchou prostupnost krajiny pro člověka ani pro živočichy.

Stejně jako na většině území bývalého Československa došlo i v SO ORP Vysoké Mýto v 50. letech ke kolektivizaci a scelování pozemků, což mělo výrazný vliv na podobu krajiny, strukturu polí a podobu mezí, remízků a polních cest, protože původní pestrá mozaika byla narušena a nahrazena velkými díly půdních bloků. Kromě změny velikosti jednotlivých polí došlo rozšiřující se orbou navíc k zaorávání polních cest, které se nacházely na okrajích polí. Stejně tak zmizela hojná drobná krajinná zeleň mezi původními poli, kdy byly rozorány meze, remízky a podobně. Dodnes tak některé ulice v zastavěném území končí na jeho hranici, ačkoli by měly pokračovat jako polní cesty. Naopak v závislosti na pěstované plodině se spontánně každý rok mírně mění vedení cest vyjetých sezónně zemědělskou mechanizací.

Jak již bylo zmíněno, bariérou v území jsou zejména velké bloky orné půdy či zemědělská půda jako taková. Bariérou pro samotný pohyb v krajině je potom její přírodní stav, jako jsou přírodní prvky krajiny a absence polních či lesních cest. Dalšími bariérami jsou vodní toky, zejména řeka Loučná, Tichá Orlice či další vodoteče nalézající se v SO ORP. Bariéry představují také dopravní stavby, především dálnice D35, silnice I. třídy č. 35 a č. 17 a vzhledem k vysoké intenzitě dopravy i některé silnice II. třídy. Kromě silnic jako bariéra působí také železnice, především trať č. 010, která je součástí tranzitních železničních koridorů ČR a vykazuje velmi vysokou intenzitu dopravy.

Území nabízí nejen řadu turistických a cykloturistických tras, ale i naučných stezek, viz rekreace.

3.2.5 Schopnost krajiny zabezpečovat každodenní rekreaci

Každodenní rekreací se myslí rekreace, která probíhá po skončení pracovní doby nebo školní výuky. Jelikož se každodenní rekreace odehrává v krátkém časovém úseku, je pro její naplnění stěžejní rychlá dostupnost. Pokud se možnosti každodenní rekreace zasadí do krajiny v okolí sídel, jsou jimi např. přírodní plochy vodní či lesní, nebo vyhlídkové body

a drobné sakrální stavby, typicky kapličky, kam se lidé mohou jít po práci projít, zasportovat si, vyvenčit psa nebo si hrát s dětmi, nejlépe bez použití automobilu nebo hromadného dopravního prostředku. Jako pozitivní je vnímána možnost cyklistické dopravy, takže byla v analýze hodnocena vedle existence běžných polních a lesních cest i sít' značených cyklotras, cyklostezek či turistických tras.

V řešeném území se hustá sít' značených turistických tras vyskytuje zejména v části kolem Chocně, především na Vysokochvojenské plošině. Turistické trasy propojují sídla s přírodními zajímavostmi a slouží i k propojení jednotlivých sídel mezi sebou. Zmínit lze například zelenou značku mezi Oucmanicemi přes přírodní park Orlice do Chocně. Mimo tuto oblast se značené trasy v SO ORP Vysoké Mýto vyskytují jen zřídka. Nutno však poznamenat, že se v SO ORP vyskytuje řada účelových cest a různých polních cest, které kvalitu propojení mezi obcemi zvyšují. Územím procházejí i značené cyklotrasy, nicméně většinou jsou vedené po silnicích, včetně silnic II. třídy, což snižuje jejich bezpečnost pro každodenní využití.

Většina řešeného území je intenzivně zemědělsky využívána (podíl zemědělské půdy dosahuje 70 %). Mezi bloky orné půdy jsou v některých částech zachované polní cesty a pěšiny, které umožňují přístup a pohyb v krajině, zatímco v jiných lokalitách (např. Leština, Pustina) představují rozsáhlé půdní bloky bariéru prostupnosti. Mezi cíle krátkodobé rekreace v tomto území patří vyhlídkové body (Bučkův kopec či vyhlídky nad Chocní), menší lesy, toky řek Loučné a Tiché Orlice nebo rybníky. Nejatraktivnější oblastí z hlediska přírody i rekreační infrastruktury je území kolem Chocně, především lesní oblasti severozápadně od města v rámci Vysokochvojenské plošiny nebo přírodní park Orlice. Pozitivním prvkem ve velké části území SO ORP je přítomnost doprovodných stromořadí a alejí podél komunikací, které přispívají ke zvýšení estetické hodnoty území a poskytují ochranu před sluncem a větrem pro pěší a cyklisty.

Podrobné hodnocení schopnosti krajiny zabezpečovat každodenní rekreaci je uvedeno v rámci hodnocení přístupu z obce do krajiny, kterým je podmíněna každodenní rekreace v krajině.

3.2.6 Poměr mezi rozvojovými potřebami sídla a možnostmi jejich naplnění v krajině

Kapacita krajiny pro zástavbu je limitována, přesto dochází k neustálému rozšiřování zastavěného území, často na úkor kvalitní orné půdy, a to pro různé účely (nové obytné čtvrtě, výrobní areály, fotovoltaické elektrárny a podobně).

Zjištění potřeby zastavitelných ploch pro bydlení i další urbánní funkce má z hlediska udržitelnosti rozvoje každého sídla zásadní význam, což vyplývá jak ze zákona č. 283/2021 Sb., tak i z politiky územního rozvoje. § 38 odst. 4 stavebního zákona stanovuje jako jeden z cílů územního plánování ve veřejném zájmu chránit a rozvíjet přírodní, kulturní a civilizační hodnoty území, včetně urbanistického, architektonického a archeologického dědictví. Zároveň je cílem chránit krajinu jako podstatnou složku prostředí života obyvatel a základ jejich totožnosti. S ohledem na to je třeba určovat podmínky pro hospodárné využívání zastavěného území a zajišťovat ochranu nezastavěného území a ochranu a rozvoj zelené infrastruktury. Zastavitelné plochy je pak nutné vymezovat s ohledem na možnosti rozvoje území a míru využití zastavěného území.

Podobné zásady jsou rovněž vyjádřeny v prioritách politiky územního rozvoje. Priorita č. 19 udává potřebu hospodárně využívat zastavěné území (podpora přestaveb, revitalizací a sanací území) a zajistit ochranu nezastavěného území (zejména zemědělské a lesní půdy) a zachování veřejné zeleně, včetně minimalizace její fragmentace. Cílem je účelné využívání a uspořádání území úsporné v nárocích na veřejné rozpočty na dopravu a energie, které koordinací veřejných a soukromých zájmů na rozvoji území omezuje negativní důsledky suburbanizace pro udržitelný rozvoj území.

Nová výstavba se v převážné většině sídel odehrává především na plochách, které byly dosud využívány pro zemědělskou výrobu. § 1 zákona č. 334/1992 Sb., o ochraně zemědělského půdního fondu, uvádí, že zemědělský půdní fond je základním přírodním bohatstvím naší země, nenahraditelným výrobním prostředkem umožňujícím zemědělskou výrobu a je jednou z hlavních složek životního prostředí. Ochrana zemědělského půdního fondu, jeho zvelebování a racionální využívání jsou činnosti, kterými je rovněž zajišťována ochrana a zlepšování životního prostředí.

Z výše uvedeného vyplývá, že při vymezování zastavitelných ploch by měl být kladen větší důraz na zjištění rozvojové potřeby sídla a kapacitu území. Pro výpočet potřebné rozlohy zastavitelných ploch pro výrobu v jednotlivých obcích z důvodu existence několika vstupujících proměnných neexistuje žádný spolehlivý způsob. Potřebu ploch pro novou bytovou výstavbu lze spočítat pomocí urbanistické kalkulačky URBANKA.

Urbanistická kalkulačka URBANKA umožňuje optimalizaci potřeby ploch pro novou bytovou výstavbu, přičemž rozvojové nároky hodnotí s ohledem na zvolenou koncepci urbanistického rozvoje obce, na prognózu růstu počtu obyvatel, volbu zástavby a demografická specifika území. Kalkulačka byla vyvinuta Institutem regionálních informací, s. r. o., v rámci projektu *„Regionální disparity v dostupnosti bydlení, jejich socioekonomické důsledky a návrhy opatření na snížení regionálních disparit“* podpořeného Ministerstvem pro místní rozvoj pod číslem WD-05-07-3.

Kalkulačka URBANKA při výpočtu vychází z předpokladu dlouhodobého poklesu zalidněnosti bytů, ke kterému dochází především změnou rodinných forem života. Kromě stálého zmenšování velikosti cenových domácností se na poklesu zalidněnosti podílí i transformace trvalého bydlení na druhé, přičemž i nová bytová výstavba slouží často jako druhé, rekreační bydlení. Dále kalkulačka vychází z prognózy vývoje počtu obyvatel v období zhruba 15 let od vydání územního plánu obce (návrhové období územního plánu).

I přes exaktní postupy lze reálnou potřebu nových ploch pro obytnou výstavbu v řešeném území odhadnout poměrně obtížně. Zda bude nová výstavba na plochách vymezených územním plánem realizována, závisí na připravenosti a tržní dostupnosti pozemků (zda budou k prodeji nabídnuty), jejich ceně a na celkové ekonomické situaci (veřejné podpoře nové bytové výstavby apod.). Vzhledem k těmto nejistotám je nutné počítat s přiměřenými plošnými rezervami.

Po srovnání součtu zastavitelných ploch pro bytovou výstavbu za všechny obce a výpočtů kalkulačky URBANKA byla stanovena hranice míry naplnění na 150 % výsledku urbanistické kalkulačky URBANKA, přičemž základní hodnota vypočtená URBANKOU představuje 100 %. Tato hodnota byla zvolena v návaznosti na umístění řešeného území na hranici zázemí krajského města Pardubic. Výsledky ukazují, že téměř tři čtvrtiny obcí z celkových 40 převyšují

hodnotu 150 %, nicméně některé ne nijak výrazně (např. Bučina, České Heřmanice). Specifickým problémem jsou obce, u kterých dlouhodobě dochází k poklesu počtu obyvatel, tedy ačkoli nemají vymezené rozsáhlé zastavitelné plochy, přesto se vlivem prognózy obyvatel nepředpokládá jejich využití (Plchovice, Pustina) a plochy jsou tak naddimenzované. Ostatní obce hodnoty 150 % nedosahují, z čehož 2 obce nedosahují ani hodnoty 100 % (Vraclav, Bošín). U těchto obcí může nastat opačný problém, kterým je nedostatek zastavitelných ploch vymezených pro obytnou zástavbu, a tím může být narušen jejich rozvoj. Podrobné srovnání vymezených zastavitelných ploch pro obytnou výstavbu a hodnoty vypočtené kalkulačkou URBANKA v jednotlivých obcích je uvedeno v kapitole **Rozbor poměru mezi rozvojovými potřebami sídel a možnostmi jejich naplnění**.

3.2.7 Vazba přírodních složek

Téměř celé území SO ORP Vysoké Mýto je tvořeno zemědělskou půdou, výjimkou je oblast severozápadně od Chocně, která je pokryta lesy. To má výrazný vliv na vazbu přírodních složek a zastavěného území.

Vazba přírodních složek na zastavěné území byla sledována pomocí vyhodnocování přechodů sídla v krajinu, které mohou být v souvislosti s použitým měřítkem chápány různým způsobem. V případě nejmenšího použitého měřítka se jedná o postupný přechod z jádra až na periferii sídla, která je tvořena zemědělsko-průmyslovými zónami, zónami občanské vybavenosti, popř. obytnými čtvrtěmi. Pro hodnocení ve studii krajiny je však přechod sídla v krajinu chápán přímo jako hranice zastavěného území, na kterou působí nejenom sídlo, které tam proniká do krajiny, ale i krajina, způsob jejího obhospodařování a její zpětný vliv na sídlo.

Základem analýzy přechodů sídla v krajinu bylo definování čtyř různých typů přechodů. První z nich je výskyt lesa nebo jiné významné krajinné zeleně za hranicí zastavěného území, který významně ovlivňuje možný pohled na obec. Druhý z nich je zeleň uvnitř zastavěného území, ve většině případů v podobě „humen“, „záhumení“ a jejich pozůstatků, která tvoří harmonický přechod mezi zastavěným územím a volnou krajinou. Humna a záhumení jsou historickým pozůstatkem vzhledu sídel, který souvisí se způsobem hospodaření, ale v mnoha případech došlo k jejich postupnému zániku a přeměně na zahrady nebo přímo k zastavění. Třetí typ přechodu je tvořen významným vodním tokem nebo větší vodní plochou, ať v rámci zastavěného území nebo mimo něj. Čtvrtým typem přechodu je takový, kdy rodinné domy takřka přímo sousedí s polem a kde sklon terénu vytváří riziko splachu půdy či pesticidů z pole do obytných částí obce.

Řešené území nemá vzhledem k intenzivnímu zemědělskému využití příliš mnoho dochovaných kvalitních přírodních oblastí. Dobré přechody sídla v krajinu byly identifikovány v každé obci. V měřítku daném územní studií krajiny není možné vymezovat mimořádně kvalitní přechody sídla v krajinu pro jednotlivé usedlosti, nicméně řešené území je většinově tvořeno menšími kompaktními sídly bez větší rozptýlené zástavby v krajině. Téměř každá obec v SO ORP má ve svém správním území minimálně jeden negativní přechod sídla v krajinu, ve většině případů se jedná o výrobní (zemědělské) areály na okrajích obce nebo zcela mimo obec.

3.2.8 Rozbor využívání krajiny člověkem a vyhodnocení jeho potřeb

3.2.8.1 Lesní hospodářství

Přírodní lesní oblasti

Řešené území spadá do dvou Přírodních lesních oblastí (PLO):

- PLO 17 – Polabí
- PLO 31 – Českomoravské mezihoří

Vegetační stupně

Vyskytuje se zde 2.–4. vegetační stupeň, převládají společenstva 3. vegetačního stupně.

2. vegetační stupeň zasahuje od severu z Polabí,

4. vegetační stupeň se vyskytuje okrajově na hranici s Železnohorským bioregionem blízko jihovýchodní hranice.

Hodnotnější lesní ekosystémy listnatých a smíšených lesů jsou fragmentárně zachované po celém území ORP (zejména s dubem, bukem, lípou, javory, v nivách jasanem, olší a vrbami). Celkově jsou však v území lesní porosty do velké míry proměněny na hospodářsky příznivější skladbu jehličnatých kultur. Převládají smrkové a borové porosty se zastoupením modřínu, výjimečně i jedle, v posledních letech trpící prosycháním díky suchu a kalamiťným škůdcům.

Kategorie lesa a subkategorie lesa

Lesy ochranné:

Do této kategorie lesů ochranných jsou zařazeny lesy, kde převládají SLT (soubory lesních typů) na mimořádně nepříznivých stanovištích nebo se k nim výjimečně mohou přiřazovat SLT exponovaných stanovišť na exponovaných svazích a sutích.

V řešeném území se vyskytuje subkategorie lesů ochranných 21a – lesy na mimořádně nepříznivých stanovištích (Choceň, Nové Hrady, Oucmanice)

Lesy zvláštního určení (v řešeném území):

- 32a – les v prvních zónách CHKO a lesy v přírodních rezervacích a přírodních památkách (Bošín, Choceň, Mostek, Nové Hrady, radhošť, Řepníky, Zářecká Lhota)
- 32c – lesy příměstské a další lesy se zvýšenou rekreační funkcí (Choceň, Vysoké Mýto)
- 32e – lesy se zvýšenou funkcí půdoochrannou, vodochrannou, klimatickou a krajinotvornou (Dobříkov, Nové Hrady, Podlesí)
- 32f – lesy potřebné pro zachování biologické různorodosti (Dobříkov, Nové Hrady, Sruby, Týniště, Újez u Cjhcne)

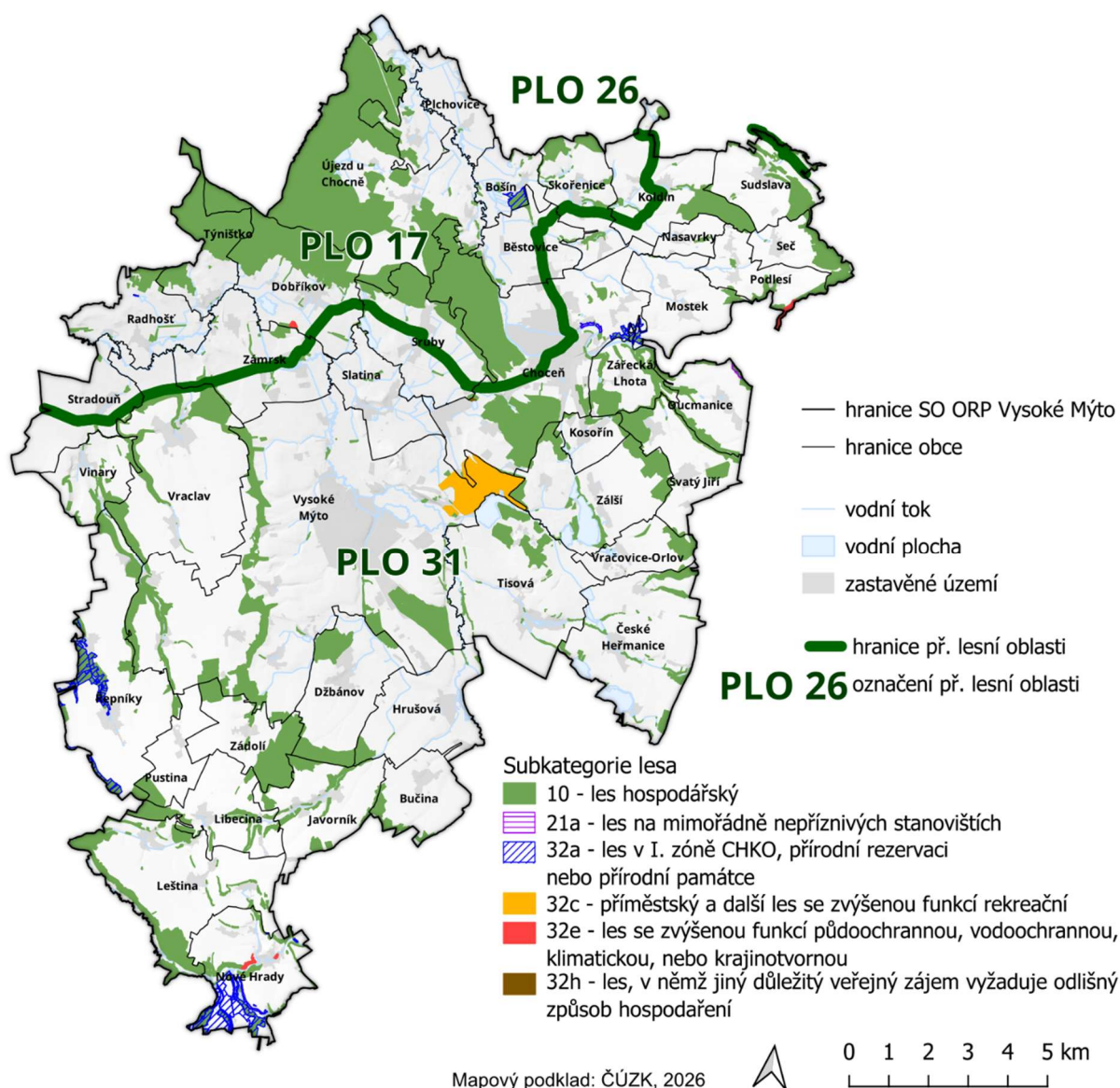
- 32h – lesy, v nichž jiný důležitý veřejný zájem vyžaduje odlišný způsob hospodaření (Choceň)
- Lesy hospodářské
- Hlavní funkcí lesů zařazených do této kategorie je produkce dřevní hmoty. Mimo to však tyto lesy současně plní i další mimoprodukční funkce. V řešeném území zcela dominantní kategorie lesa (viz tab. Tabulka: Kategorie a subkategorie lesa).

Tabulka 7 Kategorie a subkategorie lesa

Kategorie a subkategorie lesa	Plocha v ha	% z celkové plochy
Lesy hospodářské	4787,81	84,24
Lesy ochranné	14,43	0,25
21a – lesy na mimořádně nepříznivých stanovištích	14,43	0,25
Lesy zvláštního určení	881,12	15,50
32a - les v prvních zónách CHKO a lesy v přírodních rezervacích a přírodních památkách	294,88	5,19
32c - lesy příměstské a další lesy se zvýšenou rekreační funkcí	156,15	2,75
32e - lesy se zvýšenou funkcí půdoochrannou, vodochrannou, klimatickou a krajinnou	23,79	0,42
32f - – lesy potřebné pro zachování biologické rozmanitosti	405,66	7,14
32h - lesy, v nichž jiný důležitý veřejný zájem vyžaduje odlišný způsob hospodaření	0,63	0,01
Celkem	5683,35	

Zdroj: data ÚAP SO ORP Vysoké Mýto, 2024

Obrázek 12 Kategorie a subkategorie lesa

Zdroj: data ÚAP SO ORP Vysoké Mýto, 2024

Reprodukční materiál a genové základny

Uznané jednotky reprodukčního materiálu lesních dřevin jsou zdroje (porosty, stromy), které splnily kvalitativní požadavky dle zákona č. 149/2003 Sb. a slouží pro sběr osiva či produkci sadebního materiálu.

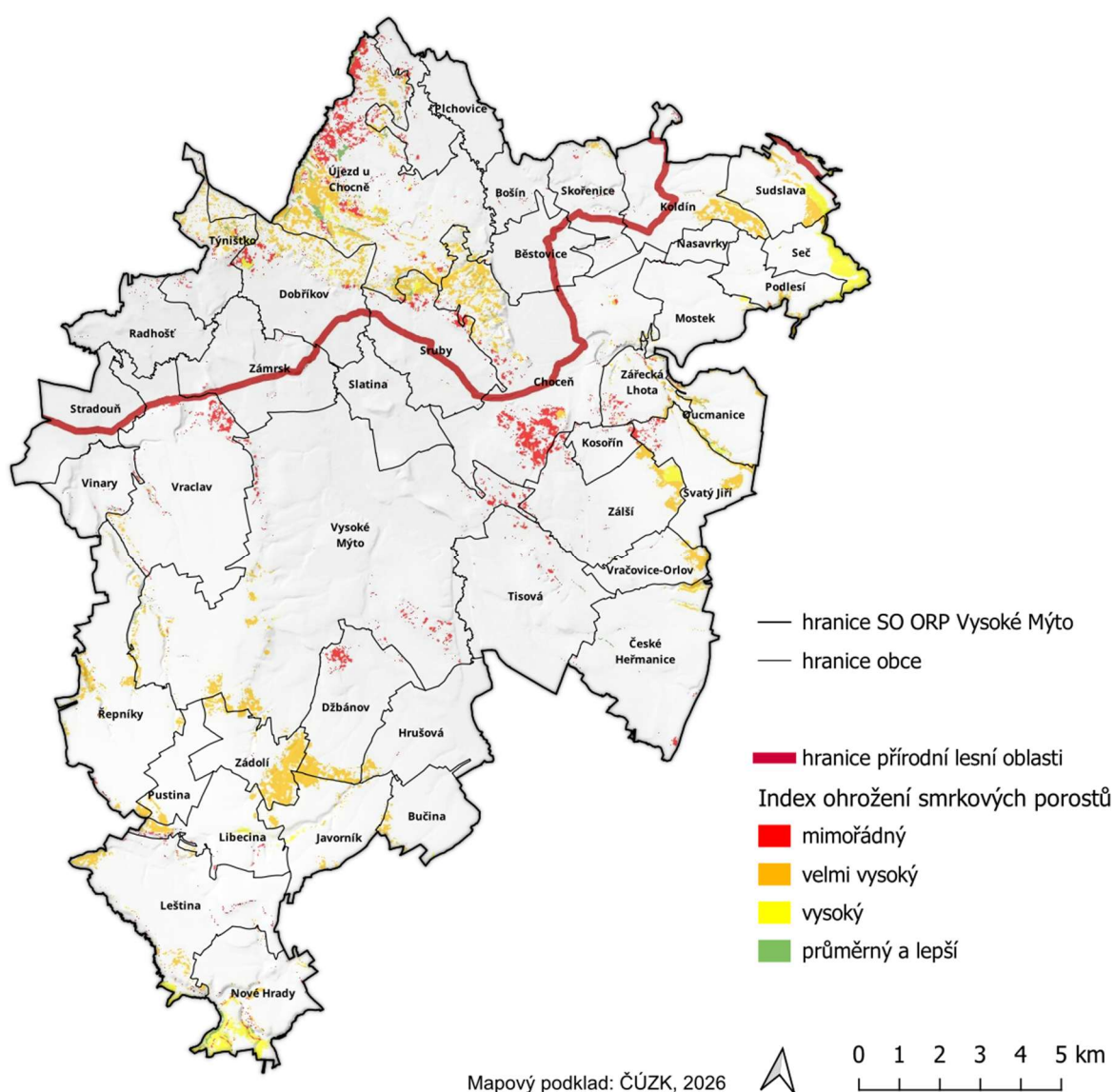
Zdravotní stav lesů

Zdravotní stav lesů lze zjistit z dat NLI, kde se porovnávají trendy zdravotního stavu lesů mezi lety 2021-2023. V některých oblastech, a to zejména ve střední části území jde o výrazné zhoršení, ale celkově je spíše mírné zhoršení.

Klimatická změna v lesích

Cílem hospodaření v tomto území je zajistit stabilitu lesních porostů zvyšováním podílu listnáčů a jedle při obnově lesa, podporovat přirozenou obnovu lesa autochtonních porostů. V oblasti ochrany lesa je zásadní dodržovat maximální bezpečnostní opatření vůči biotickým a abiotickým činitelům. Dle dat z NLI (národní lesnický institut, dříve ÚHUL – Ústav pro hospodářskou úpravu lesa), Ohrožené smrkové porosty dle vyhlášky č. 298/2018 Sb., poměrně velká část lesů spadá dle mapy potenciálního ohrožení smrkových porostů klimatickou změnou do stupně 2 (vysoký až velmi vysoký), do stupně 1 (mimořádný) stanoviště absolutně nevhodná pro pěstování smrku) se vyskytují již v menším množství, a to více na severu a ve střední části území. Do 0 – stanoviště bez rizika - průměrná a lepší se vyskytují minimálně – severní část u Újezdu u Chocně, Ocmanice na východě.

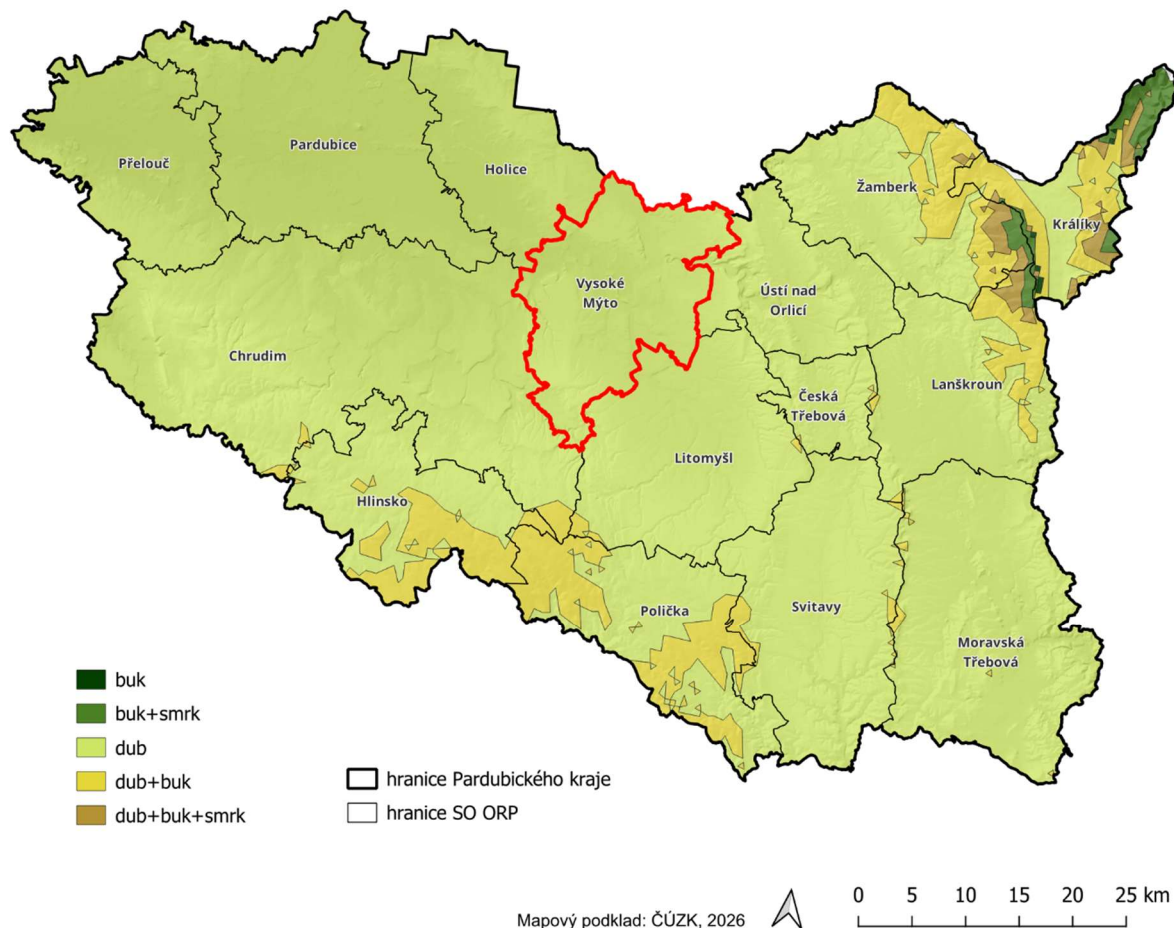
Obrázek 13: Obrázek Klimatická změna – ohrožené smrkové porosty

Zdroj: NIL 2026

V rámci projektu „FRAMEADAPT Rámce a možnosti lesnických adaptačních opatření a strategií souvisejících se změnami klimatu“ byla zpracována analýza klimatických dat s následným výpočtem klimatických charakteristik a pro lesní vegetační stupně a následně pro hlavní dřeviny (smrk, buk a dub) s predikcí vývoje blízké budoucnosti (2021–2040 a 2041–2060). Dle této predikce by se mělo území zcela vyhnout pěstování smrku.

Obrázek 14 Změna podmínek pěstování smrku, buku a dubu pro období 2021-2040

Zdroj: FrameAdapt 2014

Funkce lesa

Funkce mimoprodukční:

a) Funkce ekologicko - stabilizační

- Funkce půdoochranná (protierozní, bariérová klimatická, protideflační, protisesuvná, břehoochranná, návaznost na vodoochrannou funkci)
- Funkce klimatická (bariérová, zmírnění klimatických extrémů, návaznost na zdravotní funkci)

b) společenská funkce (vodohospodářská, zdravotně rekreační, ochrany přírody, reprodukční, krajinná, provozování myslivosti)

Funkce produkční

Hlavním nositelem této dosud převládající funkce lesa je kategorie hospodářský les (§ 9, zákona o lesích 289/1995 Sb.). Produkční funkcí lesa se rozumí využívání lesa k získávání materiálních hodnot, především dřevní suroviny, při zachování trvalosti produkce, funkční stability a co nejvyšší hospodárnosti (viz Obrázek: Kategorie lesa v SO ORP Bystřice pod Hostýnem).

Ve sledovaném území převládá funkce produkční, ale roste postupně význam ostatních funkcí lesa, zejména jeho stabilizační úloha v krajině.

Lesnatost

Rozdělení lesnatosti:

- 0,0 – 5,9 % velmi nízká lesnatost
- 6,0 – 14,9 % nízká lesnatost
- 15,0 – 30,9 % střední lesnatost
- 31,0 – 45,9 % středně vysoká lesnatost
- 46,0 % a více vysoká lesnatost

Tabulka 8 Hodnocení lesnatosti a rozložení lesa v území

Obec	lesnatost (%)	hodnocení lesnatosti	rozložení lesa v území
Běstovice	3,0	velmi nízká lesnatost	lesy se nacházejí poblíž vodního toku (Teplický potok), malý lesík je na severu území a další menší lesíky jsou na jihu území
Bošín	9,7	nízká lesnatost	větší lesík se nachází na jihu území, pak v okolí vodního toku Tichá Orlice, několik malých lesíků na severu území
Bučina	8,3	nízká lesnatost	menší lesíky se nacházejí pouze na jihu a jihozápadě území
České Heřmanice	6,6	nízká lesnatost	menší drobné lesíky po okraji území obce nebo v okolí vodních ploch
Dobříkov	47,3	vysoká lesnatost	velký lesní komplex se nachází na severu území, místy sahající až zastavěnému území, jih je téměř bezlesý
Džbánov	19,0	střední lesnatost	velký lesní komplex na jihu a severozápadě území, střed a východ téměř bezlesý
Hrušová	4,1	velmi nízká lesnatost	menší lesní komplex na jihu území, v ostatních částech jen několik remízků
Choceň	31,1	středně vysoká lesnatost	velký lesní komplex na jihu a severozápadě, v ostatních částech jen menší lesíky, v části Plchůvky a Nová Ves jsou lesy v západní části území, podél Tiché orlice a vodních ploch
Javorník	13,4	nízká lesnatost	větší lesní komplex na severu území zasahující ze sousední obce a menší lesíky podél hranic zastavěného území a jihu
Koldín	17,7	střední lesnatost	větší lesní komplex na východě území " Chlemek", v ostatních částech jen menší lesíky
Kosořín	10,0	nízká lesnatost	pouze menší lesíky na severu a severovýchodě území, ostatní části jsou téměř bezlesé

Obec	lesnatost (%)	hodnocení lesnatosti	rozložení lesa v území
Leština	17,2	střední lesnatost	lesy jsou téměř rovnoměrně rozprostřené na celém území obce, zejména podél západní hranice, kterou tvoří vodní tok Novohrádk
Libecina	17,7	střední lesnatost	kromě severní části, která je bezlesá, se lesy vyskytují jinak rovnoměrně na zbytku území obce
Mostek	3,6	velmi nízká lesnatost	lesy se vyskytují jen v e východním cípu území obce, zbytek je bezlesý
Nasavrky	1,9	velmi nízká lesnatost	Lesy se nevyskytují souvisle, na okrajích území (hlavně severní a východní část), podél vodních toků. Jde spíše o menší hospodářské a krajinné lesy, nikoli rozsáhlé komplexy.
Nové Hradky	25,3	střední lesnatost	lesy se nacházejí hlavně na okrajích území, zejména na severozápadě, kde navazují na rozsáhlejší lesní oblasti směrem k Toulouvcovým maštalím a členitější krajině. Další lesní porosty jsou v západní a jihozápadní části, opět ve vazbě na skalnaté a méně zemědělsky využitelné terény. Centrální část katastru (okolí obce Nové Hradky a Rybníček) je spíše odlesněná
Oucmanice	15,5	střední lesnatost	Lesy se nacházejí hlavně na okrajích území, protože většinu plochy tvoří zemědělská půda. Výraznější lesní porosty jsou v severní, západní a jihozápadní části, střed obce a okolí zástavby je převážně bezlesý.
Plchovice	0,2	velmi nízká lesnatost	Lesy se vyskytují jen okrajově, protože většinu území tvoří louky a zemědělská půda. Jsou soustředěny hlavně v okolí nivy řeky Orlice a přilehlých vlhkých částech území, kde se vyskytují břehové porosty a menší lesíky. Další drobné lesní plochy se nacházejí na okrajích katastru, mimo vlastní zastavěné území.
Podlesí	11,3	nízká lesnatost	Lesy zaujímají menší část území a jsou soustředěny hlavně v jižní okrajové části. Dále se vyskytují v severní části a částečně i mezi severem a středem území, kde navazují na lesní cesty a členitější terén. Jihovýchodní část je více zemědělská a spíše bezlesá.
Pustina	9,2	nízká lesnatost	lesy se nacházejí v jižní části území obce, zasahuje zde lesní komplex Na Hůře ze sousední obce, ostatní části jsou bezlesé
Radhošť	7,7	nízká lesnatost	Lesy v katastru Radhoště se vyskytují jen v malé míře, území je převážně zemědělské. Jsou soustředěny hlavně na okrajích katastru, zejména v severní části (okolí přírodní památky Šejval), kde se nacházejí menší lesní porosty. V blízkosti řeky Loučné a kolem obce se vyskytují menší lesíky.
Řepníky	15,5	střední lesnatost	Severozápadní ní a východní okraj katastru pokrývá souvislejší lesní komplex pokračující okolo Řepnického potoka až do zástavby. V jižní části jsou jen menší lesíky
Seč	29,1	střední lesnatost	Souvislejší lesní porosty se nacházejí zejména v jižní a jihovýchodní části území, ostatní části jsou téměř bezlesé
Skořenice	14,1	nízká lesnatost	Lesní porosty jsou lokalizovány do menších, izolovaných celků především na severním okraji, ve východní části se lesy nacházejí většinou podél vodních toků, v jižní jde spíše o drobné lesíky.
Slatina	0,5	velmi nízká lesnatost	Lesy zde v podstatě nenajdete, krajinnou zeleň tvoří pouze břehové porosty podél Loučné a polní cesty.

Obec	lesnatost (%)	hodnocení lesnatosti	rozložení lesa v území
Srubby	20,9	střední lesnatost	Větší lesní porost se nachází v severovýchodním cípu území a podél východní hranice a v okolí vodních toků, zbytek tvoří lány polí.
Stradouň	1,3	velmi nízká lesnatost	Území je téměř bezlesé; lesy zde prakticky chybí s výjimkou drobných remízků.
Sudslava	19,3	střední lesnatost	Větší lesní komplex se nachází v jižní " Bor" a východní části území, kde pokrývají podstatnou část území. V západní části jsou jen drobné lesíky
Svatý Jiří	20,0	střední lesnatost	Lesní porosty jsou spíše rozdrobené. Větší lesy se nacházejí v severozápadní části a podél východní hranice území . Větší les "Kněžství" se nachází v jihovýchodní části.
Tisová	8,0	nízká lesnatost	větší lesní porosty se nacházejí v severní části obce, v jižní části jsou lesy podél vodních toků
Týniště	60,9	vysoká lesnatost	Lesy se nacházejí zejména v severní a severovýchodní části. Lesní porosty zde bezprostředně navazují na rozsáhlé lesy sousedního Týniště nad Orlicí. V jižní části podél řeky Loučná se nacházejí úzké břehové porosty .V západní části se nachází menší lesní komplex "Řeháč"
Újezd u Chocně	67,8	vysoká lesnatost	Většinu území pokrývá mohutný, souvislý lesní komplex, který se rozkládá severně a západně od samotné vesnice.
Vinary	12,3	nízká lesnatost	Lesy se nacházejí jižní části a v severní části tvoří břehové porosty podíl vodního toku
Vraclav	13,0	nízká lesnatost	Výrazný lesní pás se nachází v severní části obce, podél hranice obce a v západní části podél vodních toků
Vračovice-Orlov	13,1	nízká lesnatost	největší souvislý lesní masív (převážně jehličnatý) se nachází ve východní části území a menší lesíky se nacházejí v okolí vodních ploch v severní části území
Vysoké Mýto	13,6	nízká lesnatost	menší lesní celky najdeme na jižním a západní části území, lesy rozprostřeny poměrně rovnoměrně
Zádolí	38,3	středně vysoká lesnatost	lesní porosty se nacházejí zejména v severní a v jihovýchodní části území, západní část je téměř bezlesá
Zálší	17,4	střední lesnatost	lesy jsou zde velmi fragmentované, omezené pouze na menší izolované lesíky a remízky rozptýlené mezi poli a rybníky. Větší les se nachází ve východní části území
Zámorsk	3,5	velmi nízká lesnatost	menší lesní porosty se nacházejí v severní části území, podél vodního toku, vodních ploch a jako součást zámeckého parku.
Zářecká Lhota	31,2	středně vysoká lesnatost	v severní a v severovýchodní části území se nacházejí souvislé lesní porosty, větší lesní komplex se nachází v jihozápadní části území

Zdroj: ČSÚ 2024, ASITIS s.r.o.

Vlastnictví lesa

Lesy na území SO ORP vlastní jak stát, města a obce tak právnické a fyzické osoby. Níže je přehled vlastníků lesa nad 50 ha.

- Lesy České republiky, s.p. ,
- SIMMO s.r.o.
- obec Leština,

- obec Vraclav
- AB Proles, s.r.o.
- Diecézní lesy Hradec Králové
- Město Vysoké Mýto - Městské lesy Vys. Mýto, s.r.o.
- Město Choceň - Správa městských lesů Choceň
- David Parish
- František Kinský,
- EKO POŠVIC-SCHULZ s.r.o.

3.2.8.2 Zemědělské hospodaření

Zemědělské kultury

Zemědělská půda evidovaná v LPIS tvoří 87% (17 060,4 ha) z celkové plochy zemědělské půdy (19 681 ha).

Tabulka 9 Zastoupení kultur v SO ORP Vysoké Mýto dle evidence LPIS

Kultura z evidence LPIS	Výměra [ha]	% výměry	Počet DPB*
jiná kultura	20,4	0,12	28
jiná trvalá kultura	5,6	0,03	11
ovocný sad	0,5	0,003	1
rychle rostoucí dřeviny	0,7	0,004	1
standardní orná půda	13910,8	81,54	1182
travní porost (na orné půdě)	263,6	1,55	79
trvalý travní porost	2572,7	15,08	995
úhor	285,0	1,67	175
zalesněná půda	1,1	0,01	2
Celkový součet	17 060,4	100,00	2474

Zdroj: LPIS k 31. 12. 2025

Zemědělské výrobní oblasti

Podle databáze ČÚZK je k datu 5. 6. 2026 řešené území podle jednotlivých katastrálních území zařazeno do dvou zemědělských výrobních oblastí bramborářské a řepařské následovně:

Tabulka 10 Zemědělské výrobní oblasti

Katastrální území	Výrobní oblast	Výrobní podoblast
Běstovice	Řepařská	Řepařská 3
Bohuňovice u Litomyše	Řepařská	Řepařská 1
Bošín u Chocně	Řepařská	Řepařská 2
Brteč	Řepařská	Řepařská 2
Bučina	Řepařská	Řepařská 1
České Heřmanice	Řepařská	Řepařská 1
Dobříkov	Řepařská	Řepařská 3
Dolní Sloupnice	Řepařská	Řepařská 1
Domoradice	Řepařská	Řepařská 1
Doubravice u Leštiny	Bramborářská	Bramborářská 1
Dvořisko	Bramborářská	Bramborářská 2
Džbánov u Vysokého Mýta	Řepařská	Řepařská 1
Hemže	Řepařská	Řepařská 2
Hrušová	Řepařská	Řepařská 1
Choceň	Řepařská	Řepařská 3
Chotěšiny	Řepařská	Řepařská 1
Janovičky u Zámrsku	Řepařská	Řepařská 3
Javorníček	Bramborářská	Bramborářská 1

Katastrální území	Výrobní oblast	Výrobní podoblast
Javorník u Vysokého Mýta	Bramborářská	Bramborářská 1
Jehnědí	Bramborářská	Bramborářská 1
Koldín	Řepařská	Řepařská 2
Kosořín	Bramborářská	Bramborářská 2
Leština	Bramborářská	Bramborářská 1
Lhůta u Vysokého Mýta	Řepařská	Řepařská 1
Libecina	Bramborářská	Bramborářská 1
Loučky	Bramborářská	Bramborářská 1
Mentour	Řepařská	Řepařská 2
Mokrá Lhota	Bramborářská	Bramborářská 1
Mostek nad Orlicí	Řepařská	Řepařská 1
Mravín	Řepařská	Řepařská 2
Nasavrky u Chocně	Řepařská	Řepařská 1
Němčí	Bramborářská	Bramborářská 1
Nořín	Řepařská	Řepařská 3
Nové Hradky u Skutče	Bramborářská	Bramborářská 1
Oucmanice	Řepařská	Řepařská 2
Pekla	Řepařská	Řepařská 1
Pěšice	Řepařská	Řepařská 2
Plchovice	Bramborářská	Bramborářská 2
Plchůvky	Bramborářská	Bramborářská 2
Podhořany u Nových Hradů	Bramborářská	Bramborářská 1
Polom u Potštejna	Bramborářská	Bramborářská 2
Popovec u Řepníků	Řepařská	Řepařská 1
Pustina	Bramborářská	Bramborářská 1
Radhošť	Řepařská	Řepařská 2
Rzy	Bramborářská	Bramborářská 2
Řepníky	Bramborářská	Bramborářská 1
Seč u Brandýsa nad Orlicí	Bramborářská	Bramborářská 1
Sedlec u Vraclavi	Řepařská	Řepařská 1
Sedlíštko	Řepařská	Řepařská 3
Skořenice	Řepařská	Řepařská 2
Slatina u Vysokého Mýta	Řepařská	Řepařská 3
Srbce u Luže	Řepařská	Řepařská 2
Srubby	Řepařská	Řepařská 3
Stradouň	Řepařská	Řepařská 1
Stříhanov	Bramborářská	Bramborářská 1
Sudslava	Bramborářská	Bramborářská 1
Svařeň	Řepařská	Řepařská 1
Svatý Jiří	Bramborářská	Bramborářská 1
Štěnec	Řepařská	Řepařská 2
Tisová u Vysokého Mýta	Řepařská	Řepařská 1
Turov	Bramborářská	Bramborářská 1
Týniště	Bramborářská	Bramborářská 2

Katastrální území	Výrobní oblast	Výrobní podoblast
Újezd u Chocně	Bramborářská	Bramborářská 2
Vanice	Řepařská	Řepařská 1
Vinary u Vysokého Mýta	Řepařská	Řepařská 2
Vraclav	Řepařská	Řepařská 1
Vračovice	Bramborářská	Bramborářská 1
Vysoké Mýto	Řepařská	Řepařská 1
Zádolí u Vysokého Mýta	Bramborářská	Bramborářská 1
Zálší u Chocně	Bramborářská	Bramborářská 1
Zámorsk	Řepařská	Řepařská 1
Zářecká Lhota	Řepařská	Řepařská 3

Zdroj: ČÚZK

Bramborářská výrobní oblast: hlavní pěstované plodiny:

Brambory ve vyšších polohách i sadbové, pšenice obecná a špalda, ječmen potravinářský a krmný, žito, oves, tritikale, řepka olejka, mák, len, hořčice bílá, lníčka jarní, jetel luční, pohanka

Řepařská výrobní oblast: hlavní pěstované plodiny:

Cukrovka, kukuřice na zrno, pšenice obecná, ječmen sladovnický, vojtěška, ranné brambory, řepka olejka, hořčice bílá, (slunečnice), mák, hrách setý, sója na krmné účely, čekanka, laskavec, kmín, fenýkl, koriandr, anýz, zelí, cibule.

Oblasti s přírodními či jinými zvláštními omezeními (ANC, redefinované původní LFA, od roku 2018)

ANC (dříve LFA – less-favoured areas) jsou oblasti s horšími produkčními vlastnostmi půdy, zvýšenou náročností na zpracování půdy a omezenými možnostmi využití půdy. V oblastech ANC tak dochází ke snížení životaschopnosti a konkurenceschopnosti zemědělských podniků v souvislosti s omezením zemědělské produkce. Bez podpory příjmů formou kompenzace dodatečných nákladů a ušlých příjmů by docházelo k postupné marginalizaci ANC oblastí, která by mohla vyústit až v opuštění zemědělské půdy s dopadem na ekosystémy závislé na zemědělství v oblastech s přírodními omezeními. Je tedy zájem na udržení určitého způsobu hospodaření v těchto oblastech se stanovenými požadavky na způsob hospodaření. ANC se rozdělují do tří kategorií: horské oblasti, ostatní oblasti a specifické oblasti.

Přibližně 37.5 % dílů půdních bloků v SO ORP spadá do ANC. V území se nachází specifické oblasti a ostatní oblasti ANC (omezení v tzv. biofyzikálních kritériích).

Tabulka 11 Zastoupení méně příznivých oblastí v SO ORP Vysoké Mýto dle evidence LPIS

Oblast	Výměra [ha]	% výměry
Ostatní O1	69.8	0.41
Ostatní O2	1513.5	8.87
Ostatní O3	1583.0	9.28
Specifická oblast	28.0	0.16

Celkem	6388.4	37.45
--------	--------	-------

Zdroj: LPIS k 31. 12. 2025

Zranitelné oblasti (poslední platný rozsah k roku 2024)

Ke snížení eutrofizace povrchových vod slouží nařízení vlády č. 262/2012 Sb., o stanovení zranitelných oblastí a akčním programu, ve kterém se stanovují katastrální území s požadavky na hospodaření s dusíkatými hnojivy. **Řešené území spadá celé do zranitelných oblastí**, ve kterých musí být aplikována opatření ke snížení znečištění podzemních i povrchových vod způsobené dusičnany ze zemědělských zdrojů a předcházení dalšímu takovému znečištění.

Dne 12. 6. 2024 byla s účinností od 1. 7. 2024 vládou schválena novela nařízení vlády č. 262/2012 Sb., o stanovení zranitelných oblastí a akčním programu (nitrátová směrnice). Řešené území spadá celé do zranitelných oblastí i po revizi zranitelných oblastí v roce 2024.

Uživatelé zemědělské půdy

Dle databáze LPIS je v ORP Vysoké Mýto evidováno 332 uživatelů zemědělské půdy. Největší uživatelé v tabulce níže obhospodařují 28.98 % zemědělské půdy v SO ORP.

Tabulka 12 Největší uživatelé zemědělské půdy v SO ORP Vysoké Mýto

Uživatel	Výměra evidovaných ploch DPB v ORP	
	ha	%
Zemědělsko obchodní družstvo Zálší	3252.0	19.06
ZEVAS Vraclav a.s.	1578.7	9.25
Zemědělské družstvo Mostek	1229.6	7.21
AG Skořenice, akciová společnost	1187.3	6.96
Segas a.s.	948.9	5.56

Zdroj: LPIS k 31. 12. 2025 (MZe ČR)

Ekologické zemědělství

V režimu obhospodařování formou ekologického zemědělství je v LPIS vedeno 70 uživatelů hospodařících na téměř 222 ha zemědělské půdy v řešeném území, což představuje pouze 1,3 % plochy zemědělské půdy v ORP. Největším uživatelem hospodařícím v režimu ekologického zemědělství je Josef Müller.

Tabulka 13 Uživatelé zemědělské půdy hospodařící v režimu ekologického zemědělství dle evidence LPIS

Uživatel	Výměra ploch DPB v režimu EZ	
	ha	%
Josef Müller	84.2	37.90
Eco-modus s.r.o.	56.7	25.53
David Novák	17.7	7.95
Martin Krčmář	16.5	7.44

Matěj Staněk	15.2	6.84
BIO TOMVER s.r.o.	11.8	5.31
Ostatní uživatelé	20.0	14.33
Celkem	222.0	100.00

Zdroj: LPIS k 31. 12. 2025 (MZe ČR)

Meliorace

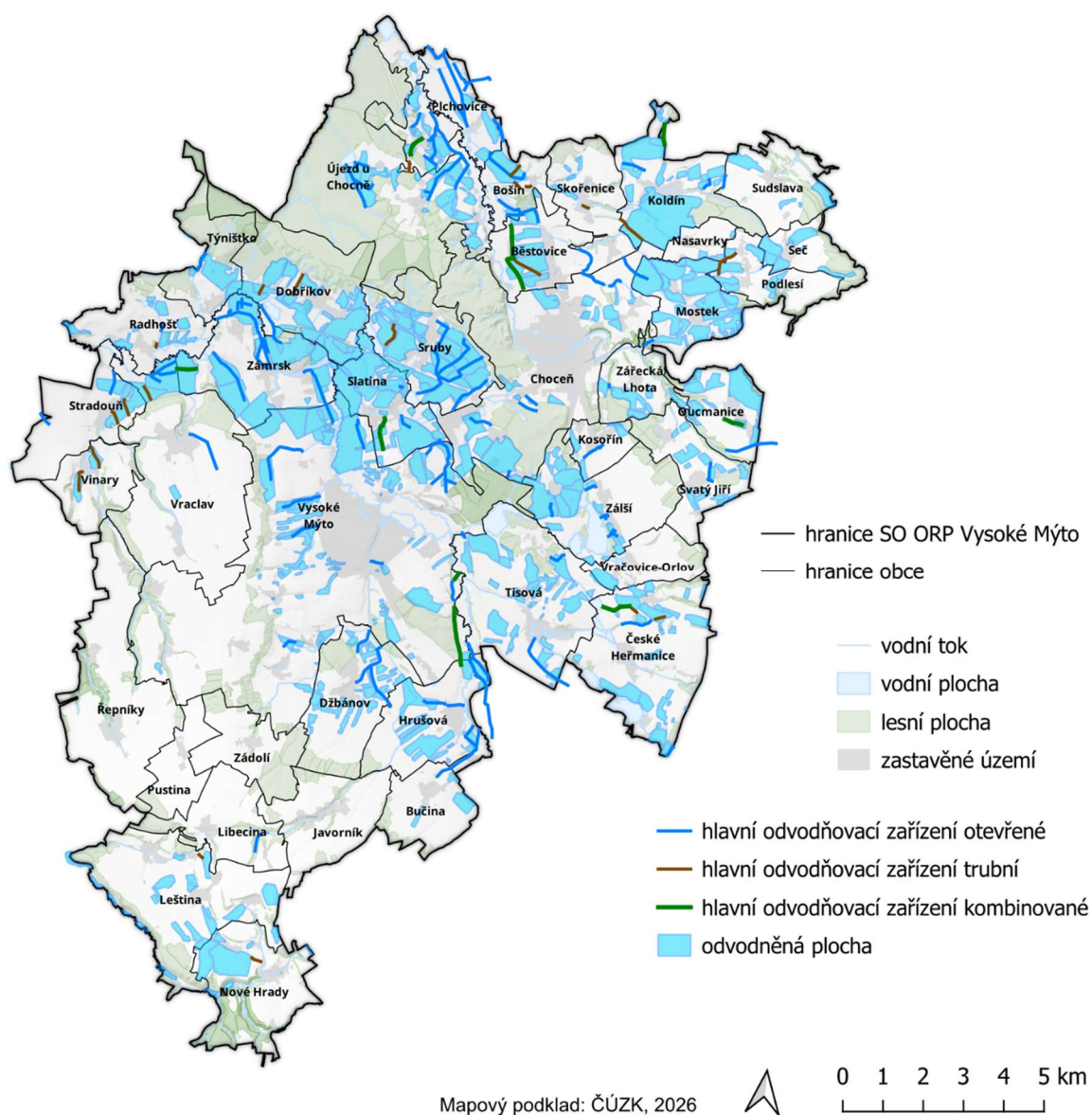
Meliorace pozemků byly prováděny za účelem zemědělského hospodaření. Zejména se jedná o závlahy a odvodnění pozemků s vyšší hladinou podzemních vod. Převládajícím způsobem odvodňování zemědělských pozemků je systematická trubková drenáž. Odvodňovací stavby, jež byly realizovány, mají v konečném důsledku negativní vliv na přirozený koloběh vody, snižují hladinu podzemních vod, odvádí živiny aplikované na polích přímo do vodních toků a přispívají k eutrofizaci vod.

Z analýzy dat vytvořených někdejší Zemědělskou vodohospodářskou správou a nyní zpřístupněných MZe, byly na území ORP identifikovány hlavní meliorační zařízení zatrubněné, zatrubnění některých úseků vodních toků, úpravy vodních toků otevřené a pozemky, které jsou plošně odvodňovány. Stavby závlah se na území ORP nenacházejí.

Na území bylo identifikováno celkem 4 488 ha odvodňovaných ploch vybudovaných v letech 1905–1995. Odvodňované plochy se nacházejí v návaznosti na zastavěná území v oblastech využívaných pro zemědělství. Větší koncentrace odvodňovaných ploch je severně od zástavby Vysokého Mýta, a také východ a severovýchod řešeného území.

Vrstva melioračních staveb zpřístupněných MZe není úplně kompletní a umístění hlavních melioračních zařízení (HMZ) nemusí vždy odpovídat skutečnosti, neboť skutečné provedení stavby se může od archivní projektové dokumentace lišit nebo na dané odvodňovací ploše mohlo dojít později k rekonstrukci a úpravě odvodnění, k čemuž v minulosti docházelo. Některé archivní projektové dokumentace lze k dané odvodňované ploše dohledat v okresních archivech, archivu Státního pozemkového úřadu, archivech správce povodí či u zemědělských družstev. Mnoho původních projektových dokumentací se však nedochovalo.

Obrázek 15 Meliorace a odvodnění

Zdroj: data ÚAP SO ORP Vysoké Mýto, 2024

Stavby k ochraně pozemků před erozí

Podle geoportálu státního pozemkového úřadu byla v rámci KoPÚ navržena protierozní technická opatření na území obcí České Heřmanice, Tisová, Dobříkov, Oucmanice, Kosořín.

Celkem se jedná o 63 liniových opatření zahrnujících protierozní hrázky, záchytné a svodné průlehy, příkopy a meze. Tato opatření budou převzata do návrhové části studie.

3.2.8.3 Vodní hospodářství

Antropogenní využití vody v krajině člověkem v řešeném území

Využití vody v krajině člověkem zahrnuje jak hospodaření s povrchovými a podzemními vodami, tak ovlivňování odtoku, stavby odvodnění, rybníků, stavby na ochranu proti povodním atd. Těmto tématům se věnují podkapitoly Ohrožení krajiny suchem a Ohrožení povodněmi, Meliorace a Technické úpravy vodních toků.

Útvary povrchových vod

Tabulka 14 Útvary povrchových vod v SO ORP Vysoké Mýto

ID vodního útvaru	Název vodního útvaru	Ekologický stav/ potenciál	Chemický stav
HSL_0920	Loučná od toku Desná po ústí do Labe	střední stav	dobry
HSL_0770	Tichá Orlice od toku Třebovka po ústí do Orlice	poškozený stav	nedosažení dobrého stavu
HSL_0750	Skořenický potok od pramene po ústí do toku Tichá Orlice	poškozený stav	neznámý
HSL_1020	Novohradka od pramene po tok Krounka	střední stav	nedosažení dobrého stavu
HSL_0600	Brodec od pramene po ústí do toku Divoká Orlice	střední stav	neznámý
HSL_0760	Čermná od pramene po ústí do toku Tichá Orlice	střední stav	dobry

Zdroj: HEIS VÚV, 2022

Útvary povrchových vod Brodec od pramene po ústí do toku Divoká Orlice a Čermná od pramene po ústí do toku Tichá Orlice zasahují do řešeného území pouze marginálně.

Útvary povrchových vod Tichá Orlice od toku Třebovka po ústí do Orlice, Skořenický potok od pramene po ústí do toku Tichá Orlice a Novohradka od pramene po tok Krounka mají špatný ekologický stav nebo nedosahují dobrého chemického stavu.

Charakter všech vodních útvarů v území je podle Plánu povodí Labe klasifikován jako přirozený.

Podle Plánu dílčího povodí horního a středního Labe 2021-2027 byla ke zlepšení stavu povrchových vod navržena četná opatření k regulaci znečištění z bodových a plošných zdrojů.

Na území ORP Vysoké Mýto je vyhlášena chráněná oblast přirozené akumulace vod (CHOPAV) Východočeská křída.

3.2.8.4 Těžba nerostů

Ložiska nerostných surovin a jejich ochrana

Ložiska nerostných surovin představují hodnotu, kterou je potřeba pro budoucí možnosti jejich těžby chránit. Pro zajištění ochrany ložisek nerostných surovin a pro možnost zajištění těžby těchto surovin v budoucnu se stanovují chráněná ložisková území, která jsou zahrnuta do územních plánů obcí.

Na území SO ORP se nacházejí ložiska štěrkopísku koncentrující se v severní části území, ložisko kamene pro hrubou a ušlechtilou kamenickou výrobu v k. ú. Svařeň, ložisko písků sklářských a slévárenských zasahující do obcí Leština a Nové Hradky a ložisko vápence pod názvem Kostecké Horky zasahující do obce Plchovice. Chráněná ložisková území jsou stanovena pouze pro 2 ložiska v území:

- ložisko Bošín (IČ 3234300, CHLÚ Skořenice a CHLÚ Kostecké Horky)
- ložisko Újezd u Chocně (IČ 3173700, CHLÚ Újezd u Chocně)

Dle zákona č. 44/1988 Sb., o ochraně a využití nerostného bohatství (horní zákon), je nezbytné dbát, aby se narušilo co nejméně využití nerostného bohatství při v zákonem chráněném obecném zájmu umístit stavbu nebo zařízení nesouvisící s dobýváním výhradního ložiska v CHLÚ. Obě ložiska jsou již vytěžena, po rekultivaci, nejedná se však o dobývací prostory zrušené.

Na území SO ORP se v CHLÚ nenacházejí zastavitelné plochy (dle územních plánů Bošín, Skořenice, Újezd u Chocně, Choceň a Sruby), které by znemožňovaly případnou obnovu těžby v budoucnu.

Těžba nerostných surovin a její dopad na krajinu, předpokládané způsoby rekultivace

Na území SO ORP se v současnosti nachází pouze jeden aktivní dobývací prostor, s těžbou štěrkopísku, ložisko Běstovice ve stejnojmenné obci. Většina ložisek je již vytěžena, viz tabulka níže.

Tabulka 15 Ložiska a jejich těžba na území SO ORP

Číslo ložiska	Název ložiska	Typ ložiska*	Těžba**	Surovina
5211600	Běstovice	D	3	Štěrkopísky
3219800	Plchůvky	D	6	Štěrkopísky
9316500	Kostecké Horky	Q	6	Vápenec karbonáty pro zemědělské účely
3234300	Bošín	B	6	Štěrkopísky – cihlářská surovina
3089100	Běstovice	D	C	Štěrkopísky
9416500	Svařeň	Q	C	Kámen pro hrubou a ušlechtilou kamenickou výrobu
9054400	Perálec	Q	C	Písky sklářské a slévárenské
3219710	Kostecké Horky-jih	B	C	Štěrkopísky
3173700	Újezd u Chocně	B	C	Štěrkopísky
3225100	Plchovice-Korunka u Chocně	D	D	Štěrkopísky

Zdroj: data ÚAP SO ORP Vysoké Mýto, 2024

* B = bilancovaná ložiska výhradní; D = evidovaná ložiska nevýhradní; Q = prognózy neschválené (ostatní)

**3 = současná povrchová; 6 = dosud netěženo; C = dřívější povrchová; D = dřívější z vody

Těžba v pískovně Běstovice probíhá na cca 8 ha. Obvodní báňský úřad pro území krajů Královéhradeckého a Pardubického vydal dne 8. 6. 2021 Rozhodnutí ve věci povolení likvidace lomu /pískovny) v k. ú. Běstovice podle dokumentace Plán likvidace lomu (pískovny)

Běstovice (Moravčík, duben 2021). V ÚP Běstovice (úplné znění po vydání změny č. 1, 2023) je ložisko stále součástí stávající plochy těžby nerostů – dobývání a úprava.

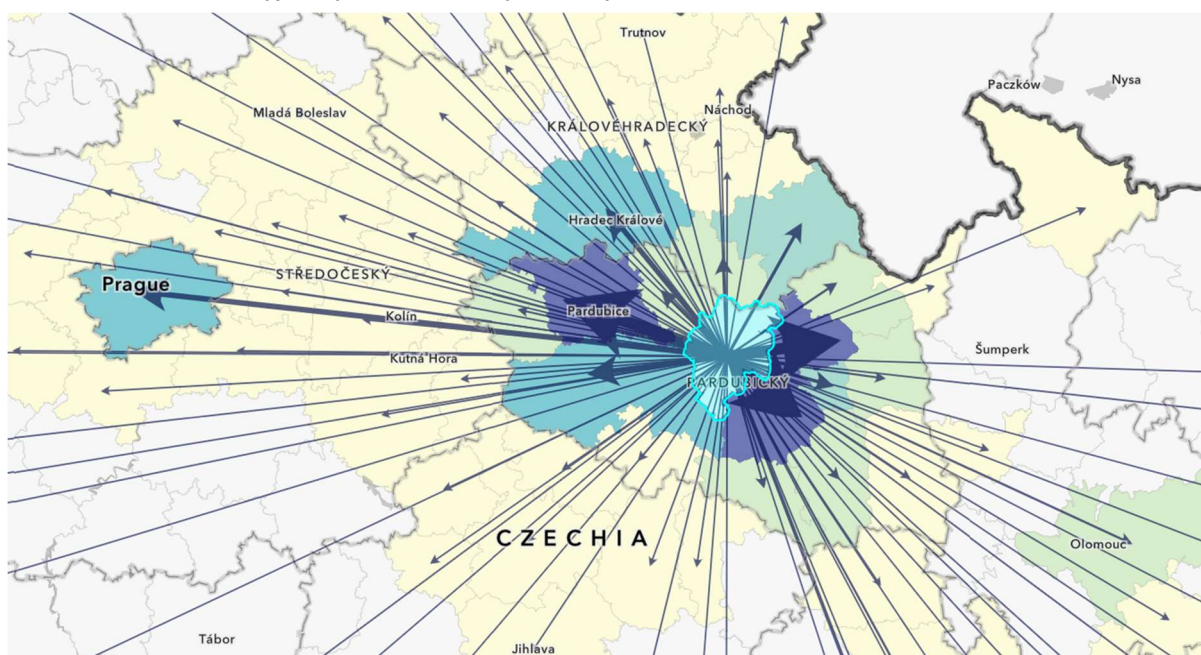
U vytěžených ložisek byla provedena zemědělská či lesnická rekultivace.

3.2.8.5 Dopravní a technická infrastruktura

Dopravní infrastruktura

Dopravní infrastruktura patří mezi základní prvky veřejné infrastruktury v obcích a umožňuje pohyb osob, zboží a informací v území. Při pohledu na výsledky ze SLDB 2021 o mobilitě obyvatelstva lze zjistit, že dominantní směry vyjížděky z SO ORP Vysoké Mýto vedou do sousedních SO ORP Pardubice, Litomyšl a Ústí nad Orlicí.

Obrázek 16 Přehled vyjížděky z SO ORP Vysoké Mýto

Zdroj: Statistický geoportál ČSÚ, 2026

Samotnou dopravní infrastrukturu lze dělit na několik druhů dle způsobu a míry jejího využívání, avšak dva nejdůležitější módy dopravy v řešeném území jsou bezpochyby silniční a kolejová doprava.

Silniční doprava

Z hlediska modal splitu dopravy patří silniční doprava mezi tu nejvyužívanější, protože dle dlouhodobé analýzy z jednotlivých Ročenek dopravy měla samotná individuální automobilová doprava téměř poloviční podíl na celkové přepravě cestujících. Když se k IAD připočte dále podíl autobusové dopravy, která má druhé nejvyšší přepravní výkony, vyplne z toho, že silniční doprava jasně dominuje v osobní dopravě. Podobné výsledky vycházejí i z hlediska přepočtu výkonu dopravy na osobokilometry. Nejinak je tomu u nákladní dopravy, kde silniční doprava jednoznačně dominuje v modal splitu podle přepravených tun zboží i podle tunokilometrů. Výše uvedené tedy ilustruje, že silniční doprava je dominantním módem dopravy a má rozhodující roli v přepravě osob i zboží.

Zákon o pozemních komunikacích dělí pozemní komunikace na několik hierarchických tříd, v sestupném pořadí se jedná o dálnice, silnice (na základě svého určení a významu jsou rozdělovány na I., II. a III. třídu), místní komunikace (na základě svého určení a významu jsou rozdělovány na I., II., III. a IV. třídu) a účelové komunikace. Z vlastnického hlediska patří dálnice a silnice I. třídy státu (správcem je Ředitelství silnic a dálnic), silnice II. a III. třídy jsou

ve vlastnictví krajů a vlastníkem místních komunikací je obec, na jejímž území se předmětná komunikace nachází. U účelových komunikací je vlastníkem právnická nebo fyzická osoba.

V řešeném území SO ORP se nacházejí následující pozemní komunikace:

Dálnice

Územím SO ORP Vysoké Mýto prochází dálnice D35, která je v současnosti postupně realizována. Dálnice D35 je momentálně plánovaná na trase Úlibice – Lipník nad Bečvou a má sloužit jako klíčová severní alternativa k D1. Územím SO ORP prochází od severozápadu k jihovýchodu a rozděluje tak území na dvě části. Územím procházejí tři úseky dálnice. Prvním z nich je úsek Ostrov – Vysoké Mýto, který začíná těsně před hranicemi SO ORP a vstupuje do území u Vraclavi. Jeho součástí má být také nový tunel Homole u Zámrsku. Dalším úsekem je Vysoké Mýto – Džbánov, který je ohraničen sjezdy EXIT 166 Vysoké Mýto a EXIT 171 Džbánov. Poslední úsek je Džbánov – Litomyšl, kde dálnice z území vystupuje u Hrušové. V roce 2025 byl uveden do provozu úsek Vysoké Mýto – Džbánov, který plní funkci obchvatu města. Na ostatních úsecích probíhá výstavba a mají být uvedeny do provozu v roce 2027.

Dálnice představuje významnou bariéru v území, která odděluje sídla od krajiny. Již nyní v době výstavby dochází k přerušení pěších cest, čímž je zhoršen přístup z obcí do krajiny.

Silnice I. třídy

Správním obvodem ORP Vysoké Mýto prochází silnice I. třídy č. 17 a č. 35. Silnice I/17 (Čáslav – Zámrska) vstupuje do SO ORP Vysoké Mýto v západní části u Stradouně a pokračuje do Zámrska, kde se napojuje na silnici I/35. Silnice I/35 (Oldřichov na Hranicích – hraniční přechod Bumbálka) vstupuje do SO ORP ze severozápadu u Týnišťka, pokračuje přes Vysoké Mýto, kde je část nahrazena za již spuštěný úsek dálnice D35, a z SO ORP vystupuje v jihovýchodní části u Hrušové. V intenzitě dopravy dominuje úsek I/35 mezi Zámrskem a Vysokým Mýtem, kde dle Sčítání dopravy 2020 dosahuje roční průměr denních intenzit dopravy 18 755 vozidel/24 hodin. Ve všech úsecích I/35 v rámci SO ORP dosahuje intenzita přes 18 000 vozidel za den. Podle dat z roku 2025 se stále jedná o nejvytíženější silnici v SO ORP Vysoké Mýto. Intenzita dopravy na silnici I/17 dosahuje téměř 5 500 vozidel za den.

Trasy obou silnic jsou vedeny v těsné blízkosti nebo přímo po okraji zastavěných území některých obcí (Stradoun, Zámrska, Týnišťko, Hrušová), obyvatelé těchto obcí jsou vystaveni negativním dopadům z dopravy. Nově zprovozněný úsek dálnice D35 v úseku Vysoké Mýto – Džbánov sice převzal roli obchvatu a ulevilo jádru města, ve zbytku území však silnice I. třídy zůstávají hlavními dopravními tahy.

Silnice I. třídy mají velký vliv na fragmentaci krajiny, jelikož tvoří hranice polygonů UAT. Tyto komunikace vzhledem k vysoké intenzitě dopravy představují liniové bariéry, které izolují sousední polygony a narušují vazby v krajině.

Silnice II. a III. třídy

Další hierarchickou kategorií pozemních komunikací jsou silnice II. a III. třídy, které jsou dle zákona o pozemních komunikacích určeny pro dopravu mezi okresy, potažmo pro dopravu mezi obcemi či napojení obcí na ostatní pozemní komunikace. Tyto silnice jsou ve vlastnictví kraje, v případě řešeného území tedy Pardubického kraje. Přehled silnic II. třídy poskytuje tabulka níže, silnice III. třídy se v SO ORP Vysoké Mýto nacházejí následující: 03528, 30510,

30513, 30514, 30516, 30517, 30520, 30521, 30522, 30523, 30524, 30525, 30526, 30527, 30530, 3058, 3123, 3124, 3126, 3127, 3152, 3154, 3155, 3156, 31610, 31710, 31712, 3173, 3176, 3177, 3178, 3179, 3562, 35711, 35712, 35713, 35716, 35717, 35718, 35719, 35720, 35721, 35722, 3574, 3576, 35834.

Z hlediska intenzity dopravy zjištěné na základě Sčítání dopravy 2020 byly na sčítaných silnicích II. třídy zjištěny největší intenzity dopravy na silnici II/315, na malém úseku v Chocni, který je napojen také na silnici II/317, kde roční průměr denních intenzit dopravy dosahuje přes 11 000 vozidel/24 hodin. Vysoká intenzita dopravy přes 9 000 vozů za den byla naměřena i na silnici II/317 v rámci Chocně. Třetí nejvytíženější silnicí II. třídy je silnice II/357, kde intenzita dopravy mezi Chocní a Vysokým Mýtem dosahuje až 6 000 vozidel/24 hodin. Zbývající úseky komunikací II. třídy měly menší intenzity oscilující mezi 1 500–3 000 vozidel za den.

Nejvyšší vliv na fragmentaci krajiny mají silnice II/315, II/316 a II/317, které vzhledem k vysoké intenzitě dopravy tvoří hranice polygonů UAT. Ostatní silnice II. a III. třídy nepředstavují pro propustnost krajiny zásadní bariéru díky malému provozu, a nejsou vymezeny jako hranice těchto polygonů. Jejich vliv na ráz krajiny je celkově zanedbatelný také z toho důvodu, že se jedná o běžné dvoupruhové komunikace bez doprovodných technických bariér či protihlukových stěn.

Tabulka 16 Přehled komunikací II. třídy

Číslo silnice	Směr
II/305	Týniště nad Orlicí – Skuteč, v SO ORP úsek Vinary – Radhošť
II/312	Choceň – Hanušovice, v SO ORP úsek Choceň – Seč
II/315	Týnišťko – Úsov, v SO ORP úsek Týnišťko – Choceň – Svatý Jiří
II/316	Kostelec nad Orlicí – Běstovice, v SO ORP úsek Skořenice – Běstovice
II/317	Borohrádek – Litomyšl, v SO ORP úsek Plchovice – Choceň – České Heřmanice
II/356	Chrast – Leština, v SO ORP úsek Doubravice – Leština
II/357	Choceň – Bystřice nad Pernštejnem, v SO ORP úsek Choceň – Vysoké Mýto – Nové Hradky
II/358	Slatiňany – Česká Třebová, v SO ORP úsek kolem Nových Hradů

Zdroj: data ÚAP SO ORP Vysoké Mýto, 2024

Místní a účelové komunikace

Místní a účelové komunikace mají pozitivní vliv na krajinu. Jejich přítomností nedochází k fragmentaci a jejich charakter je vhodný pro využití při prostupnosti krajiny pro člověka. Síť těchto komunikací doplňuje v řešeném území hierarchicky vyšší komunikace a zlepšuje tak i dopravní propojení.

Železniční doprava

Územím SO ORP Vysoké Mýto prochází trať č. 010 (Kolín – Česká Třebová), která je součástí důležitých tranzitních koridorů v ČR, konkrétně I. a III. tranzitního koridoru. Trať č. 010 je dvoukolejná a elektrizovaná. Spojuje Prahu s východní částí republiky a jezdí zde i mezinárodní spojení, například vlaky EuroCity. Jedná se o jednu z nejvytíženějších tratí v ČR, denně po trati projede asi 330 vlaků. Trať č. 010 do území SO ORP vstupuje u Radhoště, pokračuje přes Choceň a z území vystupuje u Zářecké Lhoty. V rámci budoucí modernizace trati mají být vybudovány dva tunely – tunel Hemže a tunel Oucmanice, který má být téměř 5 km dlouhý.

Hlavní trať č. 010 představuje v území významnou liniovou bariéru, která v území tvoří hranici polygonů UAT. Vzhledem k vysoké intenzitě provozu a technickému vybavení je tato trať pro pohyb člověka i bioty téměř nepropustná, s výjimkou mimoúrovňových křížení.

Územím dále prochází trať č. 018 Choceň – Litomyšl, která vede z Chocně přes Vysoké Mýto a poté pokračuje souběžně se silnicí I/35, území opouští u Hrušové. Jedná se o jednokolejnou neelektrizovanou trať. Poslední tratí v řešeném území je trať č. 026 (respektive její součást trať č. 020) Choceň – Náchod. Tato trať vede z Chocně severním směrem, z území SO ORP vystupuje u Plchůvek a je to jednokolejná elektrizovaná trať. Vzhledem k nízké intenzitě dopravy na tratích č. 018 a č. 026 neslouží jako negativní prvek v území a studie je vyhodnocuje jako neutrální objekty bez závažnějšího nepříznivého vlivu na krajinu. Jejich působením nedochází k negativním dopadům na fragmentaci krajiny a tratě nepředstavují hranice polygonů UAT.

Veškeré výstupy, návrhy a doporučení ÚSK v řešeném území nesmí ohrožit bezpečnost železničního provozu, provozuschopnost všech drážních zařízení a nesmí dojít ke ztížení údržby a rekonstrukce drážních staveb a zařízení včetně přístupu k nim, nesmí být narušena stabilita drážního tělesa dotčených železničních tratí, provozuschopnost všech drážních zařízení, volný průchod a manipulační prostor, průjezdný profil – je třeba postupovat ve smyslu příslušného zákona.

Cyklistická doprava

Na jízdní kolo lze z hlediska jeho využívání nahlížet dvěma pohledy. V případě prvním slouží kolo jako dopravní prostředek pro dopravu osob mezi různými místy, v případě druhém je jízdní kolo prostředkem sloužícím k rekreaci. Při použití kola jako dopravního prostředku bývá tento mód dopravy využíván zejména na kratší vzdálenosti, statistiky obvykle uvádějí vzdálenost mezi 3 až 15 kilometry jedním směrem, avšak velmi výrazným faktorem ovlivňujícím dopravní využívání kola je profil terénu, neboť v místech s členitějším terénem tvoří podíl jízdního kola na přepravním mixu mnohem méně procent než v rovinnatých územích.

Na celoevropské úrovni jsou v rámci Evropské unie vymezeny cyklotrasy sítě Eurovelo, avšak tyto trasy se SO ORP Vysoké Mýto vyhybají a nevedou jím. Nejbližší je z řešeného území trasa EuroVelo 4 procházející Hlinskem.

Řešeným územím prochází dálková cyklotrasa č. 18, která vede z Hlinska až k hranicím s Polskem u Klášterce nad Orlicí. Na území SO ORP vstupuje v jihozápadní části u Řepník, pokračuje přes Vysoké Mýto a Choceň a území opouští u Zářecké Lhoty. Na úseku mezi Vysokým Mýtem a Chocní vede cyklotrasa po cyklostezce, která vede paralelně se silnicí II/357. Další významnou dálkovou trasou v území je cyklotrasa č. 8 – Severní magistrála, která prochází severní částí území a vede přes Choceň, kde se napojuje na cyklotrasu č. 18.

Na regionální úrovni doplňují výše uvedenou trasu dvě cyklotrasy III. třídy – č. 181 a č. 182, které procházejí celým územím od severozápadu k jihovýchodu a navazují na sebe v Chocni. Dále územím prochází 14 číslovaných cyklotras IV. třídy, například cyklotrasa č. 4229 vede skrz celé území od Plchovic na severu až do Nových Hradů na jihu. Kromě číslovaných cyklotras se v území nachází také několik cyklotras s vlastním systémem značení, například cyklotrasy Maštale nebo místní cyklotrasy sloužící k rekreaci či propojení obcí.

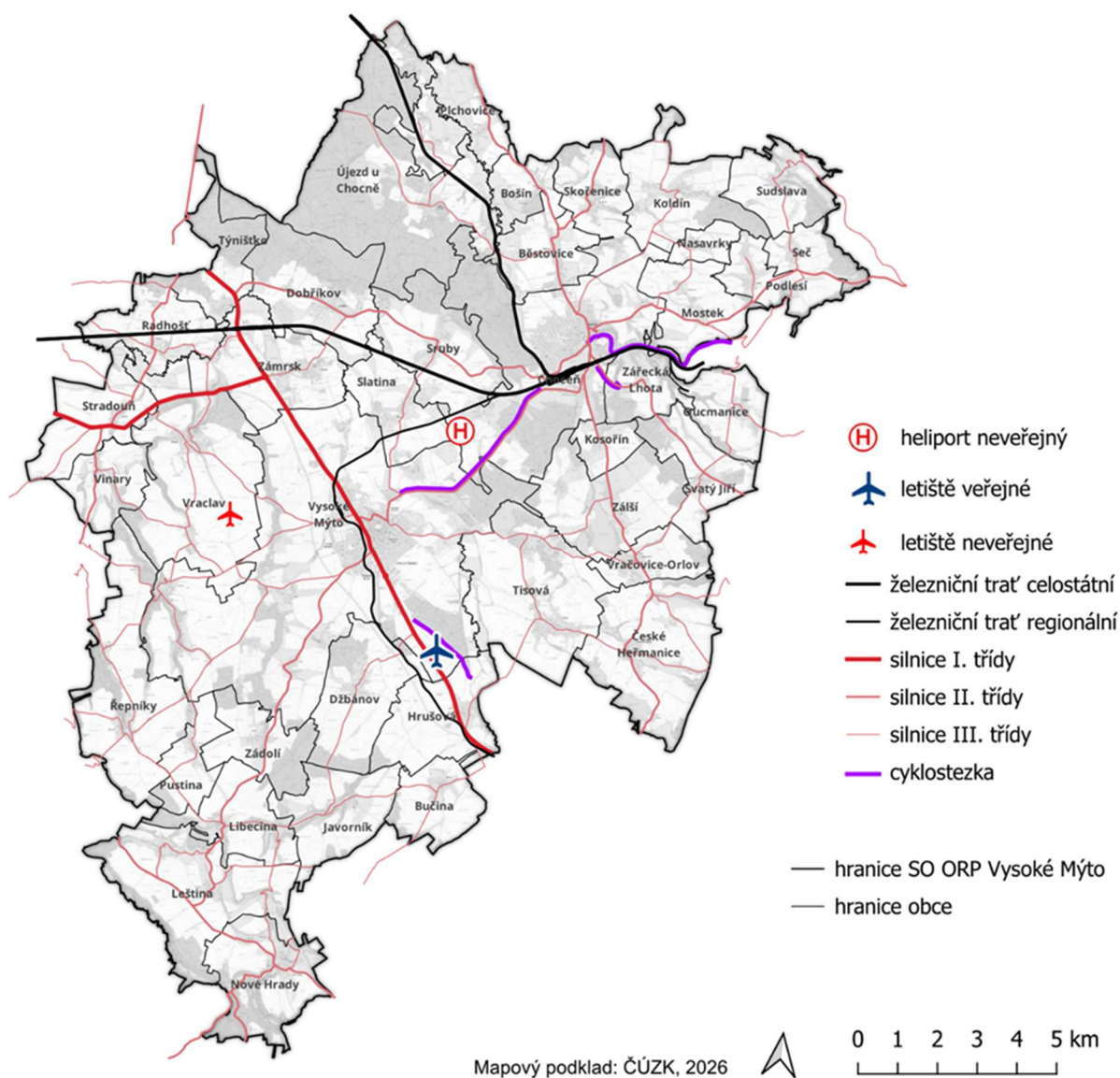
Na území SO ORP Vysoké Mýto je vybudováno několik cyklostezek, jedná se však o poměrně krátké úseky a naprostá většina cyklotras tak vede po silnicích či nezpevněných cestách. Více než polovina cyklotras na území vede alespoň v nějakém úseku po silnici II. třídy, což může být nevhodné z hlediska bezpečnosti cyklistů.

Letecká a vodní doprava

Letecká doprava je v SO ORP Vysoké Mýto zastoupena především letištěm Vysoké Mýto, které je klasifikováno jako veřejné vnitrostátní letiště, slouží především pro soukromé a sportovní účely a funguje zde také letecká škola. Dalším letištěm je neveřejné letiště Choceň, které je klasifikováno jako SLZ (sportovní létající zařízení). Na území SO ORP je také bývalé letiště Vraclav.

Vodní doprava není v řešeném území nijak zastoupena vzhledem k vodním tokům, které nemají dostatečný potenciál k zajištění vodní dopravy. Toky jsou využívány výhradně pro individuální rekreační plavbu.

Obrázek 17 Dopravní infrastruktura

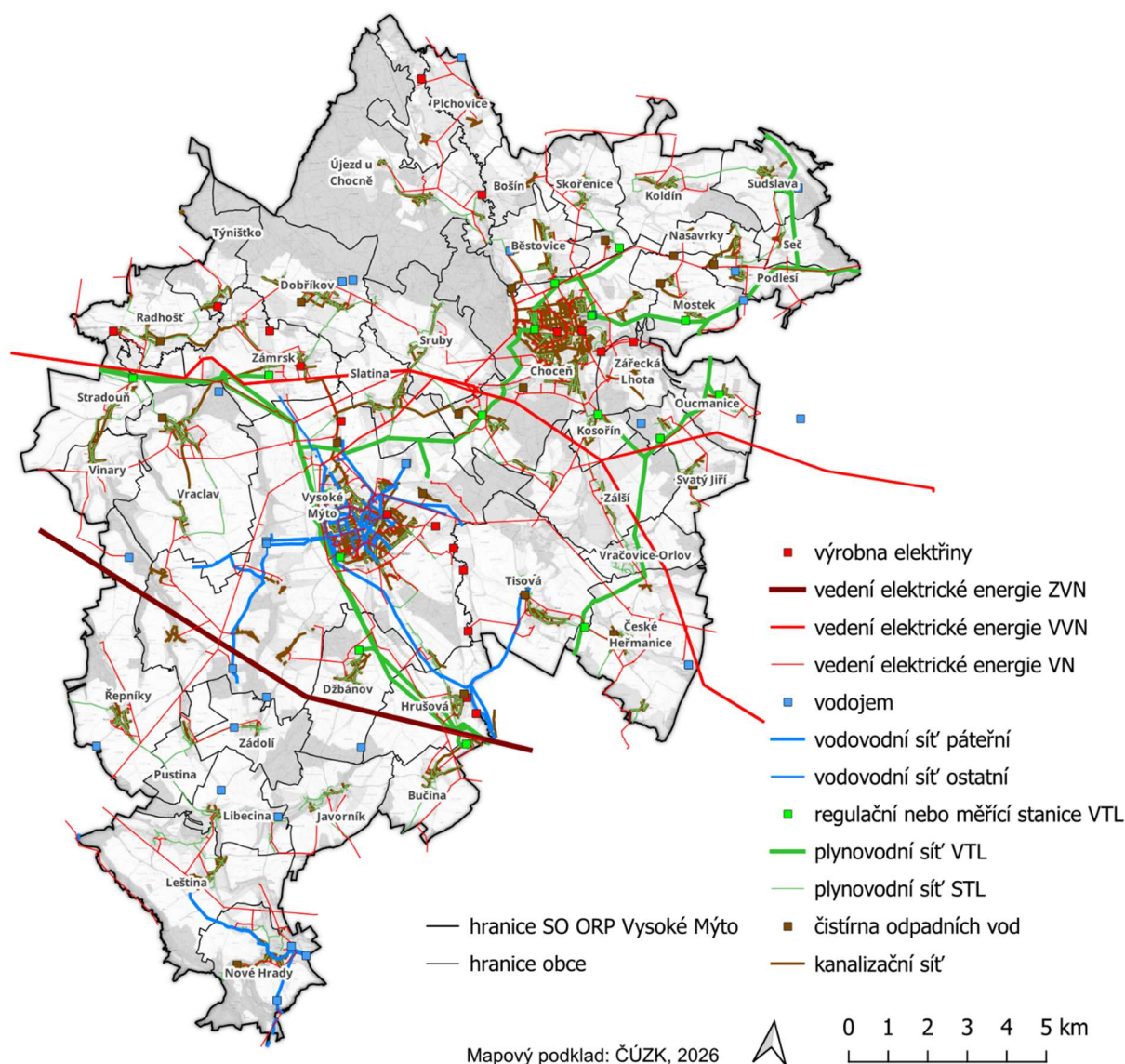

Zdroj: data ÚAP SO ORP Vysoké Mýto, 2024

Technická infrastruktura

V řešeném území se vyskytuje řada prvků technické infrastruktury a pro jejich základní přehled slouží mapa níže, kde jsou graficky zobrazeny sítě elektrického vedení, plynovody, zásobování pitnou vodou a odkanalizování území. Blíže se jednotlivým konkrétním položkám technické infrastruktury věnují následující podkapitoly.

Obrázek 18 Přehled technické infrastruktury v řešeném území

Zdroj: data ÚAP SO ORP Vysoké Mýto, 2024

Nadzemní elektrické vedení

Řešeným územím prochází elektrické vedení zařazené do přenosové soustavy České republiky o napěťové hladině 400 kV. Toto vedení prochází jižní částí území, konkrétně zasahuje do území Džbánova, Hrušové, Řepník a Vysokého Mýta. Jedná se o vedení V401 z rozvodny Týnec (mimo řešené území) do rozvodny Krasíkov (také mimo řešené území). Vedení s napětím 220 kV územím SO ORP neprochází. Vedení přenosové soustavy doplňuje nadzemní vedení o napěťové hladině 110 kV, které do území SO ORP vstupuje ve Stradouň, prochází přes Choceň, v Zálší se rozdvouje a vede do Oucmanic a Českých Heřmanic. Všemi obcemi v řešeném území pak prochází také elektrické vedení s napětím 35 kV. Podzemní kabelové vedení je využíváno především v rámci zastavěného území měst a obcí u hladiny nízkého napětí.

Z hlediska vlivu na krajinu nadzemní vedení elektrické energie vytváří zejména negativní dopady na estetiku krajiny existencí stožárů a samotného vedení (to je však mnohem méně viditelné než stožáry). Vliv vedení na prostupnost krajiny je téměř minimální, vliv mohou mít maximálně patky stožárů na obhospodařování půdy v okolí.

Plynovody

Plynofikace patří mezi základní součásti veřejné technické infrastruktury v obcích a stejně je tomu v SO ORP Vysoké Mýto. Plynovody jsou vedeny do 81 % obcí a katastrů v území, výjimkou jsou Bošín, Plchůvky, Podhořany u Nových Hradů, Nasavrky, Plchovice, Pěšice, Popovec u Řepník, Vanice, Lhůta u Vysokého Mýta, Svařeň, Domoradice a Zářecká Lhota. Více než polovinou obcí v řešeném území prochází také vysokotlaký plynovod.

Z hlediska vlivu na krajinu nemá vedení plynovodu výrazně negativní dopad, protože s výjimkou období stavby, kdy je samotné těleso plynovodu ukládáno do země, nejsou dopady na okolí výrazné. Nad tělesem plynovodu se udržuje bezlesí, což může mít vliv na lesní porosty, avšak jinak plynovod neomezuje hospodaření na pozemcích nad ním a nijak významně negativně nepůsobí na krajinu.

Zásobování pitnou vodou

Zásobování pitnou vodou, potažmo vodovodní řady, patří mezi základní prvky technické infrastruktury v obcích, které zajišťují kvalitu života obyvatel. Jak je vidět z tabulky níže, veřejným vodovodem disponují téměř všechny obce v SO ORP Vysoké Mýto. V obcích Bošín a Vinary jsou využívány vlastní studny u nemovitostí. Informace o napojení na veřejný vodovod jsou uvedeny v tabulce.

Tabulka 17 Zásobování pitnou vodou

Obec	Veřejný vodovod	Napájení vodovodu
Běstovice	Ano	Obec napojena na SV Choceň, zdrojem vody jsou vrty u Běstovic
Bošín	Ne	Nemovitosti jsou zásobovány vodou z domovních studní
Bučina	Ano	Vlastní vodovod, zdrojem je podzemní voda z vrtané studny
České Heřmanice	Ano	Obec napojena na SV Sloupnice – Borová – České Heřmanice, zdroji jsou prameniště Vilámov a dva vrty; Chotěšiny jsou napojeny na SV Vysoké Mýto
Dobříkov	Ano	Obec napojena na SV Dobříkov – Rzy, zdrojem jsou jímací zářezy Dobříkov
Džbánov	Ano	Obec napojena na SV Javorník, zdrojem je vrt v obci Javorník a zářezy Javorníček
Hrušová	Ano	Obec je napojena na SV Záhoran, zdrojem je studna v blízkosti vývěru Peklo
Choceň	Ano	Obec napojena na SV Choceň, zdrojem vody jsou vrty u Běstovic; Plchůvky jsou napojeny na vodovodní síť obce Prochody
Javorník	Ano	Obec napojena na SV Javorník, zdrojem je vrt v obci Javorník a zářezy Javorníček
Koldín	Ano	Vlastní vodovod, zdrojem je jímací vrt v Koldíně
Kosořín	Ano	Obec napojena na SV Svatý Jiří – Sítiny – Loučky – Zářecká Lhota – Kosořín, zdrojem je jímací vrt v obci Svatý Jiří

Obec	Veřejný vodovod	Napájení vodovodu
Leština	Ano	Obec je napojena na SV Nové Hradky – Proseč, zdrojem je vrt v Nových Hradech
Libecina	Ano	Obec napojena na SV Javorník, zdrojem je vrt v obci Javorník a zářezy Javorníček
Mostek	Ano	Obec napojena na SV Choceň, zdrojem vody jsou vrty u Běstovic
Nasavrky	Ano	Obec napojena na SV Podlesí, zdrojem je vrt Turov
Nové Hradky	Ano	Obec je napojena na SV Nové Hradky – Proseč, zdrojem je vrt v Nových Hradech
Oucmanice	Ano	Obec je napojena na SV Hrádek – Jehnědí – Sudslav – Džbánov – Voděřady – Oucmanice, zdrojem jsou zářezy „U Buku“ v Horní Sloupnici
Přichovice	Ano	Obec je napojena na vodovod obce Čermná nad Orlicí
Podlesí	Ano	Obec napojena na SV Podlesí, zdrojem je vrt Turov
Pustina	Ano	Obec napojena na SV Javorník, zdrojem je vrt v obci Javorník a zářezy Javorníček
Radhošť	Ano	Obec napojena na vodovod v Trusnově
Řepníky	Ano	Obec napojena na SV Javorník, zdrojem je vrt v obci Javorník a zářezy Javorníček; Část Popovec má veřejný vodovod napojený na SV Vysoké Mýto
Seč	Ano	Obec napojena na SV Sudslava, zdrojem jsou studně v Sudslavě
Skořenice	Ano	Obec napojena na SV Choceň, zdrojem vody je zvedeň u Tiché Orlice u Běstovic
Slatina	Ano	Obec napojena na SV Vysoké Mýto, zdrojem je studna v prameništi Pekla
Srubby	Ano	Obec napojena na SV Vysoké Mýto, zdrojem je studna v prameništi Pekla
Stradouň	Ano	Vlastní obecní vodovod
Sudslava	Ano	Obec napojena na SV Sudslava, zdrojem jsou studny v Sudslavě
Svatý Jiří	Ano	Obec napojena na SV Svätý Jiří – Sítiny – Loučky – Zářecká Lhota – Kosořín, zdrojem je jímací vrt v obci Svätý Jiří
Tisová	Ano	Obec napojena na SV Vysoké Mýto, zdrojem je studna v prameništi Pekla
Týniště	Ano	Napojení na skupinový vodovod Vysoké Mýto v obci Zámorsk – Janovičky
Újezd u Chocně	Ano	Obec napojena na SV Prochody – Újezd u Chocně – Chloumek, zdrojem je studna v Újezdu u Chocně
Vinary	Ne	Nemovitosti jsou zásobovány vodou z lokálních studní
Vraclav	Ano	Obec napojena na SV Vysoké Mýto, zdrojem je studna v prameništi Pekla
Vračovice-Orlov	Ano	Obec napojena na SV Vysoké Mýto, zdrojem je studna v prameništi Pekla
Vysoké Mýto	Ano	Obec napojena na SV Vysoké Mýto, zdrojem je studna v prameništi Pekla Obec Lhůta je napojena na SV Javorník
Zádolí	Ano	Obec napojena na SV Javorník, zdrojem je vrt v obci Javorník a zářezy Javorníček
Zálší	Ano	Obec napojena na SV Vysoké Mýto, zdrojem je studna v prameništi Pekla

Obec	Veřejný vodovod	Napájení vodovodu
Zámorsk	Ano	Obec napojena na SV Vysoké Mýto, zdrojem je studna v prameništi Pekla
Zářecká Lhota	Ano	Obec napojena na SV Svatý Jiří – Sítiny – Loučky – Zářecká Lhota – Kosořín, zdrojem je jímací vrt v obci Svatý Jiří

Zdroj: Plán rozvoje vodovodů a kanalizací Pardubického kraje

Kanalizace a čištění odpadních vod

Z PRVK Pardubického kraje vyplývá, že většina obcí v řešeném území je napojena na kanalizační síť, konkrétní údaje udává tabulka níže kde jsou obsaženy informace o tom, zda má obec vybudovanou kanalizaci, v tabulce je stručně tato kanalizace popsána (tedy zda se jedná o kanalizaci například dešťovou, splaškovou či jinou) a dále tabulka obsahuje informaci o vybudování ČOV.

Tabulka 18 Odkanalizování území

Obec	Kanalizace	Popis kanalizace	ČOV
Běstovice	Ano	V obci je vybudována jednotná veřejná kanalizace, odpadní vody jsou odváděny na ČOV Choceň	Ne
Bošín	Ano	V obci je vybudována jednotná kanalizace	Ne
Bučina	Ano	V obci je vybudována jednotná veřejná kanalizace, odpadní vody jsou odváděny na ČOV Cerekvice nad Loučnou	Ne
České Heřmanice	Ano	V obci je vybudována jednotná kanalizace, odpadní vody jsou svedeny na ČOV s vyústěním do Sloupnického potoka; V Chotěšíně je vybudována jednotná kanalizace	Ano
Dobříkov	Ano	V obci i v části Rzy je vybudována kombinovaná kanalizační síť, odpadní vody jsou svedeny na centrální ČOV s vyústěním do Dobříkovského potoka	Ano
Džbánov	Ano	V obci je vybudována jednotná veřejná kanalizace	Ne
Hrušová	Ano	V obci je vybudována jednotná kanalizace zakončena centrální ČOV	Ano
Choceň	Ano	V obci je vybudována jednotná kanalizační síť se společným odváděním splaškových, dešťových a průmyslových vod, většina produkovaných odpadních vod je čištěna na centrální ČOV Choceň; V ostatních částech je vybudována jednotná kanalizace	Ano
Javorník	Ano	V části obce je vybudována jednotná kanalizace, jinak jsou využívány jímky na vyvážení	Ne
Koldín	Ano	V obci je vybudována jednotná a splašková kanalizace, odpadní vody jsou odvedeny na centrální ČOV	Ano
Kosořín	Ano	V obci je vybudována jednotná kanalizace odvádějící splaškové a dešťové vody do Hraničního potoka	Ne
Leština	Ano	V obci je vybudována jednotná a splašková kanalizace a domovní ČOV; V Doubravcích a Podhořanech u Nových Hradů není kanalizace, jsou využívány domovní septiky	Ne
Libecina	Ano	V obci je vybudována jednotná veřejná kanalizace; V části Javorníček není veřejná kanalizace, jsou vybudovány septiky a jímky na vyvážení	Ne

Obec	Kanalizace	Popis kanalizace	ČOV
Mostek	Ano	V obci je vybudována jednotná kanalizace, odpadní vody jsou odváděny do Teplického potoka	Ne
Nasavrky	Ano	V obci jsou vybudovány dílčí stoky jednotné kanalizace, jedná se o dešťovou kanalizace, do níž jsou zaústěny přepady ze septiků nemovitostí	Ne
Nové Hradky	Ano	V obci je vybudována kombinovaná kanalizační síť zakončená centrální ČOV s vyústěním do potoka Novohradka; V Mokré Lhotě je vybudovaná dílčí jednotná kanalizace napojená na kanalizaci Nové Hradky	Ano
Oucmanice	Ano	V obci je vybudována dílčí jednotná kanalizace, odpadní vody z nemovitostí jsou odváděny přes septiky a domovní ČOV	Ne
Plchovice	Ano	V obci je vybudována jednotná kanalizace odvádějící dešťové a splaškové vody	Ne
Podlesí	Ano	V obci je vybudována splašková a jednotná kanalizace napojena na centrální ČOV, vyčištěné odpadní vody jsou odváděny do Teplického potoka	Ano
Pustina	Ano	V obci je vybudována jednotná kanalizace	Ne
Radhošť	Ano	V obci je vybudována splašková kanalizace	Ne
Řepníky	Ne	V obci je vybudováno pouze dešťové odvodnění s vyústěním do terénu, kanalizace není ani v částech Pěšice a Popovec	Ne
Seč	Ano	V obci je vybudována jednotná kanalizace, odpadní vody jsou vypouštěny do povrchových vod	Ne
Skořenice	Ano	V obci jsou vybudovány dílčí stoky jednotné kanalizace, která odvádí splaškové a dešťové vody do Skořenického potoka	Ne
Slatina	Ano	V obci je vybudována splašková a jednotná kanalizace, odpadní voda je odváděna na ČOV Vysoké Mýto	Ne
Srubby	Ano	V obci je vybudována splašková kanalizace, odpadní voda je čerpána do Slatiny a dále na ČOV Vysoké Mýto	Ne
Stradouň	Ano	V obci je vybudována jednotná a splašková kanalizace	Ne
Sudslava	Ano	V obci je vybudovaná jednotná kanalizace zakončená centrální ČOV, předčištěné odpadní vody jsou pak vypouštěny do vodního toku Brodec	Ano
Svatý Jiří	Ano	V obci je vybudovaná jednotná kanalizace odvádějící splaškové a dešťové vody, odpadní voda ústí do melioračních odpadů pod obcí	Ne
Tisová	Ano	V obci je vybudována splašková kanalizace napojena na místní ČOV, odtok z ČOV ústí do Sloupnického potoka	Ano
Týniště	Ano	V obci je vybudována splašková kanalizace s odvedením odpadních vod na centrální ČOV, přečištěné odpadní vody z ČOV jsou odváděny do Loučné	Ano
Újezd u Chocně	Ano	V obci je vybudována jednotná dešťová a splašková kanalizace, chybí ale několik dílčích stok k napojení všech nemovitostí, odpadní vody ústí do dvou melioračních nádrží	Ne
Vinary	Ne	V obci není veřejná kanalizace, pouze dílčí úseky dešťového odvodnění	Ne
Vraclav	Ano	V obci je vybudována jednotná kanalizace, kam jsou vypouštěny převážně vody srážkové a splaškové	Ano
Vračovice-Orlov	Ne	V obci není vybudovaná veřejná kanalizace, pouze v centrální části Vračovic je dešťová kanalizace se zaústěním přepadů ze septiků	Ne

Obec	Kanalizace	Popis kanalizace	ČOV
Vysoké Mýto	Ano	Ve Vysokém Mýtě je vybudovaná jednotná kanalizace s odváděním dešťových, splaškových a průmyslových odpadních vod, většina OV je čištěna na ČOV Vysoké Mýto, část na ČOV Pivovarská; V ostatních částech je vybudována jednotná kanalizace pro odvádění vod srážkových, předčištěných splaškových a balastních do povrchových vod	Ano
Zádolí	Ano	V obci je realizován úsek jednotné kanalizace odvádějící vody dešťové, balastní a splaškové; Ve Stříhanově není vybudovaná kanalizace, jsou využívány domovní septiky	Ne
Zálší	Ano	V obci je vybudována jednotná kanalizace	Ne
Zámorsk	Ano	V obci je vybudována jednotná kanalizace, odpadní vody jsou svedeny na ČOV Šnakov (Vysoké Mýto)	Ne
Zářecká Lhota	Ano	V obci je vybudovaná jednotná kanalizace, která odvádí dešťové a splaškové vody melioračním odpadem do Tiché Orlice	Ne

Zdroj: Plán rozvoje vodovodů a kanalizací Pardubického kraje

Solární elektrárny

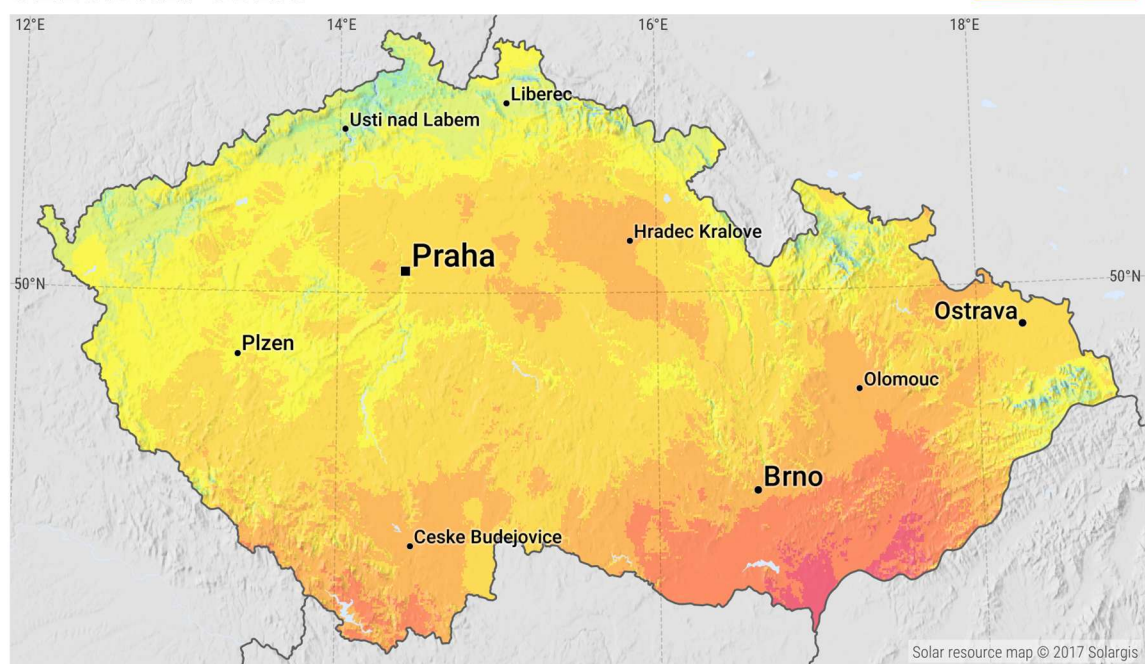
V energetice patří mezi nejnovější trendy využívání energie z obnovitelných zdrojů a jednou z forem je solární energie, která se využívá pro výrobu elektrické energie ve fotovoltaických elektrárnách. Z hlediska základních ukazatelů důležitých pro řádné fungování fotovoltaické elektrárny (FVE) vychází řešené území jako poměrně vhodné. Řešené území patří mezi lokality s průměrnými až nadprůměrnými hodnotami s možným potenciálem pro výstavbu FVE.

Kromě faktoru slunečního ozáření hraje v umísťování fotovoltaických elektráren v SO ORP Vysoké Mýto roli také fakt, že se v území nevyskytují žádná rozsáhlá velkoplošná zvláště chráněná území, která by ovlivňovala podmínky umísťování FVE. V řešeném území je jen několik přírodních rezervací a památek. O potenciální vhodnosti pro rozvoj FVE svědčí i to, že celé území SO ORP Vysoké Mýto je zařazeno do SOB10 a SOB11 z PÚR ČR, které určují vhodné oblasti pro realizaci OZE.

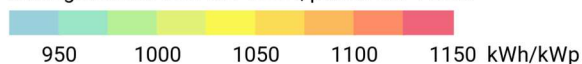
Obrázek 19 Potenciál území ČR pro využití pro fotovoltaickou energii

PHOTOVOLTAIC POWER POTENTIAL CZECH REPUBLIC

SOLARGIS

Average annual sum of PVOUT, period 1994-2016

Zdroj: <https://solargis.com/maps-and-gis-data/download/czech-republic>

Výše popsaná situace v území se odráží i ve skutečném počtu FVE v tomto území, kde je evidováno více než 50 fotovoltaických elektráren. Ty jsou umístěny zejména ve Vysokém Mýtě a ve východní a severovýchodní části území kolem Chocně. V mnoha případech se jedná o malé zdroje, nicméně z těch největších lze jmenovat FVE-LPAV 1 v Kosoříně (provozovatel LPAV – energo, s.r.o.) s výkonem 6,6 MW a FVE Sudslava II (provozovatel Solar Panel Recycling s.r.o.) s výkonem 5,28 MW. Dle Územního rozvojového plánu na území SO ORP Vysoké Mýto není umístěna žádná akcelerační oblast pro rozvoj výroby energie z energie slunečního záření.

Tabulka 19 Přehled středních a velkých fotovoltaických elektráren v SO ORP Vysoké Mýto s výkonem nad 0,1 MW

Elektrárna	Obec	Výkon [MW]
FVE-LPAV 1	Kosořín	6,6
FVE Sudslava II	Sudslava	5,28
FVE – Fotovoltaika s.r.o.	Sudslava	2,97
FVE Kosořín 1 Environmental	Kosořín	1,991
FVE Kosořín	Kosořín	1,9

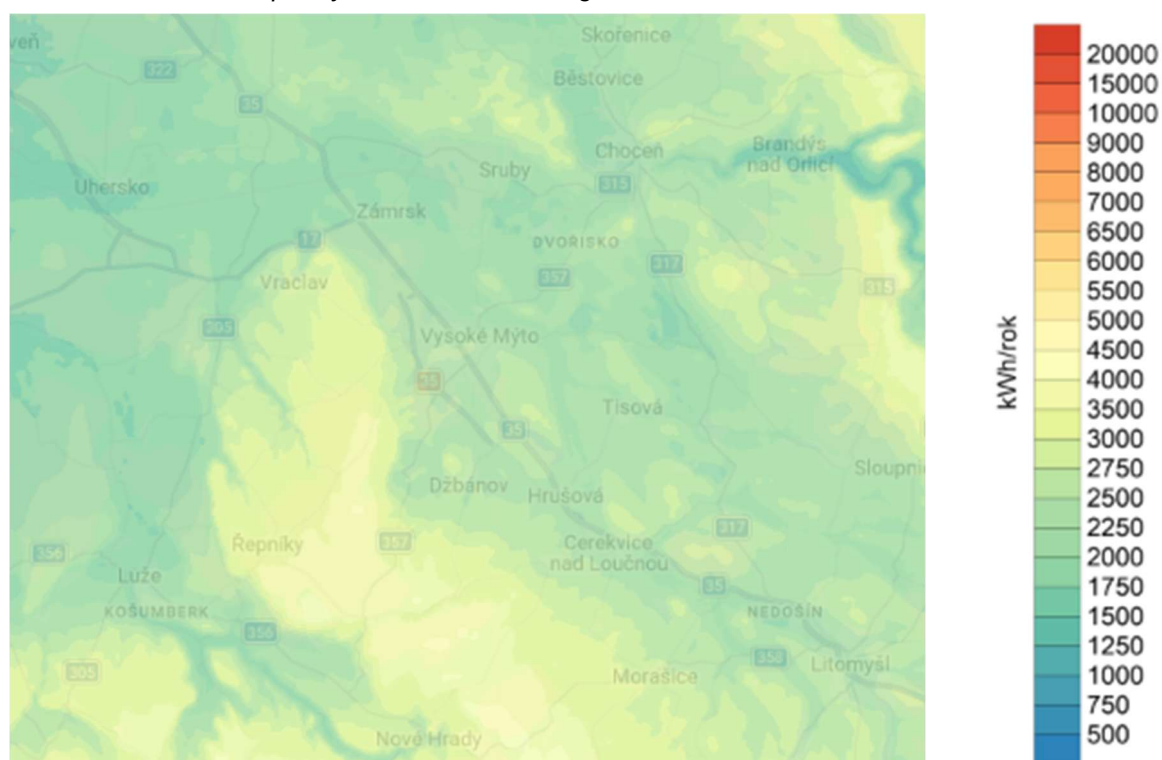
Elektrárna	Obec	Výkon [MW]
FVE NOPEK Hrušová	Hrušová	0,578
FVE OSEVA UNI	Choceň	0,565
FVE Sedlec u Vraclavi	Vraclav	0,48
FVE Dvořísko	Choceň	0,433
TELMAX	Vysoké Mýto	0,305
FVE Šmídil	Vysoké Mýto	0,30
FVE ŠELA stavel, s.r.o.	Choceň	0,25
COMPOSITE COMPONENTS a.s.	Choceň	0,25
EKOMETAL-E, spol. s r.o.	Vysoké Mýto	0,163
FVE Kovožal	Zálší	0,15
ACCOM Czech	Choceň	0,15
FVE Mostek	Mostek	0,143
FVE – Glenmark Pharmaceuticals	Vysoké Mýto	0,126
FVE PC COPM	Vysoké Mýto	0,10
FVE SEED SERVICE	Vysoké Mýto	0,10
FVE COMPOSIT AIRPLANES	Choceň	0,10

Zdroj: Energetický regulační úřad, 2026

Větrné elektrárny

Podle údajů České společnosti pro větrnou energii se na území SO ORP Vysoké Mýto nenachází žádná větrná elektrárna. Z mapy níže lze zjistit, že pro modelovou elektrárnu o výkonu 5 kW nepředstavuje území příliš vhodnou lokalitu a modelové roční výkony jsou poměrně nízké. V rámci SO ORP Vysoké Mýto představuje největší potenciál pro větrné elektrárny jihozápadní část území, především oblast v okolí obce Pustina, v této části území dosahuje výkon modelové větrné elektrárny mezi 3 500 až 4 000 kWh/rok, v některých místech i 4 000 až 4 500 kWh/rok. Dle Územního rozvojového plánu na území SO ORP Vysoké Mýto není umístěna žádná akcelerační oblast pro rozvoj výroby energie z větrné energie.

Obrázek 20 Potenciál pro výrobu elektrické energie větrnou elektrárnou

Zdroj: Ústav fyziky atmosféry AV ČR

Ostatní zařízení využívající obnovitelné zdroje energie

Na území SO ORP Vysoké Mýto se nachází celkem 19 malých vodních elektráren, které jsou umístěny na řekách Loučná a Tichá Orlice. Mezi vodní elektrárny s největším instalovaným výkonem patří například MVE Perla Choceň II (na řece Tichá Orlice) s instalovaným elektrickým výkonem 242 kW a MVE Peliny (v Chocni, na řece Tichá Orlice) s výkonem 132 kW.

Dalším OZE v SO ORP Vysoké Mýto jsou bioplynové stanice. Dle databáze České bioplynové asociace se v řešeném území nachází pět bioplynových stanic, všechny zemědělské. BPS s největším instalovaným výkonem je BPS Újezd u Chocně, instalovaný elektrický výkon je 1 156 kW, instalovaný tepelný výkon je 1 024 kW. Ostatní BPS mají mírně nižší výkon a nacházejí se v Tisové, Mostku, Doubravici a v Sedlci u Vraclavi.

3.2.8.6 Brownfield

Agentura pro podporu podnikání a investic CzechInvest používá pro opuštěný nebo nevyužívaný areál a plochu pojem brownfield, který definuje jako: „Nemovitost (pozemek, objekt, areál), která je zcela nebo z části nevyužívaná, zanedbaná a může být i kontaminovaná. Vzniká jako pozůstatek průmyslové, zemědělské, rezidenční, vojenské či jiné aktivity. Brownfield nelze vhodně a efektivně využívat, aniž by proběhl proces jeho regenerace.“

Dle ÚAP se na území SO ORP nachází 11 brownfieldů.

Tabulka 20 Brownfieldy na území SO ORP Vysoké Mýto

Název	Původní využití*	Typ vlastnictví**	Obec
Bývalý velkostatek č.p. 30 + nevyužívané zemědělské objekty	Z	S	Leština
Na radarech – území v poli porostlé keři a trávou	V	V	Vraclav
Bývalý kravín	Z	S	Týniště
Areál bývalého lihovaru č. p. 34	Z	S	Radhošť
Bývalý zemědělský areál	Z	S	Plchovice
Plochy bývalé pily a bývalých stavebnin	P	S	Choceň
Kubíčková vila v centru města, využívaná jako internát pro studenty, nyní prázdná	B	S	Choceň
Lichtenbergova vila, bývalá budova internátu	B	S	Choceň
Plocha bývalé pily u nádraží	P	S	Choceň
Část areálu bývalého ČKD, plocha výrobního podniku	P	S	Choceň
Hala VOŠS a SŠS, Kpt. Poplera 272	X	V	Vysoké Mýto

Zdroj: data ÚAP SO ORP Vysoké Mýto, 2024

* B = bydlení, P = průmysl, V = výroba, Z = zemědělská výroba

**S = soukromé, V = veřejné

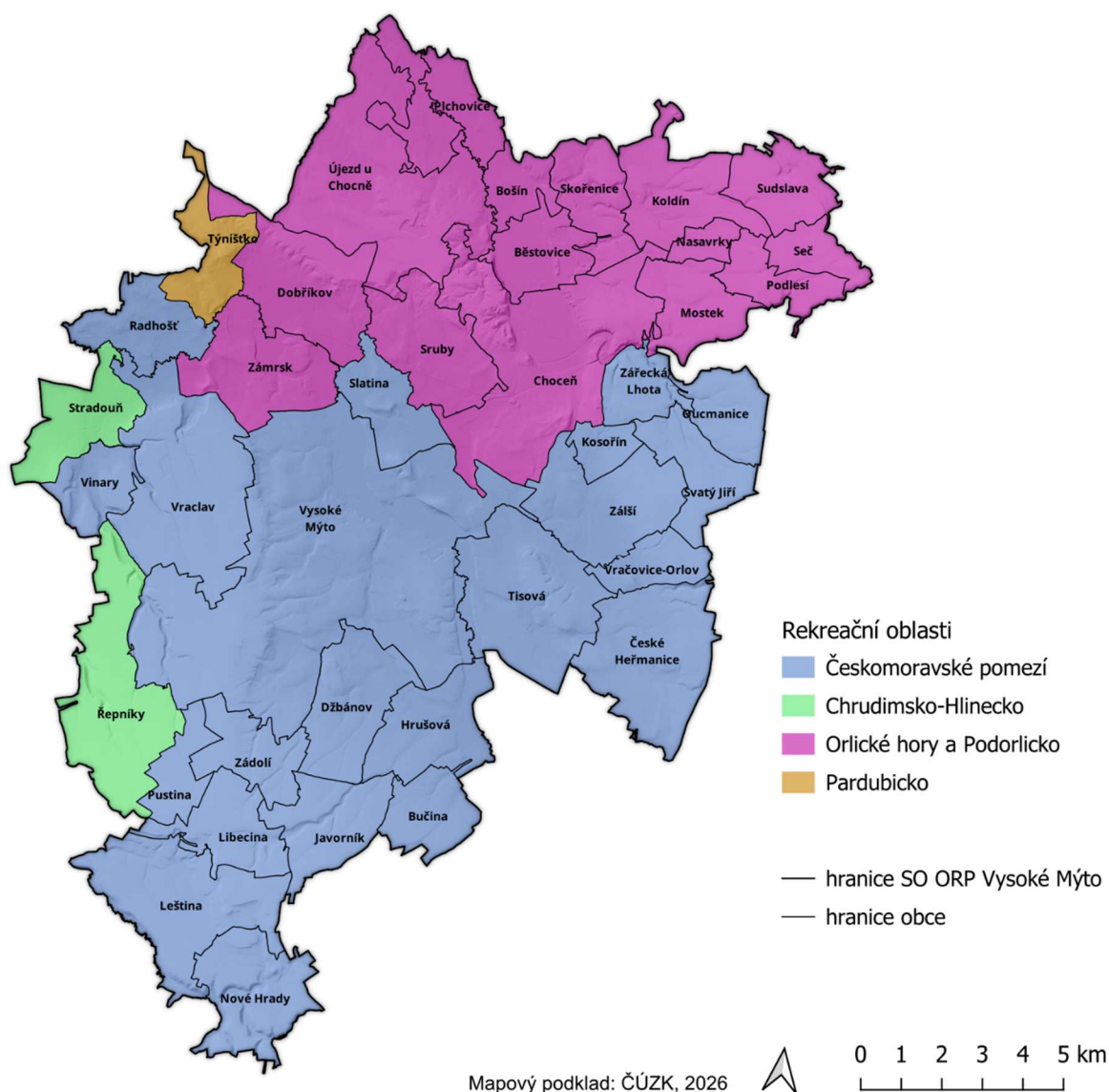
Zeleně vyznačené brownfieldy se nachází v krajině či výrazněji do krajiny vystupují a budou předmětem řešení ÚSK.

3.2.8.7 Rekreační a cestovní ruch

Nadregionální a regionální úroveň rekreace a turistického ruchu na základě mapových podkladů a terénního šetření

Území spadá do turistického regionu Východní Čechy, obce se dále dělí do čtyřech turistických oblastí – Českomoravského pomezí, Chrudimsko – Hlinecko, Orlické hory a Podorlicko a Pardubicko. O propagaci turismu se zde stará Destinační společnost Východní Čechy. Informace o turistice v území lze nalézt na webových stránkách <https://www.vychodni-cechy.info/>.

Obrázek 21 Turistické oblasti v SO ORP Vysoké Mýto

Zdroj: data ÚAP SO ORP Vysoké Mýto, 2024

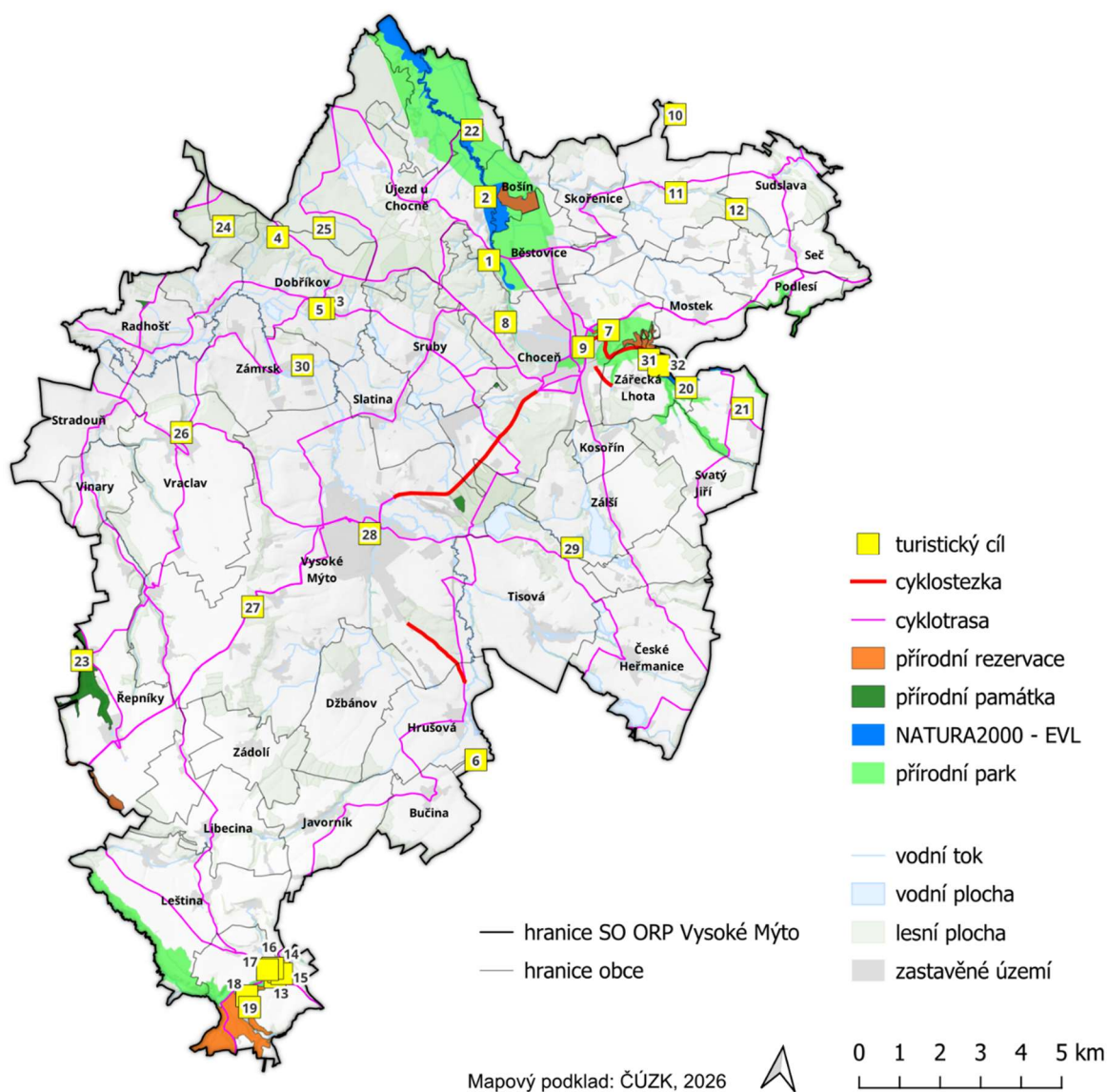
Území SO ORP je zemědělsky intenzivně využívaná krajina spíše s nízkým rekreačním potenciálem, příznivé turistické prostředí je spíše v severní části území, která je zalesněna. V severní části se také nachází přírodní park Orlice, protékají jím řeka Tichá Orlice, která je splavná pro vodáky. Kulturní památky jsou soustředěny do Vysokého Mýta a Chocně, Neméně zajímavé, co se týče kulturních památek, jsou obce Nové Hrady a Vraclav. Mezi další zajímavosti můžeme zařadit hradiště a tvrziště, vyhlídky nebo zajímavé stavby. Najdeme zde i několik malých muzeí.

V území jsme identifikovali tato turistická lákadla (cíle):

1. Hradiště Darebnice (Běstovice)
2. Nástupní místo pro splouvání řeky - Tichá Orlice (Bošín)
3. dřevěný kostelík Všem svatých (Dobříkov)
4. Lesy s cyklotrasami (Dobříkov)

5. Památník V.J. Klofáče a Klofáčova vila (Dobříkov)
6. Železniční muzeum (Hrušová)
7. Doskočilova vyhlídka (Choceň)
8. Pozůstatky hradišť, stezky a cyklotrasy v lese (Choceň)
9. Zámek s parkem (Choceň)
10. Zřícenina hradu Dřel (Koldín)
11. Zámek, tvrz (Koldín)
12. Tvrziště Chlumeck (Koldín)
13. Zámek s parkem (Nové Hrady)
14. Muzeum motokol (Nové Hrady)
15. Galerie klobouků (Nové Hrady)
16. Zřícenina hradu Nové Hrady (Nové Hrady)
17. Křížová cesta (Nové Hrady)
18. Přírodní park Údolí Krounky a Novohradky (Nové Hrady)
19. Přírodní rezervace Maštale (Nové Hrady)
20. Menhir s vyhlídkou (Oucmanice)
21. Ekocentrum Paleta (Oucmanice)
22. Nástupní místo pro splouvání řeky (Plchovice)
23. Tvrziště a hradiště Pěšice (Řepníky)
24. Lesy s cyklotrasami (Týniště)
25. Lesy s cyklotrasami (Újezd u Chocně)
26. Barokní areál + hradiště (Vraclav)
27. Stánina vyhlídka (Vysoké Mýto)
28. Městská památková zóna (Vysoké Mýto)
29. Vodní mlýn (Zálší)
30. Zámek (Zámorsk)
31. Roubený statek (Zářecká Lhota)
32. Hradiště Hradníky (Zářecká Lhota)

Obrázek 22 Turistická lákadla v SO ORP Vysoké Mýto

Zdroj: mapy.com, <https://www.vychodni-cechy.info/>, data ÚAP SO ORP Vysoké Mýto, 2024

V SO ORP Vysoké Mýto se nachází několik naučných stezek vedoucích po zajímavostech v území, soupis stezek je uveden v následující tabulce.

Tabulka 21 Naučné stezky v SO ORP Vysoké Mýto

Název	Obec	Zaměření	Km
NS Borová	České Heřmanice	Příroda	1
NS Dívčí doly	Chocně	Příroda, historie	5
Fitness stezka Chlum*	Chocně	Sport – stanoviště	3,8
NS Oucmanice	Oucmanice	Příroda, geologie, historie	2
NS Vysoké Mýto – Přírodní okruh	Tisová, Vysoké Mýto	Příroda	9

NS Vysoké Mýto – Duchovní okruh	Vraclav, Vysoké Mýto	Historie, náboženství	20
NS Planetární putování	Vraclav	Vesmír	5,2

Zdroj: <http://www.mapy.com>, www.naucne-stezky.cz

* o naučnou stezku se v pravém slova smyslu nejedná, avšak v mapě je značena jako naučná stezka, proto je zařazena do tohoto výčtu.

Území disponuje relativně hustou sítí cyklotras, nacházejí se zde cyklotrasy celorepublikového značení, místní systém značení Touloucovy Mašale a také místní cyklotrasy na severu území (Dobříkov, Týnišťko, Vysoké Mýto, Zámrska). V území nalezneme také několik cyklostezek nebo stezek pro pěší a cyklisty. Další informace o cyklotrasách lze nalézt v kapitole 2.7.2.5 Dopravní a technická infrastruktura.

V území se také vyskytují hipostezky a to v obci Hrušová, Seč, Libecina, Leština a Nové Hrady.

Možnost občerstvení je ve polovině obcí, vesměs se ale jedná o hospody, restaurace nalezneme spíše ve větších městech (Choceň, Vysoké Mýto) nebo tam, kde je větší koncentrace turistických cílů (např. Nové Hrady, Vraclav). Ubytování nalezneme v Dobříkově, Chocni, Nových Hradech, Oucmanicích, Srubech a Vysokém Mýtě, jedná se o penziony, kempy, apartmány a chalupy, hotely se nacházejí jen v Chocni a Vysokém Mýtě.

Územní studie krajiny se zabývá extravilánem obcí a hlavní myšlenkou dané kapitoly je posoudit stávající stav rekreačního využití krajiny. Uvedené cíle rekreace a turistického ruchu, z nichž některé se v extravilánu nacházejí, musí být v krajině dostupné, relativně blízké cíle i vzájemně propojené. K tomu by měla sloužit i značená síť turistických a cyklistických stezek a tras. Popis prostupnosti a propojenosti jednotlivých cílů je uveden v tabulce níže.

Tabulka 22 Cíle nadregionální a regionální úrovně rekreace a turistického ruchu a jejich propojenost

Obec	Rekreační a turistické cíle nadregionálního a regionálního významu	Přístupnost, turistická dostupnost (existence značení)	Nejbližší cíle v krajině	Propojenost v krajině s nejbližšími cíli + popis potřeby, problémů
Běstovice	Hradiště Darebnice	V okolí červená turistická trasa, místní cyklotrasa, NS Dívčí doly	Další hradiště v Chocni, lesy a stezky v Újezdě u Chocně	červená turistická trasa, místní cyklotrasa, NS Dívčí doly
Bošín	Nástupní místo pro splouvání řeky - Tichá Orlice	Řeka Tichá Orlice	Nástupní místo Plchovice	Řeka Tichá Orlice
Dobříkov	Dřevěný kostelík Věch svatých	Cyklotrasa č. 4237, modrá a žlutá turistická trasa	Památník V.J. Klobáče a Klobáčova vila, lesy s cyklotrasami v Dobříkově, Újezdě u Chocně a Týnišťku Zámek v Zámrsku	Cyklotrasa č. 4237, 4168, modrá a žlutá turistická trasa Cyklotrasa č. 4237 vede po silnici II. třídy
Dobříkov	Lesy s cyklotrasami	Cyklotrasy č. 4196, 4268, 4237, místní	Památník V.J. Klobáče a Klobáčova vila, Dřevěný kostelík Věch svatých, lesy	Cyklotrasy č. 4196, 4268, 4237, místní

Obec	Rekreační a turistické cíle nadregionálních a regionálního významu	Přístupnost, turistická dostupnost (existence značení)	Nejbližší cíle v krajině	Propojenost v krajině s nejbližšími cíli + popis potřeby, problémů
		cyklotrasy, modrá a žlutá turistická trasa	s cyklotrasami Újezdě u Chocně a Týnišťku	cyklotrasy, modrá a žlutá turistická trasa Cyklotrasa č. 4237 vede po silnici II. třídy
Dobříkov	Památník V.J. Klofáče a Klofáčova vila	Cyklotrasa č. 4237, modrá a žlutá turistická trasa	Dřevěný kostelík Věch svatých, lesy s cyklotrasami v Dobříkově, Újezdě u Chocně a Týnišťku Zámek v Zámrsku	Cyklotrasa č. 4237, 4186, modrá a žlutá turistická trasa Cyklotrasa č. 4237 vede po silnici II. třídy
Hrušová	Železniční muzeum	Není žádné značení	MPZ Vysoké Mýto	Cyklotrasa č. 4192 K železničnímu muzeu chybí cyklotrasa K železničnímu muzeu chybí značení (směrovník)
Choceň	Doskočilova vyhlídka	Žlutá turistická trasa	Zámek Choceň	Žlutá a červená turistická trasa
Choceň	Pozůstatky hradišť, stezky a cyklotrasy v lese	Cyklotrasa č. 4229, 4268, místní cyklotrasy, zelená a červená turistická trasa, naučná stezka Dívčí doly	Hradiště Darebnice, lesy se stezkami v Újezdě, Zámek Choceň	Cyklotrasa č. 4229, 4268, místní cyklotrasy, zelená a červená turistická trasa, naučná stezka Dívčí doly Doplnit značení místních cyklotras
Choceň	Zámek s parkem	Cyklotrasa č. 8, 18, Červená turistická trasa,	Doskočilova vyhlídka, pozůstatky hradišť, stezky a cyklotrasy v lese	Červená a žlutá, zelená turistická trasa, Cyklotrasy č.18, 4268, místní cyklotrasy Doplnit značení místních cyklotras
Koldín	Zřícenina hradu Dřel	Cyklotrasa č. 4319	Zámek, tvrz v Koldíně	Doplnit značení k zřícenině hradu, Propojit cyklotrasy 4319 a 4230. Zvážit napojení na modrou turistickou trasu z Homole
Koldín	Zámek, tvrz	Cyklotrasa č. 4230	Zřícenina hrad Dřel Tvrziště Chlumeck	Propojit cyklotrasy 4319 a 4230 Zvážit turistickou trasu, třeba i místní k tvrzišti z obce Koldín
Koldín	Tvrziště Chlumeck	Žlutá turistická trasa	Zámek, tvrz v Koldíně	Silnice Žlutá turistická trasa

Obec	Rekreační a turistické cíle nadregionálních a regionálního významu	Přístupnost, turistická dostupnost (existence značení)	Nejbližší cíle v krajině	Propojenost v krajině s nejbližšími cíli + popis potřeby, problémů
				Zvážit turistickou trasu, třeba i místní k tvrzišti z obce Koldín
Nové Hradky	Zámek, zámecký park, zřícenina hradu, vyhlídka, křížová cesta, Muzeum motokol	Cyklotrasa č. 4021, 4229, 4181, 4227, cyklotrasy Maštale, žlutá turistická trasa	Přírodní park Údolí Krounky a Novohradky Přírodní rezervace Maštale	Cyklotrasy Maštale, 4180 žlutá turistická trasa
Nové Hradky	Přírodní park Údolí Krounky a Novohradky	Cyklotrasy Maštale, č. 4180 Žlutá a červená turistická trasa	Zámek, zámecký park, zřícenina hradu, vyhlídka, křížová cesta, Muzeum motokol v Nových Hradech Přírodní rezervace Maštale	Cyklotrasy Maštale, č. 4180 Žlutá a červená turistická trasa
Nové Hradky	Přírodní rezervace Maštale	Cyklotrasa Maštale, žlutá turistická trasa	Zámek, zámecký park, zřícenina hradu, vyhlídka, křížová cesta, Muzeum motokol v Nových Hradech Přírodní park Údolí Krounky a Novohradky	Cyklotrasa Maštale, žlutá turistická trasa
Oucmanice	Menhir s vyhlídkou	Zelená turistická trasa	Ekocentrum Paleta Hradiště Hradníky v Zářecké Lhotě	Zelená turistická trasa
Oucmanice	Ekocentrum Paleta	Cyklotrasa 4049 Zelená turistická trasa, naučná stezka Oucmanice	Menhir s vyhlídkou Památky a zajímavosti v Brandýse nad Labem	Zelená turistická trasa Cyklotrasa č. 4049, 4048
Plchovice	Nástupní místo pro splouvání řeky	Cyklotrasa 4229, řeka Tichá Orlice	Nástupní místo Čermná n. Orlicí	Řeka Tichá Orlice
Řepníky	Tvrziště a hradiště Pěšice	Jen pěšiny, poblíž cyklotrasa č. 4186, 4194	Stánina vyhlídka ve Vysokém Mýtě	Cyklotrasa 4186, 18 Hradiště a tvrziště jsou zarostlé
Týniště	Lesy s cyklotrasami	Cyklotrasy č 4195, 4237, místní cyklotrasy, modrá turistická trasa	Lesy a cyklotrasy v Dobříkově, v Újezdě u Chocně, v Chocni, dřevěný kostelík v Dobříkově, památník a vila V.J. Klofáče v Dobříkově	Cyklotrasy č 4195, 4237, místní cyklotrasy Doplnit značení cyklotras
Újezd u Chocně	Lesy s cyklotrasami	Cyklotrasa č. 4186, 181, 4229, zelená a modrá turistická trasa	Lesy a stezky v Dobříkově Památník V.J. Klofáče a Klofáčova vila, Dřevěný kostelík Všechny svatých v Dobříkově	Cyklotrasa č. 4186, místní cyklotrasy, zelená a modrá turistická trasa
Vraclav	Barokní areál + hradiště	Zelená turistická trasa, cyklotrasy č. 4186, 4192, naučné stezky	Stánina vyhlídka, MPZ Vysoké Mýto, Zámek v Zámruku	Cyklotrasa 4186

Obec	Rekreační a turistické cíle nadregionálních a regionálního významu	Přístupnost, turistická dostupnost (existence značení)	Nejbližší cíle v krajině	Propojenost v krajině s nejbližšími cíli + popis potřeby, problémů
		Planetární putování a Vysoké Mýto – Duchovní okruh		Naučná stezka Vysoké Mýto – Duchovní okruh, V trase cyklotrasy 4186 se nachází budoucí dálnice D35
Vysoké Mýto	Stánina vyhlídka	Cyklotrasa č. 18, Modrá turistická trasa,	Městská památková zóna	Cyklotrasa č. 18, Modrá turistická trasa,
Vysoké Mýto	Městská památková zóna	Cyklotrasy č. 18, 4192, 4230, 4231, modrá, žlutá a zelená turistická trasa, naučná stezka Vysoké Mýto - Duchovní okruh	Stánina vyhlídka, Barokní areál a Hradiště ve Vraclavi Zámek v Zámrsku Vodní mlýn v Zálší	Cyklotrasa č. 18, 4192, 4231, místní cyklotrasa Modrá turistická trasa, naučná stezka Vysoké Mýto - Duchovní okruh
Zálší	Vodní mlýn	Cyklotrasa 4231, místní cyklotrasa	Městská památková zóna Vysoké Mýto	Cyklotrasa 4231, místní cyklotrasa Doplnit značení cyklotras
Zámorsk	Zámek	Modrá turistická trasa	Památník V.J. Klobáče a Klobáčova vila, Dřevěný kostelík Všechných svatých v Dobříkově, Barokní areál a hradiště ve Vraclavi Městská památková zóna Vysoké Mýto	Modrá turistická trasa Cyklotrasa č. 4186 Doplnit značení cyklotras V trase cyklotrasy 4186 se nachází budoucí dálnice D35 Budoucí trasa D35 tvoří překážku ve spojení Zámrsku s Vraclaví
Zářecká Lhota	Roubený statek	Zelená turistická trasa	Hradiště Hradníky	Zelená turistická trasa objekt chátrá
Zářecká Lhota	Hradiště Hradníky	Kolem zelená turistická trasa	Roubený statek Menhir s vyhlídkou v Oucmanicích Památky a zajímavosti v Brandýse nad Labem	Zelená a červená turistická trasa, Cyklotrasa č. 8,18

Zdroj: mapy.com, <https://www.vychodni-cechy.info/>

Z tabulky výše vyplývá poměrně dobrá dostupnost a propojenost turistických cílů, jejichž propojení je smysluplné. U některých cyklotras je vhodné doplnit značení, popř. toto značení udělat více přehledným. V území se nachází několik hradišť a tvrzišť, které jsou špatně přístupné, popř. zarostlé. Na poměrně malém území je koncentrace hradišť a tvrzišť velká, doporučujeme se zaměřit na propagaci těchto míst a zlepšení značení, popř. doplnění informačních cedulí (tam, kde nejsou). Problémem s dostupností a propojeností cílů může způsobovat budoucí trasa D35, která bude tvořit překážku v území.

Lokální úroveň rekreace

Lokální neboli každodenní rekreace označuje soubor rekreačních aktivit a zařízení, které jsou primárně určeny pro obyvatele daného sídelního útvaru (obce, města) a jejich bezprostředního okolí. Je charakterizována krátkodobým využíváním volného času, minimálními nároky na dopravu a přímou vazbou na místní přírodní, kulturní a technické prostředí. Typickými formami jsou veřejné parky, sportoviště, pěší a cyklistické trasy, drobné vodní plochy či komunitní zahrady.

Lokální rekreace v SO ORP je obecně zajištěna existencí atraktivní krajiny – s lesy, loukami a vodními plochami. Lesy se nacházejí spíše na severu území, vodní plochy na jihovýchodě území. V území také nalezneme dva přírodní parky – Orlice a Údolí Krounky a Novohradky. Populární pro místní jsou vyhlídková místa, ať už doprovázena infrastrukturou (odpočívky, rozhledny) či bez ní (výhledy z účelových komunikací, ze zemědělské krajiny).

Podrobně je lokální rekreace řešena v kapitole Analýza vazeb sídel a krajiny.

3.3 Terciární struktura

3.3.1 Ochrana přírody a krajiny

3.3.1.1 Územní systém ekologické stability (ÚSES)

Územní systém ekologické stability je dle § 3 písm. a) zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny definován jako: „vzájemně propojený soubor přirozených i pozměněných, avšak přírodě blízkých ekosystémů, které udržují přírodní rovnováhu“. Cílem vymezování skladebných částí ÚSES jsou zejména tyto úkoly: vytvoření sítě relativně ekologicky stabilních území ovlivňujících příznivě okolí, zachování či znovuoobnovení přirozeného genofondu krajiny v místech nižší ekologické stability a zachování či podpoření rozmanitosti původních biologických druhů a jejich společenstev (biodiverzity). Územní systém ekologické stability je tvořen třemi skladebnými částmi – biocentry, biokoridory a interakčními prvky. Základ systému tvoří biocentra, která dle definice ve vyhlášce č. 395/1992 Sb. zastupují biotop nebo soubor biotopů v krajině, které svým stavem a velikostí umožňují trvalou existenci přirozeného či pozměněného, avšak přírodě blízkého ekosystému. Jednotlivá biocentra vzájemně propojují biokoridory a tuto síť mohou doplňovat interakční prvky. Účel jejich vymezování je definován ve výše citované vyhlášce a interakční prvky představují krajinné segmenty, které na lokální úrovni zprostředkovávají příznivé působení základních skladebných částí ÚSES (biocenter a biokoridorů) na okolní méně stabilní krajinu do větší vzdálenosti. Mimo to interakční prvky často umožňují trvalou existenci určitých druhů organismů, majících menší prostorové nároky (vedle řady druhů rostlin některé druhy hmyzu, drobných hlodavců, hmyzožravců, ptáků, obojživelníků atd.). Z hlediska významu rozlišujeme lokální, regionální a nadregionální stupeň skladebných prvků územního systému ekologické stability. Minimální rozměrové parametry jednotlivých skladebných částí ÚSES stanovují příslušné metodiky, kde je definována mimo jiné minimální velikost biocentra, minimální šířka či naopak maximální délka biokoridoru.

Nadregionální úroveň

Na území SO ORP Vysoké Mýto je v rámci územního systému ekologické stability vymezen jeden nadregionální biokoridor. Zásady územního rozvoje Pardubického kraje vymezují na nadregionální úrovni osu nadregionálního biokoridoru K 93 Uhersko – K132 v minimální šířce 40 m. Nadregionální biokoridory jsou dále doplněny ochrannou zónou v rozsahu 2 km od osy biokoridoru na obě strany, jejímž účelem je podpora koridorového efektu.

Tabulka 23 Nadregionální biokoridory zasahující do SO ORP Vysoké Mýto

Kód	Název	Dotčené obce
K 93	Uhersko – K132	Dobříkov, Choceň, Kosořín, Mostek, Sruby, Týniště, Újezd u Chocně, Zálší, Zářečná Lhota

Zdroj: ZÚR Pardubického kraje.

V dostupné textové části ZÚR Pardubického kraje nejsou pro SO ORP Vysoké Mýto uvedena nadregionální biocentra. Nadregionální úroveň je zde zastoupena především osou nadregionálního biokoridoru K 93 Uhersko – K132.

Regionální úroveň

Zásady územního rozvoje Pardubického kraje na území SO ORP Vysoké Mýto vymezují regionální biocentra a regionální biokoridory. Tyto prvky zajišťují návaznost ekologicky stabilnějších částí krajiny, zejména vázaných na lesní porosty, nivy vodních toků, rybníční krajinu a další přírodě blízké segmenty. Regionální ÚSES zároveň zprostředkovává vazby mezi nadregionálními prvky a lokální sítí ÚSES vymezenou v územních plánech jednotlivých obcí.

Tabulka 24 Regionální biocentra zasahující do SO ORP Vysoké Mýto

Kód	Název	Dotčené obce
464	Netřebské rybníky	České Heřmanice
U16 / 465	Aronka	Hrušová, Tisová, Vysoké Mýto
466	Chobot	Choceň
468	Újezd u Chocně	Újezd u Chocně
469	Loučná u Týnišťka	Dobříkov, Týnišťko
472	Svatý Mikuláš	Choceň, Újezd u Chocně
473	Pěšické údolí	Řepníky, Vraclav
1772	Choceň	Choceň
U24 / 1773	Šňakov	Vysoké Mýto
U25 / 1923	Bětník	Řepníky, Vinary, Vraclav, Vysoké Mýto
9005	Malejovská luka	Radhošť, Stradouň, Vraclav, Zámorsk
508	Velký a Malý Karlov	Bošín, Plchovice
K 93 / RBC 47	Čertův dub	Choceň, Újezd u Chocně, Sruby

Zdroj: ZÚR Pardubického kraje.

Tabulka 25 Regionální biokoridory zasahující do SO ORP Vysoké Mýto

Kód	Název	Dotčené obce
U29 / 810	V. a M. Karlov – Choceň	Běstovice, Bošín, Choceň, Plchovice, Újezd u Chocně
843B	Malejovská luka – Svatý Mikuláš	Radhošť, Stradouň, Vraclav
U33 / 843A	Malejovská luka – Loučná u Týnišťka	Dobříkov, Radhošť, Týnišťko, Zámorsk
U34 / 843C	Malejovská luka – Uhersko	Radhošť, Stradouň, Vraclav
U35 / 844	Loučná u Týnišťka – Šňakov	Dobříkov, Slatina, Vysoké Mýto, Zámorsk
U36 / 845	Šňakov – Aronka	Tisová, Vysoké Mýto
U37 / 846	Aronka – Nedošínský háj	Hrušová
U38 / 847	K 93 – Loučná u Týnišťka	Dobříkov, Týnišťko
849	Svatý Mikuláš – Bětník	Choceň, Újezd u Chocně, Vraclav, Vinary, Vysoké Mýto
U39 / 850	Bětník – Pěšické údolí	Řepníky, Vraclav, Vysoké Mýto
U40 / 851	Pěšické údolí – Krounka	Řepníky
U41 / 853	Netřebské rybníky – RK 846	České Heřmanice

U42 / 854	Netřebské rybníky – Končiny	České Heřmanice
856	Choceň – K 93	Choceň
857	K 93 – Chobot	Dvořišsko, Nořín
876	Krounka – U vzrostlé jedle	Doubravice u Leštiny, Leština
876S	Krounka – U vzrostlé jedle	Leština

Zdroj: ZÚR Pardubického kraje.

V tabulkách jsou uvedeny regionální a nadregionální prvky ÚSES zasahující do SO ORP Vysoké Mýto. U prvků, které jsou v ZÚR současně vymezeny jako veřejně prospěšná opatření, je ponecháno také označení U. U funkčních prvků, které nejsou v ZÚR vedeny jako VPO, je uveden pouze jejich kód. Dotčené obce byly doplněny podle textové a grafické části ZÚR Pardubického kraje.

Regionální prvky ÚSES jsou v řešeném území významné zejména ve vazbě na nivu Loučné, Tiché Orlice a navazujících vodních toků, rybníční krajinu v prostoru Tisové, Českých Heřmanic a Choceňska, lesní a pololesní segmenty jižní a jihovýchodní části území a krajinné vazby směrem k navazujícím územím Litomyšlska, Choceňska, Chrudimska a Holicka. Významnými uzlovými prvky regionálního ÚSES jsou zejména biocentra Aronka, Šnakov, Bětník, Loučná u Týniště, Pěšické údolí, Netřebské rybníky, Choceň, Újezd u Chocně, Svatý Mikuláš, Chobot, Malejovská luka, Velký a Malý Karlov a Čertův dub.

Regionální biokoridory zajišťují návaznosti mezi uvedenými biocentry a současně propojují řešené území s navazujícími částmi ÚSES mimo správní obvod ORP Vysoké Mýto. Důležité jsou zejména vazby mezi Velkým a Malým Karlovem a Chocní, mezi Malejovskou lukou, Loučnou u Týniště, Šnakovem a Aronku, dále propojení směrem k Nedošínskému háji, Krounce, Končinám a biokoridory vázané na osu K 93. Tyto prvky posilují ekologickou stabilitu území a umožňují migrační a funkční propojení nivních, vodních, mokřadních, lesních a pololesních ekosystémů.

U prvku U41 / 853 Netřebské rybníky – RK 846 je v tabulce VPO ZÚR uveden mimo řešené území, v ORP Litomyšl; v rámci SO ORP Vysoké Mýto se váže na prostor Netřebských rybníků (České Heřmanice). Obdobně některé další prvky přesahují hranici řešeného území nebo na ni bezprostředně navazují, a proto je vhodné je vnímat nejen jako samostatné skladebné části ÚSES, ale také jako součást širších krajinných vazeb.

Lokální úroveň

Na lokální úrovni je územní systém ekologické stability vymezen v územních plánech jednotlivých obcí SO ORP Vysoké Mýto. Lokální biocentra a biokoridory doplňují nadregionální a regionální úroveň a zajišťují podrobnější ekologické vazby v rámci jednotlivých katastrálních území. Jejich vymezení je vázáno zejména na vodní toky a jejich nivy, rybníky a mokřadní plochy, lesní porosty, remízy, meze, doprovodnou zeleň komunikací a další přírodě blízké krajinné prvky.

Z hlediska ÚSK je lokální úroveň ÚSES významná především pro posouzení návaznosti biocenter a biokoridorů mezi sousedními obcemi, pro identifikaci přerušených nebo nefunkčních úseků a pro návrh opatření ke zvýšení ekologické stability krajiny. V intenzivně zemědělsky využívaných částech území je vhodné zaměřit se zejména na doplnění

vegetačních prvků, posílení migrační prostupnosti krajiny, stabilizaci vodního režimu a omezení erozních procesů. V nivních a rybníčních částech území je důležité podporovat břehové porosty, mokřadní a luční společenstva a zachování přirozených vazeb mezi vodními plochami, vodními toky a navazující krajinou.

Výsledky podrobnější analýzy návaznosti, funkčnosti a případného narušení jednotlivých prvků lokálního ÚSES jsou uvedeny v samostatné kapitole zaměřené na narušení funkčnosti ÚSES.

3.3.1.2 Významné krajinné prvky ze zákona, významné krajinné prvky registrované

Dle § 3 zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, v platném znění, jsou významnými krajinnými prvky lesy, rašeliniště, vodní toky, rybníky, jezera a údolní nivy a jiné části krajiny, které zaregistruje podle § 6 orgán ochrany přírody jako významný krajinný prvek. V aktuálních ÚAP SO ORP Vysoké Mýto (6. úplná aktualizace, 2024) jsou vymezeny vybrané VKP ze zákona – vodní toky, lesy, rybníky a jezera. Chybí vymezení rašelinišť (zachovalé rašeliniště u rybníka Malý Karlov, viz C02-001) a údolních niv.

Lesy – Dle výkladu MŽP je lesy ve smyslu významného krajinného prvku třeba chápat jako lesní ekosystém plnící ekologicko-stabilizační funkce v krajině, tvořený především porostem dřevin s vyvinutým stromovým patrem, ve kterém je však důležité zastoupení jak rostlinných, tak živočišných druhů a jejich společenstev v těsné vazbě na ekologické podmínky stanoviště a jehož neoddelitelnou funkční součástí je ekosystém lesních půd. Nekryje se tedy plně s vymezením lesů dle lesního zákona, kde je les vymezen jako „lesní porosty s jejich prostředím a pozemky určené k plnění funkcí lesa“.

Na území SO ORP jsou jako VKP vymezeny všechny lesy zařazené do PUPFL. V SO ORP převažují pozměněné kulturní lesy, přírodě blízké lesy tvoří jen drobné enklávy.

Rašeliniště – Dle výkladu MŽP je rašeliniště ve smyslu významného krajinného prvku je třeba chápat jako místo výskytu rašeliny, tedy ekosystém se značnou produkcí rostlinné biomasy, avšak s jejím nedostatečným rozkladem v důsledku nadměrného zamokření a nepříznivých podmínek pro rozkladné organismy. K identifikaci rašeliniště lze vycházet z dat mapování biotopů Natura 2000 (Chytrý a kol., 2010), kde jsou rašeliniště reprezentovány skupinami biotopů R2 (slatinná a přechodová rašeliniště) a R3 (vrchoviště). Dále je pak možné využít publikace Moravec a kol. (1995), Petříček a kol. (1999), Míchal, Petříček a kol. (1999), kde jsou popsána jednotlivá společenstva rašelinišť. Rašeliniště je možno také vymežit plošně. Za rašeliniště jsou považována území, kde hloubka neodvodněné rašeliny je vyšší než 0,3 m a plocha je větší než 0,25 ha (Papáčková, Eiseltová, 2001).

Dle katalogu biotopů se na území SO ORP nachází zachovalé rašeliniště u rybníka Malý Karlov, dle mapování asi nejzachovalejší rašeliniště Dolního Poorličí, viz C02-001.

Vodní toky – Dle výkladu MŽP je třeba vodní tok chápat nikoliv jenom jako vodní proud, nýbrž včetně jeho prostředí, jímž je koryto vodního toku a jeho břehy. Je třeba je chápat jaké vodní ekosystémy, které zahrnují biotickou a abiotickou složku ovlivňovanou dynamickými procesy – kolísáním průtoků, transportem a akumulací splavenin apod., přičemž tyto procesy je třeba v kontextu celého ekosystému vodního toku vnímat jako v zásadě přirozené, nikoliv a priori jako škodlivé. Ekosystém vázaný na vodní tok tvoří tekoucí voda (trvale, nebo po část roku),

koryto vymezené břehovými hranami a veškerá biota na vodu a koryto vázaná. Součástí vodního toku tedy mohou být i porosty dřevin rostoucí v korytě až po břehovou čáru.

Převážná část úseků vodních toků byla v minulosti napřímena a zahlobena. V rámci terénního šetření byly vytipovány úseky vodních toků k revitalizaci či renaturaci, viz návrhová část. Přírodě blízkými vodními toky vhodnými k ochraně jsou Tichá Orlice a Loučná.

Rybník – Dle výkladu MŽP je třeba vedle nádrží splňujících definici dle zákona o rybářství („vodní dílo, které je vodní nádrž určenou především k chovu ryb, ve kterém lze regulovat vodní hladinu, včetně možnosti jeho vypouštění a slovení; rybník je tvořen hrází, nádrží a dalšími technickými zařízeními“) navíc zahrnovat také malé vodní nádrže, které plní ekologicko-stabilizační funkce rybníku v krajině (např. přírodě blízké typy stabilizačních a dočišťovacích nádrží, nádrže s převahou rekreačních funkcí apod.).

Na většině rybníků se dle vrstvy mapování biotopů nachází makrofytní vegetace bez ochránářsky významných vodních makrofytů, významnější společenstva se nachází pouze na bezejmenném neprůtočném rybníku východně od sídla Dolín ve Slaném.

Jezero – Dle výkladu MŽP je třeba chápat jako přirozenou sníženinu zemského povrchu vyplněnou vodou, která se nepohybuje v jednom směru a která není v bezprostřední souvislosti s mořem. Pro účely ochrany významných krajinných prvků podle zákona lze považovat také vodní nádrže vzniklé zatopením prohlubní vzniklých v souvislosti s těžbou. Dle MŽP vzhledem ke skutečnosti, že jsou tyto nádrže považovány za jezera (tudíž za VKP ze zákona), pouze výkladem MŽP, a nikoliv obecně závazným právním předpisem, je vhodné, aby příslušné OOP tyto vodní plochy jako VKP registrovaly (Věstník MŽP, částka 9, 2006).

Významnější vodní plocha se v území vyskytuje v ložisku po těžbě štěrkopísku – Plchovice-Korunka u Chocně na území obce Bošín v lokalitě Lískovka.

Údolní niva – Dle výkladu MŽP je třeba chápat jako rovinné údolní dno aktivované při povodňovém stavu vodního toku; tvoří ji šterkovité, písčité, hlinité nebo jílovité naplaveniny, jejichž úložné poměry často vykazují nepravidelnosti způsobené větvením toku, vznikem ostrovů, meandrů, náplavových kuželů a delt, sutí, svahových sesuvů apod. (Věstník MŽP, částka 8, 2007). Toto vymezení je důležité z hlediska jasného prostorového vymezení celé údolní nivy. Při takto pojatém vymezení údolní nivy jsou do ní zahrnuty i velmi stabilní a přírodovědně hodnotné biotopy (např. aluviální louky) a dále je zohledněna funkce nivy jako retenčního území či funkce biokoridoru územního systému ekologické stability.

V roce 2022 byly rámcově vymezeny nivy na všech významných vodních tocích ČR, vrstva je poskytovaná AOPK ČR. V rámci SO ORP byly vymezeny na vodních tocích Tichá Orlice, Loučná a Novohradka, viz kap. 2.6.4. Hydrologické poměry (včetně hydrogeologie). Jedná se o rámcové vymezení, které slouží jako podklad pro vymezení VKP údolní niva (viz metodika Podrobného vymezení údolních niv, MŽP 2024, dostupná na webových stránkách MŽP).

Na území SO ORP je registrováno 14 významných krajinných prvků, viz tabulka níže.

Tabulka 26 Registrované významné krajinné prvky na území SO ORP Vysoké Mýto

Název	Popis	Obec	Vyhlašující subjekt	Datum vydání
Babka	V datech ÚAP neuvedeno, hodnotou jsou vlhké bezkolencové louky, druhově pestré.	Choceň	-	-
Bažantnice u Zámrsku	V datech ÚAP neuvedeno, hodnotou je přírodě blízký lesní komplex hercynských dubohabřin.	Zámorsk, Dobříkov	-	-
Bětník	Přirozená kvalitní dubohabřina s výskytem jaterníku podléžky, lilie zlatohlavé, vraního oka čtyřlístého, prvosenky jarní a dalších vzácných rostlin. Meandrující Bětnický potok.	Vraclav, Řepníky	ÚO MěÚ Vysoké Mýto, CR MěÚ Skuteč	08.01.1997
Broučí důl	Entomologická a malakozoologická lokalita.	Vysoké Mýto, Řepníky	ÚO MěÚ Vysoké Mýto, CR MěÚ Skuteč	23.09.1996
Hřbitov Vraclav	V datech ÚAP neuvedeno, hodnotu tvoří vzrostlé stromy.	Vraclav	MěÚ Vysoké Mýto	19.11.2005
Lipová alej - Hrušová	V datech ÚAP neuvedeno, hodnotu tvoří lipová alej.	Hrušová	MěÚ Vysoké Mýto	03.03.2006
Nad křižovatkou	Suťový les na opukovém podloží s výskytem hořce křižatého, kruštíku tmavočerveného a další vzácné květeny.	Vysoké Mýto	ÚO MěÚ Vysoké Mýto, CR MěÚ Skuteč	05.09.1996
Slatina U trati	Slatinná louka s výskytem vstavače májového, štirovníku bahenního aj.	Vysoké Mýto	MěÚ Vysoké Mýto	05.09.2006
Srubske mokřiny	Jediná lokalita v kraji s výskytem plže Lymnea lagostis.	Srubby	MěÚ Choceň	09.06.1997
Stráž u Stradouně	Dubohabřina s teplomilnou květenou s vzácnými rostlinnými druhy.	Vraclav	MěÚ Vysoké Mýto	23.09.1996
Vršovské hradiště	Zbytky po starém hradišti Vršovců porostlé vzrostlou zelení (lípy).	Vraclav	MěÚ Vysoké Mýto	22.07.1997
Vysoká	V datech ÚAP neuvedeno, hodnotu tvoří 2 vzrostlé lípy.	Javorník	MěÚ Vysoké Mýto	07.03.2008
Za Humny	Opuková stráž s teplomilnou květenou.	Vinary	MěÚ Chrast	02.05.2002
Zámecký park	V datech ÚAP neuvedeno, hodnotu tvoří vzrostlé stromy.	Choceň	MěÚ Choceň	10.08.1994

Zdroj: data ÚAP SO ORP Vysoké Mýto, 2024, ÚP

Registrované VKP by měly být součástí koordinačních výkresů ÚP, problémy v rámci územního plánování jsou uvedeny v kap. 4.

3.3.1.1 Zvláště chráněná území

Na území SO ORP se nachází 5 přírodních rezervací a 4 přírodní památky, viz tabulka níže.

Tabulka 27 Zvláště chráněná území v SO ORP Vysoké Mýto

Kód	Název	Kategorie	Předmět ochrany	Obec
1754	Bošínská obora	PR	lesní porosty lužního lesa s věkovitými jedinci, luční porosty, význačné solitéry	Bošín
1786	Hemže-Mýtkov	PR	lesy svazu Tilio-Acerion na svazích, sutích a v roklicích; porosty dubohabřin, květnatých bučin, jasanovo-olšových luhů a společenstev skal s výskytem vzácných a ohrožených druhů rostlin a živočichů; geologicko-geomorfologické útvary	Choceň, Mostek, Zářečná Lhota
1772	Kusá hora	PP	ochrana lesních biotopů s výskytem čistých bučin a smíšených dubohabrových porostů; cenné hajní a teplomilné druhy rostlin na stráních; vodní a vlhkomilné rostliny v okolí rybníku Štěnec	Řepníky
1502	Maštale	PR	skalní útvary s převahou cenomanských pískovců a na nich zastoupených kulturních a reliktních borů	Nové Hradky
305	Peliny	PR	strmé opukové stráně se smíšeným porostem a teplomilnou květenou	Choceň
1577	Střemošická stráň	PR	luční a lemová společenstva s výskytem významných druhů rostlin a živočichů, listnaté lesy se společenstvy hercynských dubohabřin, vápnomilných bučin, lesních okrajů, světlín a lesních lemů a s výskytem silně ohroženého druhu střešníčnická pantoflíček	Řepníky
723	Šejval	PP	lokalita ohrožených druhů rostlin, zvláště prstky obecné (<i>Hippuris vulgaris</i>)	Radhošť
1497	U Vinic	PP	zamokřelé louky s hojným výskytem prstnatce májového, všivce lesního a dalších ohrožených druhů rostlin	Vysoké Mýto
1499	Vstavačová louka	PP	vlhké louky s bohatým výskytem kosatce sibiřského, vstavače májového, kruštíku bahenního a dalších ohrožených druhů rostlin	Choceň

Zdroj: ÚAP; ÚSOP AOPK ČR - <https://drusop.aopk.gov.cz/>

Příslušným orgánem ochrany přírody k výše uvedeným ZCHÚ je Krajský úřad Pardubického kraje.

3.3.1.2 Přechodně chráněné plochy

Jedná se obecně o území s dočasným nebo nepředvídaným výskytem významných rostlinných nebo živočišných druhů, nerostů nebo paleontologických nálezů, které se vyhláší na předem stanovenou dobu, příp. na opakované období. V rozhodnutí o vyhlášení

se dle § 13 zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, omezí takové využití území, které by znamenalo zničení, poškození nebo rušení vývoje předmětu ochrany. Na území SO ORP nebyly přechodně chráněné plochy vyhlášeny.

3.3.1.1 Soustava Natura 2000

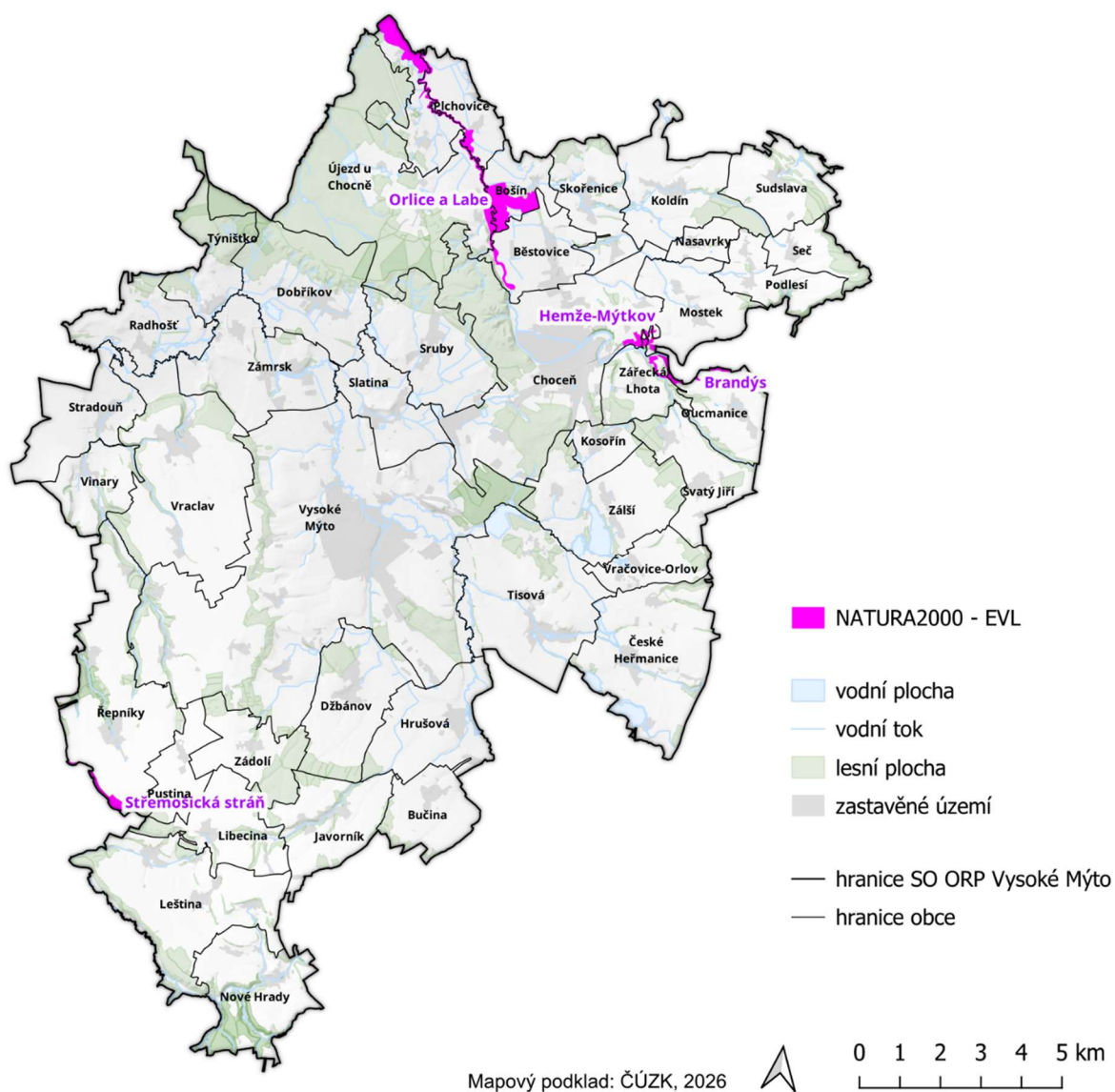
Soustava Natura 2000 zahrnuje evropsky významné lokality a ptačí oblasti. Na území SO ORP se nachází či do území zasahuje 5 evropsky významných lokalit.

Tabulka 28 Evropsky významné lokality na území SO ORP Vysoké Mýto

Kód EVL	Název EVL	Předmět ochrany	Chráněno ZCHÚ	Obec
CZ0530037	Hemže-Mýtkov	lesy svazu Tilio-Acerion na svazích, sutích a v roklich (9180)	PR	Mostek, Choceň
CZ0532132	Střemošická stráň	polopřirozené suché trávníky a facie křovin na vápnatých podložích (Festuco-Brometalia) (6210); extenzivní sečené louky nížin až podhůří (Arrhenatherion, Brachypodio-Centaureion nemoralis) (6510); střešníček pantoflíček (Cypripedium calceolus)	PR	Řepníky
CZ0530501	Brandýs	chasmofytická vegetace vápnatých skalnatých svahů (8210); bučiny asociace Asperulo-Fagetum (9130); lesy svazu Tilio-Acerion na svazích, sutích a v roklich (9180)	-	Zářecká Lhota, Oucmanice
CZ0524049	Orlice a Labe	vodní a nivní společenstva; bolen dravý, klínatka rohatá, vydra říční	PP-část	Choceň, Plchovice, Bošín, Újezd u Chocně, Běstovice
CZ0533687	Jeskyňe Bětník	vrápenec malý (Rhinolophus hipposideros)	-	Řepníky

Zdroj: ÚAP; ÚSOP AOPK ČR - <https://drusop.aopk.gov.cz/>

Obrázek 23 Natura2000

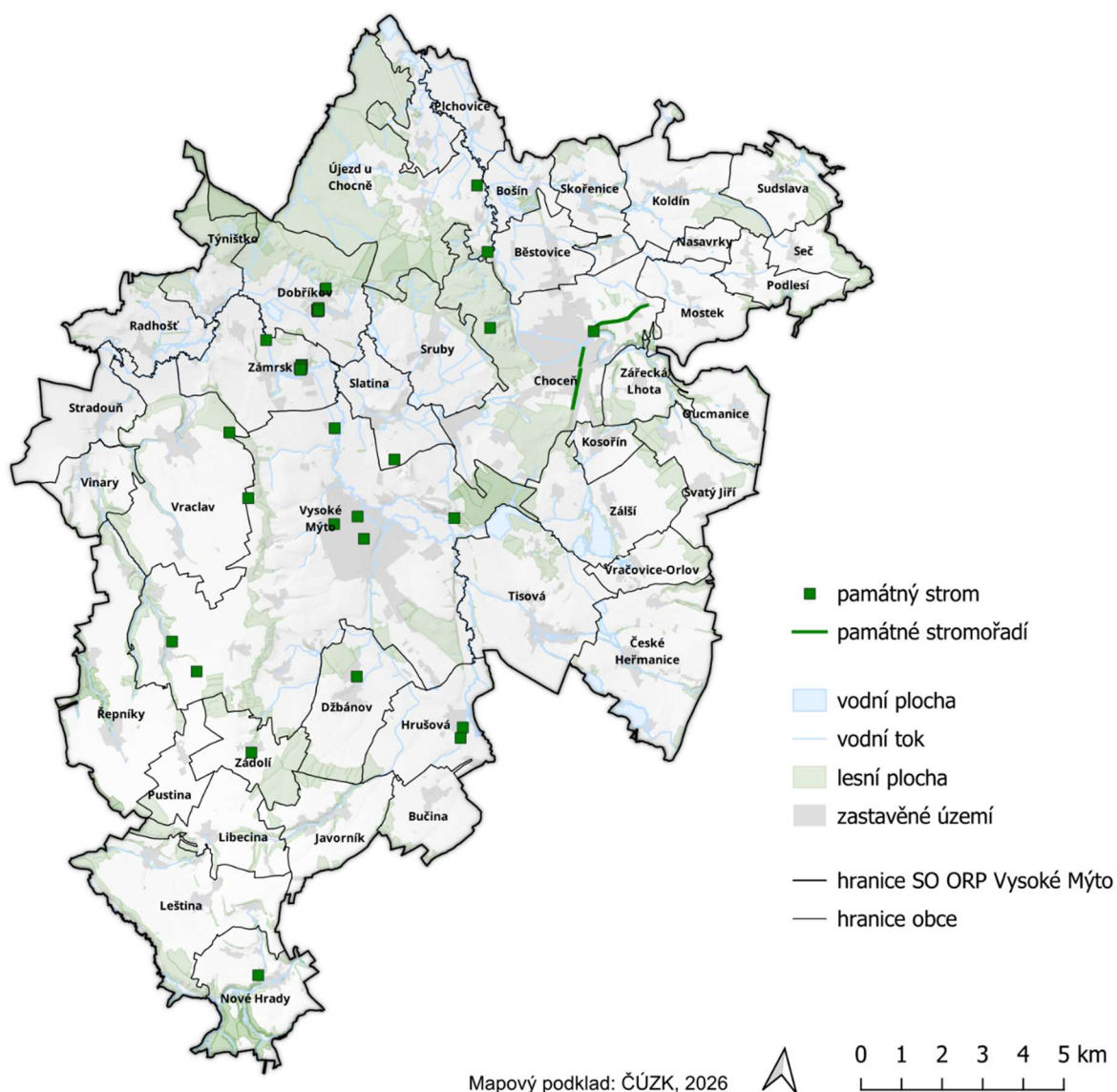

Zdroj: data ÚAP SO ORP Vysoké Mýto, 2024

3.3.1.2 Památné stromy

Na území SO ORP je vyhlášeno 24 památných stromů, v kategoriích jednotlivý strom, skupina stromů i stromořadí.

Obrázek 24 Památné stromy

Zdroj: AOPK ČR, <https://data.nature.cz/> k 16. 2. 2026

3.3.1.3 Typy přírodních stanovišť (habitaty) a přírodní biotopy ČR

Typy přírodních stanovišť (habitaty) jsou vybrané biotopy, které jsou typické či vzácné v rámci Evropského společenství. Pro vybrané typy přírodních stanovišť jsou na základě směrnice 92/43/EEC z roku 1992, o ochraně přírodních stanovišť, volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin vymezovány evropsky významné lokality soustavy Natura 2000, viz výše. Typy přírodních stanovišť ohrožené vymizením jsou pro členské státy prioritní z hlediska ochrany a péče, jsou označeny hvězdičkou, viz tabulka níže.

Pro potřebu zjištění přírodních biotopů na území ČR a identifikace typů přírodních stanovišť (habitátů) na našem území proběhlo a průběžně se aktualizuje vrstva mapování biotopů, která identifikuje přírodní biotopy na území ČR a typy přírodních stanovišť.

Na území SO ORP tvoří 14,4 % (4066 ha) území přírodní a antropogenně pozměněné biotopy, přičemž největší výměru zmapovaných biotopů tvoří hercynské dubohabřiny (L3.1, 645 ha), větší výměru (581 ha) mají také mezofilní ovsíkové louky (T1.1). Z antropogenně pozměněných biotopů převažují lesní kultury s nepůvodními jehličnatými dřevinami (X9A, 487 ha) a intenzivně obhospodařované louky (X5, 342 ha).

Tabulka 29 Přírodní biotopy s největším zastoupením na území SO ORP Vysoké Mýto

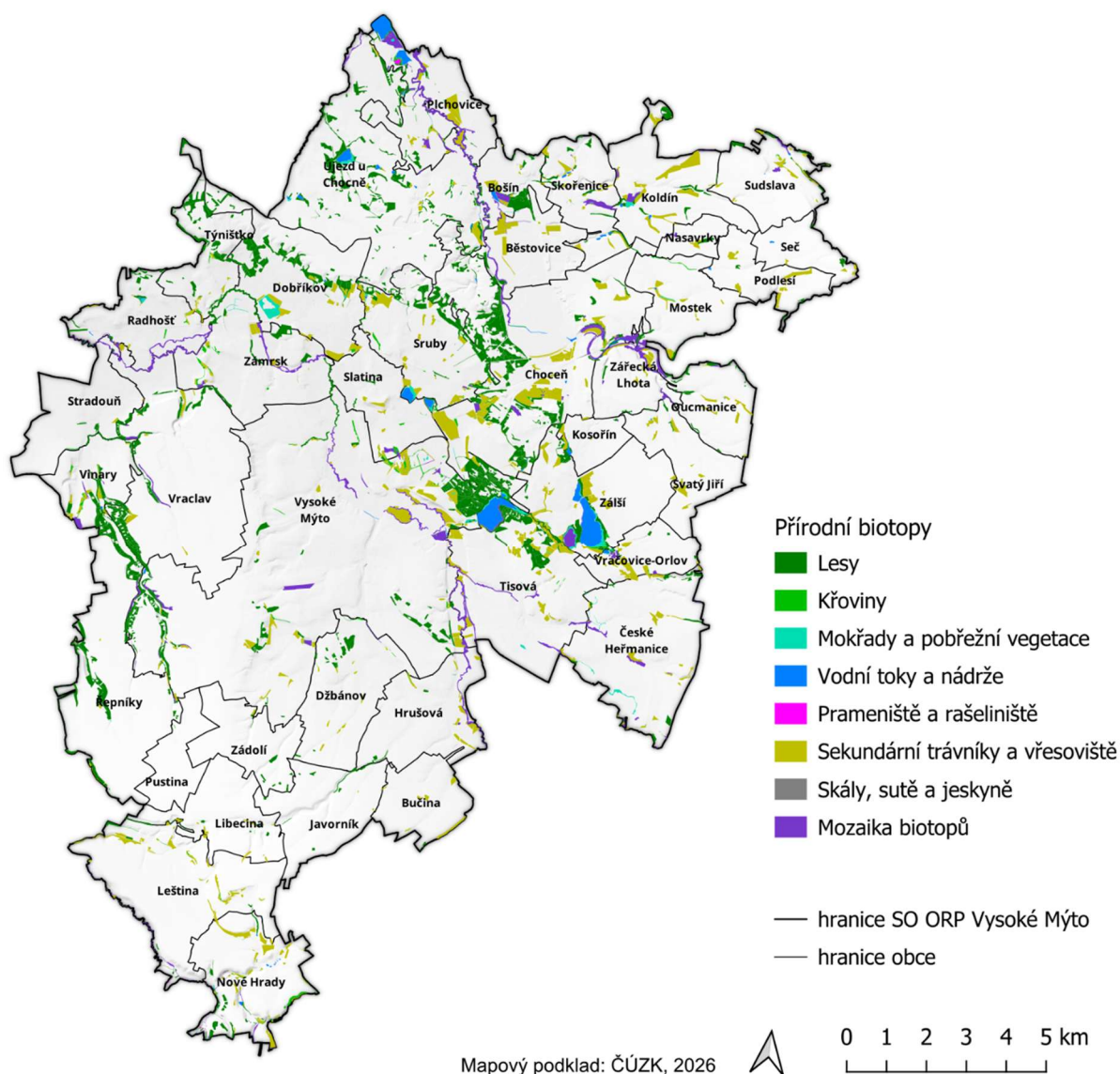
Přírodní biotop	Kód přírodního biotopu ¹	Kód a typ přírodního stanoviště	Výměra (ha)
Hercynské dubohabřiny	L3.1 (100)	9170 Dubohabřiny asociace Galio-Carpinetum	644,7
Mezofilní ovsíkové louky	T1.1 (100)	6510 Nížinné sečené louky (Alopecurus pratensis, Sanguisorba officinalis)	580,6
Údolní jasanovo-olšové luhy	L2.2 (100)	91E0* Smíšené jasanovo-olšové lužní lesy temperátní a boreální Evropy (Alno-Padion, Alnion incanae, Salicion albae)	215,4
Makrofytní vegetace přirozeně eutrofních a mezotrofních stojatých vod, porosty bez ochranné významných vodních makrofytů	V1G (100)	-	153,3
Vlhké pcháčkové louky	T1.5 (100)	-	141,8
Suché acidofilní doubravy	L7.1 (100)	-	78,4
Květnaté bučiny	L5.1 (100)	9130 Bučiny asociace Asperulo-Fagetum	62,0
Rákosiny eutrofních stojatých vod	M1.1 (100)	-	44,3
Aluviální psárkové louky	T1.4 (100)	-	41,8
Subkontinentální borové doubravy	L7.3 (100)	-	40,8

Zdroj: AOPK ČR, <https://data.nature.cz/> k 16. 2. 2026

Dne 18. 8. 2024 vstoupilo v platnost Nařízení EU o obnově přírody (Nature Restoration Law), jeho cílem je obnovit do roku 2030 alespoň 20 % pevninských a mořských oblastí EU a do roku 2050 veškeré ekosystémy vyžadující obnovu. Do 1. září 2026 by členské země měly zpracovat Národní plán na obnovu přírody, v němž uvedou, jak budou cíle nařízení plnit. Naplnění nařízení předpokládá důslednější ochranu a péči o typy přírodních stanovišť, viz výše.

¹ Kódy se odkazují k publikaci Chytrý M., Kučera T., Kočí M., Grulich V. & Lustyk P. (eds) (2010): Katalog biotopů České republiky. Ed. 2. Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, Praha. Dostupná online: https://www.sci.muni.cz/botany/chytry/Chytry_et al2010_Katalog-biotopu-CR-2.pdf

Obrázek 25 Přírodní biotopy

Zdroj: AOPK ČR, <https://data.nature.cz/> k 16. 2. 2026

3.3.1.4 Lokality výskytu zvláště chráněných druhů rostlin a živočichů s národním významem

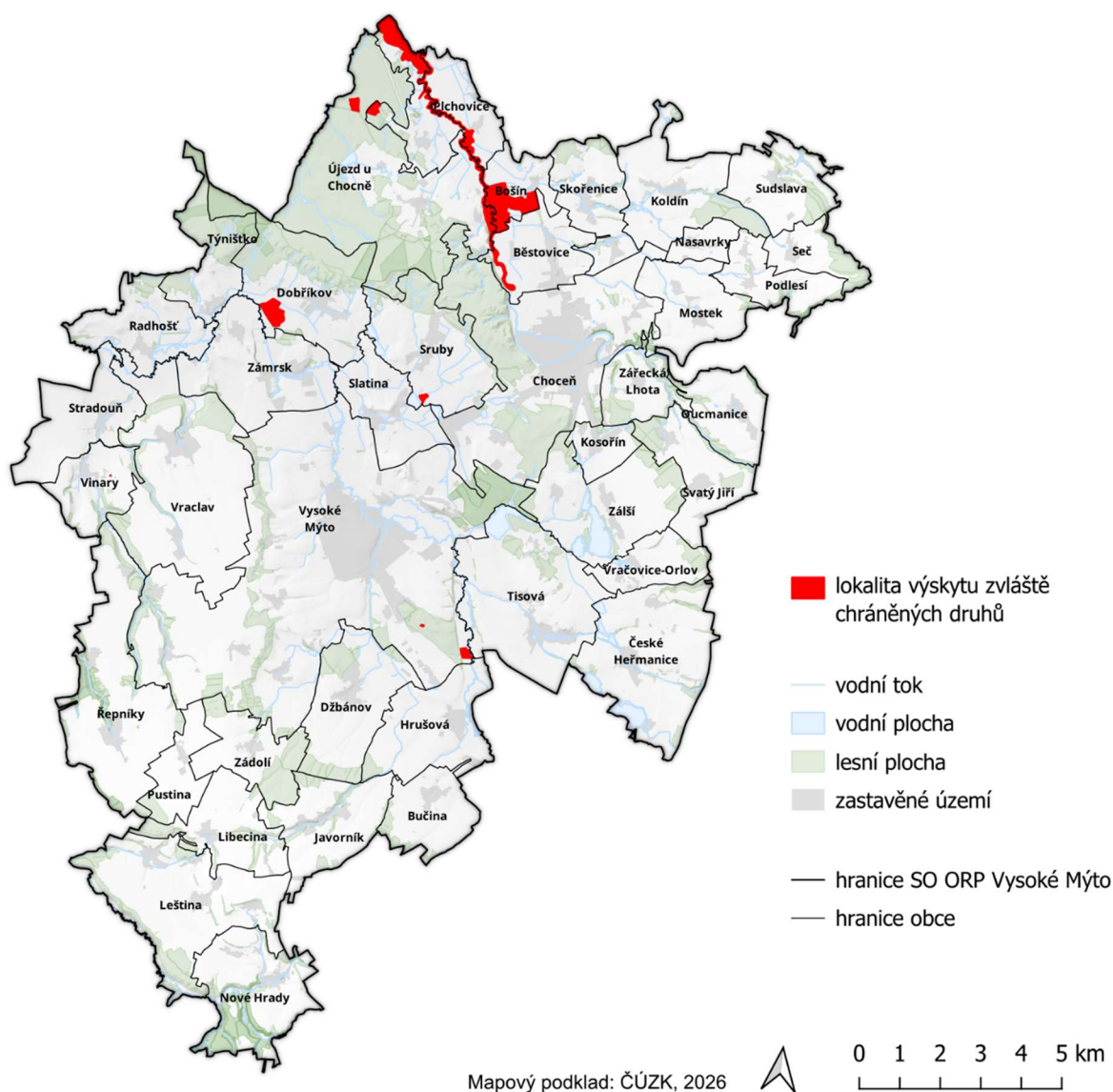
AOPK ČR vytvořilo seznam druhů s národním významem (125 druhů cévnatých rostlin, 37 druhů bezobratlých, 50 druhů obratlovců), což jsou druhy záchranných programů a druhy ohrožené, s omezeným výskytem a jeho těžištěm mimo chráněná území. U všech druhů je nezbytnou podmínkou jasná vazba na biotop. Na území SO ORP bylo AOPK ČR k 5. 12. 2025 vymezeno 14 lokalit pro 7 druhů rostlin a živočichů, viz níže. Krom lokality 7893 pro piskoře pruhovaného nejsou lokality územně chráněny (prostřednictvím ZCHÚ, EVL či registrovaného VKP).

Tabulka 30 Lokality výskytu zvláště chráněných druhů s národním významem na území SO ORP Vysoké Mýto

Kód taxonu	Druh (latinsky)	Druh (česky)	Chráněno v rámci ZCHÚ či EVL, reg. VKP	Obec	Kód lokality
37153	Gentianella amarella	hořeček nahořklý	-	Vraclav, Stradouň	7613
37153	Gentianella amarella	hořeček nahořklý	-	Řepníky	7616
37153	Gentianella amarella	hořeček nahořklý	-	Vinary	7617
1353	Porzana porzana	chřástal kropenatý	-	Dobříkov	2397
40095	Taraxacum mendax	pampeliška klamavá	-	Vysoké Mýto	6695
40095	Taraxacum mendax	pampeliška klamavá	-	Sruby	6696
40059	Taraxacum hollandicum	pampeliška nizozemská	-	Vysoké Mýto	6669
40059	Taraxacum hollandicum	pampeliška nizozemská	-	Sruby	6671
40172	Taraxacum vindobonense	pampeliška vídeňská	-	Vysoké Mýto	6746
40172	Taraxacum vindobonense	pampeliška vídeňská	-	Sruby	6748
40172	Taraxacum vindobonense	pampeliška vídeňská	-	Vysoké Mýto	7532
35026	Misgurnus fossilis	piskoř pruhovaný	EVL Orlice a Labe	Choceň, Plchovice, Bošín, Újezd u Chocně, Běstovice	7893
37650	Chimaphila umbellata	zimozelen okoličnatý	-	Choceň, Újezd u Chocně	7451
37650	Chimaphila umbellata	zimozelen okoličnatý	-	Újezd u Chocně	7452

Zdroj: AOPK ČR, <https://data.nature.cz/> k 4. 6. 2026

Obrázek 26 Lokality zvláště chráněných druhů s národním významem

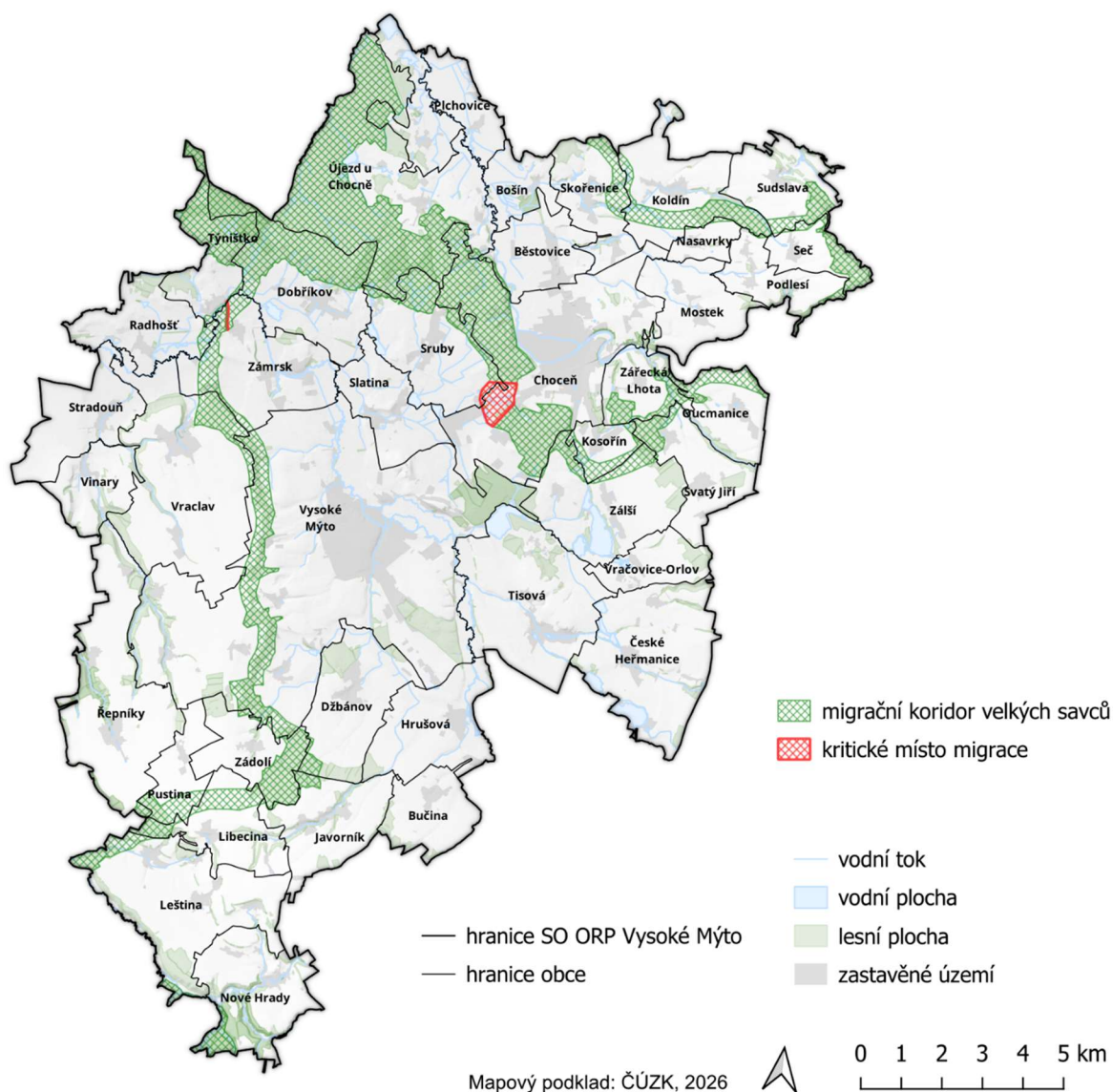
Zdroj: data ÚAP SO ORP Vysoké Mýto, 2024

3.3.1.5 Biotop vybraných zvláště chráněných druhů velkých savců

Pro zajištění migrační prostupnosti území byl AOPK ČR vymezen tzv. biotop vybraných zvláště chráněných druhů velkých savců. Svou rozlohou a biotopovými charakteristikami umožňují rozmnožování a migraci zvláště chráněných druhů velkých savců jako jsou rys ostrovid, medvěd hnědý, vlk obecný a los evropský. AOPK ČR poskytuje pro územní plánování tuto spojitou polygonovou vrstvu, která se podle sloupce s názvem TYP_BVS dělí na 3 kategorie: jádrová území, migrační koridory a kritická místa. Na území SO ORP se jádrová území nevyskytují, nachází se zde 3 vzájemně propojené migrační koridory a také 2 kritická místa migrace – silnice I/35 a železniční koridor Česká Třebová – Pardubice na území obce Zámrska a železniční koridor a železnice Choceň – Vysoké Mýto na území města Choceň.

Vrstva je součástí Výkresu limitů a požadavků v území.

Obrázek 27 Vymezený biotop vybraných zvláště chráněných druhů velkých savců na území SO ORP

Zdroj: data ÚAP SO ORP Vysoké Mýto, 2024

3.3.1.6 Přírodní parky

Niva Tiché Orlice a navazující údolí jsou součástí přírodního parku Orlice. Posláním přírodního parku je zachování přírodě blízkých říčních a nivních ekosystémů a celkový ráz krajiny v okolí toku.

V jižní části SO ORP (Leština, nové Hradky) se nachází přírodní park Údolí Krounky a Novohradky. Posláním parku je uchování krajinného rázu s významnými přírodními

hodnotami, jako jsou zejména: břehové porosty podél vodních toků, rozptýlená zeleň, podmáčené louky a navazující lesní porosty.

3.3.2 Krajinný ráz

Ochrana krajinného rázu je definována v §12 zákona č. 114/1992 Sb. o ochraně přírody a krajiny následovně:

(1) Krajinný ráz, kterým je zejména přírodní, kulturní a historická charakteristika určitého místa či oblasti, je chráněn před činností snižující jeho estetickou a přírodní hodnotu. Zásahy do krajinného rázu, zejména umisťování a povolování staveb, mohou být prováděny pouze s ohledem na zachování významných krajinných prvků, zvláště chráněných území, kulturních dominant krajiny, harmonické měřítko a vztahy v krajině.

(2) K umisťování a povolování staveb, jakož i jiným činnostem, které by mohly snížit nebo změnit krajinný ráz, je nezbytný souhlas orgánu ochrany přírody. Podrobnosti ochrany krajinného rázu může stanovit ministerstvo životního prostředí obecně závazným právním předpisem.

(3) K ochraně krajinného rázu s významnými soustředěnými estetickými a přírodními hodnotami, který není zvláště chráněn podle části třetí tohoto zákona, může orgán ochrany přírody zřídit obecně závazným právním předpisem přírodní park a stanovit omezení takového využití území, které by znamenalo zničení, poškození nebo rušení stavu tohoto území.

(4) Krajinný ráz se neposuzuje v zastavěném území a v zastavitelných plochách, pro které je územním plánem nebo regulačním plánem stanoveno plošné a prostorové uspořádání a podmínky ochrany krajinného rázu dohodnuté s orgánem ochrany přírody. Krajinný ráz se dále neposuzuje v případech umisťování a povolování staveb anténních stožárů včetně antén rádiových zařízení nebo rádiových směrových spojů veřejné komunikační sítě a souvisejících elektronických komunikačních zařízení, pokud dosahují výšky maximálně 50 metrů a slouží k plnění podmínek podle § 22 odst. 2 písm. c) zákona o elektronických komunikacích

Dle Löw a Míchal (2003) vnímáme krajinný ráz jako sjednocený obraz primární, sekundární a terciární struktury. Obraz krajinné struktury, který je hlavním předmětem zkoumání krajinného rázu, nazýváme, (obdobně jako v petrografii), krajinnou texturou. Krajinná textura je tedy uspořádání viditelných povrchů struktury krajiny. Obraz krajiny, potažmo krajinné struktury projevující se navenek její texturou, k nám mluví pomocí typických znaků. Typické znaky krajiny jsou jednotlivé, člověkem v krajině smyslově přímo i zprostředkovaně vnímané charakteristiky krajiny, které spoluvytvářejí její obraz a určitý prostor pro člověka identifikují, a tím vytváří jeho ráz.

Individuální diferenciací krajiny

Individuální diferenciací krajiny vychází z toho, že každá krajina je jedinečná a neopakovatelná, a proto má být vymezována jako soubor konkrétních, vzájemně souvisejících vizuálních prostorů. Tyto prostory jsou vnímány prostřednictvím typických znaků krajiny, které v lidské percepci skládají celkový krajinný obraz a umožňují identifikovat jednotlivé části území jako svébytné celky. Pro účely hodnocení krajinného rázu je nezbytné řešené území rozčlenit

na menší segmenty, které lze věcně popsat a prostorově jednoznačně vymežit, přičemž individuální členění klade důraz právě na prostorové (zejména vizuální) souvislosti. Přirozené hranice těchto vizuálních prostorů obvykle odpovídají krajinným předělům podmíněným reliéfem, tedy místům, kde se mění charakter terénu a s ním i způsob prostorového uspořádání krajinných prvků.

Tímto postupem se v území vymezují tzv. krajinné celky, chápány jako základní krajinné obrazy: jsou individuálně popsány souborem svých typických znaků a následně se k nim vztahují doporučení a zásady ochrany krajinného rázu. Uvnitř krajinných celků se dále rozlišují jejich elementární kompoziční prostory, tzv. krajinné okrsky, které představují menší, rovněž vizuálně soudržné jednotky s vlastními typickými znaky. Individuální diferenciací tak umožňuje postihnout reálně vnímanou prostorovou strukturu krajiny a zachytit její rozmanitost na úrovni konkrétních, v terénu a ve vnímání obyvatel dobře rozpoznatelných krajinných okrsků.

Obecné znaky krajinného rázu

Znaky krajinného rázu představují soubor přírodních a kulturně-historických charakteristik, které se ve své kombinaci, prostorových vztazích a míře vizuální výraznosti promítají do vnímaného obrazu krajiny. Charakter krajiny je proměnlivý a neopakovatelný právě podle toho, které znaky jsou v území přítomny, jak jsou čitelné v krajinné scéně a jak společně utvářejí její strukturu. Mezi klíčové přírodní znaky patří především reliéf, hydrologické prvky a typ porostů odpovídající místním stanovištním podmínkám; tyto složky určují základní kompozici dílčích scénérií i panoramat. Stejně významné jsou znaky kulturní: způsob využití krajiny, formy a poloha osídlení, urbanistická struktura sídel a architektonický výraz staveb, které dotvářejí měřítko, rytmus a čitelnost krajinné mozaiky. Z těchto znaků se odvíjejí i podstatné vizuálně-prostorové vlastnosti krajiny, jako je otevřenost či uzavřenost prostorů, tvar a členění horizontů, návaznost jednotlivých scénérií a působení dominant. Některé znaky mohou být společné více územím a vytvářet tak krajiny podobného charakteru, avšak výsledný ráz je vždy jedinečný díky specifické konfiguraci prvků, jejich diverzitě a měřítku. Přírodní hodnota krajinného rázu zahrnuje jak odborně posuzovanou přírodovědnou významnost (vzácnost, dochovanost, ohroženost), tak senzuální hodnotu, tedy podíl prvku na celkovém smyslovém působení krajiny. Kulturně-historické znaky se v krajině projevují nejen hmotně (sídelní struktura, tradiční architektura), ale i nehmotně jako stopy historického vývoje, symbolické významy a identita místa. Zvláštní postavení mají kulturní dominanty – vizuálně silně uplatněné prvky s kulturním či historickým významem (např. hrady, zámky, poutní kostely nebo výrazné historické krajinné struktury), které zásadně spoluutvářejí ráz a regionální specifičnost krajiny.

Charakteristiky krajinného rázu

- Přírodní charakteristika
 - reliéf terénu a síť vodních toků představují hlavní morfologický a hydrologický základ krajiny; určují její základní členění, prostorový rámeček, vymezují krajinné prostory a formují konfiguraci prvků, jejich prostorové vazby i měřítkové vztahy
 - současný stav vegetace spoluutváří vizuální obraz krajiny a její prostorovou strukturu; podílí se na přírodním či přírodě blízkém výrazu krajinné scény a

zároveň odráží způsoby hospodářského využívání území, včetně stop historické i současné kultivace

- Kulturní a historická charakteristika
 - struktura osídlení a cestní síť dokumentují vývoj osidlování a hospodaření v krajině; jsou nosnými prvky kulturní krajiny a významně se promítají do jejího obrazu
 - venkovská sídla a lidová architektura tvoří charakteristické, regionálně specifické znaky kulturní krajiny, které jsou v krajinné scéně dobře rozpoznatelné
 - kulturní dominanty vystupují jako výrazné orientační a kompoziční body krajiny s kulturním či historickým významem
 - dominantní rysy krajinné struktury (např. historické způsoby členění, kompoziční osy či plošné struktury využití) určují čitelnost a identitu krajinné mozaiky
- Estetická atraktivnost (estetické hodnoty) krajinné scény
 - vymezení krajinných prostorů, konfigurace prvků a působení dominant představují klíčové kompoziční aspekty vizuální scény a vytvářejí podmínky pro vznik estetických hodnot
 - rozlišitelnost a jedinečnost jednotlivých scénérií posilují svébytnost krajinného charakteru a přispívají k estetické hodnotě území
 - harmonie prostorových vztahů a soulad měřítka krajinných prvků podporují celkovou vyváženost scény a její estetické působení
 - přírodní charakter scénérií, tedy míra přirozenosti a kontinuita přírodních struktur, je významnou estetickou kvalitou krajiny

Kritéria hodnocení krajinného rázu

Níže jsou shrnuta základní kritéria hodnocení krajinného rázu v řešeném území ve vztahu k navrhovanému záměru. Posouzení se soustředí na to, do jakých znaků a hodnot krajinného rázu záměr zasahuje, jaká je jejich povaha a význam, a zda jde o zásah do jedinečných či běžných kvalit území. Hodnocení vychází z metodiky Posouzení vlivu navrhované stavby, činnosti nebo změny využití území na krajinný ráz (Vorel, 2003).

Je důležité, zdali navrhovaný záměr zasahuje do znaků a hodnot

- pozitivních (+)
- negativních (-)
- neutrálních (indiferentních) (0)

Míra zásahu není jediným kritériem konfliktnosti navrženého záměru. Záleží na tom, do jak významného znaku nebo hodnoty KR záměr zasahuje. Záleží přitom na významu (důležitosti) identifikovaných znaků a hodnot pro ráz krajiny. Největší problém přináší záměr, který zasahuje do znaků a hodnot se zásadním významem. Znaky a hodnoty označujeme jako:

- zásadní (+++)
- spoluurčující (++)
- doplňující (+)

Součástí hodnocení je také určení, zda záměr zasahuje do krajiny s jedinečnými znaky a hodnotami, které jsou

- jedinečné (+++)
- význačné (++)
- běžné (+)

Citlivost krajinného rázu navazuje na předchozí vyhodnocení významu a jedinečnosti dotčených znaků a vyjadřuje míru, do jaké může ráz krajiny snášet zásahy (výstavba, změna hospodaření, infrastruktura, těžba, zalesnění/odlesnění apod.) bez podstatné ztráty typických znaků, scénérií a identity. Rozlišují se kategorie:

- vysoká (V) – ráz je křehký; i menší zásahy mohou výrazně změnit krajinnou scénu,
- střední (S) – krajina má určitou „rezervu“, zásahy jsou přijatelné při respektování měřítka a nosných znaků,
- nízká (N) – ráz je odolný či již přeměněný, změny se v obraze ztrácejí, pokud nevznikne nový rušivý dominantní prvek.

Zhodnocení krajinného rázu

Na území správního obvodu ORP Vysoké Mýto byly vymezeny čtyři krajinné celky a dvacet krajinných okrsků.

3.3.3 Zjištěné hodnoty v území včetně přesahu za hranice řešeného území

3.3.3.1 Přírodní hodnoty

- **Lesy**

Lesní porosty představují na území SO ORP Vysoké Mýto jednu z nejcennějších přírodních hodnot. V severní části se nachází větší lesní komplex, celkově jsou ve sledovaném území spíše menší lesní celky. Jde převážně o smrkové porosty, místy i smíšené. V porostech se nejvíce uplatňuje borovice a z listnatých dřevin buk a dub. Na území se nachází uznané jednotky reprodukčního materiálu pro modřín opadavý, vyskytují se zde dílčí populace borovice nížinné (ekotyp borovice lesní).

Lesy mají zásadní význam pro vodní režim v povodí. Lesní půdy s vyšším podílem organické hmoty přispívají k udržování základního průtoku vodních toků v suchých obdobích.

Lesy v SO ORP tvoří významnou složku pro zvýšení ekologické stability území, zvláště v územích, kde je jeho výskyt menší a významně ovlivňuje vodní, krajinářské i rekreační funkce celého regionu.

V rámci klasifikace dle kategorií lesa jsou zvláště hodnotou lesy ochranné a lesy zvláštního určení (viz kapitola Využití krajiny člověkem – Lesní hospodářství).

Vysokou hodnotu pro zachování krajiny mají lesy, ve kterých se nachází uznané jednotky reprodukčního materiálu lesních dřevin a dílčí populace lesních dřevin (lesy zvláštního určení), dále lesy v přírodních rezervacích a přírodních památkách a lesy se zvýšenou funkcí půdoochrannou, vodochrannou, klimatickou a krajinotvornou.

- **Zemědělská půda**

Zemědělská půda tvoří v SO ORP Vysoké Mýto podstatnou část využití území, zejména v nižších a mírně zvlněných částech území. Převládá orná půda, která je dlouhodobě intenzivně využívána pro zemědělskou produkci, hospodaří se na rozsáhlých málo členěných dílech půdních bloků, významně ovlivňuje funkci a ráz krajiny.

Na území SO ORP se nachází 11 824 ha nejcennější bonitní půdy I. a II. třídy ochrany, v severovýchodní a jižní části území. Tvoří až 42 % území SO ORP.

Zemědělská krajina představuje významný otevřený prostor mezi sídly a lesními porosty. Tam, kde se dochovala kombinace menších polí, luk a doprovodné zeleně (např. v podhorském pásu mezi sídly a lesy), má zemědělská půda výraznější krajinnotvornou a ekologickou hodnotu. V bezprostředním zázemí Vysoké Mýto a dalších sídel tvoří zemědělská půda důležitý prostorový a regulační prvek. Vymezuje hranice zástavby, zachovává otevřený charakter krajiny mezi sídly.

Zemědělská půda v ORP Vysoké Mýto představuje jak produkční zdroj, tak klíčovou krajinnotvornou a stabilizační složku, která významně ovlivňuje vodní režim, ekologickou stabilitu i prostorové uspořádání území. Proto se návrhy ÚSK budou soustředit převážně na zemědělskou půdu, při respektování ochrany bonity půdy.

- **Voda v krajině**

Z pohledu vody v krajině představuje síť vodních toků, slepých a mrtvých ramen na Loučné a Tiché Orlici, a vodní nádrže, přirozený systém chránící krajinu před extrémní suchou i povodní. Přirozeně meandrující toky Novohradky, Loučné a Tiché Orlice zpomalují odtok vody z území a v době přívalových dešťů ji bezpečně rozlévají do niv, čímž tlumí povodňové vlny. Zachovalá slepá a mrtvá ramena a vodní plochy v Českých Heřmanicích či Zálší pak zadržují vodu, dotují zásoby podzemních vod a skrze výpar účinně ochlazují a zvlhčují okolní mikroklima. V intenzivně zemědělsky využívaném regionu tak tato soustava brání celkovému vysychání krajiny.

- **Příroda**

Za významnější hodnoty v území lze uvést zvláště chráněná území, evropsky významné lokality, památné stromy (24), vymezená regionální biocentra, registrované významné krajinné prvky, ale i nivy řek Tiché Orlice a Loučné či přírodní parky Orlice a Údolí Krounky a Novohradky. Na území bylo vymezeno 14 lokalit pro vybrané druhy národního významu (hořeček nahořklý, chřástal kropenatý, pampeliška klamavá, pampeliška nizozemská, pampeliška vídeňská, piskoř pruhovaný, zimozelen okoličnatý) nacházející se převážně mimo zvláště chráněná území a evropsky významné lokality. Na území se nachází dochovalé zbytky přírodních biotopů, především se jedná o přírodě blízké lesy a louky.

- **Nerostné suroviny**

V severní části SO ORP se rozkládají ložiska šterkopísku, do obcí Leština a Nové Hradky zasahuje ložisko pro sklářské a slévárenské písky, v místní části Svařeň se nachází ložisko kamene, do obce Plchovice zasahuje ložisko vápence. U ložisek dosud netěžených nebyl identifikován střet se zastavitelnými plochami, v rámci ÚP jsou tato ložiska respektována.

3.3.3.2 Kulturní a historické hodnoty

- Památkové rezervace

Tabulka 31 Památkové rezervace v SO ORP Vysoké Mýto

Obec	Památková rezervace
Vysoké Mýto	Vysoké Mýto
Javorník	Vysoká

Zdroj: data ÚAP SO ORP Vysoké Mýto, 2024

- Ostatní památkový fond

V území se nevyskytují.

- Památky UNESCO

V území se nevyskytují.

- Nemovité kulturní památky

Tabulka 32 Nemovité kulturní památky v SO ORP Vysoké Mýto

Obec	Nemovitá kulturní památka
Kostel Všech svatých	Běstovice
Sýpka panská	Běstovice
Kostel toleranční evangelický	Bučina
Kostel sv. Jakuba Většího	České Heřmanice
Sýpka	České Heřmanice
Venkovská usedlost	České Heřmanice
Kostel Církve československé husitské z Velké Kopaně na Podkarpatské Rusi	Dobříkov
Tvrz – tvrziště, hájovna, Klofáčova vila, část stojící a archeologické	Dobříkov
Venkovská usedlost	Hrušová
Kostel Nejsvětější Trojice	Hrušová
Kostel Nanebevzetí Panny Marie	Choceň
Sedm poutních kaplí Panny Marie	Choceň
Kostel sv. Františka Serafinského	Choceň
Špitál	Choceň
Kostel sv. Františka Serafinského	Choceň
Fara	Choceň
Zámek	Choceň
Městský dům	Choceň
Hospoda	Javorník
Zámek	Koldín
Fara	Nové Hrady
Kostel sv. Jakuba Většího	Nové Hrady

Křížová cesta	Nové Hrady
Hrad Boží dům, zřícenina a archeologické stopy	Nové Hrady
Zámek	Nové Hrady
Kostel Nejsvětější Trojice s alejí (2 lípy a kaštiny – částečně vykácená)	Oucmanice
Vodní kanál zavodňovací	Plchovice
Venkovský dům	Radhošť
Kostel sv. Jiří	Radhošť
Zvonice	Řepníky
Tvrz, archeologické stopy	Řepníky
Kostel sv. Petra a Pavla	Slatina
Venkovský dům	Srubby
Venkovská usedlost	Stradouň
Kostel Proměnění Páně	Sudslava
Fara	Sudslava
Sýpka	Svatý Jiří
Kostel sv. Jiří	Svatý Jiří
Venkovský dům	Tisová
Venkovská usedlost	Tisová
Kostel sv. Vojtěcha	Tisová
Venkovská usedlost	Týništko
Venkovská usedlost	Vraclav
Venkovský dům	Vraclav
Hasičská zbrojnice	Vraclav
Kostel Nanebevzetí Panny Marie se zvonící	Vraclav
Kostel sv. Václava, bývalý – fragmenty ve zdivu	Vraclav
Kostel Nanebevzetí Panny Marie se zvonící	Vraclav
Venkovská usedlost	Vraclav
Lázeňský dům	Vraclav
Kostel sv. Mikuláše	Vraclav
Výšinné opevněné sídliště – hradiště, archeologické stopy	Vraclav
Venkovský dům	Vračovice-Orlov
Kostel sv. Jana Křtitele	Vračovice-Orlov
Venkovská usedlost, z toho jen: špýchar v patře	Vračovice-Orlov
Venkovská usedlost	Vysoké Mýto
Městské opevnění	Vysoké Mýto
Základní škola	Vysoké Mýto
Kostel Nejsvětější Trojice	Vysoké Mýto
Měšťanský dům	Vysoké Mýto
Radnice stará	Vysoké Mýto
Muzeum	Vysoké Mýto
Radnice	Vysoké Mýto
Pošta	Vysoké Mýto
Městský dům	Vysoké Mýto
Sokolovna	Vysoké Mýto
Měšťanský dům	Vysoké Mýto
Měšťanský dům	Vysoké Mýto

Městský dům	Vysoké Mýto
Střední škola – gymnasium	Vysoké Mýto
Měšťanský dům	Vysoké Mýto
Špitál	Vysoké Mýto
Měšťanský dům	Vysoké Mýto
Střední škola – gymnasium	Vysoké Mýto
Kostel sv. Vavřince a zvonice	Vysoké Mýto
Měšťanský dům	Vysoké Mýto
Základní škola	Vysoké Mýto
Městský dům	Vysoké Mýto
Kostel sv. Vavřince a zvonice	Vysoké Mýto
Děkanství	Vysoké Mýto
Pískovcová renesanční brána	Vysoké Mýto
Měšťanský dům, z toho jen: fragment barbakanu	Vysoké Mýto
Městský dům, s omezením: bez zadního traktu s pavlačí	Vysoké Mýto
Venkovská usedlost – Klöcklerův statek	Vysoké Mýto
Muzeum	Vysoké Mýto
Plovárna	Vysoké Mýto
Vodní mlýn zv. Dolní	Vysoké Mýto
Sbor Husův	Vysoké Mýto
Měšťanský dům Na Střelnici	Vysoké Mýto
Měšťanský dům	Vysoké Mýto
Měšťanský dům	Vysoké Mýto
Vila Charvátova	Vysoké Mýto
Kostel Zvěstování Panny Marie	Vysoké Mýto
Sušárna ovoce	Zálší
Vodní mlýn Betlém	Zálší
Hrobka – Gottlova hrobka, hrobka rodiny Zásadských z Gamsendorfu se schodištěm	Zámorsk
Zámek	Zámorsk
Kostel sv. Martina biskupa	Zámorsk
Lihovar – škrobárna	Zámorsk
Sýpka	Zámorsk
Výšinné opevněné sídliště – hradiště slovanské, Hradníky, archeologické stopy	Zářecká Lhota

Zdroj: data ÚAP SO ORP Vysoké Mýto, 2024

- Kulturní hodnoty z hlediska rekreace a turistiky

Téma rekreace a cestovního ruchu je zpracováno v kapitole 2.7. Sekundární struktura

3.3.3.3 Estetické a krajinné hodnoty

Vyhlídková místa

Mezi nejvýznamnější vyhlídková místa v ORP Vysoké Mýto patří Bučkův kopec, odkud se otevírá pohled na vedutu Vysokého Mýta s kontrastem teletníku a navazující okolní krajinu.

Význam místa spočívá především v možnosti vnímat město v širším územním kontextu a v návaznosti na otevřenou zemědělskou krajinu.

V otevřené zemědělské krajině jsou vyhlídková místa méně výrazná, jejich hodnota však spočívá v možnosti vnímat mírně zvlněný reliéf, rozsáhlejší zemědělské plochy, stromořadí, remízky a lesní celky. Typické jsou zejména výhledy v okolí Javorníku, Libeciny a Vinar, včetně prostoru za Vinarskými humny, odkud jsou možné i dálkové pohledy na Orlické hory, Kralický Sněžník a Kunětickou horu.

V severní a severovýchodní části ORP, zejména v okolí Chocně, mají vyhlídky spíše lokální charakter. Významné jsou především pohledy z Pelin a od hradiště Zítkov na Choceň a navazující krajinu. Hodnotu mají také výhledy u Seče a Olešné, kde je patrný přechod mezi lesním prostředím a otevřenější nížinnou krajinou.

Specifickým vyhlídkovým místem městského charakteru je Pražská brána ve Vysokém Mýtě, která umožňuje pohled na historické jádro města, jeho střešní krajinu a navazující zástavbu. Na rozdíl od krajinných vyhlídek má především urbanistický a orientační význam.

Celkově lze vyhlídková místa v ORP Vysoké Mýto hodnotit jako soubor převážně lokálních až dálkových pohledů, které ukazují rozdílný charakter území. Jejich hodnota nespočívá pouze v atraktivitě panoramat, ale především v možnosti číst vztah sídel, otevřené zemědělské krajiny, lesních celků, údolních poloh a vzdálených horizontů.

Významné pohledové horizonty a terénní dominanty

Pohledové horizonty v území ORP Vysoké Mýto jsou tvořeny zejména mírně členitým reliéfem, otevřenými zemědělskými plochami, lesními okraji a liniovou zelení. V území převažují spíše nízké a pozvolně táhlé horizonty. Výraznější terénní členění vytváří především Vraclavský hřbet a lesní celek Vysokochvojenské plošiny u Chocně.

V otevřené zemědělské krajině jsou horizonty tvořeny zejména mírnými návršími, okraji lesů, alejemi, stromořadími a remízky. Tyto prvky člení rozsáhlejší zemědělské plochy a pomáhají orientaci v území. V některých směrech se za dobré viditelnosti mohou uplatnit také vzdálenější horizonty, ty však nejsou hlavní pohledovou dominantou území.

Mezi pozitivní stavební dominanty patří historické a sakrální stavby, které se přirozeně uplatňují v obrazu sídel. Významnou dominantou Vysokého Mýta je Pražská brána, dále se v pohledech uplatňuje zámek Zámruč a kostely v obcích, například kostel všech svatých, kostel sv. Víta, kostel sv. Vavřince, kostel sv. Petra a Pavla, kostel sv. Marie Magdalény, kostel sv. Jiří Mučedníka, kostel sv. Jakuba Staršího, kostel sv. Františka Serafinského, kostel Proměnění Páně a kostel Nanebevzetí Panny Marie. Tyto objekty posilují identitu sídel a fungují jako orientační body.

Vedle nich se v území uplatňují také technické, průmyslové a zemědělské stavby, které mají často méně příznivé působení. Patří mezi ně zejména vodojem Vraclav, silo ve Vanicích, silo v ulici Fibichova ve Vysokém Mýtě, silo v Běstovicích, průmyslový areál u Zámruče, komín na Krétě u Vysokého Mýta, komín Kögel u Dvořiska, vícepodlažní budova areálu IVECO ve Vysokém Mýtě a objekt Velkokapacitní teplotní v Brteči. Tyto stavby se v pohledech uplatňují

hlavně svou výškou, hmotou nebo kontrastním pozadím a mohou tak působit rušivě vůči svému okolí.

Významnou pozitivní roli mají také vegetační dominanty, zejména solitérní stromy, aleje, remízky a menší nelesní porosty v otevřené zemědělské krajině. Ty nejvýznamnější nacházející se na horizontech jsou u Džbánova, Vysoké, Libeciny, Chotěšín, Vinar, Postolova, Oucmanic a Zálší. Tyto prvky člení otevřenou krajinu a působí jako přirozené orientační body.

Územím prochází významná pohledová osa Luže–Nové Hradky, která je mimo jiné i součástí kulturní historické krajiny poutního místa Chlumek u Luže.

Celkově jsou pohledové horizonty a dominanty ORP Vysoké Mýto tvořeny kombinací nízkých terénních horizontů, otevřené zemědělské krajiny, lesních okrajů, historických staveb, vegetačních prvků a místně také technických objektů. Pozitivní dominanty podporují orientaci a čitelnost území, zatímco technické a průmyslové stavby mohou v některých pohledech působit rušivě.

Pozitivní znaky krajiny

K pozitivním znakům patří harmonické střídání menších lesních celků, luk a středně velkých půdních bloků v okolí Újezdu u Chocně, Bošína, Skořenice, Zámrsku, Slatiny a Nořína. Velmi pozitivní jsou přirozené ekotony a dochované tradiční urbanistické struktury vesnic a nezastavěná niva řek Loučné a Tiché Orlice. Významné je také zachování luk, mezí, remízků, stromořadí, solitérních dřevin a jiné nelesní vegetace, které zvyšují ekologickou i estetickou hodnotu území.

Otevřená struktura pahorkatin umožňuje dobré vnímání krajinného prostoru z nižších i vyšších pozic, kde se na horizontu vykreslují liniové vegetační prvky a lesní celky. Dochované plužiny v zázemí sídel přispívají k tradičnímu rázu kulturní krajiny.

Negativní znaky krajiny – stávající potenciální narušení historických, kulturních a estetických hodnot včetně krajinného rázu

Negativními znaky jsou zejména místa, kde novější výstavba narušila původní organický vývoj sídel, včetně změny orientace staveb a přerušení vazby zahrad na volnou krajinu. V některých částech došlo ke konfliktu tradiční sídelní struktury s velkými areály výroby, produkce apod.

Ve Vysokém Mýtě je negativní pohledovou dominantou průmyslový areál a komíny, které narušují jinak harmonické panorama města s dominantami bran městského opevnění a věží kostela sv. Vavřince. Místy se také projevuje úbytek liniových krajinných prvků, což snižuje estetickou členitost krajinného prostoru.

Negativně vnímány jsou i velké plochy zemědělských či průmyslových areálů na okrajích obcí. Narušují první dojem, často prostupnost a ráz celé obce.

3.3.3.4 Urbanistické hodnoty

Urbanistická hodnota území spočívá například v uspořádání, návaznosti i vlastnostech prostorů a staveb, zejména přístupných veřejnosti (průhledové osy, orientační, architektonické dominanty území, členitost a různorodost zástavby apod.). Můžeme je spatřovat zejména v dlouhodobě rozvíjené urbanistické struktuře sídel a jejich vazeb, ale i v hodnotě krajiny, vytvořené a kultivované dlouhodobým hospodařením či s citlivým zásahem člověka. Podkladově můžeme urbanistické hodnoty nalézt v územně analytických podkladech. Pro územní studii krajiny, jsou revidovány i vlastním průzkumem území a důležité jsou zejména ty mimo zastavěné území, mezi které patří například:

- Doskočilova vyhlídka
- Vyhlídka Hemže
- Vyhlídka Široký prut
- Vyhlídka Bučkův kopec
- Stánina vyhlídka
- Hradiště Hlavačov
- Hradiště Zítkov
- Zřícenina hradu Dřel
- Tvrziště Hradníky
- Roubený statek (Zářecká Lhota)
- Skalní útvar Strážce
- Zřícenina hradu Nové Hrady

3.3.3.5 Krajina z hlediska územního plánování – vztahy v území

Platné Zásady územního rozvoje (Úplné znění po aktualizaci č. 4) mají vymezené **krajinné typy**, kterým se stanovují zásady pro plánování a dále mají vymezeny **krajiny** a jejich cílové kvality a stanovují společné úkoly pro územní plánování a dosažení cílových kvalit krajiny. Do SO ORP Vysoké Mýto zasahují tyto krajinné typy a v nich tyto krajiny:

Krajina lesozemědělská (Újezd u Chocně, Choceň Plchovice, Bošín, Běstovice, Skořenice, Koldín, Nasavrky, Mostek, Podlesí, Seč, Sudslava, Záhořecká Lhota, Kosořín, Oucmanice, Svätý Jiří, Zálší, Vračovice-Orlov, Vysoké Mýto, Vinary, Vraclav, Řepníky, Pustina, Zádolí, Libecina, Leština, Nové Hrady, Javorník, Bučina, Džbánov)

- 01 Pardubicko
- 02 Chrudimsko – Vysokomýtsko
- 04 Třebechovická tabule

ZÚR stanovují tyto zásady pro plánování změn v území a rozhodování o nich:

- a) lesní hospodaření směřovat k diferencovanější a přirozenější skladbě lesů a eliminovat tak rizika poškození krajiny nesprávným lesním hospodařením;
- b) zastavitelné plochy mimo zastavěná území obcí navrhopat pouze v nezbytné míře při zohlednění hodnot území s tím, že zastavitelné plochy budou vymezovány na úkor ploch lesa pouze ve výjimečných a zvláště odůvodněných případech;
- c) zábor PUPFL připouštět pouze ve výjimečných, nezbytných a zvláště odůvodněných případech;

- d) chránit a rozvíjet harmonický vztah sídel a zemědělské krajiny, zejména udržovat vyvážený podíl zahrad a trvalých travních porostů a zastavěných a intenzivně využívaných ploch;
- e) rekreační ubytovací zařízení s vyšší kapacitou lůžek připouštět pouze na základě vyhodnocení únosnosti krajiny.

Krajina zemědělská (Vysoké Mýto, Zámorsk, Slatina, Sruby, Dobříkov, Týniště, Radhošť, Stradouň, Vraclav, Vinary, Řepníky, Pustina, Zádolí, Libecina, Bučina, Hrušová, Džbánov, Tisová, České Heřmanice, Vračovice-Orlov, Zálší

- 01 Pardubicko
- 02 Chrudimsko – Vysokomýtsko
- 03 Litomyšlsko - Poličsko

ZÚR stanovují tyto zásady pro plánování změn v území a rozhodování o nich:

- a) dbát na ochranu a hospodárné využívání zemědělského půdního fondu;
- b) zastavitelné plochy mimo zastavěná území obcí navrhovat v nezbytně nutné míře při zohlednění krajinných hodnot území;
- c) zvyšovat pestrost krajiny zejména obnovou a doplňováním doprovodné zeleně podél komunikací a rozptýlené zeleně (solitery, remízky apod.);
- d) zvyšovat prostupnost krajiny obnovou cestní sítě.

Krajina lesní (Újezd u Chocně, Dobříkov, Týniště, Sruby, Choceň)

- 01 Pardubicko
- 02 Chrudimsko – Vysokomýtsko
- 04 Třebechovická tabule

ZÚR stanovují tyto zásady pro plánování změn v území a rozhodování o nich:

- a) lesní hospodaření směřovat k diferencované a přirozené skladbě lesů a eliminovat tak rizika poškození krajiny nesprávným lesním hospodařením, zejména velkoplošnou holosečí a výsadbou jehličnatých monokultur;
- b) zastavitelné plochy mimo zastavěná území obcí navrhovat pouze v nezbytně nutné míře při zohlednění hodnot území s tím, že zastavitelné plochy budou vymezovány na úkor ploch lesa pouze ve výjimečných a zvláště odůvodněných případech;
- c) zábor PUPFL připouštět pouze ve výjimečných, nezbytných a zvláště odůvodněných případech;
- d) eliminovat riziko narušení kompaktního lesního horizontu umístěním nevhodných staveb zejména vertikálních a liniových.

Krajina rybníční (České Heřmanice, Tisová, Zálší, Choceň, Vysoké Mýto)

- 02 Chrudimsko – Vysokomýtsko
- 03 Litomyšlsko – Poličsko

ZÚR stanovují tyto zásady pro plánování změn v území a rozhodování o nich:

- a) zabezpečit ekologicky únosné formy hospodaření na rybnících;
- b) eliminovat riziko ohrožení kvality vod;

- c) chránit mokřadní a luční ekosystémy;
- d) chránit a rozvíjet rozptýlenou zeleň v krajině, zejména doprovodnou zeleň rybníků;
- e) zastavitelné plochy mimo zastavěná území obcí navrhovat pouze v nezbytně nutné míře při zohlednění krajinných hodnot území.

Krajina sídelní (Vysoké Mýto, Choceň)

- 02 Chrudimsko – Vysokomýtsko
- 04 Třebechovická tabule

ZÚR stanovují tyto zásady pro plánování změn v území a rozhodování o nich:

- a) zabezpečit v území a v návazných územích dostatečné plochy pro krátkodobou rekreaci obyvatel měst;
- b) chránit a rozšiřovat plochy veřejné a doprovodné zeleně.

01 Pardubicko

ZÚR stanovují tyto cílové kvality krajiny:

- a) harmonická krajina nížinné tabule;
- b) v prostoru teras severně od Kladrub a Břehů lesní krajina velkého měřítka, jinak zemědělská a lesozemědělská krajina středního měřítka s vyváženou mozaikou ploch orné půdy s vysokým podílem přírodních krajinných prvků, ploch luk, vodních ploch, ploch lesů a ploch sídel, na Bohdanečsku krajina rybníční s vysokým zastoupením vodních ploch, mokřadních společenstev a rákosin;
- c) stabilizovaná různorodá sídelní struktura s významným městským centrem Pardubice a dalšími většími městy Holice a Lázně Bohdaneč s řadou menších venkovských sídel s minimálními nároky na zábor volné krajiny;
- d) zachované a dotvořené hodnotné části a prvky krajiny:
 1. řeky Labe, Chrudimka a Loučná jako přírodní krajinné osy prostupující volnou krajinou i zastavěnými územími sídel, historická rybníční soustava;
 2. památková krajinná zóna Kladrubsko jako specifický krajinářsky cenný prostor;
 3. venkovská sídla s dochovanou urbanistickou strukturou;
- e) zachované vizuální charakteristiky krajiny:
 1. historické, vizuálně hodnotné siluety řady menších sídel s dominantami kostelů a s velkým podílem zelených prvků;
 2. dominantu vrchu a hradu Kunětická hora jako zásadní prvek určující vizuální vnímání krajiny;
 3. prostorové výhledové osy Heřmanův Městec-Kunětická hora a Luže-Kunětická hora.

02 Chrudimsko – Vysokomýtsko

ZÚR stanovují tyto cílové kvality krajiny:

- a) harmonická krajina plošin a pahorkatin;
- b) převážně zemědělská krajina středního – malého měřítka s vyváženou mozaikou ploch orné půdy s vysokým podílem přírodních krajinných prvků, ploch luk a pastvin, ploch lesů, ploch rybníků a ploch sídel;

- c) stabilizovaná různorodá sídelní struktura s městskými centry Chrudim, Přelouč, Vysoké Mýto, dalšími městy Chrast, Hrochův Týnec, Slatiňany a Heřmanův Městec a řadou menších venkovských sídel s minimálními nároky na zábor volné krajiny;
- d) zachované a dotvořené hodnotné části a prvky krajiny:
 1. údolí vodních toků Chrudimka a Novohradka a jejich přítoků jako krajinné osy prostupující volnou krajinou i zastavěnými územími sídel;
 2. Vraclavský hřbet jako významný krajinný předěl;
 3. přírodní park Údolí řek Krounky a Novohradky s širším okolím zahrnujícím maloplošná zvláště chráněná území, Skála a Podskála, prostor Na Vinicích, Podlažicko a Honbice jako specifické krajinářsky cenné prostory se zachovanými pozitivními rysy krajiny,
 4. vodní plochy u Vysokého Mýta; 5. venkovská sídla s dochovanou urbanistickou strukturou;
- e) zachované vizuální charakteristiky krajiny: 1. dominanty kostelních věží v obcích Luže (Chlumek), Tři Bubny, Slatina, Mikulovice (Na kopci), Chrudim a Vysoké Mýto; 2. prostorové výhledové osy Heřmanův Městec–Kunětická hora a Luže–Kunětická hora; 3. pohledová osa podél Vraclavského hřbetu (Stradouň–Luže, Luže–Nové Hrady);
- f) zachované průhledy na Kunětickou horu a scenérii CHKO Žďárské vrchy a CHKO Železné hory.

03 Litomyšlsko – Poličsko

ZÚR stanovují tyto cílové kvality krajiny:

- a) harmonická krajina pahorkatin;
- b) ve východní části lesní krajina velkého měřítka, ve zbývajících částech zemědělská – lesozemědělská krajina středního – malého měřítka s vyváženou mozaikou ploch orné půdy s vysokým podílem přírodních krajinných prvků, ploch luk a pastvin, ploch lesů a ploch sídel;
- c) stabilizovaná různorodá sídelní struktura s městskými centry Litomyšl a Polička a řadou menších venkovských sídel s minimálními nároky na zábor volné krajiny;
- d) zachované a dotvořené hodnotné části a prvky krajiny:
 1. údolí vodních toků Loučná, Desná, Jalový potok, Končinský potok a jejich přítoků jako krajinné osy prostupující volnou krajinou i zastavěnými územími sídel;
 2. Kozlovský hřbet jako významný krajinný předěl a vymezující horizont;
 3. Růžový palouček, Poříčí u Litomyšle, Tržek a Zhoř – Pazucha jako specifické krajinářsky cenné prostory;
 4. zaříznutá údolí v plošinném území s malebnými prostory sídel s dochovanou strukturou zástavby;
- e) zachované vizuální charakteristiky krajiny:
 1. siluety měst Litomyšl a Polička;
 2. vymezující horizont Kozlovského hřbetu

04 Třebechovická tabule

ZÚR stanovují tyto cílové kvality krajiny:

- a) harmonická krajina tabulové plošiny;

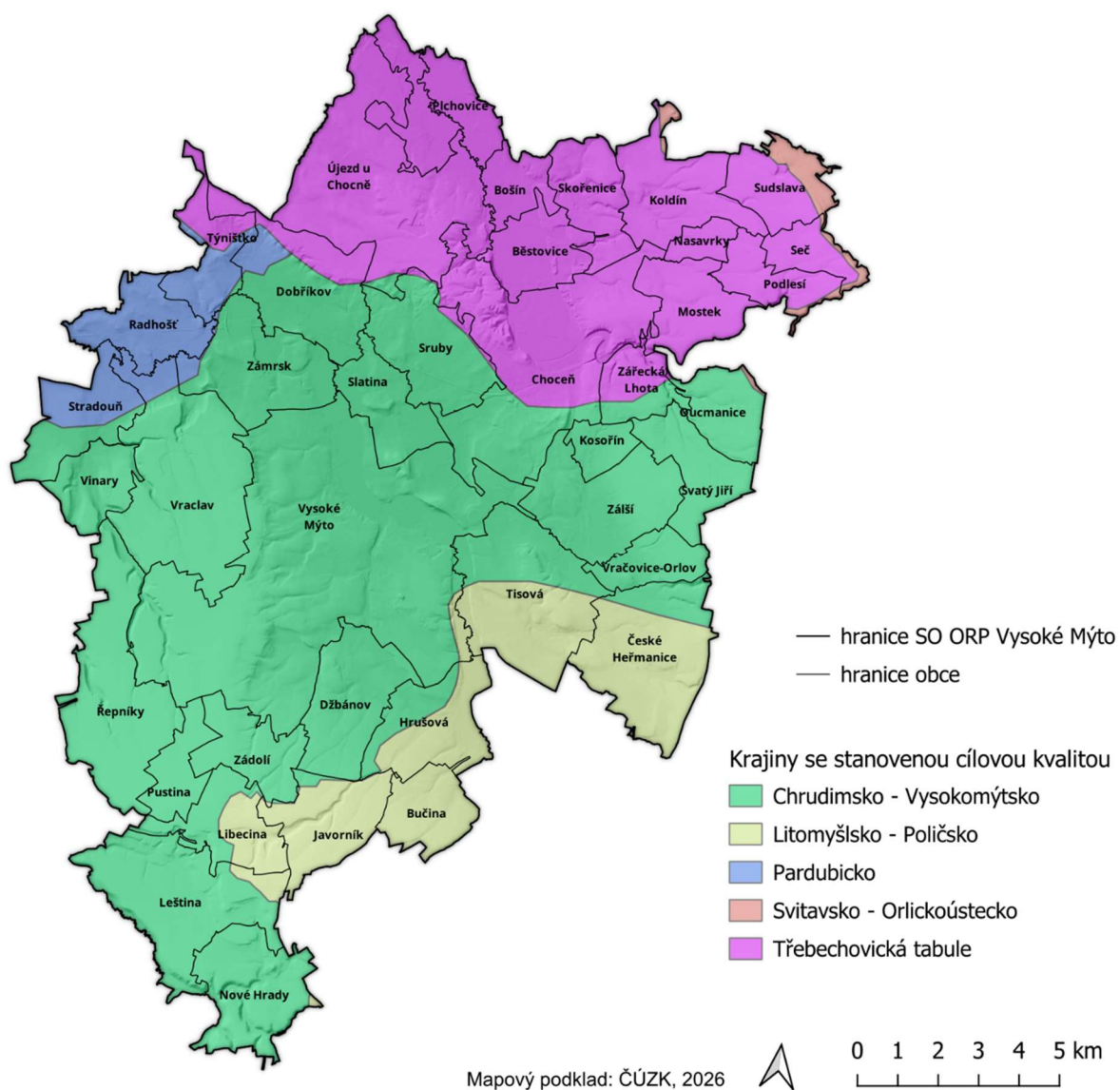
- b) převážně lesní krajina velkého měřítka představovaná komplexy lesů s bezlesými enklávami sídel, zčásti lesozemědělská krajina středního – malého měřítka s vyváženou mozaikou ploch lesů, ploch orné půdy, ploch luk a ploch sídel;
- c) stabilizovaná různorodá sídelní struktura s městským centrem Choceň a převahou menších venkovských sídel bez nároků na zábor volné krajiny;
- d) zachované a dotvořené hodnotné části a prvky krajiny:
 1. údolí Tiché Orlice a jejích přítoků jako krajinné osy prostupující volnou krajinou i zastavěnými územími sídel ve východní části území;
 2. Kozlovský hřbet jako vymezující horizont východního okraje;
 3. lesní komplexy s významným podílem přirozených druhů dřevin s bezlesými enklávami sídel;
 4. Újezd – Tichá Orlice, Dolní Jelení a Bělečko jako specifické krajinářsky cenné prostory;
- e) zachované vizuální charakteristiky krajiny:
 1. silueta Újezdu u Chocně s dominantou kostela;
 2. dominanty kostelních věží v Hemži a Skořenicích;
 3. prostorová výhledová osa údolí Tiché Orlice

ZÚR stanovují tyto společné úkoly pro územní plánování v oblasti koncepce krajiny a zásady pro udržení nebo dosažení cílových kvalit krajin:

- a) chránit a rozvíjet zachované a hodnotné části krajiny a strukturu krajinných prvků charakteristických pro jednotlivé krajiny;
- b) území rozvíjet tak, aby jeho budoucí podoba zachovávala a rozvíjela stávající kvality a hodnoty krajiny a eliminovala existující narušení, a to z pohledu zachování a ochrany přírodních podmínek a zachování kulturních hodnot;
- c) respektovat zachované vizuální charakteristiky krajiny, chránit dochované obrazy sídel, nepřipouštět umístění staveb, které by svým výškovým nebo hmotovým řešením mohly potlačit vizuální působení siluet sídel, průhledy na tato sídla a vizuální působení dominant;
- d) rozvíjet okraje měst v kontaktu s krajinou s ohledem na prostupnost krajiny, migrační trasy, dostupnost krajinných prostorů pro obyvatele města, vytváření klidových přírodně blízkých prostorů;
- e) vytvářet územní podmínky pro ekologicky významné segmenty krajiny (meze, remízky, liniová i mimolesní zeleň, atd.) s cílem členění souvislých ploch orné půdy;
- f) vytvořit předpoklady pro vznik zelených pásů, zelených klínů a dalších přírodních prvků stabilizujících rozhraní mezi volnou krajinou a sídly, omezujících využívání volné krajiny pro zástavbu a bránících srůstání sídel;
- g) preferovat využití rezerv v zastavěném území sídel, zejména proluk a přestavbových území před vymezováním zastavěných ploch ve volné krajině; při vymezování zastavitelných ploch mimo zastavěná území tyto vymezovat výhradně v návaznosti na zastavěná území při zohlednění podmínek ochrany přírodních hodnot krajiny;
- h) nevymezovat zastavitelné plochy na úkor volné krajiny v prostoru přírodních parků;
- i) cestovní ruch rozvíjet ve formách příznivých pro udržitelný rozvoj;
- j) vyhodnotit při navrhování rozvojových území, jejichž využití umožní umístování staveb, které mohou díky své výšce a/nebo svým plošným parametrům narušit krajinný ráz, vyhodnotit jejich možný vliv na krajinný ráz a negativní dopady eliminovat;
- k) respektovat cenné architektonické a urbanistické znaky sídel a doplňovat je hmotově a tvarově vhodnými stavbami;

- l) nepřipouštět umístění vertikálních výškových staveb technicistní povahy (např. stožáry, větrné elektrárny, tovární komíny, vodárny) v krajinářsky cenných prostorech, na území chráněných krajinných oblastí, přesahujících vymezující horizonty, krajinné předěly a uplatňujících se v siluetách sídel a přednostně je umísťovat k současným průmyslovým zónám, ke stávajícím stožárům elektrického vedení nebo jiným prvkům technicistní povahy;
- m) vytvářet podmínky pro ochranu všech přírodních zdrojů a pro jejich šetrné využívání;
- n) vytvářet podmínky pro zvýšení retenční schopnosti krajiny zejména vymezením vhodného způsobu využití ploch v krajině a stanovením podmínek pro ekologicky příznivé nakládání s dešťovými vodami v zastavěných územích (vsakování, retence);
- o) protipovodňovou ochranu před říčními povodněmi či povodněmi z přívalových srážek a omezení negativních důsledků povodní řešit vhodnou koncepcí uspořádání krajiny s využitím přirozeného potenciálu krajiny pro zadržení vody (např. revitalizací vodních toků, stanovením území určených k rozlivům povodní, výstavbou poldrů, realizací protierozních opatření, zalesňováním atd.).

Obrázek 28 Krajiny ze ZUR

Zdroj: ZUR Pardubického kraje

4 Rozbor požadavků na změny v území

4.1 Územně plánovací dokumentace a podklady

4.1.1 Politika územního rozvoje České republiky

Aktuálně platnou a závaznou je Politika územního rozvoje ČR (PÚR ČR) po Změně č. 8, která vstoupila v platnost 1. října 2025 (dále jen Úplné znění PÚR ČR, 10/2025).

4.1.1.1 Republikové priority

Ze všech republikových priorit PÚR ČR jsou pro řešení ÚSK SO ORP Vysoké Mýto relevantní zejména priority vztahující se k ochraně přírodních, civilizačních a kulturních hodnot území, ochraně zemědělské půdy a ekologických funkcí krajiny, hospodárnému využívání zastavěného území, omezení suburbanizace, ochraně krajinného rázu, zajištění migrační dostupnosti, retenci vody v krajině, ochraně před suchem a povodněmi, rozvoji udržitelné mobility, podpoře zelené infrastruktury a vytváření podmínek pro rozvoj obnovitelných zdrojů energie.

V podmínkách SO ORP Vysoké Mýto je důležité tyto priority promítnout zejména do ochrany otevřené zemědělské a leso-zemědělské krajiny, údolních niv a vodních toků, zachování dostupnosti krajiny v návaznosti na významné dopravní koridory, koordinace sídelního rozvoje s kapacitami veřejné infrastruktury a do podpory adaptačních opatření v krajině i sídlech.

(14) Ve veřejném zájmu chránit a rozvíjet přírodní, civilizační a kulturní hodnoty území, včetně urbanistického, architektonického a archeologického dědictví. Zachovat ráz jedinečné urbanistické struktury území, struktury osídlení a jedinečné kulturní krajiny, které jsou výrazem identity území, jeho historie a tradice. Tato území mají značnou hodnotu, např. i jako turistické atraktivitu. Jejich ochrana by měla být provázána s potřebami ekonomického a sociálního rozvoje v souladu s principy udržitelného rozvoje. V některých případech je nutná cílená ochrana míst zvláštního zájmu, v jiných případech je třeba chránit, respektive obnovit celé krajinné celky. Krajina je živým v čase proměnným celkem, který vyžaduje tvůrčí, avšak citlivý přístup k vyváženému všestrannému rozvoji tak, aby byly zachovány její stěžejní kulturní, přírodní a užitné hodnoty.

(14a) Při plánování rozvoje venkovských území a oblastí, ve vazbě na rozvoj primárního sektoru zohlednit ochranu kvalitních lesních porostů, vodních ploch a kvalitní zemědělské, především orné půdy a ekologických funkcí krajiny.

(16) Při stanovování způsobu využití území v územně plánovací dokumentaci dávat přednost komplexním řešením před uplatňováním jednostranných hledisek a požadavků, které ve svých důsledcích zhoršují stav i hodnoty území. Vhodná řešení územního rozvoje je zapotřebí hledat ve spolupráci s obyvateli území i s jeho uživateli a v souladu s určením a charakterem center osídlení, oblastí, os a záměrů vymezených v PÚR ČR (Úplné znění PÚR ČR, 10/2025).

(16a) Při územně plánovací činnosti vycházet z principu integrovaného rozvoje území, zejména měst a regionů, který představuje objektivní a komplexní posuzování a následné koordinování prostorových, odvětvových a časových hledisek.

(18) Podporovat vyvážený a polycentrický rozvoj sídelní struktury. Vytvářet územní předpoklady pro posílení vazeb mezi městskými a venkovskými oblastmi s ohledem na jejich rozdílnost z hlediska přírodního, krajinného, urbanistického i hospodářského prostředí.

(19) Vytvářet předpoklady pro rozvoj, využití potenciálu a polyfunkční využívání opuštěných areálů a ploch (tzv. brownfields průmyslového, zemědělského, vojenského a jiného původu, vč. území bývalých vojenských újezdů) a zároveň předcházet vzniku dalších takto znehodnocených území. Hospodárně využívat zastavěné území (podpora přestaveb revitalizací a sanací území) a zajistit ochranu nezastavěného území (zejména zemědělské a lesní půdy) a zachování veřejné zeleně, včetně minimalizace její fragmentace. Cílem je účelné využívání a uspořádání území úsporné v nárocích na veřejné rozpočty na dopravu a energie, které koordinací veřejných a soukromých zájmů na rozvoji území omezuje negativní důsledky suburbanizace pro udržitelný rozvoj území.

(20) Chránit přírodní funkce a krajinné hodnoty před negativními vlivy vytvářením podmínek pro umísťování rozvojových záměrů do co nejméně konfliktních lokalit a podporovat potřebná zmírňující a případně kompenzační opatření. S ohledem na to při územně plánovací činnosti respektovat veřejné zájmy ochrany biologické rozmanitosti a kvality životního prostředí, zejména formou důsledné ochrany zvláště chráněných území, lokalit soustavy Natura 2000, mokřadů, ochranných pásem vodních zdrojů, chráněných oblastí přirozené akumulace vod a nerostného bohatství, ochrany zemědělského a lesního půdního fondu. Dále vytvářet územní podmínky pro zvyšování a udržování ekologické stability volné krajiny, zajištění ekologických funkcí přírodních stanovišť a jejich obnovu, implementaci a respektování územních systémů ekologické stability, ochranu krajinných prvků přírodního charakteru v zastavěných územích a zvyšování a udržování rozmanitosti venkovské krajiny. V rámci územně plánovací činnosti vytvářet podmínky pro ochranu krajinného rázu s ohledem na cílové kvality krajiny a vytvářet podmínky pro využití přírodních zdrojů.

(20a) Vytvářet územní podmínky pro zajištění migrační propustnosti krajiny pro volně žijící živočichy a pro člověka, zejména při umísťování dopravní a technické infrastruktury a při vymezování ploch pro bydlení, občanskou vybavenost, výrobu a skladování. V rámci územně plánovací činnosti omezovat nežádoucí srůstání sídel s ohledem na zajištění přístupnosti a prostupnosti krajiny, uplatňovat integrované přístupy k předcházení a řešení environmentálních problémů.

(21) Vymezit a chránit ve spolupráci s dotčenými obcemi před zastavěním pozemky nezbytné pro vytvoření souvislých ploch veřejně přístupné zeleně v rozvojových oblastech a v rozvojových osách a ve specifických oblastech, na jejichž území je krajina negativně poznamenána lidskou činností, s využitím její přirozené obnovy; cílem je zachování souvislých ploch nezastavěného území v bezprostředním okolí velkých měst, způsobilých pro nenáročné formy krátkodobé rekreace a dále pro vznik a rozvoj lesních porostů a zachování prostupnosti krajiny.

(22) Vytvářet podmínky pro rozvoj a využití předpokladů území pro různé formy udržitelného cestovního ruchu (např. cykloturistika, agroturistika, poznávací turistika), při zachování a rozvoji hodnot území. Podporovat propojení míst, atraktivních z hlediska cestovního ruchu, turistickými cestami, které umožňují celoroční využití pro různé formy turistiky (např. pěší, cyklo, lyžařská, hipo). Centra osídlení v turisticky atraktivních oblastech, s ohledem na specifické místní podmínky a hodnoty z hlediska kulturního a přírodního

dědictví, pokud možno rozvíjet jako póly rozvoje cestovního ruchu poskytující vybavenost pro rekreaci a zázemí pro turisty.

(23) Podle místních podmínek vytvářet předpoklady pro lepší dostupnost území a zkvalitnění dopravní a technické infrastruktury s ohledem na prostupnost krajiny. Při umísťování dopravní a technické infrastruktury zachovat prostupnost krajiny a minimalizovat rozsah fragmentace krajiny; je-li to z těchto hledisek účelné, umísťovat tato zařízení souběžně. U stávající i budované sítě dálnic, kapacitních komunikací a silnic I. třídy zohledňovat i potřebu a možnosti umístění odpočívek, které jsou jejich nedílnou součástí. Zmírňovat vystavení městských oblastí nepříznivým účinkům tranzitní železniční a silniční dopravy, mimo jiné i prostřednictvím obchvatů městských oblastí, nebo zajistit ochranu jinými vhodnými opatřeními v území. Zároveň však vymezovat plochy pro novou obytnou zástavbu tak, aby byl zachován dostatečný odstup od vymezených dopravních záměrů pro nové úseky dálnic, silnic I. třídy a železnic, a tímto způsobem důsledně předcházet zneprůchodnění území pro dopravní stavby i možnému nežádoucímu působení negativních účinků provozu dopravy na veřejné zdraví obyvatel (bez nutnosti budování nákladných technických opatření na eliminaci těchto účinků).

(24) Vytvářet podmínky pro zlepšování dostupnosti území rozšiřováním a zkvalitňováním dopravní infrastruktury s ohledem na potřeby veřejné dopravy a požadavky ochrany veřejného zdraví a v souladu s principy rozvoje udržitelné mobility osob a zboží, zejména u center osídlení a uvnitř rozvojových oblastí a rozvojových os. Možnosti nové výstavby je třeba dostatečnou veřejnou infrastrukturou přímo podmínit. Při vymezování nových zastavitelných ploch zohledňovat možnost napojení na stávající veřejnou dopravní infrastrukturu. Vytvářet podmínky pro zvyšování bezpečnosti a plynulosti dopravy, ochrany a bezpečnosti obyvatelstva a zlepšování jeho ochrany před hlukem a emisemi, s ohledem na to vytvářet v území podmínky pro environmentálně šetrné formy dopravy (např. železniční, cyklistickou, pěší).

(25) Vytvářet podmínky pro preventivní ochranu území a obyvatelstva před potenciálními riziky a přírodními katastrofami v území (záplavy, sesuvy půdy, eroze, sucho, přehřívání atd.) s cílem jim předcházet a minimalizovat jejich negativní dopady. Zejména zajistit územní ochranu ploch potřebných pro umísťování staveb a opatření na ochranu před povodněmi a pro vymezení území určených k řízeným rozlivům povodní. Vytvářet podmínky pro zvýšení přirozené retence srážkových vod v území a využívání přírodě blízkých opatření pro zadržování a akumulaci povrchové vody tam, kde je to možné s ohledem na strukturu osídlení a kulturní krajinu, jako jedno z adaptačních opatření v případě dopadů změny klimatu. V území vytvářet podmínky pro zadržování, vsakování i využívání srážkových vod jako zdroje vody a s cílem zmírňování účinků povodní a sucha. Při vymezování zastavitelných ploch zohlednit hospodaření se srážkovými vodami.

(26) Vymezovat zastavitelné plochy v záplavových územích a umísťovat do nich veřejnou infrastrukturu jen ve zcela výjimečných a zvláště odůvodněných případech. Vymezovat a chránit zastavitelné plochy pro přemístění zástavby z území s vysokou mírou rizika vzniku povodňových škod.

(27) Vytvářet podmínky pro koordinované umísťování veřejné infrastruktury v území a její rozvoj a tím podporovat její účelné využívání v rámci sídelní struktury, včetně podmínek pro rozvoj digitální technické infrastruktury. Vytvářet rovněž podmínky pro zkvalitnění dopravní dostupnosti obcí (měst), které jsou přirozenými regionálními centry v území tak, aby se díky

možnostem, poloze i infrastruktury těchto obcí zlepšovaly i podmínky pro rozvoj okolních obcí ve venkovských oblastech a v oblastech se specifickými geografickými podmínkami. Při územně plánovací činnosti stanovovat podmínky pro vytvoření výkonné sítě osobní i nákladní železniční, silniční, vodní a letecké dopravy, včetně sítě regionálních letišť, efektivní dopravní sítě pro spojení městských oblastí s venkovskými oblastmi, stejně jako řešení přeshraniční dopravy, protože mobilita a dostupnost jsou klíčovými předpoklady hospodářského rozvoje ve všech regionech.

(29) Zvláštní pozornost věnovat návaznosti různých druhů dopravy. Vytvářet územní podmínky pro upřednostňování veřejné hromadné, cyklistické a pěší dopravy. S ohledem na to vymezovat plochy a koridory nezbytné pro efektivní integrované systémy veřejné dopravy nebo městskou hromadnou dopravu, umožňující účelné propojení ploch bydlení, ploch rekreace, občanského vybavení, veřejných prostranství, výroby a dalších ploch, s požadavky na kvalitní životní prostředí. Zlepšovat prostupnost měst a obcí pro environmentálně šetrné formy dopravy a vytvářet podmínky pro rozvoj účinného a dostupného systému, který bude poskytovat obyvatelům rovné možnosti mobility a dosažitelnosti v území. S ohledem na to vytvářet podmínky pro vybudování a užívání vhodné sítě pěších a cyklistických cest, včetně doprovodné zeleně v místech, kde je to vhodné.

(31) Vytvářet územní podmínky pro rozvoj decentralizované, efektivní a bezpečné výroby energie z obnovitelných zdrojů, případně z dalších nízkouhlíkových zdrojů, včetně zajištění bezpečného zásobování území energiemi, šetrné k životnímu prostředí a kulturním hodnotám území, s cílem minimalizace jejich negativních vlivů a rizik.

4.1.1.2 Rozvojové oblasti a osy

Území SO ORP Vysoké Mýto je dotčeno **rozvojovou osou OS8 Hradec Králové/Pardubice – Moravská Třebová – Mohelnice – Olomouc – Přerov**. PÚR ČR ji vymezuje jako území s výraznou vazbou na dálnici D35 a její připravované části, silnici I/35 a významné železniční tahy; mezi spolupůsobícími centry jsou uvedena také města Vysoké Mýto a Choceň.

Při řešení ÚSK SO ORP Vysoké Mýto je proto důležité sledovat zejména dopady rozvoje vázaného na koridor D35 a železniční infrastrukturu, koordinaci dopravní a sídelní struktury, ochranu nezastavěného území před nadměrnou fragmentací, návaznost rozvojových ploch na veřejnou infrastrukturu a zachování prostupnosti krajiny pro pěší, cyklistickou dopravu, zemědělské hospodaření i migraci živočichů.

4.1.1.3 Specifické oblasti

Území SO ORP Vysoké Mýto se dle PÚR ČR nachází ve specifické oblasti **SOB9 – Specifická oblast, ve které se projevuje aktuální problém ohrožení území suchem**. V rámci navazujícího územního plánování je proto třeba vytvářet podmínky zejména pro podporu přirozeného vodního režimu v krajině, zvyšování retenční schopnosti území, ochranu vodních zdrojů, posilování odolnosti vůči suchu, ochranu půdy před erozí a degradací a koordinaci krajinného, územního a vodohospodářského plánování.

Území SO ORP Vysoké Mýto se dále nachází ve specifické oblasti **SOB10**, která vymezuje oblasti nezbytné pro příspěvek ČR k cíli EU v oblasti obnovitelných zdrojů energie do roku 2030 z hlediska rozvoje výroby energie ze slunečního záření. SO ORP Vysoké Mýto je v PÚR ČR uvedeno bez územního omezení. Při prověřování záměrů je nutné minimalizovat střety s ochranou přírody a krajiny, kulturními a civilizačními hodnotami, lesními pozemky, záměry dopravní a technické infrastruktury a vodními poměry. Přednostně je vhodné prověřovat umístění fotovoltaiky v zastavěném území, na střechách a fasádách, v plochách dopravní a technické infrastruktury a v plochách výroby a skladování; využívání kvalitních orných půd má být významně omezeno, s výjimkou agrovoltiky.

Území SO ORP Vysoké Mýto se rovněž nachází ve specifické oblasti **SOB11**, která vymezuje oblasti nezbytné pro příspěvek ČR k cíli EU v oblasti obnovitelných zdrojů energie do roku 2030 z hlediska rozvoje výroby energie z větrné energie. Také zde je SO ORP Vysoké Mýto uvedeno bez územního omezení. Při prověřování záměrů větrné energetiky je nutné minimalizovat střety s ochranou přírody a krajiny, soustavou Natura 2000, zvláště chráněnými územími, kulturními a civilizačními hodnotami, lesními pozemky, dopravní a technickou infrastrukturou, zájmy obrany a bezpečnosti státu, elektronickými komunikacemi a vodními poměry.

4.1.1.4 Koridory a plochy dopravní infrastruktury

Správním územím SO ORP Vysoké Mýto prochází koridor dopravní infrastruktury republikového významu **SD7 – D35**, vymezený v PÚR ČR pro úseky Úlibice – Hradec Králové, Ostrov – Vysoké Mýto – Moravská Třebová – Mohelnice a Křelov – Břuchotín – Olomouc. Důvodem vymezení je vytvoření paralelní trasy odlehčující dálnici D1; koridor je zároveň součástí sítě TEN-T.

Z hlediska ÚSK je při návazném řešení území nutné zohlednit zejména vliv D35 na fragmentaci krajiny, migrační prostupnost, hlukové a emisní zatížení sídel, návaznost na místní a regionální komunikační síť, prostupnost pro pěší a cyklistickou dopravu a možnosti doprovodné zeleně, biokoridorů a přírodě blízkých opatření v návaznosti na dopravní infrastrukturu.

Vedle silniční infrastruktury se území dotýkají také železniční koridory republikového významu. Územní rozvojový plán uvádí zejména **DD18 / ŽD18 – konvenční železniční trať Choceň – Ústí nad Orlicí**, kde jsou v SO ORP Vysoké Mýto dotčeny Choceň a Zářecká Lhota, a **DD22 / ŽD22 – konvenční železniční trať Velký Osek – Hradec Králové – Choceň**, kde jsou v SO ORP Vysoké Mýto uvedeny mimo jiné Horní Jelení, Újezd u Chocně, Choceň, Bošín a Běstovice.

4.1.1.5 Koridory a plochy technické infrastruktury

Správním územím SO ORP Vysoké Mýto prochází koridor technické infrastruktury republikového významu **E15 – dvojité vedení 400 kV Týnec–Krasíkov a Krasíkov–Prosenice**.

PÚR ČR vymezuje záměr jako **dvojité vedení 400 kV Týnec–Krasíkov a Krasíkov–Prosenice**, včetně souvisejícího rozšíření elektrických stanic 400/110 kV Týnec, Krasíkov a

Prosenice. Důvodem je navýšení výkonu zdrojů, transport výkonu z výrobních oblastí do oblastí spotřeby a zvýšení spolehlivosti přenosové soustavy ve střední a severní Moravě.

4.1.2 Územní rozvojový plán

Územní rozvojový plán je jedním z nástrojů územního plánování podle zákona č. 283/2021 Sb., stavební zákon. Zpřesňuje záměry vymezené v PÚR ČR, vymezuje další záměry mezinárodního nebo celostátního významu, nadregionální ÚSES a veřejně prospěšné stavby a opatření. ÚRP byl schválen usnesením vlády č. 581 dne 28. srpna 2024.

V řešeném území SO ORP Vysoké Mýto jsou v ÚRP relevantní zejména následující veřejně prospěšné stavby a veřejně prospěšná opatření:

VPS dopravní infrastruktury

DS07 / SD7 – Dálnice D35, úsek Opatovice nad Labem – hranice kraje

V ÚRP je v Pardubickém kraji vymezena část **DS07-02 / D01**, zahrnující dálnici D35 se všemi objekty a souvisejícími stavbami včetně mimoúrovňových křižovatek a napojení na stávající silniční síť. V rámci SO ORP Vysoké Mýto jsou uvedeny zejména obce Vraclav, Radhošť, Zámorsk, Vysoké Mýto, Džbánov, Hrušová a Bučina.

DD18 / ŽD18 – Konvenční železniční trať Choceň – Ústí nad Orlicí

ÚRP vymezuje VPS **DD18-01 / D100 – železniční trať Choceň – Ústí nad Orlicí včetně souvisejících staveb a opatření**. V SO ORP Vysoké Mýto se záměr týká především Chocně, Zářecké Lhoty a Mostku.

DD22 / ŽD22 – Konvenční železniční trať Velký Osek – Hradec Králové – Choceň

ÚRP dále vymezuje VPS **DD22-03 / D104 – modernizace trati č. 020 v úseku Velký Osek – Hradec Králové – Choceň**. V SO ORP Vysoké Mýto jsou dotčeny zejména Horní Jelení, Újezd u Chocně, Choceň, Bošín a Běstovice.

VPS technické infrastruktury

Územní rozvojový plán vymezuje ve správním obvodu ORP Vysoké Mýto veřejně prospěšnou stavbu technické infrastruktury **TE15 / E15 – dvojité vedení 400 kV Týnec–Krasíkov a Krasíkov–Prosenice**, včetně souvisejících ploch pro rozšíření elektrických stanic 400/110 kV Týnec, Krasíkov a Prosenice. Ve SO ORP Vysoké Mýto se záměr týká zejména části vedení Týnec–Krasíkov a dotýká se obcí Řepníky, Vysoké Mýto, Džbánov, Hrušová a Bučina.

VPO

- **NRBK10 / U13 K 93 – nadregionální biokoridor Uhersko – K132**

V ÚRP je v řešeném území relevantní veřejně prospěšné opatření pro nadregionální biokoridor **NRBK10 / U13 K 93 – Uhersko – K132**. V rámci SO ORP Vysoké Mýto jsou v souvislosti s tímto VPO uvedeny zejména obce **Jaroslav, Týniště, Dobříkov, Sruby, Újezd u Chocně, Choceň, Zálší a Kosořín**.

Z hlediska ÚSK je u tohoto opatření důležité zajistit návaznost nadregionálního ÚSES na lokální a regionální ekologickou síť, chránit migrační prostupnost krajiny, koordinovat biokoridor s dopravními záměry a rozvojovými plochami a podporovat přírodě blízká opatření posilující ekologickou stabilitu, retenční schopnost a krajinnou rozmanitost území.

4.1.3 Zásady územního rozvoje Pardubického kraje

Zásady územního rozvoje Pardubického kraje, úplné znění po vydání Aktualizací č. 1, 2, 3 a 4, jsou platnou územně plánovací dokumentací vydanou Pardubickým krajem. Dokument stanovuje priority územního plánování kraje, zpřesňuje rozvojové oblasti, rozvojové osy a specifické oblasti vymezené Politikou územního rozvoje ČR a vymezuje plochy a koridory nadmístního významu, zejména v oblasti dopravní a technické infrastruktury, územního systému ekologické stability, protipovodňové ochrany a dalších veřejně prospěšných staveb a opatření.

Stanovení priorit územního plánování Pardubického kraje pro zajištění udržitelného rozvoje území

ZÚR Pardubického kraje stanovují jako základní požadavek vytváření podmínek pro vyvážený rozvoj kraje, založený na zajištění příznivého životního prostředí, stabilním hospodářském rozvoji a udržení sociální soudržnosti obyvatel. Ve vztahu k řešení územní studie krajiny jsou významné zejména priority zaměřené na ochranu přírodních, kulturních a civilizačních hodnot, ochranu pozitivních znaků krajinného rázu, zlepšení prostupnosti krajiny, ochranu vodního režimu, přirozenou retenci srážkových vod, prevenci nepříznivých účinků povodní a sucha a doplňování krajinných prvků zvyšujících ekologickou stabilitu krajiny.

ZÚR zároveň kladou důraz na zachování a rozvíjení polycentrické struktury osídlení, např. na dvojměstí Vysoké Mýto–Choceň. Pro územní plánování obcí z toho vyplývá zejména potřeba koordinovat rozvoj sídel, dopravní a technické infrastruktury s ochranou krajiny, minimalizovat fragmentaci území, chránit obytná a rekreační území před negativními vlivy dopravy a výroby a přednostně využívat zastavěná území a brownfieldy před rozvojem ve volné krajině.

Zpřesnění vymezení rozvojových oblastí a rozvojových os

Území SO ORP Vysoké Mýto je v ZÚR Pardubického kraje dotčeno rozvojovou osou **OS8 Hradec Králové/Pardubice – Moravská Třebová – Mohelnice**. V rámci správního obvodu ORP Vysoké Mýto jsou do této osy zahrnuty obce Dobříkov, Džbánov, Hrušová, Radhošť, Týniště a Vysoké Mýto, konkrétně katastrální území Dobříkov, Rzy, Džbánov u Vysokého Mýta, Hrušová, Radhošť, Sedlíštko, Týniště a Lhůta u Vysokého Mýta. Součástí OS8 je zároveň krajská rozvojová oblast OBk 1 Vysoké Mýto – Choceň, do níž jsou zařazeny obce Běstovice, Choceň, Slatina, Sruby, Vysoké Mýto a Zámrs, konkrétně katastrální území

Běstovice, Choceň, Dvořisko, Hemže, Slatina u Vysokého Mýta, Sruby, Vanice, Vysoké Mýto, Janovičky u Zámrsku a Zámorsk.

Pro rozvojovou osu OS8 ZÚR stanovují zásadu soustředit rozvoj bydlení především do měst, mimo jiné do Vysokého Mýta, a dále do sídel s možností hromadné dopravy. Rozvoj ekonomických aktivit má být soustředěn zejména do měst ve vazbě na dálnici D35, resp. I/35, přičemž logistické a výrobní areály nemají mít negativní důsledky na centrální a obytná území sídel.

Pro rozvojovou oblast **OBk 1 Vysoké Mýto – Choceň** ZÚR stanovují zásadu soustředit rozvoj ekonomických aktivit zejména ve Vysokém Mýtě do blízkosti budoucí mimoúrovňové křižovatky na trase dálnice D35 a v Chocni ve vazbě na železnici. Rozvoj bydlení má být soustřeďován zejména ve Vysokém Mýtě na jihozápadním obvodu kompaktní zástavby, tj. v prostoru Litomyšlského předměstí, a v Chocni na severovýchodním obvodu zástavby. ZÚR dále ukládají respektovat přírodní, kulturní a civilizační hodnoty území a dotvářet krajinu s cílem zvýšení její estetické hodnoty a ekologické stability.

Na území SO ORP Vysoké Mýto zasahuje také rozvojová osa krajského významu **OSk 2 Choceň – České Libchavy/Sopotnice – Ústí nad Orlicí (– Vamberk)**. V rámci SO ORP Vysoké Mýto jsou do této osy zahrnuty obce Mostek, Nasavrky, Podlesí a Seč, konkrétně katastrální území Mostek nad Orlicí, Nasavrky u Chocně, Turov, Němčí a Seč u Brandýsa nad Orlicí. ZÚR zde zdůrazňují zejména potřebu zlepšení parametrů silnice II/312 Choceň – České Libchavy.

Zpřesnění vymezení specifických oblastí vymezených v PÚR ČR a vymezení dalších specifických oblastí nadmístního významu

ZÚR Pardubického kraje vymezují specifickou oblast mezinárodního a republikového významu a dále specifické oblasti krajského významu SOBk 1 Jižní Moravskotřebovsko, SOBk 2 Jižní Poličsko, SOBk 3 Novohradsko, SOBk 4 Třemošnicko a SOBk 5 Orlicko.

Území SO ORP Vysoké Mýto není dle ZÚR Pardubického kraje zařazeno do žádné specifické oblasti krajského významu. Z hlediska řešení územní studie krajiny tak pro území SO ORP Vysoké Mýto nevyplývají specifické úkoly navázané na krajské specifické oblasti; nadále je však nutné respektovat obecné priority ZÚR Pardubického kraje, zejména ochranu přírodních, kulturních a civilizačních hodnot, ochranu krajinného rázu, podporu retence vody v krajině, posilování ekologické stability a zajištění prostupnosti krajiny.

Dopravní infrastruktura

ZÚR Pardubického kraje vymezují na území SO ORP Vysoké Mýto několik významných koridorů dopravní infrastruktury. Nejvýznamnějším záměrem republikového významu je **koridor D01 pro dálnici D35 Opatovice nad Labem – Vysoké Mýto – Opatovec – Dětrichov u Moravské Třebové**. Na trase jsou v prostoru SO ORP Vysoké Mýto sledovány zejména vazby na mimoúrovňové křižovatky Vysoké Mýto-sever a Vysoké Mýto-jih.

ZÚR dále vymezují **koridor D34 pro přeložku silnice II/312 v úseku Vysoké Mýto – Choceň – České Libchavy**, který je zásadní pro dopravní napojení rozvojové oblasti Vysoké Mýto – Choceň a pro vazby na širší území směrem k Ústí nad Orlicí. V území jsou dále sledovány

další dopravní stavby a koridory, zejména D36, D51, D54, D55 a železniční koridory D100 a D104.

Podle tabulky požadavků na koordinaci ploch a koridorů se dopravní VPS v SO ORP Vysoké Mýto týkají zejména těchto obcí: Běstovice – D34, D55, D104; Bučina – D01; Džbánov – D01; Hrušová – D01; Choceň – D100, D34, D54, D55, D104; Mostek – D100, D34; Oucmanice – D100; Podlesí – D34; Radhošť – D01; Seč – D34; Skořenice – D34; Slatina – D34; Sruby – D34, D36; Stradouň – D01, D51; Újezd u Chocně – D104; Vinary – D51; Vraclav – D01; Vysoké Mýto – D01, D34; Zámorsk – D01; Zářecká Lhota – D100.

Úkoly pro územní plánování obcí spočívají zejména ve zpřesnění vymezených koridorů v územních plánech, dořešení vazeb na novou trasu II/312 a na mimoúrovňové křižovatky dálnice D35, zajištění návaznosti na místní komunikační síť a minimalizaci negativních vlivů dopravních staveb na obytné prostředí, krajinný ráz, vodní režim, prostupnost krajiny a ekologickou stabilitu území.

Technická infrastruktura

ZÚR Pardubického kraje vymezují na území SO ORP Vysoké Mýto také záměry technické infrastruktury. Podle tabulky požadavků na koordinaci se jedná především o **koridor technické infrastruktury E15a**, který je v rámci SO ORP Vysoké Mýto uveden u obcí Bučina, Džbánov, Hrušová, Řepníky a Vysoké Mýto.

Při územním plánování je nutné tyto záměry koordinovat s ostatními funkcemi území, zejména s obytnou funkcí sídel, dopravní infrastrukturou, ochranou krajinného rázu, ochranou zemědělského půdního fondu, pozemků určených k plnění funkcí lesa, vodním režimem a prvky územního systému ekologické stability. Cílem je vytvářet podmínky pro spolehlivé zásobování území energiemi a technickou infrastrukturou, současně však minimalizovat fragmentaci krajiny a negativní dopady na přírodní a krajinné hodnoty.

Stanovení cílových kvalit krajiny

ZÚR Pardubického kraje stanovují cílové kvality krajin a vymezují krajiny, pro které jsou tyto cílové kvality určeny. Území SO ORP Vysoké Mýto zasahuje zejména do krajiny 02 Chrudimsko – Vysokomýtsko, krajiny 03 Litomyšlsko – Poličsko a krajiny 04 Třebechovická tabule. Z hlediska pohledových a vizuálních hodnot jsou pro území významné zejména Vraclavský hřbet jako významný krajinný předěl, Kozlovský hřbet jako významný krajinný předěl a vymežující horizont, silueta Újezdu u Chocně s dominantou kostela, dominanty kostelních věží v Hemži a Skořenicích a prostorová výhledová osa údolí Tiché Orlice.

Pro řešení územní studie krajiny je významné zejména zachování charakteru zemědělské a lesozemědělské krajiny, ochrana pozitivních znaků krajinného rázu, podpora prostupnosti krajiny a posílení ekologické stability.

Pro územní plánování z toho vyplývá potřeba chránit základní krajinnou strukturu, doplňovat krajinotvorné prvky, podporovat členění rozsáhlých zemědělských ploch, obnovovat a doplňovat doprovodnou zeleň podél vodních toků, komunikací a cestní sítě, posilovat retenční

schopnost krajiny a vytvářet podmínky pro adaptaci území na projevy změny klimatu. Zvláštní pozornost je potřeba věnovat také prostupnosti krajiny v návaznosti na připravované dopravní stavby, především dálnici D35 a přeložku II/312.

Územní systém ekologické stability

ZÚR Pardubického kraje vymezují nadregionální a regionální prvky územního systému ekologické stability jako veřejně prospěšná opatření. Na území SO ORP Vysoké Mýto zasahují zejména následující prvky ÚSES, uvedené v tabulce koordinace ploch a koridorů: U13, U16, U24, U25, U29, U33, U34, U35, U36, U37, U38, U39, U40 a U42.

Podle tabulky požadavků na koordinaci se prvky ÚSES ve SO ORP Vysoké Mýto týkají zejména těchto obcí:

Běstovice – U29; Bošín – U29; České Heřmanice – U42; Dobříkov – U13, U33, U35, U38; Hrušová – U16, U37; Choceň – U13, U29; Kosořín – U13; Mostek – U13; Plchovice – U29; Radhošť – U33, U34; Řepníky – U25, U39, U40; Slatina – U35; Sruby – U13; Stradouň – U34; Tisová – U16, U36; Týniště – U13, U33, U38; Újezd u Chocně – U13, U29; Vinary – U25; Vraclav – U25, U34, U39; Vysoké Mýto – U16, U24, U25, U35, U36, U39; Zálší – U13; Zámorsk – U33, U35; Zářečná Lhota – U13.

Kritéria a podmínky pro rozhodování o změnách v území spočívají zejména v respektování vymezených skladebných částí ÚSES, zachování jejich funkčnosti a prostorové kontinuity, omezení zásahů, které by narušily ekologickou stabilitu krajiny, a v koordinaci ÚSES se záměry dopravní a technické infrastruktury. Při zpřesňování ÚSES v územních plánech obcí je nutné zajistit návaznost mezi sousedními obcemi a doplnit lokální ÚSES tak, aby podporoval ekologickou stabilitu celého území.

Protipovodňová ochrana

ZÚR Pardubického kraje vymezují ve SO ORP Vysoké Mýto také veřejně prospěšnou stavbu **protipovodňové ochrany PPO7**, která se podle tabulky požadavků na koordinaci týká obce České Heřmanice. Tento záměr je nutné zohlednit při řešení vodního režimu krajiny, retence vody v území a ochrany zastavěného území před povodňovými riziky.

Plochy a koridory veřejně prospěšných staveb a opatření

Na území SO ORP Vysoké Mýto ZÚR Pardubického kraje vymezují veřejně prospěšné stavby zejména v oblasti dopravní infrastruktury, technické infrastruktury a veřejně prospěšná opatření v podobě skladebných částí ÚSES. Pro územní studii krajiny je podstatné, že tyto záměry představují významné limity a současně potenciální střety v území, zejména ve vztahu k prostupnosti krajiny, vodnímu režimu, krajinnému rázu, ochraně zemědělské půdy a ekologické stabilitě.

Při návrhu opatření v územní studii krajiny je proto vhodné zohlednit zejména koridor dálnice D35, koridor silnice II/312 Vysoké Mýto – Choceň – České Libchavy, související železniční

záměry, koridor technické infrastruktury E15a, prvky nadregionálního a regionálního ÚSES a protipovodňové opatření v Českých Heřmanicích. Návrh opatření by měl směřovat k omezení fragmentace krajiny, zachování a obnově ekologických vazeb, doplnění krajinotvorné zeleně, zlepšení retenční schopnosti krajiny a zachování návazností cestní sítě a migrační prostupnosti území.

4.1.4 Územní plány obcí

Z územních plánů obcí v řešeném území lze zjistit především požadavky na rozvoj zastavitelných ploch, dopravní a technické infrastruktury, vodohospodářská a protipovodňová opatření, doplnění prvků ÚSES, zlepšení prostupnosti krajiny, rozvoj rekreačních funkcí a ochranu přírodních, kulturních a krajinářských hodnot. Pro územní studii krajiny jsou významné především ty záměry, které zasahují do volné krajiny nebo mohou ovlivnit její ekologickou stabilitu, vodní režim, krajinný ráz, zemědělské hospodaření a rekreační využití.

V návrhové části ÚSK budou jednotlivé záměry obcí posouzeny v širších krajinných souvislostech a doplněny o opatření, která přesahují hranice jednotlivých katastrů. ÚSK může ověřit, zda navržené zastavitelné plochy, dopravní a technická infrastruktura nebo rekreační záměry nejsou v kolizi s ekologickou stabilitou, vodním režimem, krajinným rázem, prostupností krajiny či ochranou zemědělské půdy. Tam, kde jsou v územních plánech již vymezeny prvky ÚSES, vodohospodářská, protipovodňová nebo protierozní opatření, může ÚSK posoudit jejich funkčnost, návaznost a dostatečnost a případně navrhnout jejich doplnění, zpřesnění nebo propojení do funkčního krajinného systému.

Záměrem ÚSK je identifikovat místa, kde mezi územními plány jednotlivých obcí vznikají nesoulady nebo chybějící návaznosti, například u biokoridorů, polních cest, cyklotras, retenčních opatření, liniové zeleně nebo rozvojových ploch na hranicích katastrů. Na základě toho lze v návrzích ÚSK formulovat nadobecní doporučení pro koordinaci územního rozvoje, doplnění krajinné zeleně, zlepšení prostupnosti území, obnovu vodního režimu, omezení eroze a ochranu hodnotných částí krajiny. Výstupy ÚSK tak mohou sloužit nejen jako odborný podklad pro budoucí změny územních plánů, ale také jako praktický rámec pro realizaci konkrétních krajinářských, vodohospodářských a ekologicky stabilizačních opatření v řešeném území.

Tabulka 1 Územní plány obcí

Obec	Název dokumentu	Datum účinnosti (schválení)	Zpracovatel ÚPD/projektant	Poznámka
Běstovice	Územní plán Běstovice – úplné znění po Změně č. 1	16.06.2023	Ing. arch. Petr Kulda	Změna č. 1 vydána 29.05.2023; původní ÚP účinný od 14.12.2010.
Bošín	Územní plán Bošín – právní stav po Změně č. 2	15.03.2017	Ing. arch. Petr Kulda	Původní ÚP účinný od 16.12.2009; Změna č. 1 účinná od 01.12.2011.
Bučina	Územní plán	31.12.2010	Ing. arch. Pavel Čížek	

Obec	Název dokumentu	Datum účinnosti (schválení)	Zpracovatel ÚPD/projektant	Poznámka
České Heřmanice	Úplné znění územního plánu po změně č. 5	19.11.2024	Ing. arch. Petr Kulda	
Dobříkov	ÚZ územního plánu po změně č. 2	23.11.2022		
Džbánov	Právní stav po Změně č. 1	20.03.2017		
Hrušová	Právní stav po Změně č. 1	20.11.2014		
Choceň	Úplné znění po vydání Změny č. 3	14.07.2021	SURPMO a.s.; Ing. arch. Alena Koutová	
Javorník	Územní plán	24.06.2014	Ing. arch. Dagmar Vaníčková	
Koldín	Právní stav po Změně č. 1	19.10.2018		Probíhá Změna č. 2
Kosořín	Úplné znění po Změně č. 2	28.08.2021	Ing. arch. Pavel Čížek	
Leština	Právní stav po Změně č. 2	19.04.2012	Ing. arch. Milan Vojtěch	Změna č. 1 nebyla vydána
Libecina	Územní plán	06.05.2010	Ing. arch. Pavel Čížek	
Mostek	Úplné znění po Změně č. 1	21.01.2019		
Nasavrky	Právní stav po Změně č. 1	21.11.2012		
Nové Hradky	Územní plán	02.06.2011		Územní studie Nové Hradky - lokality Z1, Z2, Z3; schváleno 04.05.2012
Oucmanice	Územní plán	07.12.2012	Ing. arch. Dagmar Vaníčková	
Plchovice	Právní stav po Změně č. 1	27.10.2011	Ing. arch. Pavel Čížek	
Podlesí	Právní stav po Změně č. 1	25.05.2012		
Pustina	Územní plán	06.05.2008		
Radhošť	Územní plán	12.11.2011	TIPOS, projektová kancelář s.r.o.; Ing. arch. Petr Kulda	
Řepníky	Územní plán	04.09.2014		
Seč	Územní plán	25.03.2010		
Skořenice	Územní plán	20.03.2012		
Slatina	Úplné znění po Změně č. 1	04.04.2019		
Srubby	Úplné znění po Změně č. 3	14.03.2020	Ing. arch. Pavel Čížek	
Stradouň	Územní plán	08.07.2010		
Sudslava	Úplné znění po Změně č. 1	05.12.2025	Ing. arch. Petr Kulda - TIPOS	
Svatý Jiří	Úplné znění po Změně č. 2	18.07.2023	Ing. arch. Pavel Čížek	Změna č. 2 s prvky regulačního plánu
Tisová	Úplné znění po Změně č. 1	17.06.2019		
Týniště	Právní stav po Změně č. 1	27.09.2013	REGIO, projektový ateliér s.r.o.; Ing. arch. Jana Šejvlová	
Újezd u Chocně	Územní plán	21.01.2009		

Obec	Název dokumentu	Datum účinnosti (schválení)	Zpracovatel ÚPD/projektant	Poznámka
Vinary	Územní plán	07.07.2009		
Vraclav	Úplné znění po Změně č. 2	11.10.2022		
Vračovice-Orlov	Úplné znění po Změně č. 1	04.04.2021		
Vysoké Mýto	Právní stav po Změně č. 2	05.10.2015	AURUM s.r.o.	Probíhá Změna č. 3
Zádolí	Úplné znění po Změně č. 1	19.06.2024	Ing. arch. Pavel Čížek	Územní studie Z.6 Zádolí
Zálší	Právní stav po Změně č. 2	10.06.2017		Územní studie Zálší lokality Z16 a Z3 a p.p.č. 186/2 za obecním úřadem; schváleno 17.10.2017
Zámorsk	Právní stav po Změně č. 1	14.08.2015		
Zářecká Lhota	Územní plán	20.12.2007	Ing. arch. Pavel Tománek	

Zdroj: Evidence územně plánovací činnosti ÚÚR

4.1.5 Územně analytické podklady a Rozbor udržitelného rozvoje území SO ORP Vysoké Mýto

Problémy k řešení byly v rámci zpracování ÚAP v roce 2024 identifikovány zejména na základě provedených průzkumů území, na základě analýzy dat o území a Podkladů pro RURÚ, bylo provedeno porovnání nových poznatků s předchozí aktualizací ÚAP.

Problémy k řešení v ÚPD jsou definovány v tabulce níže. Vzhledem k charakteru řešeného území a poměrně zachovalé urbanistické struktuře sídel by měl být kladen důraz na udržení těchto hodnot (viz § 41 zákona č. 283/2021 Sb., stavební zákon). Vhodným nástrojem pro udržení či zvýšení kvality vystavěného prostředí je využití možnosti definované v § 82 odst. 3 stavebního zákona, tj. pořízení územního plánu nebo jeho části s prvky regulačního plánu, který má nepochybně potenciál pro vyšší míru jeho využívání. Požadavek na zpracování prvků regulačního plánu je možné definovat i v rámci zpracovávaných a schvalovaných zpráv o uplatňování územních plánů. Vhodným nástrojem je např. i územní studie krajiny.

Problémy zahrnují zejména požadavky na:

- zmírnění nebo omezení urbanistických, dopravních a hygienických závad (např. plochy brownfieldů)
- zmírnění nebo omezení vzájemných střetů záměrů na provedení změn v území
- odstranění nebo zmírnění vlivů negativ v území.

Jedná se o problematiku, kterou je možné řešit v územně plánovací dokumentaci obcí.

Doplňeny jsou údaje ohrožení území: např. plochy eroze, zranitelná oblast, záplavové území, aktivní zóna záplavového území, území zvláštní povodně pod vodním dílem, sesuvné území, staré ekologické zátěže a kontaminované plochy a další skutečnosti.

Tabulka 33 Problémy jednotlivých obcí

Obec	Problém dle ÚAP	Upřesnění problému
Celý SO ORP Vysoké Mýto	Intenzivně využívaná zemědělská krajina, nízká ekologická stabilita, velký rozsah zemědělské půdy	Slabší ekologická stabilita, nízká členitost krajiny, horší retence vody, vyšší citlivost na sucho a větrnou erozi
Celý SO ORP Vysoké Mýto	Návrh lokálních ÚSES – PK-04	Potřeba sjednocení a doplnění lokální ekologické sítě
Běstovice, Bošín, Dobříkov, Hrušová, Choceň, Radhošť, Slatina, Sruby, Týništko, Újezd u Chocně, Zálší, Zámorsk, Zářecká Lhota	Návrh regionálních ÚSES – PK-05	Regionální ekologická stabilita a propojení krajinných celků
Dobříkov, Hrušová, Radhošť, Slatina, Stradouň, Tisová, Týništko, Vraclav, Vysoké Mýto, Zámorsk, Běstovice, Bošín, Choceň, Mostek, Oucmanice, Plchovice, Újezd u Chocně, Zářecká Lhota	Záplavová území	Omezení rozvoje sídel, riziko škod, zároveň významný retenční a ekologický potenciál niv
Běstovice	VO-01, HG-04, PK-04, PK-05	Záplavové území v zastavěném území, ložisko surovin ve střetu se zastavitelnou plochou, návrh lokálních ÚSES pro ORP Vysoké Mýto, ÚP dle zpracovaného Plánu MÚSES pro ORP Vysoké Mýto
Bošín	VI-01, PK-04, PK-05	Chybějící kanalizace/ČOV, návrh lokálních ÚSES pro ORP Vysoké Mýto, ÚP dle zpracovaného Plánu MÚSES pro ORP Vysoké Mýto
Bučina	PK-04	návrh lokálních ÚSES pro ORP Vysoké Mýto, ÚP dle zpracovaného Plánu MÚSES pro ORP Vysoké Mýto
České Heřmanice	ŽP-02, PK-04, VO-01, VO-02	Staré ekologické zátěže ve vazbě na ÚSES, záplavové území v zastavěném i zastavitelném území
Dobříkov	ŽP-01, PK-04, PK-05	Překročení imisních limitů, návrh lokálních ÚSES pro ORP Vysoké Mýto, ÚP dle zpracovaného Plánu MÚSES pro ORP Vysoké Mýto
Džbánov	VI-01, VI-03, PK-04, ŽP-01	Chybějící kanalizace/ČOV, střet VTL plynovodu se zastavitelnou plochou, imise, návrh lokálních ÚSES pro ORP Vysoké Mýto, ÚP dle zpracovaného Plánu MÚSES pro ORP Vysoké Mýto
Hrušová	VO-01, VO-02, ŽP-01, PK-04, PK-05	Záplavové území v zastavěném i zastavitelném území, imise, návrh lokálních ÚSES pro ORP Vysoké Mýto, ÚP dle zpracovaného Plánu MÚSES pro ORP Vysoké Mýto
Choceň	HG-01, HG-02, VO-01, VO-02, ŽP-01, PK-01, PK-02, PK-04, PK-05, VI-03	Koncentrace problémů: sesuvy, záplavy, střety ÚSES, EVL Mýtkov / přírodní park Orlice s železnicí, imise
Javorník	HG-01, PK-04, VI-01	Sesuvné území v zastavěném území, chybějící kanalizace/ČOV, návrh lokálních ÚSES pro ORP Vysoké Mýto, ÚP dle zpracovaného Plánu MÚSES pro ORP Vysoké Mýto

Obec	Problém dle ÚAP	Upřesnění problému
Koldín	VI-01, VI-02, PK-04	Chybějící kanalizace/ČOV, zhoršená dopravní dostupnost, návrh lokálních ÚSES pro ORP Vysoké Mýto, ÚP dle zpracovaného Plánu MÚSES pro ORP Vysoké Mýto
Kosořín	PK-04, VI-01, VI-03	návrh lokálních ÚSES pro ORP Vysoké Mýto, ÚP dle zpracovaného Plánu MÚSES pro ORP Vysoké Mýto, kanalizace/ČOV, střet VTL plynovodu se zastavitelnou plochou
Leština	HG-01, PK-04, VI-03	Sesuvné území v zastavěném území, ÚSES, technický limit VTL plynovodu
Libecina	HG-01, PK-04, VI-01, VI-03	Sesuvy, návrh lokálních ÚSES pro ORP Vysoké Mýto, ÚP dle zpracovaného Plánu MÚSES pro ORP Vysoké Mýto, kanalizace/ČOV, VTL plynovod
Mostek	ŽP-01, VI-01, VI-02, PK-02, PK-04	Imise, kanalizace/ČOV, dopravní dostupnost, střet EVL Mýtkov / přírodní park Orlice s železnicí
Nasavrky	VI-02, PK-04	Zhoršená dopravní dostupnost, návrh lokálních ÚSES pro ORP Vysoké Mýto, ÚP dle zpracovaného Plánu MÚSES pro ORP Vysoké Mýto
Nové Hradky	ŽP-01, VO-03	Imise, vyšší procento sklonitých půd
Oucmanice	PK-02, PK-04, VI-01	Střet EVL Mýtkov / přírodní park Orlice s železnicí návrh lokálních ÚSES pro ORP Vysoké Mýto, ÚP dle zpracovaného Plánu MÚSES pro ORP Vysoké Mýto, kanalizace/ČOV
Plchovice	HG-04, VO-01, PK-04, VI-01, HP-01	Ložisko surovin, záplavové území v zastavěném území, návrh lokálních ÚSES pro ORP Vysoké Mýto, ÚP dle zpracovaného Plánu MÚSES pro ORP Vysoké Mýto kanalizace/ČOV; obec je současně uváděna jako bezlesá
Podlesí	HG-01, VI-02, PK-04	Sesuvné území, zhoršená dopravní dostupnost, návrh lokálních ÚSES pro ORP Vysoké Mýto, ÚP dle zpracovaného Plánu MÚSES pro ORP Vysoké Mýto
Pustina	PK-04, VI-01	návrh lokálních ÚSES pro ORP Vysoké Mýto, ÚP dle zpracovaného Plánu MÚSES pro ORP Vysoké Mýto, kanalizace/ČOV
Radhošť	VO-01, VO-02, PK-04, PK-05, VI-01, ŽP-02	Záplavové území v zastavěném i zastavitelném území, návrh lokálních ÚSES pro ORP Vysoké Mýto, ÚP dle zpracovaného Plánu MÚSES pro ORP Vysoké Mýto, staré ekologické zátěže ve vazbě na ÚSES
Řepníky	HG-01, PK-04, VI-01, ŽP-01	Sesuvy návrh lokálních ÚSES pro ORP Vysoké Mýto, ÚP dle zpracovaného Plánu MÚSES pro ORP Vysoké Mýto, kanalizace/ČOV, imise
Seč	VI-01, VI-02, PK-04	Kanalizace/ČOV, dopravní dostupnost, návrh lokálních ÚSES pro ORP Vysoké Mýto, ÚP dle zpracovaného Plánu MÚSES pro ORP Vysoké Mýto
Skořenice	HG-04, VI-01, PK-04, ŽP-01, ŽP-03	Ložisko surovin, kanalizace/ČOV, návrh lokálních ÚSES pro ORP Vysoké Mýto, ÚP dle zpracovaného Plánu MÚSES pro ORP Vysoké Mýto, imise, stará ekologická zátěž ve střetu s plochou bydlení
Slatina	PK-04, PK-05, VO-01	návrh lokálních ÚSES pro ORP Vysoké Mýto, ÚP dle zpracovaného Plánu MÚSES pro ORP Vysoké Mýto, záplavové území v zastavěném území; obec je uváděna jako bezlesá

Obec	Problém dle ÚAP	Upřesnění problému
Srubby	PK-04, PK-05, ŽP-01	návrh lokálních ÚSES pro ORP Vysoké Mýto, ÚP dle zpracovaného Plánu MÚSES pro ORP Vysoké Mýto a imisní zatížení
Stradouň	PK-04, VI-01, VI-03, ŽP-01	návrh lokálních ÚSES pro ORP Vysoké Mýto, ÚP dle zpracovaného Plánu MÚSES pro ORP Vysoké Mýto, kanalizace/ČOV, VTL plynovod, imise; obec je uváděna jako bezlesá
Sudslava	VI-02, PK-04, ŽP-01	Dopravní dostupnost, návrh lokálních ÚSES pro ORP Vysoké Mýto, ÚP dle zpracovaného Plánu MÚSES pro ORP Vysoké Mýto, imise; v ÚAP je zmiňován vyšší výskyt sesuvných území v obcích Sudslava a Libecina
Svatý Jiří	VI-01, PK-04	Kanalizace/ČOV, návrh lokálních ÚSES pro ORP Vysoké Mýto, ÚP dle zpracovaného Plánu MÚSES pro ORP Vysoké Mýto
Tisová	VO-01, PK-04	Záplavové území v zastavěném území, návrh lokálních ÚSES pro ORP Vysoké Mýto, ÚP dle zpracovaného Plánu MÚSES pro ORP Vysoké Mýto
Týniště	VO-01, PK-04, PK-05, VI-01, ŽP-01	Záplavové území, lokální i regionální ÚSES, kanalizace/ČOV, imise
Újezd u Chocně	VI-01, VO-01, PK-04, PK-05, ŽP-01	Kanalizace/ČOV, záplavové území, návrh lokálních ÚSES pro ORP Vysoké Mýto, ÚP dle zpracovaného Plánu MÚSES pro ORP Vysoké Mýto, imise
Vinary	ŽP-01, VI-01, VI-03, PK-03, PK-04	Imise, kanalizace/ČOV, VTL plynovod, střet VKP Za humny s přeložkou II/305, návrh lokálních ÚSES pro ORP Vysoké Mýto, ÚP dle zpracovaného Plánu MÚSES pro ORP Vysoké Mýto
Vraclav	HG-01, PK-01, PK-04, VO-02, VI-01	Sesuvné území, střet ÚSES se zastavitelnou plochou, záplavové území v zastavitelné ploše
Vračovice-Orlov	PK-04, VI-01	návrh lokálních ÚSES pro ORP Vysoké Mýto, ÚP dle zpracovaného Plánu MÚSES pro ORP Vysoké Mýto, kanalizace/ČOV
Vysoké Mýto	HG-01, HG-04, VO-01, VO-02, PK-01, PK-04, ŽP-01, ŽP-02, VI-03, ÚV-01, OB-01	Koncentrace problémů: sesuvy, ložiska, záplavy, střet ÚSES se zastavitelnými plochami, imise, staré ekologické zátěže, tranzitní doprava
Zádolí	VI-01	Chybějící kanalizace/ČOV
Zálší	VI-01, PK-04, PK-05	Kanalizace/ČOV, návrh lokálních ÚSES pro ORP Vysoké Mýto, ÚP dle zpracovaného Plánu MÚSES pro ORP Vysoké Mýto
Zámorsk	VO-01, VO-02, PK-04, PK-05, ŽP-01	Záplavové území v zastavěném i zastavitelném území, ÚSES, imise
Zářecká Lhota	PK-02, PK-04, PK-05, VI-01, ŽP-01	Střet EVL Mýtkov / přírodní park Orlice s železnicí, návrh lokálních ÚSES pro ORP Vysoké Mýto, ÚP dle zpracovaného Plánu MÚSES pro ORP Vysoké Mýto, kanalizace/ČOV, imise

Zdroj: ÚAP ORP Vysoké Mýto, 2024

Legenda k hlavním kódům problémů

Kód	Význam
PK-01	střet prvků ÚSES se zastavitelnou plochou
PK-02	střet EVL Mýtkov / přírodního parku Orlice s železniční tratí Choceň-Ústí nad Orlicí
PK-03	střet VKP Za humny s přeložkou II/305
PK-04	návrh lokálních ÚSES pro ORP Vysoké Mýto, ÚP dle zpracovaného Plánu MÚSES pro ORP Vysoké Mýto
PK-05	návrh regionálních ÚSES pro ORP Vysoké Mýto
VO-01	záplavové území a zastavěné území
VO-02	záplavové území a zastavitelné území
VO-03	vyšší procento sklonitých půd
HG-01 až HG-04	sesuvná území a ložiska nerostných surovin ve střetu se zástavbou či záměry
ŽP-01 až ŽP-03	imise a staré ekologické zátěže
VI-01	chybějící kanalizace a ČOV
VI-03	VTL plynovod ve střetu se zastavitelnou plochou

Zdroj: ÚAP ORP Vysoké Mýto, 2024

Nejvyšší prioritu pro řešení problémů v krajině v rámci ÚSK mají obce a území, kde se kumulují záplavová území, střety ÚSES, staré ekologické zátěže a rozvojové plochy – zejména Choceň, Vysoké Mýto, Hrušová, Radhošť, Týniště, Újezd u Chocně, Zámorsk, Zářecká Lhota, Vinary, Vraclav, Slatina a Plchovice.

4.1.6 Komplexní pozemkové úpravy

Podle geoportálu Státního pozemkového úřadu byla v rámci 15 k.ú. zpracována KoPÚ. Protierozní technická opatření byla navržena na území obcí České Heřmanice, Tisová, Dobříkov, Oucmanice, Kosořín.

Celkem se jedná o 63 liniových opatření zahrnujících protierozní hrázky, záchytné a svodné průlehy, příkopy a meze. Tato opatření budou převzata do návrhové části studie.

Tabulka 2 Přehled pozemkových úprav

Obec	katastrální území	komplexní pozemkové úpravy	jednoduché pozemkové úpravy
Běstovice	Běstovice		
Bošín	Bošín u Chocně		
Bučina	Bučina	zapsáno do KN 29.07.2003	zahájení 31.12.2030
České Heřmanice	České Heřmanice	zapsáno do KN 06.12.2020	
	Chotěšiny	zapsáno do KN 30.01.2019	
Dobříkov	Dobříkov	zapsáno do KN 13.10.2022	
	Rzy	zapsáno do KN 10.08.2020	
Džbánov	Džbánov u Vysokého Mýta		zahájení 31.12.2023
Hrušová	Hrušová	zapsáno do KN 02.03.2000, zahájení 31.12.2024	

Choceň	Choceň		
	Přichůvky		
	Hemže		
	Dvořisko		
Javorník	Javorník u Vysokého Mýta		
Koldín	Koldín	zapsáno do KN 01.04.2003	
Kosořín	Kosořín	zapsáno do KN 15.06.2018	
Leština	Leština		
	Doubravice u Leštiny		
	Podhořany u Nových Hradů		
Libecina	Libecina		
	Javorníček		
Mostek	Mostek nad Orlicí		
Nasavrky	Nasavrky u Chocně		
Nové Hradky	Nové Hradky u Skutče		
	Mokrá Lhota		
Oucmanice	Oucmanice	zapsáno do KN 26.10.2018	
Přichovice	Přichovice		
Podlesí	Němčí		
	Turov		
Pustina	Pustina	zapsáno do KN 23.12.2019	
Radhošť	Radhošť		
	Sedlíská		
Řepníky	Řepníky	zahájení 31.12.2026	
	Pěšice	zahájení 31.12.2028	
	Popovec u Řepníků	zahájení 31.12.2028	
Seč	Seč u Brandýsa		
Skořenic	Skořenic		zapsáno do KN 19.07.2000
Slatina	Slatina u Vysokého Mýta	zapsáno do KN 09.06.2004, zahájení 31.12.2030	
Srby	Srby		
Stradouň	Stradouň		zahájení 31.12.2022
Sudslava	Sudslava		
Svatý Jiří	Svatý Jiří		
	Loučky		
Tisová	Tisová u Vysokého Mýta	zapsáno do KN 17.10.2007, zapsáno do KN 26.09.2016	
Týniště	Týniště		
Újezd u Chocně	Újezd u Chocně		
Vinary	Vinary u Vysokého Mýta		
Vraclav	Vraclav	zapsáno do KN 03.05.2012	zahájení 31.12.2022

	Sedlec u Vraclavi		
Vračovice-Orlov	Vračovice		
Vysoké Mýto	Vysoké Mýto	zapsáno do KN 20.08.2004	zapsáno do KN 09.09.2007, zahájení 31.12.2022
	Brteč		zapsáno do KN 30.10.2000
	Vanice	zahájení 31.12.2030	
	Lhůta u Vysokého Mýta		
	Svařeň		
	Domoradice		
Zádolí	Zádolí u Vysokého Mýta		
	Stříhanov		
Zálší	Zálší u Chocně		
	Nořín		
Zámorsk	Zámorsk	zahájení 31.12.2018, zahájení 31.12.2023	
	Janovičky u Zámorsku	zahájení 08.03.2024	zahájení 31.12.2022
Zářecká Lhota	Zářecká Lhota	zapsáno do KN	

Zdroj: MZe, <https://mze.gov.cz/public/app/eagriapp/PU/Prehled/>

4.2 Strategické dokumenty a plány

4.2.1 Plán dílčího povodí

Území SO ORP Vysoké Mýto spadá do působnosti **Plánu dílčího povodí Horního a středního Labe pro III. plánovací období 2021–2027**. Plán navazuje na Národní plán povodí Labe a doplňuje jej o podrobnější údaje a návrhy opatření pro dané dílčí povodí. Z hlediska území ORP jsou významné zejména vodní toky Loučná a Tichá Orlice, pro které jsou v území vymezena také záplavová území.

Mezi významná opatření navrhovaná v tomto PDP patří především **Kanalizace a ČOV Řepníky** a **Dostavba kanalizace a ČOV Skořenice**, jejichž cílem je omezení vstupu komunálního znečištění do povrchových vod. Z hlediska podzemních vod a starých ekologických zátěží je v plánu uvedeno opatření **Benzina s.r.o. ČSPHM Vysoké Mýto**, zaměřené na zlepšení stavu kontaminované lokality. Pro krajinný a vodní režim území jsou dále významná opatření na toku **Loučná**, konkrétně **Zámorsk – revitalizace**, zaměřená na zlepšení hydromorfologického stavu vodního toku, a **Vysoké Mýto – Protipovodňová ochrana na Loučné**, jejímž cílem je snížení povodňového ohrožení zastavěného území.

Z hlediska územní studie krajiny jsou tato opatření důležitá zejména proto, že se přímo dotýkají kvality povrchových a podzemních vod, retenční a ekologické funkce vodních toků a bezpečnosti sídel v nívních polohách. Navržená opatření budou zohledněna při návrhu opatření ke zlepšení vodního režimu i při formulaci doporučení pro koordinaci územního plánování, protipovodňové ochrany a revitalizačních zásahů v krajině.

4.2.2 Plán územního systému ekologické stability

Plán místního územního systému ekologické stability (ÚSES) pro ORP Vysoké Mýto je zpracován pro všechny hierarchické stupně ÚSES, zvláštní pozornost je věnována návaznosti ÚSES na území sousedních správních obvodů ORP.

Plán je zpracován pro celý správní obvod ORP Vysoké Mýto, který zahrnuje **40 obcí, 63 katastrálních území** a rozlohu přibližně **28 189 ha**. Projekt je veden pod registračním číslem **CZ.05.4.27/0.0/0.0/17_052/0013617**, zpracování dokumentace je datováno **prosinec 2022**, titulní stránka návrhové části uvádí **září 2023**.

Účelem dokumentu je **ucelená odborná revize a aktualizace vymezení ÚSES** podle aktuální metodiky Ministerstva životního prostředí z roku 2017 a souvisejících právních předpisů, zejména zákona č. 114/1992 Sb. Dokument obsahuje úvodní, rozborovou a návrhovou část, hodnotí přírodní podmínky, stávající stav přírody a krajiny, návaznost na územní plánování, reprezentativnost biocenter, migrační trasy, problémová místa a následně vymezuje regionální a místní ÚSES, včetně biocenter, biokoridorů, interakčních prvků, cílových ekosystémů, funkčního využití ploch a potenciálních rizik. Součástí jsou také přílohy, tabulková část, výkresová část a digitální forma plánu ÚSES.

4.2.3 Plány péče

Plány péče jsou dokumenty, které se dle § 38 zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, v platném znění, zpracovávají pro národní přírodní rezervace, národní přírodní památky, přírodní památky a chráněné krajinné oblasti. Tyto odborné a koncepční dokumenty obsahují základní údaje o dosavadním vývoji a současném stavu zvláště chráněného území a navrhuje opatření na zachování nebo zlepšení stavu předmětu ochrany ve zvláště chráněném území a na zabezpečení zvláště chráněného území před nepříznivými vlivy okolí v jeho ochranném pásmu. Plány péče pořizují příslušné orgány ochrany přírody na určité období, zpravidla na 10–15 let. Na základě plánů péče jsou pak realizována jednotlivá managementová opatření k zajištění příznivého stavu předmětů ochrany.

Tabulka 34 Aktuální plány péče o ZCHÚ na území SO ORP Vysoké Mýto

Kód	Název	Kategorie	Aktuální plán péče	Období aktuálního plánu péče	Obec
1754	Bošinská obora	PR	Ne	-	Bošín
1786	Hemže-Mýtkov	PR	Ano	01.01.2024 - 31.12.2033	Choceň, Mostek, Zářečná Lhota
1772	Kusá hora	PP	Ano	01.01.2017 - 31.12.2026	Řepníky
1502	Maštale	PR	Ano	01.01.2024 - 31.12.2033	Nové Hradky
305	Peliny	PR	Ano	01.01.2023 - 31.12.2032	Choceň
1577	Střemošická stráň	PR	Ano	01.01.2022 - 31.12.2026	Řepníky
723	Šejval	PP	Ano	01.01.2023 - 31.12.2032	Radhošť
1497	U Vinic	PP	Ano	01.01.2022 - 31.12.2031	Vysoké Mýto

Kód	Název	Kategorie	Aktuální plán péče	Období aktuálního plánu péče	Obec
1499	Vstavačová louka	PP	Ano	01.01.2011 - 31.12.2030	Choceň

Zdroj: AOPK ČR, Ústřední seznam ochrany přírody, <https://drusop.nature.cz/portal/> k 4. 6. 2026

Na území SO ORP Vysoké Mýto se nachází 9 zvláště chráněných území, z nichž pouze PR Bošínská obora nemá zpracovaný plán péče pro aktuální období, který by zajistil pokračování managementu v území. Příslušným orgánem ochrany přírody, který na území SO ORP plány pořizuje je Krajský úřad Pardubického kraje.

4.2.4 Preventivní hodnocení krajinného rázu

Pro území SO ORP Vysoké Mýto nebylo zpracováno samostatné preventivní hodnocení krajinného rázu. Území je však zahrnuto v krajském podkladu **Studie potenciálního vlivu výškových staveb a větrných elektráren na krajinný ráz území Pardubického kraje**. Tento dokument je využíván jako odborný podklad zejména pro posuzování výškových staveb a větrných elektráren ve vztahu ke krajinnému rázu a je reflektován také v územně plánovacích podkladech a dokumentaci Pardubického kraje.

Při zpracování územní studie krajiny je tento dokument využíván jako doplňkový krajský podklad, stejně tak jako jsou respektovány hodnoty krajinného rázu vyplývající ze ZÚR Pardubického kraje a ÚAP SO ORP Vysoké Mýto – přírodní park Orlice, nivní prostory Loučné a Tiché Orlice, historické sídelní struktury a pohledově exponované prostory vymezené v krajské studii.

4.2.5 Strategie EU pro přizpůsobení se změně klimatu a Strategie přizpůsobení se změně klimatu v podmínkách ČR

„**Strategie EU pro přizpůsobení se změně klimatu** stanovuje rámec pro zvýšení odolnosti Evropy vůči dopadům změny klimatu.

Hlavní cíle strategie jsou:

- zvýšit odolnost členských států, regionů a měst vůči dopadům změny klimatu,
- zlepšit dostupnost dat a informací pro rozhodování o adaptačních opatřeních,
- zvýšit odolnost klíčových sektorů, zejména infrastruktury, energetiky, dopravy, vodního hospodářství a zdravotnictví.

Cílem EU je dosáhnout společenské odolnosti vůči změně klimatu a rozšířit znalost o dopadech změny klimatu a možnostech přizpůsobení. Do evropských opatření v oblasti klimatické adaptace by měly být zapojeny všechny části společnosti a všechny úrovně veřejné správy v EU i mimo ni.

Strategie přizpůsobení se změně klimatu v podmínkách ČR (dále také „Národní adaptační strategie“) je přímo v souladu s adaptační strategií EU, která klade důraz na posílení adaptační kapacity, snížení zranitelnosti a zvýšení odolnosti – národní adaptační strategie tyto cíle

přebírá a aplikuje je na národní a lokální podmínky. Evropská strategie podporuje systematickosti adaptace napříč sektory a začlenění adaptace do všech politik – národní strategie reflektuje tuto potřebu integrovaného přístupu napříč sektory i územími. Národní strategie se pojí s EU strategií také tím, že navazuje na evropské mechanismy pro sdílení dat, znalostí, monitoring a podporu (např. platforma Climate-ADAPT).

Národní adaptační strategie má implementační dokument, „Národní akční plán adaptace“ a stanovuje monitoring a vyhodnocování, což odpovídá evropskému rámci pro reporting a hodnocení adaptace.

Cílem Adaptační strategie ČR je zmírnit dopady změny klimatu přizpůsobením se této změně v co největší míře, zachovat dobré životní podmínky a uchovat a případně vylepšit hospodářský potenciál pro příští generace.

- předpokládané dopady
- identifikuje prioritní oblasti hospodářství, veřejné správy a životního prostředí ve vztahu k předpokládaným dopadům změny klimatu (dále též „sektory“) a určuje prioritní oblasti realizace,
- definuje vhodná adaptační opatření v návaznosti na předpokládané projevy změny klimatu,
- identifikuje překážky bránící realizaci adaptačních opatření v potřebné míře a s požadovaným efektem a navrhuje způsoby jejich odstranění,
- definuje cílený výzkum a analytické potřeby,
- identifikuje možné zdroje finančních prostředků.

Strategie definuje tyto hlavní doporučení za jednotlivé oblasti:

Lesní hospodářství

- Možnosti lesního hospodářství při adaptaci na změnu klimatu spočívají v diferenciaci forem hospodaření dle stanoviště a v příklonu k přírodě bližším formám hospodaření. Změny druhové a prostorové skladby směřují ke zvýšení stability a odolnosti lesních porostů.

Zemědělství

- Mezi základní podmínky úspěšné adaptace patří flexibilní a šetrné využívání území, zavádění nových technologií stejně jako diverzifikace zemědělství. V krajině se jedná o adaptačně-preventivní opatření s kombinovaným účinkem zejména na kvalitu půdy, vody (s důrazem na zadržování vody v krajině) a agro biodiverzity. Klíčovou podmínkou je udržitelné využívání půdy. Řešení by měla být založena zejména na těchto principech udržitelného hospodaření: vhodné prostorové uspořádání zemědělské půdy, půdoochranná a protierozní opatření, zlepšování půdní struktury, zvyšování podílu organické hmoty v půdě, šlechtění a využívání odrůd a plemen odolných ke změnám klimatickým podmínkám.

Vodní režim v krajině a vodní hospodářství

- Podpořit integrované plánování v oblasti vod a zahrnout vlivy a dopady ostatních sektorů hospodářství např. cestovního ruchu, energetiky, zemědělství, lesnictví,

zdravotnictví, průmyslu, rozvoje území a dalších z hlediska prognóz požadavků na vodní zdroje podle různých scénářů klimatické změny a vývoje společnosti.

- Optimalizovat vodní režim v krajině komplexním a integrovaným způsobem, tzn. plánovanou podporou opatření na vodních tocích a v nivách (revitalizací vodních toků a niv, realizací protipovodňových opatření pokud možno přírodě blízkého charakteru – obnova přirozených rozlivů, výstavba poldrů a protipovodňových hrází odsazených od vodních toků apod.) v součinnosti s opatřeními v ploše povodí (opatření ke zpomalení povrchového odtoku vody, protierozní opatření, podpora vsakování srážkových vod apod.).
- Využívat systém hodnocení výhledové vodní bilance v rámci šestiletých cyklů plánů povodí, aby umožnil posuzovat vývoj vodní bilance v její prostorové a časové proměnlivosti na území ČR (hydrologické i vodohospodářské) a racionální rozhodování státní správy při povolování odběrů a vypouštění.
- Koncepčně a legislativně řešit zvládání dlouhodobého nedostatku vody, a tím předcházet eskalaci mimořádných událostí vyvolaných těmito extrémními meteorologickými jevy.
- Optimalizovat a zajistit funkce vodohospodářské infrastruktury (vodovodů a kanalizací) v případě extrémních hydrologických situací (sucho, povodně, zhoršená kvalita vody) a v případě dlouhodobých změn v hydrologickém cyklu.
- Provést revizi a aktualizaci vymezení oblastí ochrany vod ve smyslu vodního zákona (ochranných pásem vodních zdrojů, chráněných oblastí přirozené akumulace vod, zranitelných oblastí, citlivých oblastí, a dalších).
- Podpořit účinnými nástroji (legislativními, finančními, regulačními) vsakování dešťových srážek a systémy zachycování a opětovného využívání dešťových srážek ze zpevněných ploch v urbanizovaných územích s cílem zvýšit retenci vody v krajině a posílit vodní zdroje. Zvážit možnosti alternativních způsobů hospodaření s vodními zdroji např. formou řízené umělé infiltrace.
- Upravit systém povolování vypouštění odpadních vod tak, aby kladl maximální důraz na aplikaci BAT (best available technology).
- Snižovat spotřebu kvalitní pitné vody pro účely, k nimž není tak vysoká kvalita nezbytná (např. splachování toalet, praní, zavlažování zahrad apod.), a podporovat znovuvyužití částečně čištěných odpadních vod (grey water).
- Více zohlednit problematiku přístupu ke správě menších vodních toků a hospodaření v jejich povodích, jelikož se jedná o klíčové lokality z hlediska dopadů zvýšené variability klimatu na regionální úrovni (četný výskyt přívalových povodní atd.).
- Revidovat seznam lokalit v Generelu území chráněných pro akumulaci povrchových vod – připravit a provést revizi s cílem posoudit stávající seznam lokalit v generelu a vytipovat další plochy lokalit vhodných pro vybudování vodních nádrží, ve smyslu posouzení zabezpečení funkce uvažovaných vodních nádrží v podmínkách klimatické změny a předpokládaných nároků na vodu (především k pokrytí potřeb obyvatelstva a energetiky).

Urbanizovaná krajina

- Zajistit udržitelné hospodaření s vodou (zasakování či využívání srážkových vod, úsporná opatření) a funkčně propojené systémy ploch s převažujícími přírodními složkami tvořící systém sídelní zeleně. Důležitou roli přitom budou hrát vodní a vegetační plochy a prvky.

- Podporovat celkové zvyšování připravenosti urbanizovaných území na projevy změn klimatu přechodem k pasivním a blízkým standardům novostaveb a důkladnou renovací.

4.2.6 Strategie ochrany před povodněmi na území ČR

Strategie byla schválena dne 19. 4. 2000 na základě usnesení vlády České republiky č. 751 ze dne 21. července 1999. Jejím cílem bylo výrazně zlepšit úroveň ochrany před povodněmi po povodních z let 1997 a 1998. Strategie vytvořila rámec pro definování konkrétních programů prevence před povodněmi, které využívají správci povodí. Strategie byla zaměřena na oblast prevence a souběžně na připravovaná systémová opatření k řízení činností při výskytu povodní a k obnově postižených území. Strategie je naplňována vodoprávními úřady a správci povodí (v rámci plánů dílčích povodí), viz kap. 3.2.1.

4.2.7 Koncepce ochrany před následky sucha pro území České republiky

Koncepce byla schválena vládou České republiky dne 24. července 2017 usnesením č. 528, je strategickým dokumentem, který byl zpracován na základě výstupů činnosti Mezirezortní komise VODA-SUCHO skupinou pracovníků Ministerstva zemědělství, Ministerstva životního prostředí a VÚV TGM v. v. i. Smyslem bylo vytvoření strategického rámce pro přijetí účinných legislativních, organizačních, technických a ekonomických opatření k minimalizaci dopadů sucha a nedostatku vody na životy a zdraví obyvatel, hospodářství, životní prostředí a na celkovou kvalitu života v ČR. Rozebírá stav a dopady sucha na stav vodních zdrojů a vodní ekosystémy, navrhuje opatření na ochranu před následky sucha a nedostatek vody.

Opatření jsou implementována do plánů dílčích povodí, plán rozvoje vodovodů a kanalizací ČR a krajů, plánů rozvoje lesa aj. Významným implementačním dokumentem je Národní akční plán adaptace na změnu klimatu, který obsahuje návrh implementace široké škály adaptačních opatření.

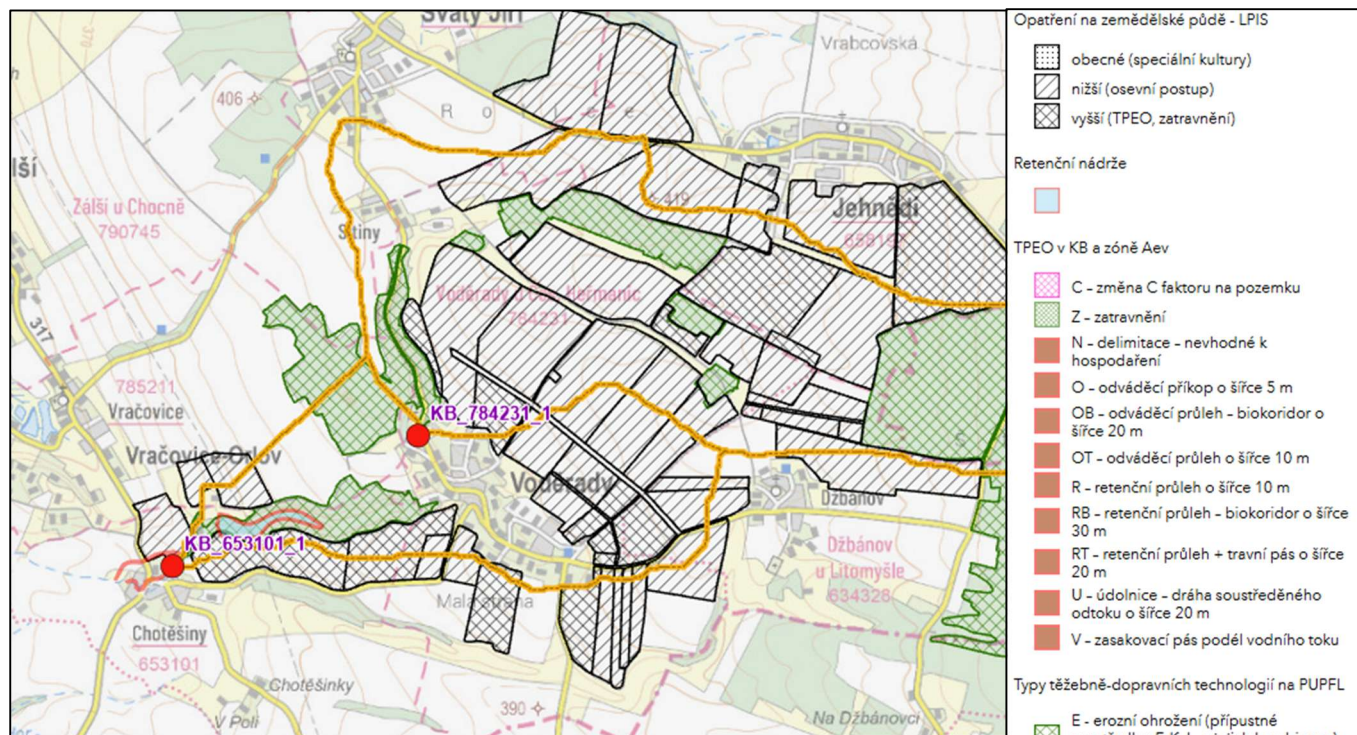
Cílem předkládané studie jsou mj. konkrétní návrhy a doporučení opatření v souvislosti s adaptací na změnu klimatu (opatření ke zvýšení retenční schopnosti krajiny, protierozní opatření, plochy vyžadující revitalizaci krajiny aj.), tedy adaptační opatření v krajině, která jsou koncepcí podporována.

4.2.8 Strategie ochrany před negativními dopady povodní a erozními jevy přírodě blízkými opatřeními v České republice

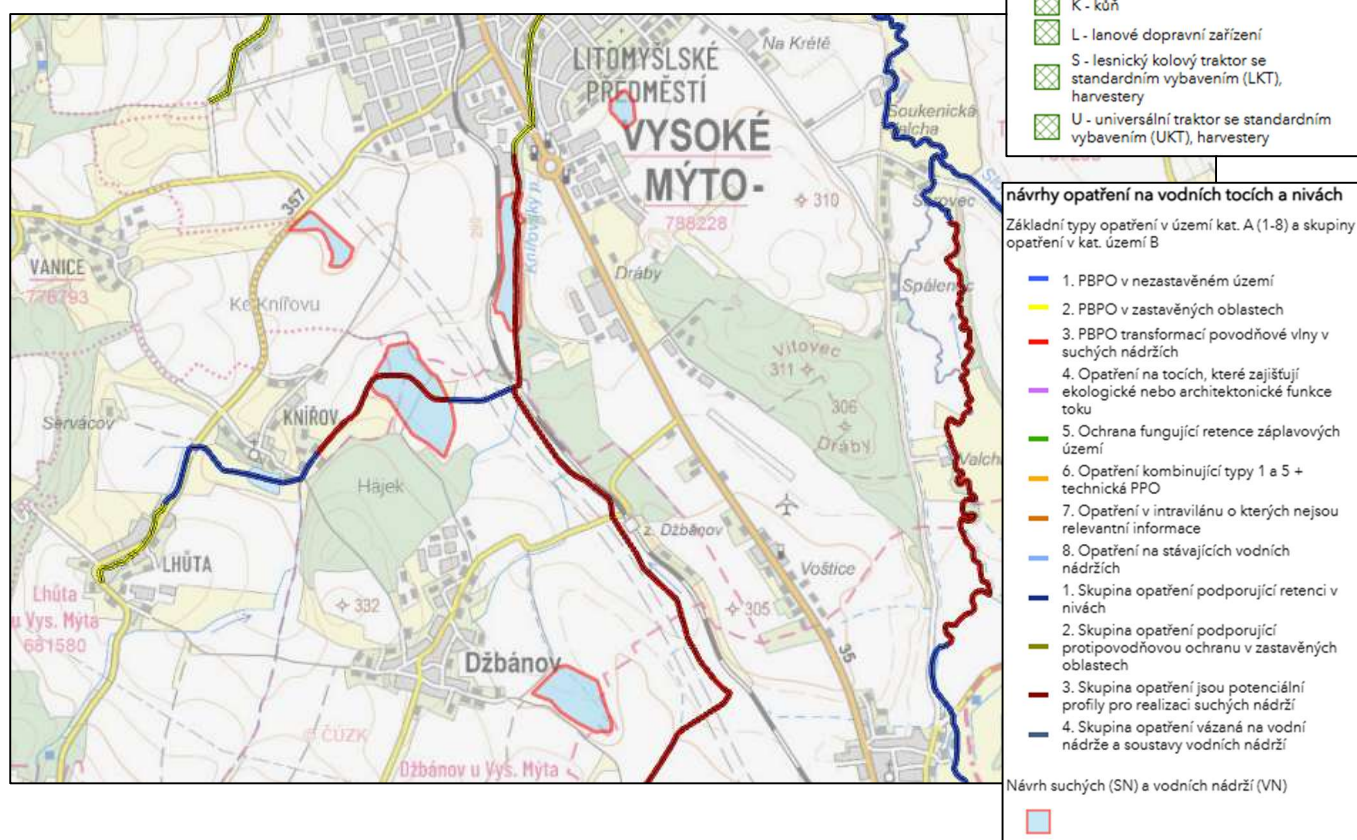
Strategie se zabývala analýzou současného stavu krajiny v ČR ve vztahu k problematice ohrožení povodněmi a vodní erozí s následným návrhem souborů vhodných přírodě blízkých opatření na vodních tocích a v ploše povodí. Projekt byl řešen v letech 2014–2015, poskytovatelem podpory byl Státní fond životního prostředí.

Výstupem projektu je mj. portál Voda v krajině s konkrétními návrhy – protierozní opatření v ploše povodí, řešení protierozních a odtokových poměrů ve sběrných plochách kritických bodů, zařazení úseků vodních toků do kategorií k návrhům řešení, návrhy suchých a vodních nádrží. Některé vodní nádrže (poldry) již byly realizovány či byly realizovány v blízkosti lokality. Návrhy jsou v rámci ÚSK podkladem k řešení.

Obrázek 29 Návrhy opatření v povodí kritických bodů

Obrázek 30 Návrhy opatření na vodních tocích a nivách

4.2.9 Strategie EU v oblasti biologické rozmanitosti do roku 2030

Cílem strategie je zastavit úbytek biologické rozmanitosti v Evropě i celosvětově, zaměřuje se na řešení hlavních příčin současného kritického stavu biologické rozmanitosti. K tomu si stanovila klíčové závazky do roku 2030 v oblasti ochrany přírody a obnovy přírody. Důsledná ochrana přírody cenných území je v kompetenci orgánů ochrany přírody, ke kterým jsou klíčové závazky směřovány. Z hlediska obnovy přírody jsou mj. požadovány revitalizace vodních toků a suchozemského prostředí, podpora opylovačů, zvýšení mozaikovitosti krajiny (na nejméně 10 % zemědělské plochy EU by měly být velmi rozmanité krajinné prvky), podpora ekologického zemědělství, zvyšování podílu lesa, sanace kontaminovaných půd aj. Uvedené cíle předkládaná ÚSK reflektuje a naplňuje.

4.2.10 Koncepce zprůchodnění říční sítě ČR

Koncepce byla zpracována v roce 2009 a následně aktualizována v letech 2014 a 2020. Obecným cílem koncepce je systémové řešení obnovy říčního kontinua na území ČR, při kterém jsou zohledněny nároky vodních a na vodu vázaných ekosystémů tak, aby byla vyloučena, resp. minimalizována, druhově a velikostně selektivní průchodnost migračních překážek. Konkrétní cíle jsou následující:

- Stanovit mezinárodní, národní a regionální priority postupného obousměrného zprůchodňování příčných překážek včetně harmonogramu plnění plánu dílčích povodí s ohledem na kapacitní možnosti a finanční zdroje nutné pro takový proces
- Zajistit poproudovou ochranu ryb na hydroenergetických zařízeních
- Stanovit principy ochrany stávající migrační prostupnosti toků
- Stanovit principy zlepšení podmínek pro život organismů tekoucích vod

Koncepce vymezuje migračně významné toky ČR (resp. úseky toků) ve třech úrovních: mezinárodní prioritní koridory, národní prioritní koridory a regionální prioritní koridory. Prioritou je odstraňování migračních překážek na mezinárodních a národních prioritních koridorech.

V rámci SO ORP se konkrétní úkoly týkají Tiché Orlice (mezinárodní prioritní koridor), Loučné a Novohradky (regionální prioritní koridory). V rámci řešení migrační prostupnosti vodních toků v ÚSK je koncepce hlavním podkladem.

4.2.11 Oblastní plán rozvoje lesů pro přírodní oblast

OPRL jsou metodickým nástrojem státní lesnické politiky. Požadavky kladené na OPRL vyplývají z pojetí trvale udržitelného hospodaření v lesích.

Oblastní plány rozvoje lesů (OPRL) jsou zakotveny v § 23 odst. 1 zákona č. 289/1995 Sb., o lesích a o změně a doplnění některých zákonů. Jejich vyhotovení a náplň vymezuje vyhláška č. 298/2018 Sb., o zpracování oblastních plánů rozvoje lesů a o vymezení hospodářských souborů.

OPRL jsou metodickým nástrojem státní lesnické politiky. Doporučují zásady hospodaření v lesích, slouží jako podklad pro tvorbu a schvalování lesních hospodářských plánů a osnov.

Dle OPRL je území SO ORP Vysoké Mýto rozdělena do dvou přírodních lesních oblastí (PLO):

- PLO 17 – Polabí
- PLO 31 – Českomoravské mezíhoří

4.2.12 Lesní hospodářské plány, lesní hospodářské osnovy

Lesní hospodářský plán (LHP) je v podstatě periodickým inventurním zachycením stavu lesa a stanovením mezí jeho využívání prostřednictvím tzv. závazných ustanovení.

V současné době mají povinnost vyhotovit lesní hospodářský plán:

- právnické osoby, kterým je svěřeno nakládání se státními lesy, a to bez ohledu na velikost (Lesy České republiky, Vojenské lesy a statky, AOPK ČR apod.)
- dále všichni ostatní vlastníci, jejichž les má v rámci kraje plochu nad 50 hektarů

Pro nestátní lesní majetky, které v rámci kraje nepřekročí plochu 50 hektarů, se vyhotovují lesní hospodářské osnovy.

LHO a LHP je písemný materiál, ve kterém je uveden stav lesních porostů na pozemcích určených k plnění funkcí lesa a jsou zde navržena případná hospodářská opatření (výchova porostů, obnovní těžba, zalesnění holin apod.). Zpracovává se v analogové (písemné) i digitální formě, a to s dobou platnosti obvykle na 10 let.

Na území SO ORP Vysoké Mýto pod Hostýnem je několik vlastníků, pro které jsou zpracovány lesní hospodářské plány a lesní hospodářské osnovy. V SO ORP Vysoké Mýto je 11 vlastníků lesa nad 50 ha (více v kap., Lesní hospodářství)

4.2.13 Další relevantní studie a projekty v řešeném území

4.2.13.1 Studie potenciálního vlivu výškových staveb a větrných elektráren na krajinný ráz území Pardubického kraje

Studie byla zpracována v roce 2007 p. Bukáčkem a kol. jako odborný koncepční podklad pro rozhodování v území. Vymezila krajiny s popisem hodnot a limitů v situování příp. výškových staveb. Studie analyzuje vizuální dopad případných staveb, chrání pohledově exponované a citlivé lokality a oblasti. Slouží jako podklad pro územně plánovací dokumentace.

Dle aktuálních informací se studie v současnosti aktualizuje v souvislosti s návrhem Změny č. 2 Územního rozvojového plánu ČR, která mj. vymezuje tzv. akcelerační oblasti v rámci specifických oblastí SOB10 a SOB11.

Hlavní závěry studie jsou součástí aktuálních ZÚR a budou respektovány.

4.2.13.2 Adaptační strategie Vysoké Mýto

V březnu roku 2022 byla městem Vysoké Mýto pořízena strategie adaptace na změnu klimatu. Obsahuje hlavní cíl, priority a jednotlivá opatření, identifikuje konkrétní projekty potřebné pro realizaci adaptačních opatření ve městě. Strategie definovala následující hlavní problémy a rizika na území města:

- Zhoršování stavu krajiny – riziko přívalových srážek a lokálních povodní, eroze půdy a sucha, zhoršení ekologické stability.
- Zhoršení kvality života a zdraví obyvatel města vlivem zvyšujících se teplot a vln veder
- Neefektivní využití dešťových vod a jejich odvod z území.
- Úbytek zeleně vlivem nové výstavby a zhoršování jejího stavu z důvodu sucha.
- Četnější výskyt extrémních jevů – přívalové srážky, povodně, požáry.
- Nárůst emisí skleníkových plynů z dopravy, vytápění a chlazení.

Problémy a návrhy strategie, které jsou relevantní pro řešení ÚSK budou přejaty či budou podkladem pro další řešení.

4.2.13.3 Studie proveditelnosti k realizaci přírodě blízkých protipovodňových opatření v Mikroregionu Vysokomýtsko, 2013

Zadavatelem studie byl svazek obcí Mikroregion Vysokomýtsko, zhotovitelem byla společnost Šindlar Group s.r.o. Společnost EKOTOXA s.r.o. zajišťovala v subdodávce zpracování několika dílčích částí studie.

Cílem projektu „Studie proveditelnosti k realizaci přírodě blízkých protipovodňových opatření v Mikroregionu Vysokomýtsko“ byl návrh, projednání a rozprojektování prioritních vybraných protipovodňových a protierozních opatření v zájmovém území.

Rozsah řešeného území odpovídal zadání projektu a zahrnoval území následujících obcí – Běstovice, Bučina, České Heřmanice, Dobříkov, Džbánov, Javorník, Koldín, Leština, Mostek, Nasavrky, Nové Hrady, Oucmanice, Podlesí, Pustina, Radhošť, Slatina, Sruby, Sudslava, Svatý Jiří, Tisová, Týniště, Vinary, Vraclav, Vračovice-Orlov, Vysoké Mýto, Zálší, Zámorsk a Zářečná Lhota.

Projekt byl rozvržen do 3 etap, které na sebe navazují

- Analytická část
- Návrhová část
- Závěrečné vyhodnocení

V rámci analytické části projektu byl zpracován následující tematické celky:

- Analýza současných podkladů, zpracovaných strategických a dalších materiálů
- v oblasti vodního hospodářství
- Vypracování studie odtokových poměrů
- Shromáždění územně technických podkladů
- Místní šetření, projednání

Návrhová část zahrnovala tyto dílčí části:

- Návrhy opatření na vodních tocích a v údolních nivách
- Návrhy opatření v ploše povodí
- Projednání a zajištění stanovisek dotčených vlastníků, subjektů a orgánů státní správy vč. návrhu řešení vlastnických vztahů
- Vyhodnocení závěrů, korektury záměru

- Návrh parametrů staveb
- Hydrotechnické posouzení

V rámci závěrečného vyhodnocení byly kromě závěrečné zprávy vypracovány koncepty dokumentace k územnímu řízení vybraných prioritních opatření v několika obcích řešeného území. Celkem bylo vyhotoveno 7 těchto konceptů:

- Bučina – usměrňovací průleh
- Pustina – usměrňovací průleh a biocentrum
- Zářecká Lhota – usměrňovací průleh a příkop
- Vysoké Mýto – poldr
- Javorník – povodňová opatření
- Džbánov - poldr, usměrňovací průleh
- Vysoké Mýto Průhony – usměrňovací průleh

V rámci návrhové části budou prověřeny realizace těchto návrhů, případně budou přejaty nebo upraveny případně budou sloužit jako podklad pro další řešení.

5 Rozbor ohrožení, rizik a problémů (stávajících a potenciální)

5.1 Rozbor problémů v oblasti vodního režimu, obhospodařované půdy, ekologické stability a biodiverzity

5.1.1 Vodního režimu a jeho narušení

5.1.1.1 Povrchový odtok vody v území

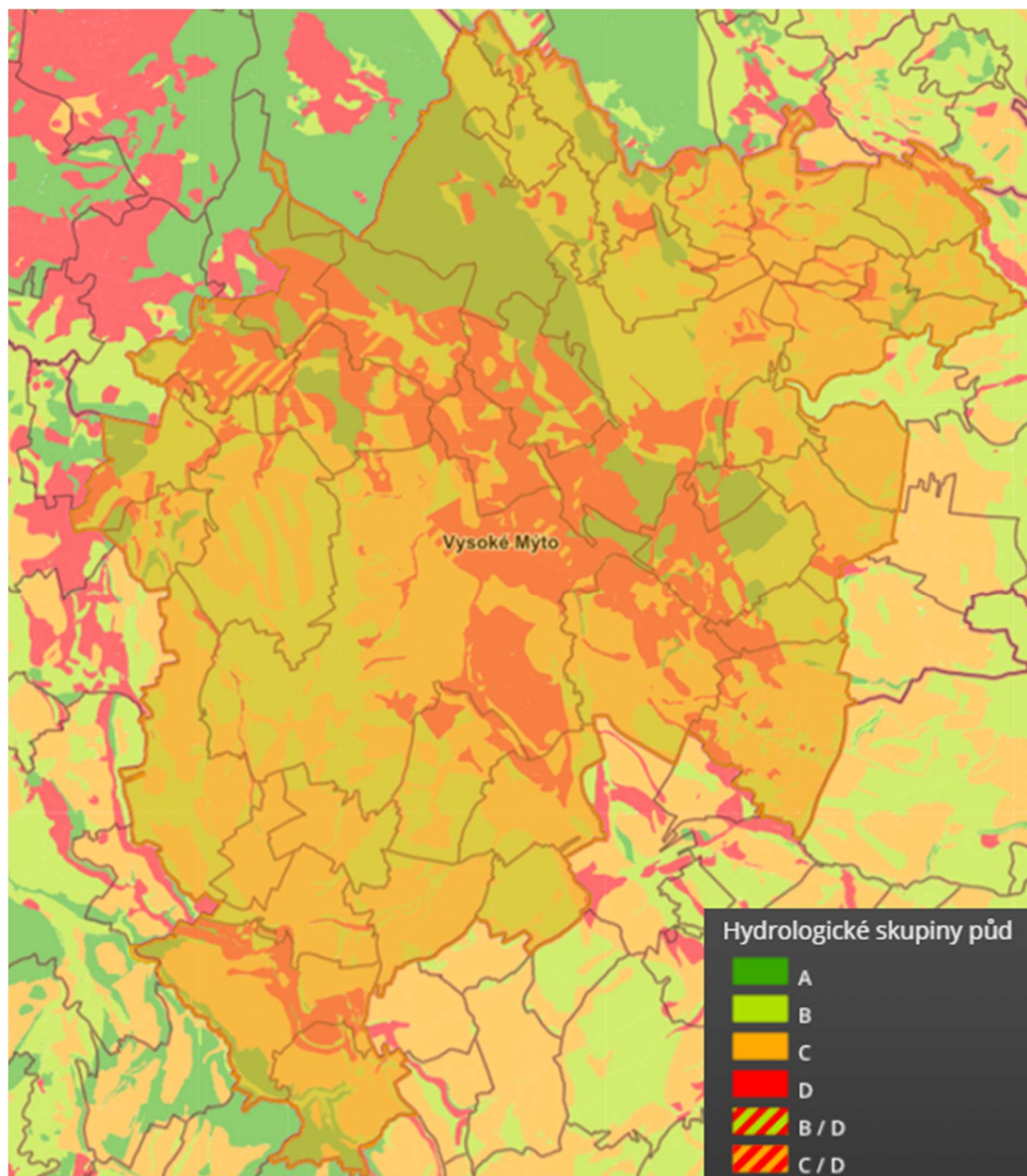
Retence a zasakování vody v krajině

Půdy se podle svých hydrologických vlastností rozdělují do 4 skupin (A, B, C, D) na základě minimální rychlosti infiltrace vody do půdy bez pokryvu po dlouhodobém syčení.

- A: půdy s vysokou rychlostí infiltrace ($> 0,12$ mm/min), převážně hluboké, dobře až nadměrně odvodněné písky nebo štěrky.
- B: půdy se střední rychlostí infiltrace ($0,06 - 0,12$ mm/min), převážně půdy středně hluboké až hluboké, středně až dobře odvodněné, hlinitopísčité až jílovitohlinité.
- C: půdy s nízkou rychlostí infiltrace ($0,02 - 0,06$ mm/min), převážně půdy s málo propustnou vrstvou v půdním profilu a půdy jílovitohlinité až jílovité.
- D: půdy s velmi nízkou rychlostí infiltrace ($< 0,02$ mm/min), převážně jíly s vysokou bobtnavostí, půdy s trvale vysokou hladinou podzemní vody, půdy s vrstvou jílu na povrchu nebo těsně pod ním a mělké půdy nad téměř nepropustným podložím.

Z obrázku níže je patrné, že v řešeném území jsou zastoupeny převážně půdy skupiny C a D, tedy s nízkou nebo velmi nízkou rychlostí infiltrace. V pásu od Vraclavi k Bučině jsou zastoupeny půdy skupiny B se střední rychlostí infiltrace.

Obrázek 31 Hydrologické skupiny půd

Zdroj: VÚMOP v.v.i., 2018

Ohrožení přívalovými srážkami

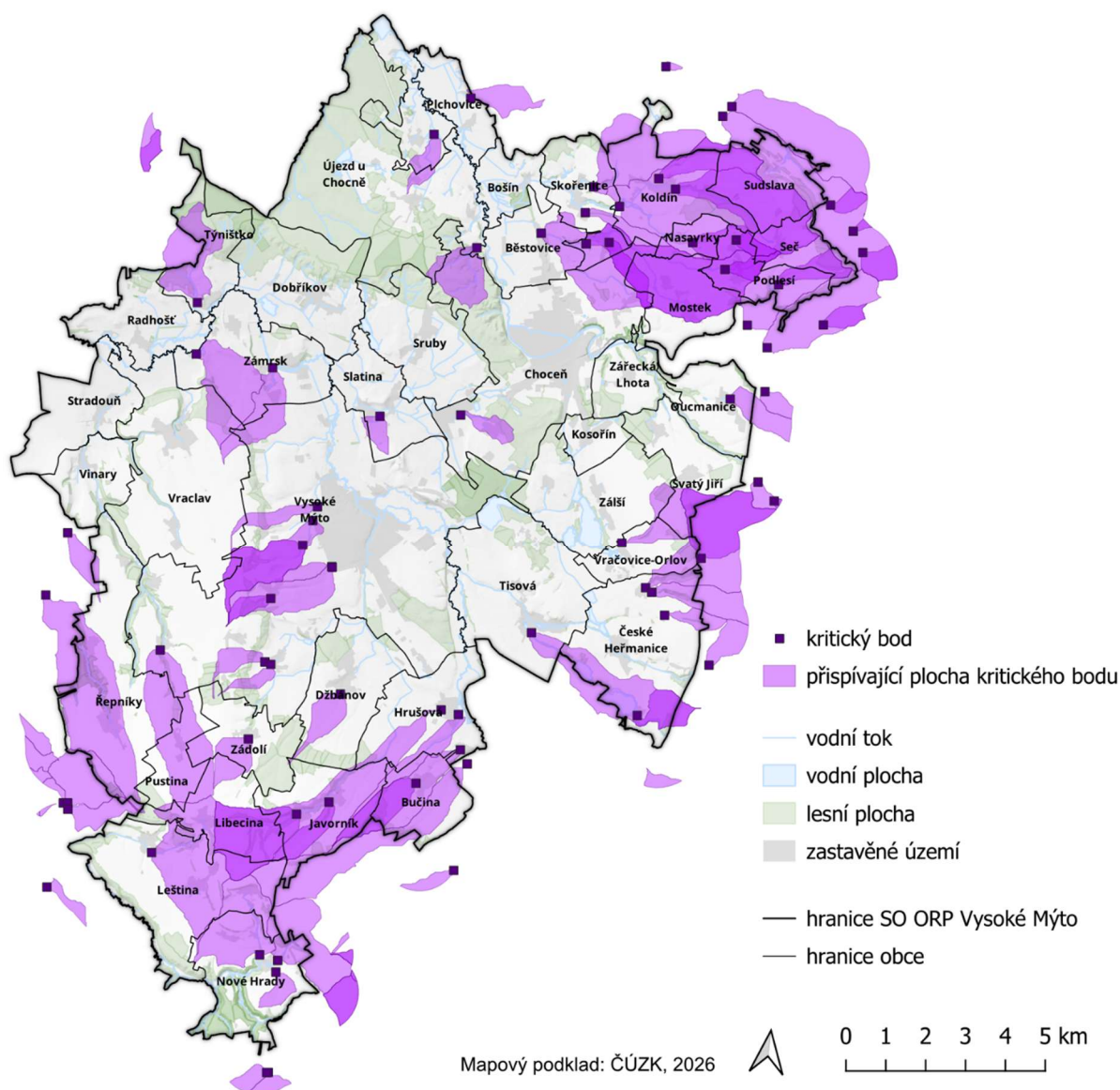
V roce 2009 zpracoval Výzkumný ústav vodohospodářský T. G. Masaryka, v. v. i. v rámci studie „Vyhodnocení povodní v červnu a červenci 2009 na území České republiky“ (dílčí část „Metodika mapování povodňového rizika“) analýzu, ve které identifikoval povodí, která jsou rozhodující z hlediska tvorby soustředěného povrchového odtoku z přívalových srážek s nepříznivými účinky pro zastavěné části obcí. Plochy se vztahují k jednotlivým „kritickým“ závěrovým bodům (profilům). Na území SO ORP Vysoké Mýto bylo identifikováno 48

kritických bodů, do území také zasahuje povodí několika kritických bodů, jež se nacházejí mimo území SO ORP, viz obrázek níže.

Kritické body definované VÚV TGM, v. v. i. jsou generovány plošně pro celé území ČR na základě stanovených parametrů, a tak v určitých případech nemusí být v území zahrnuta všechna kritická/problémová místa, a to platí i naopak – ne všechna definovaná kritická/problémová místa představují riziko pro zástavbu obcí. Přívalové srážky nemusí být potenciálním problémem pouze pro zastavěné území, ale také např. pro vodní zdroje, jež se nacházejí ve sběrných plochách povodí kritických bodů.

Dále byla na základě dotazníkového šetření a monitoringu eroze na portálu VÚMOP zpracována vrstva kritických profilů (celkem 14), které sice nesplňují metodické parametry kritických bodů, ale jedná se o místa, kde v minulosti skutečně došlo (zejména na základě respondentů) k bleskovým povodním. Vrstva kritických profilů je součástí problémového výkresu.

Obrázek 32 Kritické body

Zdroj: VÚV TGM, v. v. i., 2009

5.1.1.2 Problematika zastavování krajiny (rozšiřování sídel) a vliv na vodní režim

Rozšiřování zastavěného území v SO ORP Vysoké Mýto probíhá především formou expanze sídel do volné krajiny na úkor zemědělské půdy. Obecně zastavování krajiny a rozšiřování sídel vytváří nepropustné plochy, které urychlují povrchový odtok, snižují vsakování a dochází k narušení přirozeného koloběhu vody. Se zastavováním krajiny a růstem sídel jsou spojeny i vlivy na jakost povrchových vod a zvyšující se požadavky na zdroje vody.

Zástavba ovlivňuje krajiny ve 3 základních úrovních:

První úroveň představuje přímý fyzický vliv na části krajiny, které jsou zásadní pro zadržování vody a vyrovnání teplotních režimů, jako jsou údolní nivy, prameniště či lesy.

Druhou úroveň (zejména v silně urbanizovaných oblastech) je plošný fyzický dopad zástavby na vodní režim krajiny. Zástavba zde funguje podobně jako rozsáhlé skalní plochy: má jen velmi omezenou schopnost zadržovat srážkovou vodu a během slunečných a teplých dnů se výrazně přehřívá. V důsledku toho urbanizované krajiny rychle ztrácejí srážkovou vodu a nad rozpálenými městskými plochami vznikají tepelné ostrovy, které zároveň přispívají ke vzniku srážkového stínu.

Třetí úroveň tvoří vliv samotného provozu zástavby na vodní režim. Ta vyžaduje relativně stabilní a spolehlivé zásobování pitnou i užitkovou vodou, a zároveň produkuje poměrně stálé množství odpadních vod.

Z hlediska fyzického dopadu zástavby byly uvažovány větší zastavitelné plochy s rozlohou od 1 ha, u kterých je riziko, že by mohly být intenzivně využité (typicky pro bydlení, dopravu, občanskou vybavenost, výrobu apod.) a schopnost zadržovat srážkovou vodu by mohla být zásadní. V těchto místech je krajina vystavena tlaku na další urbanizaci a pro krajinu to znamená **potenciální narušení vodního režimu** z hlediska rozšiřování sídel. Závažnější to může být v místech, která jsou zásadní pro zadržování vody v krajině a vyrovňování teplotních režimů. Pro vlastní analýzu byly uvažovány zastavitelné plochy s rozlohou od 1 ha, u kterých je riziko, že by mohly být intenzivně využité a leží v místech vymezených údolními niv, které jsou ohrožovány rozvojem a tlakem na jeho využívání (zdrojem dat pro údolní nivy je AOPK). V těchto místech bylo pro krajinu identifikováno **ohrožení vodního režimu** z hlediska rozšiřování sídel.

Kapitola rozbor poměru mezi rozvojovými potřebami sídel a možnostmi jejich naplnění identifikovala problém u většiny obcí v ORP, kterým je disproporce mezi vymezenou kapacitou nových zastavitelných ploch a reálným demografickým vývojem, což vede k neefektivnímu využívání krajinného prostoru. S ohledem na analýzu zastavitelných ploch s vlivem na vodní režim, je v Příloze č. 4 uveden tento problém u obcí, ve kterých jsou dosud nezastavěné zastavitelné plochy vymezené v platných územních plánech a které by bylo vhodné dále prověřit a případně zrušit nebo navrhnout opatření k usměrnění zastavitelnosti.

Obce, ve kterých je vymezena zastavitelná plocha představující ohrožení vodního režimu (v nivě):

- Choceň
- Dobříkov
- Stradouň
- Hrušová
- Radhošť
- Zámorsk

S výjimkou obcí Mostek, Plchovice, Podlesí, Seč a Týniště je v obcích vymezena alespoň jedna zastavitelná plocha nad 1 ha, představující potenciální narušení vodního režimu.

Návrhem opatření se bude zabývat návrhová část studie.

5.1.1.3 Ohrožení krajiny suchem

Mokřady a prameniště

Mokřadní biotopy se nachází především v nivách Tiché orlice a Loučné, kde se dochovali mokřadní louky, a také v okolí zátopy větších vodních nádrží jako např. Chobot, Velký zálešský rybník a další. Zde jsou přítomny významné lokality národního významu. Z lesních porostů jsou významné i plochy podmáčených lesů, které se vyskytují nejčastěji kolem pramenišť a v zemědělské krajině.

Pramenné biotopy jsou přítomny zejména v zalesněné části na severu, na území obcí Újezd u Chocně, Týništěsko, Dobříkov, Sruby, Choceň

Zaniklé vodní nádrže a vodní toky

Podle map císařských povinných otisků stabilního katastru Čech z let 1826-1843 je v území několik míst, kde se oproti současnému stavu nádrže vyskytovaly. V několika případech je v terénu patrná bývalá hráz. Bylo nalezeno celkem 18 zaniklých vodních nádrží, které se nacházejí na území obcí Hrušová, Zámorsk, Slatina, Dobříkov, Sruby, Choceň, Újezd u Chocně, Tisová a Nové Hrady. Dnes jsou tyto plochy převážně odvodněny a drobné vodní toky, které je napájeli byly upraveny na odvodňovací příkopy nebo zatrzbněny.

Mrtvá ramena toků a další zaniklé struktury napomáhající zadržení vody v krajině

V území se nachází několik slepých či mrtvých ramen, a to na vodních tocích Loučná v obcích Radhošť a Zámorsk a především na Tiché Orlici. Zaniklé říční struktury jsou důležité nejen z hlediska retence vody, ale i při povodních, kdy se do nich voda rozlévá.

Vliv velkých zpevněných ploch na přehřívání území

Velké zpevněné plochy (např. betonová parkoviště, asfaltové silnice, střechy hal, rozsáhlá náměstí) mají zásadní vliv na mikroklima a primárně přispívají k efektu městského tepelného ostrova. Přes den pohltí sluneční záření, rozpálí se a v noci toto teplo sálají zpět do okolí, kvůli čemuž území nestíhá chladnout. Protože jsou nepropustné, chybí zde vegetace a přirozený výpar vody, který by vzduch ochlazoval. Největší koncentrace těchto ploch je ve Vysokém Mýtě.

5.1.1.4 Ohrožení povodněmi

Podle ÚAP je na tocích Tichá Orlice, Loučná, Brodec a Sloupnický potok stanoveno záplavové území Q_5 , Q_{20} a Q_{100} včetně aktivních zón (mimo ZÚ toku Brodec).

Dle „Map povodňového nebezpečí“ se severní část zástavby města Vysoké Mýto nachází v oblasti s významným povodňovým rizikem – tok Loučná, kde je ohrožena zástavba povodněmi. V záplavovém území Q_{100} se nachází a jsou ohroženy také nemovitosti v obcích České Heřmanice, Tisová, Hrušová, Zámorsk a od vodního toku Tichá Orlice jsou ohroženy nemovitosti v Chocni, Újezdu u Chocně, Zářecké Lhotě.

Možnost regulace povodňových průtoků

Na významnějších vodních tocích v řešeném území (Loučná, Tichá Orlice) nejsou vybudovány vodní nádrže s možností regulace odtoku, které by výrazným způsobem snižovaly kulminační průtoky.

Na Betlémském potoce, Hraničním potoce a Labuťce jsou vybudovány rybníky. U těchto vodních nádrží s hlavním účelem rybochovu se minimálně v období, kdy dochází k povodňovým událostem, předpokládá stálé nadržení. Zůstává tak často poměrně malý retenční prostor nádrže k transformaci povodňové vlny.

Návrh technických opatření musí zajistit především snížení škod při průchodu velkých vod. To mohou zabezpečit údolní a jiné nádrže s možností regulace odtoku, úpravy vodních toků, systémy ochranných hrází a poldry. Protipovodňové nádrže přispívají ke snížení kulminačních průtoků, a tím ke snížení nebo přímo vyloučení následných škod. Předpokladem účinnosti opatření je nejen odborný návrh těchto vodních děl, ale následně i jejich provozní údržba.

Možnost rozložení průtoků díky přirozeným rozlivům

Niva řeky Loučné a Tiché Orlice pod Chocní poskytuje významný prostor pro přirozený rozliv do přilehlých luk.

5.1.1.5 Ekologický stav povrchových vod

Migrační prostupnost

Migrační zprůchodnění vodního toku Loučná, který je definován jako regionálně prioritní koridor v rámci Koncepce zprůchodnění říční sítě ČR s cílem výstavby rybích přechodů a odstranění migračních bariér na jezích pro zajištění volného pohybu proudomilných druhů ryb.

Tichá orlice je vymezena jako mezinárodně prioritní migrační koridor. Na obou tocích jsou vybudovány četné migračně neprostupné překážky.

K migračnímu zprostupnění jsou prioritně v rámci Koncepce zprůchodnění říční sítě ČR navrženy na Tiché Orlici migrační překážky Choceň I, Choceň II a Choceň III.

Technické úpravy vodních toků

Podle Vodohospodářských map 1:50 000 z let 1991-1998 byla v minulosti velká část vodních toků technicky upravena. Jde o intravilánové úseky Loučné a Tiché Orlice ve Vysokém Mýtě a Chocni. Dále Vanický potok, Blahovský p., Sloupovský p., Hraniční p., Inkovec, Slatinka, Knířovský p, Skořenický potok, úseky Teplického potoka a další drobné vodní toky.

Většina těchto toků byla upravena v souvislosti s výstavbou melioračních zařízení.

Zanášení vodních toků a ploch splachy

Zanášení vodních toků a ploch splachy je proces, kdy déšť nebo povodně odnášejí materiál z půdy (splaveniny) do vodních toků, čímž dochází k jejich znečištění a zhoršení vodního režimu. K tomu přispívají faktory jako eroze půdy v zemědělské krajině a odvodňovací systémy, nedostatečné zatravnění podél vodních toků. Důsledkem je zhoršení kvality vody, snížení kapacity vodních toků a nádrží a riziko záplav.

Problematické vodní eroze a melioračním stavbám se dále věnují kapitoly Zemědělství a Degradace půdy.

Degradace vodních a na vodu vázaných ekosystémů

Degradace vodních a na vodu vázaných ekosystémů je způsobena řadou negativních vlivů, mezi které patří znečištění chemickými látkami, nadbytek živin a pesticidů, nadměrné čerpání vody, výstavba vodních staveb, jako jsou přehrady nebo úpravy toků (splaveninový režim), a také změna klimatu. Tyto faktory narušují přirozený koloběh vody, zhoršují kvalitu stanovišť a ovlivňují celkový ekologický stav vodních systémů.

Znečištění pochází jak z průmyslových a energetických zdrojů, kde se do vody dostávají škodlivé chemikálie, tak ze zemědělství, které přispívá zejména k plošnému znečištění živinami, například fosforem, a pesticidy. Významným problémem je také eroze půdy, kdy jsou jemné částice a s nimi vázané škodliviny unášeny do vodních toků, což dále zhoršuje kvalitu vody.

Klimatická změna navíc zhoršuje již existující problémy, protože mění srážkové vzorce, zvyšuje tlak na vodní zdroje, snižují se průtoky ve vodních tocích. To vše má za následek zhoršení kvality povrchových i podzemních vod, úbytek biodiverzity a narušení vodního režimu v krajině, což může vést ke zvýšenému riziku sucha nebo povodní.

Obnova vodních ekosystémů je možná pomocí přírodě blízkých opatření. Patří mezi ně například zakládání nových tůň, revitalizace či renaturace vodních toků zadržování vody v krajině, zlepšování hospodaření s půdou nebo omezení zdrojů znečištění. Tato opatření mohou významně přispět k navrácení rovnováhy do vodního prostředí a zlepšení celkového stavu.

5.1.2 Degradace půdy

5.1.2.1 Erozní ohrožení povrchovým odtokem

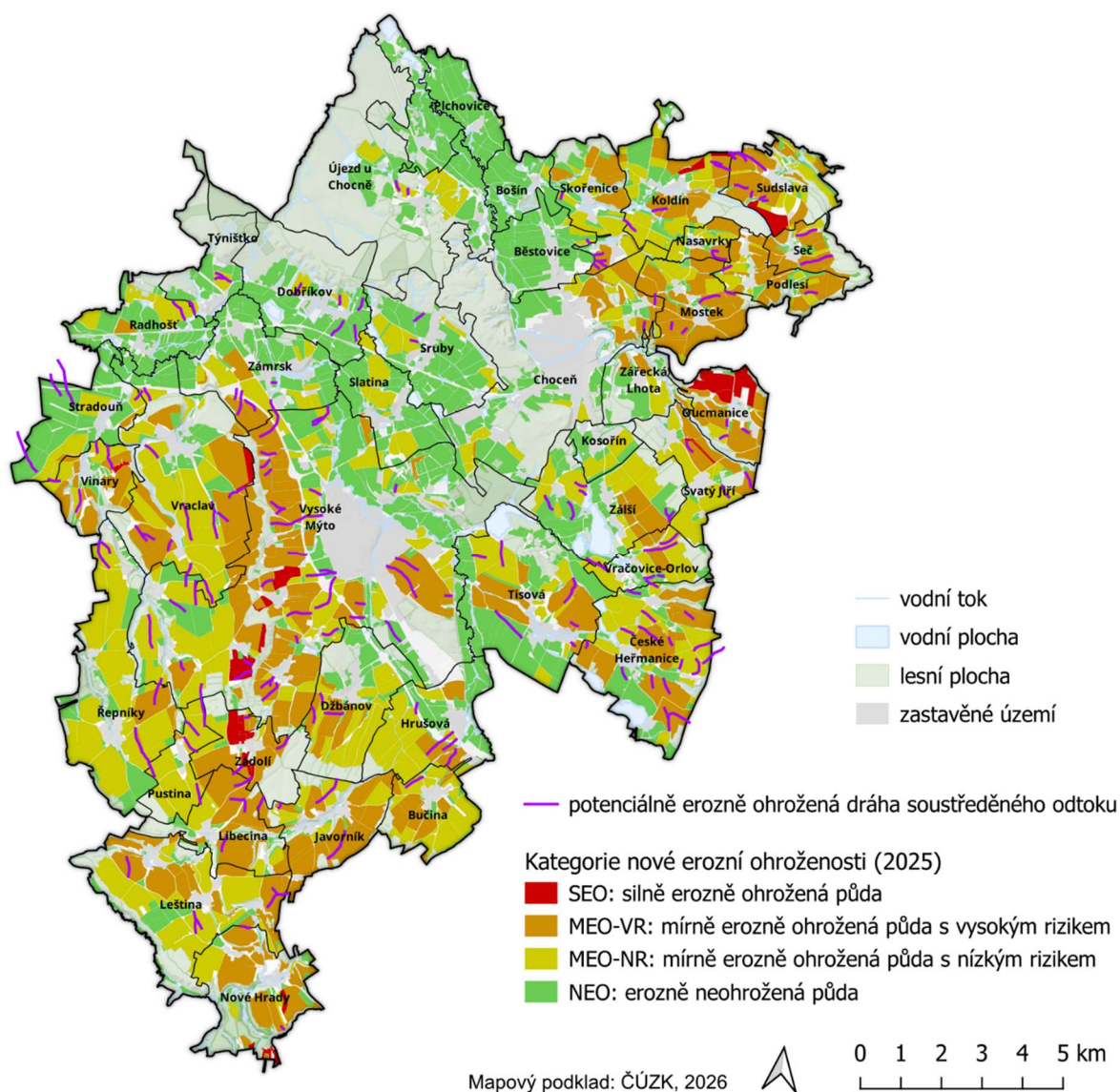
Zrychlená vodní eroze smývá půdní částice v takové míře, že nemohou být nahrazeny půdotvorným procesem. Eroze zhoršuje biologické i fyzikálně – chemické vlastnosti půd, zmenšuje mocnost půdního profilu, snižuje obsah živin a humusu, poškozují plodiny a snižuje úrodnost. Erodované a transportované částice sedimentují ve vodních nádržích, příkopech, poškozují nemovitosti, což způsobuje sekundární náklady na sanaci škod nebo odtěžení sedimentu, často daleko od zdrojové plochy. Rozpuštěné látky způsobují eutrofizaci vodních zdrojů. Proto je potřeba se proti zrychlené erozi bránit. Podle VÚMOP v.v.i. (2023, <https://www.envirometr.cz/>) činí podíl extrémně, velmi silně a silně erozně ohrožené půdy vodní erozí v ČR 34,3 % zemědělské půdy.

Ve vrstvě LPIS je na základě novely NV č. 73/2023 Sb. k podmíněnosti (ve znění NV č. 185/2024 Sb.) o stanovení pravidel podmíněnosti plateb zemědělcům, dostupná nová vrstva erozní ohroženosti (2025) pro jednotlivé půdní bloky pro účely hospodaření zemědělských subjektů. Vrstva obsahuje 4 kategorie erozní ohroženosti:

- SEO: silně erozně ohrožená půda
- MEO-VR: mírně erozně ohrožená půda s vysokým rizikem
- MEO-NR: mírně erozně ohrožená půda s nízkým rizikem
- NEO: erozně neohrožená půda

Podle mapy níže jsou nejvíce erozně ohrožené půdní bloky na východě území, v okolí Vysokého Mýta a jižně od Vysokého Mýta.

Obrázek 33 Kategorie erozní ohroženosti a potenciálně erozně ohrožené DSO

Zdroj: LPIS k 31. 12. 2025 (MZe) a vlastní zpracování

Kromě eroze plošné probíhá také eroze rýhová, v drahách soustředěného povrchového odtoku (DSO). Na základě mapových podkladů byly vytipovány potenciálně erozně ohrožené dráhy soustředěného odtoku, kde může potenciálně docházet k rýhové erozi (celkem 172) viz obrázek výše.

V rámci návrhové části budou identifikovány dráhy ke stabilizaci dle viditelných projevů vodní eroze a potenciálního ohrožení zástavby a vodních ekosystémů, budou vytipovány plochy k realizaci opatření proti plošné erozi.

Od roku 2012 jsou v rámci projektu Monitoring vodní eroze sledovány nahodilé či pravidelné erozní události na portálu <https://me.vumop.cz/>. Erozní události (celkem 6) byly zaznamenány na území obcí České Heřmanice, Zálší, Kosořín, Újezd u Chocně, Seč.

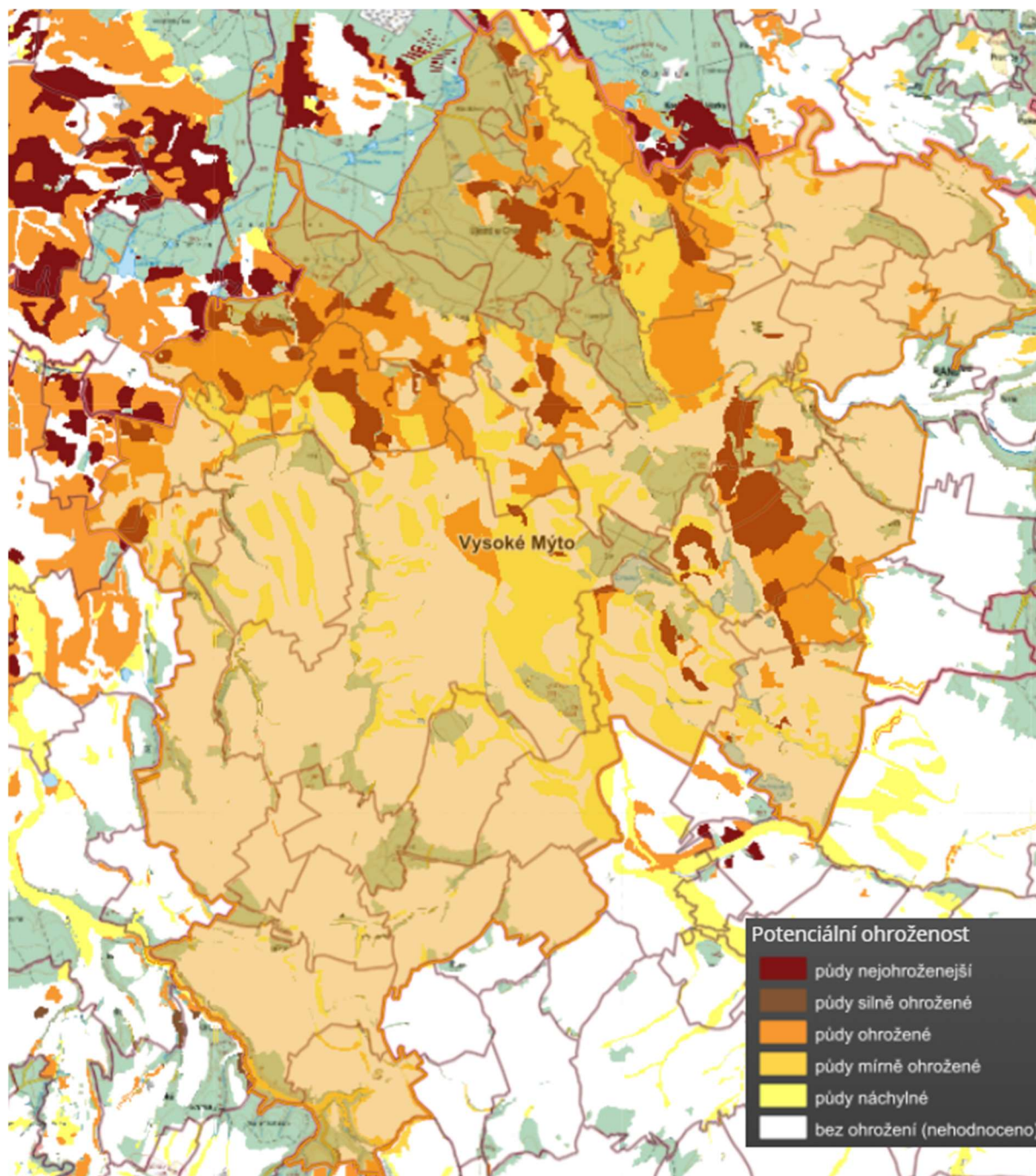
5.1.2.2 Ohrožení větrnou erozí

Větrná eroze je proces rozrušování půdního pokryvu a nezpevněných jemnozrnných sedimentů a jeho transportu do míst sedimentace. Rozhodující složkou větrné eroze je vítr, jehož unášecí síla je závislá na rychlosti, době trvání, četnosti a výskytu. Dalšími faktory ovlivňujícími míru větrné eroze jsou drsnost a vlhkost povrchu, vegetační pokryv, půdní vlastnosti (především velikost půdních částic), existence a typ překážek proudění vzduchu (velikost nechráněných půdních bloků, větrolamy).

Vrstva potenciálního ohrožení větrnou erozí poskytovaná VÚMOP v.v.i. pro účely ÚAP pokrývá plochy evidované v LPIS a člení jednotlivé bloky do 6 stupňů ohrožení větrnou erozí (1 – bez ohrožení, nebo chráněné větrnou bariérou, 2 – půdy náchylné až 6 – půdy nejohroženější). Odvození ohroženosti je založeno na velmi pomalu se měnících faktorech (klíma, půdní vlastnosti dle BPEJ). Reálně v krátkém časovém úseku na základě uvedených zdrojových dat ke změně ohrožení nedojde, s výjimkou změny kultury (zatravnění pozemku, změna pokryvu), které způsobí přeřazení bloku do kategorie „bez ohrožení“.

Na obrázku níže jsou znázorněny půdní bloky dle půdně-klimatických faktorů v kategoriích 1–6).

Obrázek 34 Potenciální ohroženost větrnou erozí

Zdroj: VÚMOP v.v.i., 2024

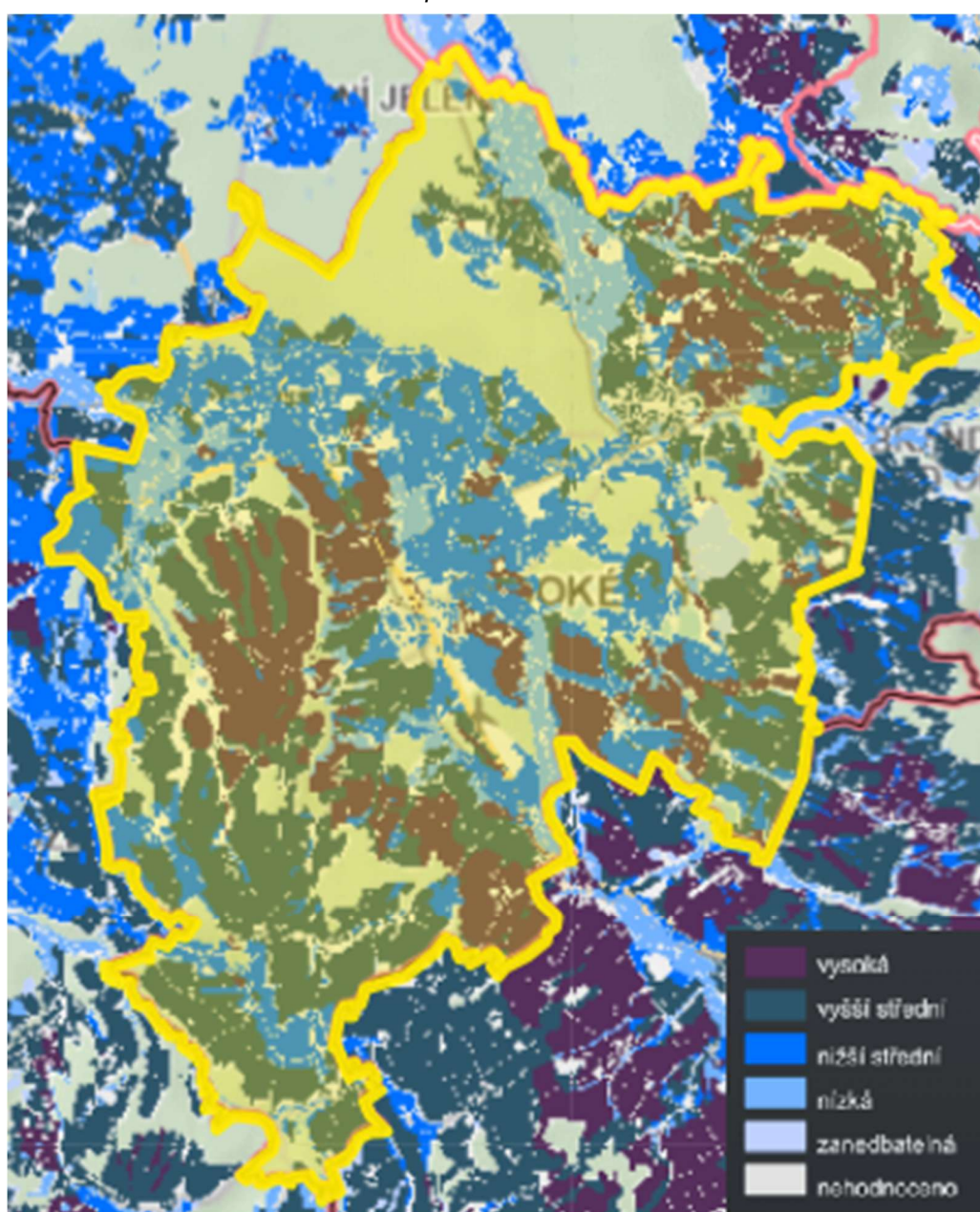
Erozně ohrožené plochy se na území SO ORP nachází hlavně v severní a severozápadní části a území a východně od Chocně. Řešení větrné eroze spočívá v realizaci protierozních opatření – organizačních (např. velikost půdního bloku), agrotechnických (např. ochranné obdělávání půdy) a technických – bariéry proudění (větrolamy, výsadby). Návrhy budou respektovat již navržená opatření v území, viz předchozí kapitola.

5.1.2.3 Zhutnění

Zhutnění, utužení nebo pedokompakce – jedná se o nežádoucí stav půdy charakterizovaný zvýšenou objemovou hmotností půdy a nižší pórovitostí, přičemž dochází ke zhoršení schopnosti infiltrace vody, propustnosti půdy a ke snížení retenční vodní kapacity. Vzniká především nesprávným obhospodařováním půdy, kultivací půdy zemědělskou technikou za vlhčích podmínek. Hlavním způsobem ochrany půd proti utužení je prevence, ke zvýšení odolnosti půd přispívají agrotechnická opatření, kterými se zlepšuje stav půdní struktury.

Od roku 2011 je každoročně vyhodnocována Výzkumným ústavem monitoringu a ochrany půd, v.v.i. tzv. potenciální zranitelnost spodních vrstev půdy utužením. Vyhodnocení vychází z charakteristik, které jsou součástí datové báze BPEJ, především z vyhodnocení pórovitosti. Výsledkem je mapa prostorového rozmístění jednotlivých kategorií ohroženosti půd utužením.

Obrázek 35 Potenciální ohroženost spodních vrstev utužením

Zdroj: VÚMOP, v.v.i., <https://geoportal.vumop.cz/> k 15. 6. 2026

Vysoká a vyšší střední potenciální zranitelnost půd se nachází především v západní, severozápadní a jižní části území.

Na utužení půdy se mj. podílí i nedostatek organické hmoty v půdě, která zásadním způsobem ovlivňuje retenční a infiltrační schopnost půd.

5.1.2.4 Kontaminace půdy

Kontaminace půdy vzniká v důsledku lidské činnosti, zejména nadměrným používáním chemických hnojiv a pesticidů v zemědělství, úniky ropných látek, průmyslovým odpadem a těžkými kovy. Tyto toxické látky ničí přirozený půdní život, snižují úrodnost a skrze pěstované plodiny pronikají do potravního řetězce, kde ohrožují zdraví zvířat i lidí. Dešťové srážky navíc škodliviny z půdy splachují do podzemních rezervoárů, čímž dochází k závažnému znečištění zdrojů pitné vody.

Z hlediska kontaminace jsou dalším závažným potenciálním či reálným zdrojem znečištění vod staré ekologické zátěže. Dle ÚAP je na území SO ORP evidováno celkem 47 starých zátěží území a kontaminovaných ploch, přičemž většinu tvoří skládky a průmyslová výroba.

5.1.3 Stav a trend úbytku biodiverzity ve vazbě na ekologický stav území

5.1.3.1 Degradace ekosystémů, antropogenní unifikace krajiny, rozpad krajinné mozaiky

Degradace ekosystémů

Na území SO ORP se nacházejí cenné lokality, které nejsou chráněny v rámci územního plánování, resp. nejsou součástí koordinačních výkresů územních plánů, viz tabulka níže.

Tabulka 35 Cenné lokality, které nejsou součástí výkresů územních plánů

Kód	Cenná lokalita	Obec/ÚP
C02-001	zachovalé rašeliniště u rybníka Malý Karlov	Choceň
C02-002	registrované VKP Babka	Choceň
C02-003	severní část ZCHÚ PR Maštale	Nové Hradky
C02-004	EVL Brandýs	Zářecká Lhota
C02-005	lokalita ZCHD pro hořeček nahořklý (DBID 7613)	Vraclav
C02-006	lokalita ZCHD pro hořeček nahořklý (DBID 7613)	Stradouň
C02-007	lokalita ZCHD pro hořeček nahořklý (DBID 7616)	Řepníky
C02-008	lokalita ZCHD pro hořeček nahořklý (DBID 7617)	Vinary
C02-009	lokalita ZCHD pro chřástala kropenatého (DBID 2397)	Dobříkov
C02-010	lokalita ZCHD pro pampelišku klamavou (DBID 6695), pampelišku nizozemskou (DBID 6669), pampelišku vídeňskou (DBID 6746)	Vysoké Mýto
C02-011	lokalita ZCHD pro pampelišku klamavou (DBID 6696), pampelišku nizozemskou (DBID 6671), pampelišku vídeňskou (DBID 6748)	Sruby
C02-012	lokalita ZCHD pro pampelišku vídeňskou (DBID 7532)	Vysoké Mýto
C02-013	lokalita ZCHD pro zimozelen okoličnatý (DBID 7451)	Choceň

C02-014	lokalita ZCHD pro zimozelen okoličnatý (DBID 7452)	Újezd u Chocně
---------	--	----------------

Zdroj: ASITIS s.r.o.

Kódy odkazují na Problémový výkres. Zahrnutí lokalit do územních plánů zabrání potenciálním střetům s jinými záměry v území, degradaci či zániku lokalit.

Antropogenní unifikace krajiny

Antropogenní unifikace krajiny je proces, při kterém dochází ke zjednodušování a sjednocování dříve rozmanitých přírodních a kulturních krajinných prvků v důsledku lidské činnosti. Tento jev vede ke ztrátě biodiverzity, snížení ekologické stability a zániku identity a individuality konkrétních míst.

Hlavními příčinami jsou rozsáhlé lidské aktivity, které přetvářejí krajinu pro specifické účely, často bez ohledu na přirozené ekosystémy:

- Intenzivní zemědělství: Vytváření rozlehlých monokulturních polí (tzv. scelování půdy) na úkor mezí, remízků, mokřadů a dalších přirozených stanovišť.
- Urbanizace a rozvoj infrastruktury: Zastavování rozsáhlých ploch, budování průmyslových zón, silnic a dalších koridorů, které nahrazují přírodní povrchy umělými, nepropustnými materiály.
- Vodohospodářské zásahy: Regulace a napřímení vodních toků, narušení přirozené dynamiky toků a okolní nivy.
- Globální vlivy: Šíření stejných přístupů k urbanismu a architektuře, šíření rostlin (invazní a introdukované druhy) a funkčních řešení po celém světě, což stírá regionální rozdíly.

Intenzifikace zemědělství je patrná zejména v intenzivně využívané západní a severozápadní části řešeného území. V porovnání s historickými podklady dochází postupně k zvětšování bloků orné půdy, zániku původních cest a drobných krajinných vegetačních prvků.

Urbanizace se týká zejména měst Vysoké Mýto a Choceň, která se s rozvojem průmyslu stala centrem výroby. S tím souvisí růst obytné zástavby v samotných městech i okolních obcích a budování silniční sítě.

Mezi hlavní důsledky patří:

- Snížení biodiverzity: Ztráta rozmanitých stanovišť vede k úbytku mnoha druhů rostlin a živočichů, často ohrožených.
- Zhoršení ekologických funkcí: Unifikovaná krajina má menší schopnost zadržovat vodu, čelit erozi nebo přirozeně čistit vzduch a vodu.
- Ztráta identity místa: Krajiny se stávají zaměnitelné, chybí jim regionální charakter a genius loci.
- Narušení stability: Degradovaná a zdevastovaná krajina často nemá schopnost autoregulace a regenerace.

Pro zmírnění antropogenní unifikace krajiny je klíčové:

- Podpora diverzity: Zavádění pestřejších krajinných struktur, obnova mezí, mokřadů a remízků v zemědělské krajině.
- Udržitelné plánování: Promyšlené územní plánování, které chrání přírodní plochy a omezuje neřízenou expanzi zástavby.
- Ochrana krajinného rázu a aktivní ochrana identity konkrétních míst.

Rozpad krajinné mozaiky

Rozpad krajinné mozaiky neboli fragmentace krajiny a narušení krajinné konektivity představují proces, při němž dochází k rozdělování původně souvislých přírodních nebo přírodě blízkých stanovišť, například lesů, luk, mokřadů nebo nivních ekosystémů, na menší, vzájemně izolované nebo hůře přístupné části. Tento jev má významné dopady na biodiverzitu, ekologickou stabilitu, migrační propustnost krajiny, ekosystémové služby i celkové fungování krajinného systému.

Mezi hlavní příčiny fragmentace patří zejména urbanizace, rozvoj dopravní a technické infrastruktury, výstavba sídelních a průmyslových ploch, intenzifikace zemědělství, odvodňování a meliorační zásahy, technické úpravy vodních toků, odlesňování a nevhodné hospodaření v krajině. V lesních ekosystémech může ke ztrátě kontinuity porostů a narušení jejich ekologické stability přispívat také kůrovcová kalamita, zejména v případě rozsáhlého vzniku holin a následné homogenizace obnovovaných porostů.

Důsledkem fragmentace je především omezení přirozeného pohybu organismů, přerušení migračních tras, izolace populací, snižování genetické variability a ohrožení druhů s většími prostorovými nároky. Fragmentace zároveň zvyšuje podíl okrajových stanovišť, mění mikroklimatické podmínky a může snižovat odolnost ekosystémů vůči dalším stresovým faktorům. V kombinaci s odvodněním, zorněním, odlesněním a technickými úpravami vodních toků se může podílet také na zhoršení retenční schopnosti krajiny, zvýšení rizika eroze, povodní a sucha a na celkovém snížení ekologické stability krajiny.

Negativní dopady fragmentace lze omezovat zejména ochranou a obnovou krajinné konektivity. Klíčové je zachování a doplňování funkčního územního systému ekologické stability, tedy biocenter, biokoridorů a dalších navazujících krajinných prvků. Významná je také obnova mokřadů, nivních stanovišť, remízků, mezí, břehových porostů, alejí a dalších liniových i plošných prvků zelené infrastruktury. V zemědělské krajině je vhodné podporovat pestrout krajinnou strukturu, členění velkých půdních bloků, extenzivnější formy hospodaření a agrolesnické postupy. V lesích je žádoucí uplatňovat přírodě bližší hospodaření, podporu druhové, věkové a prostorové rozmanitosti porostů a omezování rozsáhlých holosečných zásahů.

V řešeném území představuje významné riziko zejména narušení stability a kontinuity lesních ekosystémů v důsledku kůrovcové kalamity a navazujících zásahů do porostní struktury. Dalším rizikem je fragmentace území, která může negativně ovlivnit ekologickou stabilitu lesních celků a migrační propustnost krajiny.

U nelesních ekosystémů je hlavním rizikem pokračující urbanizace krajiny, zastavování volné krajiny, scelování a intenzifikace zemědělského hospodaření a úbytek drobných krajinných struktur. Vodní toky v řešeném území byly v řadě úseků technicky upraveny, což snižuje jejich ekologickou hodnotu, migrační propustnost, retenční schopnost niv a přirozenou vazbu toku na okolní krajinu.

5.1.3.2 Identifikace ploch vyžadující revitalizaci a renaturalizaci

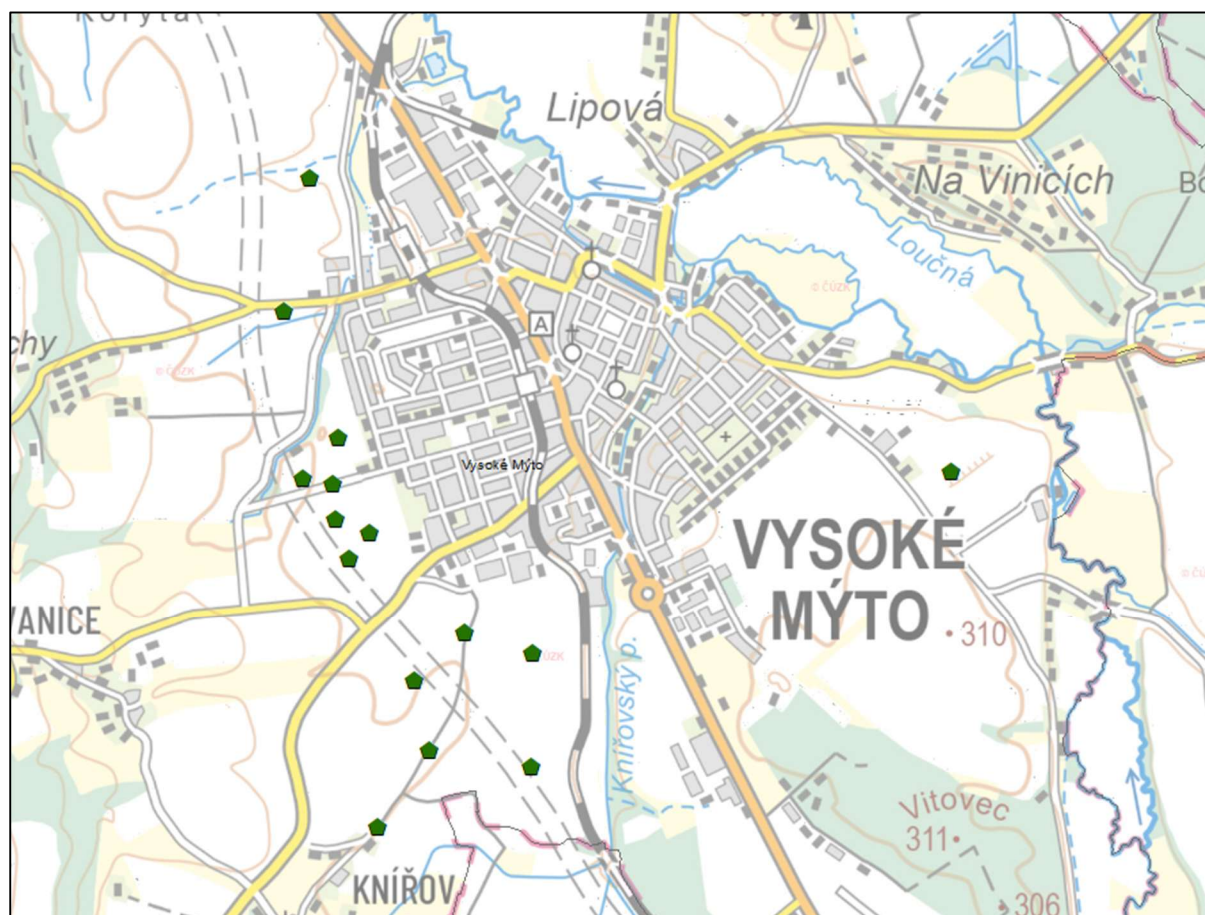
V kap. 2.8.1.3 byly uvedeny nejčastěji se vyskytující habitaty a přírodní biotopy na území SO ORP. Rozložení přírodních biotopů na území SO ORP je značně nerovnoměrné, od obcí, jejichž území z cca 20 % přírodní biotopy tvoří (Bošín, Choceň, Zálší, Zářecká Lhota) až po ty, na kterých se přírodní biotopy téměř nevyskytují (Pustina, pouze 0,1 % zastoupení – mez severně nad zástavbou, biotop vysokých mezofilních a xerofilních křovin).

Pro prioritní založení a obnovu biotopů (vodních, mokřadních, lučních, křovinných či lesních) byly identifikovány obce, na jejichž území se nachází méně než 5 % přírodních biotopů. Jedná se o obce Bučina (C04-009), Džbánov (C04-005), Hrušová (C04-002), Javorník (C04-010), Kosořín (C04-006), Leština (C04-001), Libecina (C04-011), Pustina (C04-013), Seč (C04-007), Slatina (C04-003), Stradouň (C04-008), Svatý Jiří (C04-004) a Zádolí (C04-012). Kódy odkazují na Problémový výkres, problém se týká celého území, bod nepoukazuje na konkrétní lokalitu.

Na území SO ORP byly identifikovány rozsáhlé bloky orné půdy bez významného přerušení vegetací (I01-001 – I01-028), doplněny byly bodovou vrstvou chybějící zeleně v krajině (C06-001 – C06-062) na základě terénního šetření a ortofoto snímků.

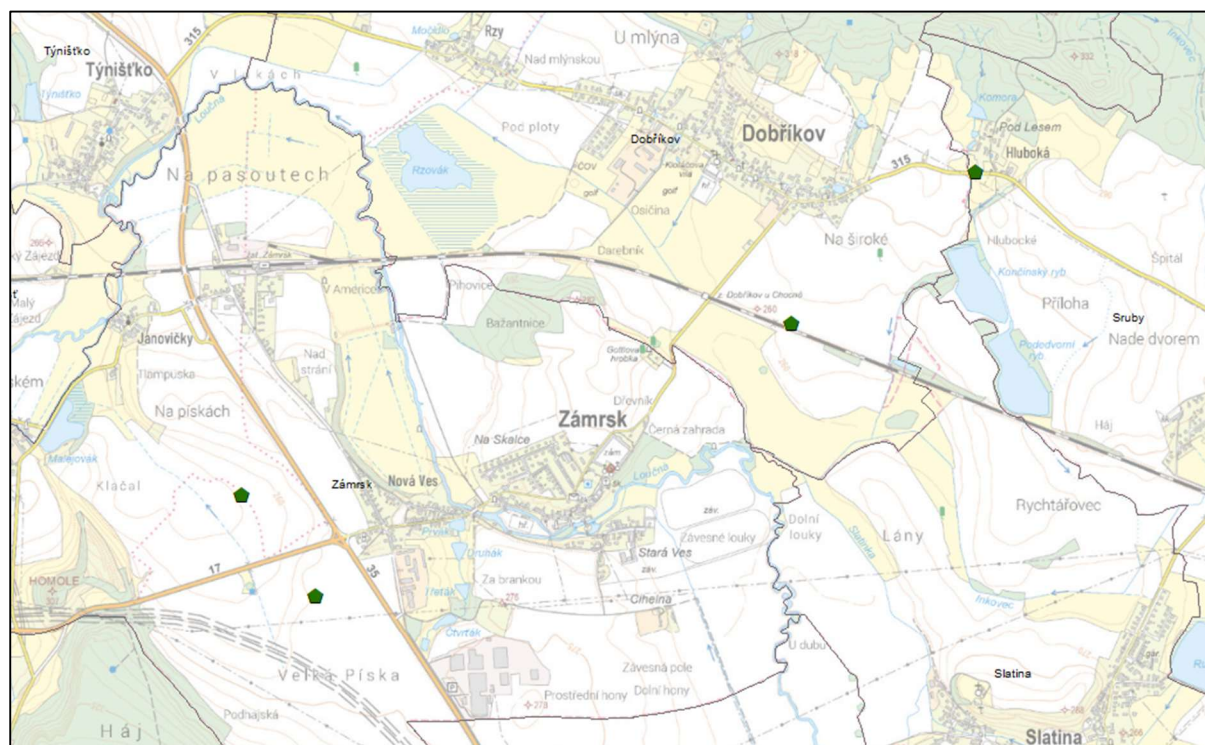
V rámci dotazníkového šetření byly identifikovány lokality s nedostatkem zelení. Na území města Vysoké Mýto se občanům jako problematické jeví především území podél stavby dálnice – bylo navrhováno vytvoření zeleného pásu podél dálnice (hluková a prachová bariéra), s návrhem parku mezi dálnicí a zástavbou na Pražském Předměstí. Nedostatek zeleně byl uveden také v obcích Zámorsk (zánik dřívější historické cesty s alejovou zelení), Dobříkov (výsadba zeleně podél železnice, ochrana před hlukem) a Sruby (výsadba zeleně podél silnice II/315, ochrana před hlukem – místní část Hluboká).

Obrázek 36 Zaznačené lokality s nedostatkem zeleně na území města Vysoké Mýto

Zdroj: dotazníkové šetření

Obrázek 37 Zaznačené lokality s nedostatkem zeleně na území obcí Zámrs, Dobříkov a Sruby

Zdroj: dotazníkové šetření

5.1.4 Narušení funkčnosti ÚSES

Narušení funkčnosti ÚSES bylo vyhodnoceno jako porovnání vymezení ÚSES v platných územních plánech obcí se stavem navrženým v dokumentaci projektu ÚSES pro ORP Vysoké Mýto (Atregia, 2023). Cílem porovnání bylo identifikovat případné rozdíly mezi platnou územně plánovací dokumentací jednotlivých obcí a odborným návrhem aktualizace ÚSES, který zohledňuje aktuální územní podmínky, návaznosti mezi jednotlivými katastrálními územími a širší prostorové vazby ekologické stability krajiny.

Návrh ÚSES (Atregia, 2023) vycházel zejména z prověření lokálních biocenter a biokoridorů a jejich vzájemného propojení v rámci správního obvodu ORP Vysoké Mýto. Současně byly zohledněny návaznosti na prvky ÚSES v sousedních katastrálních územích tak, aby byl systém ekologické stability územně i funkčně provázaný. Důraz byl kladen na zachování kontinuity biokoridorů, vhodné vymezení biocenter a minimalizaci střetů s plochami, jejichž využití není s funkcí ÚSES plně slučitelné.

Z celkového počtu 40 obcí ve správním obvodu ORP Vysoké Mýto mají po zpracování uvedené dokumentace aktualizovaný územní plán pouze obce České Heřmanice, Sudslava a Zádolí. Z hlediska promítnutí návrhu ÚSES do územně plánovací dokumentace lze konstatovat, že obec Sudslava zapracovala všechny navržené změny vycházející z projektu ÚSES. Obec Zádolí má prvky ÚSES v aktuálním územním plánu zpracovány v souladu s projektem návrhu ÚSES pro ORP. Obec České Heřmanice návrh převzala rovněž v převážném rozsahu, s výjimkou jedné dílčí části regionálního biocentra.

Konkrétní nesoulad byl zjištěn u obce České Heřmanice, kde se jedná o část regionálního biocentra RBC 464. V platném územním plánu je v rámci vymezení tohoto biocentra ponechána plocha individuální rekreace. V návrhu ÚSES pro ORP je tato část z plochy regionálního biocentra vyjmuta, protože její stávající i navržené využití není z hlediska funkce biocentra přípustné. Uvedený rozdíl představuje dílčí nesoulad mezi platným územním plánem a odborným návrhem ÚSES. Při budoucí aktualizaci územního plánu obce České Heřmanice je vhodné tento nesoulad prověřit a zvážit úpravu vymezení regionálního biocentra v souladu s návrhem ÚSES (Atregia, 2023). Cílem by mělo být sjednocení územně plánovací dokumentace s aktuálním odborným podkladem a zajištění jednoznačného vymezení prvků ÚSES v území.

5.1.5 Migrační prostupnost krajiny

5.1.5.1 Fragmentace krajiny, biotopů

Fragmentace krajiny je závažným problémem pro populace druhů rostlin a živočichů. Zástavbou, ať už plošnou či liniovou, dochází buď k přímému zániku biotopů a zániku populací, či k rozdělení obývaného biotopu (fragmentaci) na drobnější biotopy, které již nejsou schopny poskytnout potřebné prostředí pro přežívání populací. Problémem je především buď zcela přerušená, nebo ztížená komunikace (migrace) jedinců mezi rozdělenými biotopy. Zamezení fragmentace krajiny je jedním z hlavních cílů státní ochrany přírody.

Na území SO ORP byly identifikovány střety záměrů s přírodně cennými lokalitami, viz tabulka níže.

Tabulka 36 Střet záměrů v ÚP s přírodně cennými lokalitami na území SO ORP

Kód	Popis	Obec
C03-001	střet zastavitelné plochy (OV ZII/11) s reg. VKP Zámecký park	Choceň
C03-002	střet koridoru pro napřímení železniční trati ČD č. 010 (DZ Z9) a PP a EVL Hemže-Mýtkov	Mostek
C03-003	střet koridoru pro napřímení železniční trati ČD č. 010 (DZ ZI/12b) a PP a EVL Hemže-Mýtkov	Choceň
C03-004	střet návrhové plochy vodní a vodohospodářské (W K1/1) s lokalitou výskytu ZCHD (piskoř pruhovaný)	Choceň
C03-005	střet koridoru pro napřímení železniční trati a PP a EVL Hemže-Mýtkov	Zářecká Lhota
C03-006	střet zastavitelné plochy (Z11a/DS) a PP a EVL Hemže-Mýtkov	Oucmanice

Zdroj: ASITIS s.r.o.

Na území SO ORP byly dále identifikovány časté střety záměrů s přírodními biotopy, nejčastěji s přírodě blízkými loukami.

Tabulka 37 Střet záměrů v ÚP s přírodními biotopy na území SO ORP

Kód	Popis	Obec
C05-001	střet koridoru pro obchvat (DS Z8) s přírodním biotopem mezofilních ovsíkových luk (T1.1)	Běstovice
C05-002	střet zastavitelné plochy (BU Z11) s přírodním biotopem mezofilních ovsíkových luk (T1.1)	Běstovice
C05-003	střet zastavitelné plochy (SV Z4) s přírodním biotopem mezofilních ovsíkových luk (T1.1)	Bučina
C05-004	střet zastavitelné plochy (BV Z.2) s přírodním biotopem mezofilních ovsíkových luk (T1.1)	České Heřmanice
C05-005	střet zastavitelné plochy (BV Z.25) s přírodním biotopem poháňkových pastvin (T1.3)	České Heřmanice
C05-006	střet zastavitelné plochy (BV Z19) s přírodním biotopem ponáňkových pastvin (T1.3)	České Heřmanice
C05-007	střet zastavitelné plochy (BI Z8a.1a) s přírodním biotopem mezofilních ovsíkových luk (T1.1)	Dobříkov
C05-008	střet zastavitelné plochy (BI Z8a.1a) s přírodním biotopem vegetací vlhkých narušovaných půd (T1.10)	Dobříkov
C05-009	střet zastavitelné plochy (BI Z8a.1a) s přírodním biotopem širokolistých suchých trávníků (T3.4D)	Dobříkov
C05-010	střet zastavitelné plochy (W A/Z) s přírodním biotopem mezofilních ovsíkových luk (T1.1)	Hrušová
C05-011	střet zastavitelné plochy (Dsk Z06b) s přírodním biotopem mezofilních ovsíkových luk (T1.1)	Hrušová
C05-012	střet zastavitelné plochy (DS ZII/8) s přírodě blízkými lesy	Choceň
C05-013	střet zastavitelné plochy (BI Z120) s přírodním biotopem hercynských dubohabřin (L3.1)	Choceň
C05-014	střet zastavitelné plochy (OS Z43) s přírodním biotopem hercynských dubohabřin (L3.1)	Choceň
C05-015	střet zastavitelné plochy (BI Z110) s přírodním biotopem vysokých mezofilních a xerofilních křovin (K3)	Choceň

Kód	Popis	Obec
C05-016	střet zastavitelné plochy (BI Z110) s přírodním biotopem mezofilních ovsíkových luk (T1.1)	Choceň
C05-017	střet zastavitelné plochy (BI ZII/4) s přírodním biotopem mezofilních ovsíkových luk (T1.1)	Choceň
C05-018	střet zastavitelné plochy (VS Z54) s přírodním biotopem mezofilních ovsíkových luk (T1.1)	Choceň
C05-019	střet zastavitelné plochy (VS Z53) s přírodním biotopem mezofilních ovsíkových luk (T1.1)	Choceň
C05-020	střet zastavitelné plochy (VS Z52) s přírodním biotopem mezofilních ovsíkových luk (T1.1)	Choceň
C05-021	střet zastavitelné plochy (BI Z20) s přírodním biotopem mezofilních ovsíkových luk (T1.1)	Choceň
C05-022	střet zastavitelné plochy (OS Z45) s přírodním biotopem mezofilních ovsíkových luk (T1.1)	Choceň
C05-023	střet zastavitelné plochy (OV Z40) s přírodním biotopem mezofilních ovsíkových luk (T1.1)	Choceň
C05-024	střet zastavitelné plochy (Pv Z87) s přírodním biotopem mezofilních ovsíkových luk (T1.1)	Choceň
C05-025	střet zastavitelné plochy (Pv Z88) s přírodním biotopem mezofilních ovsíkových luk (T1.1)	Choceň
C05-026	střet zastavitelné plochy (DS ZII/8) s přírodě blízkými biotopy (louky, lesy, křoviny)	Choceň
C05-027	střet zastavitelných ploch (TO ZI/14a a ZI14b) s přírodním biotopem mezofilních ovsíkových luk (T1.1)	Choceň
C05-028	střet zastavitelné plochy (DS ZII/8) s přírodním biotopem širokolistých suchých trávníků (T3.4D)	Choceň
C05-029	střet zastavitelné plochy (VS Z55) s přírodním biotopem mezofilních ovsíkových luk (T1.1)	Choceň
C05-030	střet zastavitelné plochy (DS Z117c) s přírodním biotopem mezofilních ovsíkových luk (T1.1)	Choceň
C05-031	střet zastavitelné plochy (Z1/BV) s přírodním biotopem mezofilních ovsíkových luk (T1.1)	Javorník
C05-032	střet zastavitelné plochy (TO Z3) s přírodním biotopem mezofilních ovsíkových luk (T1.1)	Koldín
C05-033	střet zastavitelné plochy (BV Z12) s přírodním biotopem mezofilních ovsíkových luk (T1.1)	Koldín
C05-034	střet zastavitelné plochy (BV Z6) s přírodním biotopem mezofilních ovsíkových luk (T1.1)	Koldín
C05-035	střet zastavitelné plochy (BV Z6) s přírodním biotopem mezofilních ovsíkových luk (T1.1)	Leština
C05-036	střet zastavitelné plochy (SV Z4) s přírodním biotopem mezofilních ovsíkových luk (T1.1)	Mostek
C05-037	střet zastavitelné plochy (SV Z3) s přírodním biotopem mezofilních ovsíkových luk (T1.1)	Nasavrky
C05-038	střet zastavitelné plochy (BV Z4) s přírodním biotopem mezofilních ovsíkových luk (T1.1)	Nové Hradky
C05-039	střet zastavitelné plochy (Z11a/DS) s přírodním biotopem L3.1 hercynských dubohabřin (L3.1)	Oucmanice
C05-040	střet zastavitelné plochy (BV Z6) s přírodním biotopem mezofilních ovsíkových luk (T1.1)	Podlesí
C05-041	střet zastavitelné plochy (BV Z9) s přírodním biotopem mezofilních ovsíkových luk (T1.1)	Podlesí

Kód	Popis	Obec
C05-042	střet zastavitelné plochy (BV Z11) s přírodním biotopem mezofilních ovsíkových luk (T1.1)	Podlesí
C05-043	střet zastavitelné plochy (SV Z2) s přírodním biotopem mezofilních ovsíkových luk (T1.1)	Skořenice
C05-044	střet zastavitelné plochy (SV Z4) s přírodním biotopem vlhkých pcháčových luk (T1.5)	Slatina
C05-045	střet zastavitelné plochy (SV Z8) s přírodním biotopem mezofilních ovsíkových luk (T1.1)	Sruby
C05-046	střet zastavitelné plochy (BV Z1) s přírodním biotopem mezofilních ovsíkových luk (T1.1)	Svatý Jiří
C05-047	střet zastavitelné plochy (BV Z2) s přírodním biotopem mezofilních ovsíkových luk (T1.1)	Svatý Jiří
C05-048	střet zastavitelné plochy (BV Z13) s přírodním biotopem mezofilních ovsíkových luk (T1.1)	Svatý Jiří
C05-049	střet zastavitelné plochy (BV Z15) s přírodním biotopem mezofilních ovsíkových luk (T1.1)	Svatý Jiří
C05-050	střet zastavitelné plochy (BV Z12) s přírodním biotopem mezofilních ovsíkových luk (T1.1)	Svatý Jiří
C05-051	střet zastavitelné plochy (BV Z11) s přírodním biotopem vlhkých pcháčových luk (T1.5)	Svatý Jiří
C05-052	střet zastavitelné plochy (OS Z14) s přírodním biotopem podhorské a horské smilkové trávníky (T2.3B)	Svatý Jiří
C05-053	střet zastavitelné plochy (BV Z5) s přírodním biotopem mezofilních ovsíkových luk (T1.1)	Tisová
C05-054	střet zastavitelné plochy (BV Z2) s přírodním biotopem mezofilních ovsíkových luk (T1.1)	Tisová
C05-055	střet zastavitelné plochy (BV Z3) s přírodním biotopem mezofilních ovsíkových luk (T1.1)	Tisová
C05-056	střet zastavitelné plochy (BV Z4) s přírodním biotopem mezofilních ovsíkových luk (T1.1)	Tisová
C05-057	střet zastavitelné plochy (BV Z6) s přírodním biotopem mezofilních ovsíkových luk (T1.1)	Tisová
C05-058	střet zastavitelné plochy (BV Z29) s přírodním biotopem mezofilních ovsíkových luk (T1.1)	Tisová
C05-059	střet zastavitelných ploch (BV Z15 a Z20 s přírodním biotopem mezofilních ovsíkových luk (T1.1)	Tisová
C05-060	střet zastavitelné plochy (BV Z20) s přírodním biotopem mezofilních ovsíkových luk (T1.1)	Tisová
C05-061	střet zastavitelné plochy (SV Z3-U) s přírodním biotopem mezofilních ovsíkových luk (T1.1)	Újezd u Chocně
C05-062	střet zastavitelné plochy (SV Z1-CH) s přírodním biotopem mezofilních ovsíkových luk (T1.1)	Újezd u Chocně
C05-063	střet zastavitelné plochy (BV Z14) s přírodním biotopem mezofilních ovsíkových luk (T1.1)	Vračovice-Orlov
C05-064	střet zastavitelné plochy (BV Z1) s přírodním biotopem mezofilních ovsíkových luk (T1.1)	Vračovice-Orlov
C05-065	střet zastavitelné plochy (BV Z1) s přírodním biotopem mezofilních ovsíkových luk (T1.1)	Vračovice-Orlov
C05-066	střet zastavitelné plochy (BV Z2) s přírodním biotopem mezofilních ovsíkových luk (T1.1)	Vračovice-Orlov

Kód	Popis	Obec
C05-067	střet zastavitelné plochy (BV Z17) s přírodním biotopem mezofilních ovsíkových luk (T1.1)	Vračovice-Orlov
C05-068	střet zastavitelné plochy (BI Z.8a) s přírodním biotopem mezofilních ovsíkových luk (T1.1)	Vysoké Mýto
C05-069	střet zastavitelné plochy (RI Z.4) s přírodním biotopem mezofilních ovsíkových luk (T1.1)	Vysoké Mýto
C05-070	střet zastavitelné plochy (RI Z.1) s přírodním biotopem mezofilních ovsíkových luk (T1.1)	Vysoké Mýto
C05-071	střet zastavitelné plochy (BV Z4) s přírodním biotopem mezofilních ovsíkových luk (T1.1)	Zálší
C05-072	střet zastavitelné plochy (RI Z5) s přírodním biotopem mezofilních ovsíkových luk (T1.1)	Zálší
C05-073	střet zastavitelné plochy (VL Z8) s přírodním biotopem poháňkových pastvin (T1.3) a mezofilních ovsíkových luk (T1.1)	Zálší
C05-074	střet zastavitelné plochy (BV Z16) s přírodním biotopem mezofilních ovsíkových luk (T1.1)	Zálší
C05-075	střet zastavitelné plochy (VD Z9) s přírodním biotopem mezofilních ovsíkových luk (T1.1)	Zálší
C05-076	střet zastavitelné plochy (OS Z7) s přírodním biotopem mezofilních ovsíkových luk (T1.1)	Zálší
C05-077	střet zastavitelné plochy (OS Z6) s přírodním biotopem mezofilních ovsíkových luk (T1.1)	Zálší
C05-078	střet zastavitelné plochy (BV Z2) s přírodním biotopem mezofilních ovsíkových luk (T1.1)	Zálší
C05-079	střet územní rezervy pro D35 (R1 Z9) s přírodním biotopem vysokých mezofilních až xerofilních křovin (K3)	Zámorsk

Zdroj: ASITIS s.r.o.

Řešení střetů spočívá v přehodnocení lokalizace záměrů či v kompenzačních opatřeních.

5.1.5.2 Omezení migrační prostupnosti

Na území SO ORP byla AOPK ČR identifikována 2 kritická místa migrace pro velké savce – silnice I/35 a železniční koridor Česká Třebová – Pardubice na území obce Zámorsk (C08-002) a železniční koridor a železnice Choceň – Vysoké Mýto na území města Choceň (C08-001). Jedná se kritická místa v rámci vymezených migračních koridorů pro vybrané zvláště chráněné druhy velkých savců. V ploše C08-001 nejsou žádné podchody či nadchody (ekodukt), které by zlepšily prostupnost území, v ploše C08-002 se nachází selektivně prostupný podchod pod silnicí I/35, problémem zůstává prostupnost železničního koridoru.

5.1.5.3 Střety migračních koridorů

Na území SO ORP se nachází zastavitelné plochy zasahující či se přímo nacházející ve vymezených migračních koridorech velkých savců, čímž snižují funkci vymezených koridorů. V rámci územních plánů by měla být vrstva respektována.

V rámci SO ORP jsou záměry významných dopravních liniových staveb, které budou protínat vymezené migrační koridory velkých savců, viz tabulka níže.

Tabulka 38 Střet záměrů migračními koridory velkých savců na území SO ORP

Kód	Popis	Obec
C07-001	střet územní rezervy pro D35 (R1 Z9)	Zámorsk
C07-002	střet územní rezervy pro D35 (R1 Z9)	Vraclav
C07-003	střet zastavitelné plochy (DS ZII/8) - přeložka silnice II/312	Choceň
C07-004	střet zastavitelné plochy (CD-D34) - přeložka silnice II/312	Srubby
C07-005	střet zastavitelné plochy (Z11a/DS) - přeložka železniční trati Choceň – Ústí nad Orlicí	Oucmanice

Zdroj: ASITIS s.r.o.

5.1.6 Jiná stávající narušení a potenciální ohrožení přírodních hodnot nebo funkcí krajiny

Významným potenciálním ohrožením hodnot a funkcí krajiny je také klimatická změna, která se v území projevuje nejen postupným růstem průměrných teplot, ale zejména zvýšením četnosti a intenzity extrémních meteorologických jevů. Stále častěji se objevují delší epizody sucha a vlny veder, jež snižují půdní vlhkost, omezují infiltrační schopnost půd a zhoršují vodní bilanci krajiny. Naopak krátkodobé, avšak velmi intenzivní srážky vedou k rychlému nasycení povrchové vrstvy půdy a následně k výraznému povrchovému odtoku. Tím se zvyšuje riziko vodní eroze, odnosu ornice, zanášení vodních toků a nádrží sedimenty a v extrémních případech i výskytu bleskových povodní. Takové procesy významně oslabují produkční i mimoprodukční funkce krajiny, včetně její retenční schopnosti a stabilizační role vůči dalším stresorům.

Teplotní a vodní stres zároveň zhoršuje zdravotní stav lesních porostů a dlouhodobě mění jejich druhové složení. V důsledku zvýšení teplot a poklesu dostupnosti vody dochází v nižších a středních polohách k ústupu smrku, který je zde přirozeně mimo optimální ekologické rozpětí. Oslabené porosty vykazují sníženou vitalitu, vyšší míru prosychání a zvýšenou náchylnost k mechanickému poškození (např. větrem či sněhem). Se stresem dřevin je úzce spjata také častější a rozsáhlejší napadení škůdci, zejména kůrovcem, přičemž kombinace sucha a vysokých teplot vytváří podmínky pro rychlý rozvoj kalamitních stavů. Kromě kůrovce se mohou ve větší míře uplatňovat i další druhy hmyzích škůdců či patogenů, které využívají oslabení hostitelských dřevin a zkracují jejich regenerační schopnost.

Posun klimatických podmínek má dopady i na biodiverzitu a celkovou ekologickou stabilitu území. Mění se vhodnost stanovišť pro řadu rostlinných i živočišných druhů, což vede k ústupu některých původních (zejména chladnomilných či vlhkomilných) společenstev, a naopak k rozšiřování druhů teplomilných. Současně roste riziko šíření invazních druhů rostlin a živočichů, které mají díky své ekologické plasticitě a rychlé reprodukci schopnost obsazovat narušená či stresovaná stanoviště. Z teplejších středozezemních oblastí dochází k zavlékání nových škůdců a chorob, které se v našich podmínkách dříve nevyskytovaly nebo neměly významnější dopad. Tyto organismy pak mohou silně napadat oslabené populace původních druhů a dále snižovat jejich odolnost.

Řada škůdců navíc vlivem oteplování zvyšuje počet generací za rok (například klíněnka jírovcová či některé druhy kůrovců), a tím i tlak na hostitelské dřeviny. Vyšší počet generací znamená rychlejší rozšiřování populací, intenzivnější poškození jedinců a celkově větší riziko plošného rozpadu porostů. Kombinace klimatických extrémů, biotických škodlivých činitelů a narušení přirozených regulačních mechanismů tak představuje komplexní hrozbu pro

dlouhodobou stabilitu krajiny. Z hlediska adaptace je proto důležité posilovat retenční a infiltrační funkce území, podporovat druhově i věkově pestřejší porosty, zajišťovat průběžnou péči o vegetační prvky a včas reagovat na nové typy rizik spojené s probíhající změnou klimatu.

5.2 Rozbor problémů v oblasti krajinného rázu, rekreace, prostupnosti krajiny a usměrňování rozvoje abiotických struktur v krajině

5.2.1 Problémy v oblasti krajinného rázu

5.2.1.1 Analýza vazeb a sídel krajiny

5.2.1.1.1 Vizuální a funkční kvalita rozhraní mezi volnou krajinou a sídlem

Kromě kvalitních přechodů sídla do krajiny, kde zastavěné území přechází do krajiny plynule, například přes zahrady či sady, je hranice zastavěného území SO ORP Vysoké Mýto tvořena i negativními rozhraními. Tato negativní rozhraní jsou definována především tam, kde je přechod sídla do krajiny velmi ostrý a při pohledu do krajiny nepůsobí esteticky. Ve většině případů se negativní rozhraní nacházejí na okrajích rozsáhlých průmyslových komplexů či zemědělských areálů, které svojí velikostí či výškou narušují charakter obcí, jejich vyvážený vztah s okolní krajinou a v případě umístění na horizontech či v pohledově exponovaných lokalitách narušují celkový vzhled a vnímání krajinného rázu.

Rozhraní jsou podrobně znázorněna v kartogramech jednotlivých obcí. Negativní rozhraní se vyskytuje téměř ve všech obcích na území SO ORP Vysoké Mýto. Jedná se především o průmyslové či zemědělské areály na okrajích obcí nebo o moderní výstavbu nevhodně zasazenou do krajiny. Většina rozhraní na území je však hodnocena jako kvalitní. Rozhraní nebylo určováno na územích přímo sousedících se silnicí nebo železnicí.

Hrozbu pro budoucí podobu rozhraní mezi sídlem a krajinou představují nevhodně lokalizované zastavitelné plochy. Tyto plochy, vymezené v územních plánech obcí, mohou být nevhodné nejen z důvodu záboru velké plochy zemědělské půdy, ale také z důvodu necitlivého vstupu do krajiny, kde mohou po dokončení představovat nová negativní rozhraní. V těchto místech byly definovány rizikové průniky změnové plochy do krajiny, sledované zejména u ploch pro bydlení, výrobu a skladování, občanskou vybavenost a rekreaci. Vymezování rizikových průníků bylo ovlivňováno těmito proměnnými:

- V souvislosti s měřítkem konečných výstupů byla nastavena minimální délka zkoumaných rozhraní na 50 m, což by obsáhlo přibližně jeden stavební pozemek, který by výrazně neovlivnil celkový vzhled hranice zastavěného území.
- Rizikový průnik zastavitelných ploch je ovlivňován okolním terénem, např. zastavitelné plochy nacházející se pod horizontem nevytváří rizikové průniky, protože při pohledu z krajiny nebudou viditelné vůbec, nebo pouze částečně.
- Hranice některých zastavitelných ploch nejsou rizikové z důvodu blízkosti zastavěného území, např. se v blízkosti nachází výběžek zastavěného území, a proto plocha nevstupuje přímo do krajiny. Stejný přístup byl použit v případě blízkosti jiné zastavitelné plochy.
- V případě vyplnění proluk mezi zastavěným územím a zastavitelnými plochami, které výrazně nevstupují do krajiny, byl brán ohled nejenom na délku hranice zastavitelné plochy, ale rovněž na poměr hranice zastavitelné plochy vůči celkové délce zastavěného území.
- Ovlivňující je mimo jiné poloha zastavitelných ploch vůči stávajícím plochám zeleně, které vytvářejí přechod do krajiny. Často je přechod tvořen remízkem nebo vodním tokem s přilehlou zelení, v některých případech ale vodní tok nemá dostatečnou přilehlou zeleň a rizikový průnik zde byl ponechán.

- Součástí některých zastavitelných ploch je již vymezen pás sídelní zeleně (ochranné a izolační zeleně, nebo zeleně soukromé a vyhrazené) u její hranice, která bude plochu oddělovat od krajiny, a nebylo proto nutné v tomto místě vymezovat rizikový průnik.
- Pokud je mezi vybranou zastavitelnou plochou a krajinou navržena komunikace, byl ponechán rizikový průnik, ale výstavbou komunikace může vzniknout dostatečná doprovodná zeleň a nebude tedy nutné zvlášť řešit přechod do krajiny.

Rizikové průniky se objevují napříč celým správním obvodem téměř ve všech obcích, nejčastěji v místech, kde velká zastavitelná plocha určená pro novou bytovou výstavbu expanduje do otevřené krajiny bez vazby na stávající vegetační prvky. Podrobnější vyhodnocení za jednotlivé obce je obsaženo v kartách obcí a kartogramech.

5.2.1.1.2 Schopnost krajiny zabezpečovat každodenní rekreaci obyvatel

Každodenní a krátkodobá rekreace probíhá v bezprostředním okolí sídel. Tato forma rekreace zahrnuje aktivity jako pěší procházky, aktivní sport, venčení psů či jen prostý pobyt na čerstvém vzduchu. Schopnost krajiny v SO ORP Vysoké Mýto zajišťovat podmínky pro každodenní rekreaci závisí na dostupnosti a blízkosti rekreačních cílů a na atraktivitě prostředí. Rekreační potenciál v závislosti na atraktivitě území je v území rozložen velmi nerovnoměrně a je závislý na přítomnosti přírodních prvků a na míře antropogenního narušení krajiny. Hlavními lokalitami s vysokou schopností saturovat rekreační potřeby jsou nivy toků, vodní plochy, lesní celky či vyhlídkové body. Konkrétně na území SO ORP Vysoké Mýto se jedná zejména o tok řeky Loučné či lesní celky v okolí Chocně.

Existuje několik faktorů, které rekreační funkci krajiny v analyzované oblasti degradují. Prvním problémem je monotónnost intenzivní zemědělské krajiny. Rozsáhlé plochy orné půdy vykazují velmi nízkou atraktivitu a pro rekreační využití vyžadují doplňkovou zeleň. Dalším faktorem je zátěž z dopravy. Blízká přítomnost silnice I/35 a železničního koridoru výrazně snižuje relaxační účinek krajiny hlukovou a vizuální zátěží, navíc působí jako bariéra vůči prostupu krajinou. Nová výstavba dálnice D35 krajinu rozděluje na izolované a často neprůchozí celky. Negativně na rekreaci působí také vizuální bariéry, například průmyslové a zemědělské areály na exponovaných místech, které snižují estetickou kvalitu krajiny.

Pozitivním prvkem je přítomnost doprovodných stromořadí a alejí podél komunikací ve velké části území ORP Vysoké Mýto. Tato zeleň přispívá ke zvýšení estetické hodnoty území a poskytuje ochranu před sluncem a větrem pro pěší a cyklisty.

5.2.1.1.3 Přístup ze sídel do krajiny

považovány ty směry ze zastavěných částí obcí, kde se nachází bariéra prostupu nebo kam nevedou dostatečně kvalitní a bezpečné cesty pro pěší. Mezi typické bariéry prostupu se řadí kapacitní silnice, železnice, nepropustná nová zástavba, rozsáhlé uzavřené areály nebo velké nepropustné bloky orné půdy. Přístup do krajiny je zakreslen do kartogramů jednotlivých obcí.

Tabulka 39 Kvalita přístupu ze sídla do volné krajiny vybraných základních sídel

Obec	Vyhodnocení přístupu z obce do krajiny
Běstovice	Přístup z obce do krajiny je nedostatečný jihovýchodním směrem z důvodu absence polní cesty.
Bošín	Přístup z obce do krajiny je nedostatečný severozápadním směrem, kde jediná možná cesta vede po silnici II. třídy.
Bučina	Přístup z obce do krajiny je nedostatečný severním směrem z důvodu absence polní cesty.
České Heřmanice	Přístup z obce do krajiny je nedostatečný severovýchodním směrem z důvodu absence polní cesty. Z části Borová je přístup nedostatečný severním směrem z důvodu absence polní cesty. Z části Netřeby je přístup nedostatečný severním směrem z důvodu absence bezpečné pěší cesty. Z části Chotěšiny je přístup nedostatečný západním směrem z důvodu přítomnosti velkého půdního bloku; jižním směrem, kde jediná možná cesta vede po silnici II. třídy.
Dobříkov	Z části obce Dobříkov je přístup do krajiny dostatečný. Z části obce Rzy je přístup do krajiny nedostatečný jižním směrem k rybníku Rzovák z důvodu absence cesty; západním směrem je jediný možný přístup po silnici II. třídy.
Džbánov	Přístup z obce do krajiny je nedostatečný severovýchodním směrem z důvodu bariéry v podobě výstavby dálnice D35.
Hrušová	Přístup z obce do krajiny je nedostatečný západním a jižním směrem z důvodu bariéry v podobě železnice a výstavby dálnice D35.
Choceň	Přístup do krajiny z částí obce Choceň, Dvořísko a Plchůvky je dostatečný. Přístup z části obce Hemže je nedostatečný severním směrem z důvodu výskytu velkých půdních bloků a absence polních cest; východním směrem, kde jediná možná cesta vede po silnici II. třídy.
Javorník	Přístup z obce do krajiny je nedostatečný jihovýchodním směrem z důvodu absence polní cesty.
Koldín	Přístup z obce do krajiny je nedostatečný severním směrem z důvodu absence polní cesty. Z části obce Hradiště je přístup do krajiny dostatečný.
Kosořín	Přístup z obce do krajiny je nedostatečný jižním směrem, kde jediná možná cesta vede po silnici II. třídy; jihozápadním směrem není dostatečný přístup k rybníku Strouhalák, protože cesta vede přes neprůchozí areál.
Leština	Přístup z části obce Leština je nedostatečný východním směrem z důvodu přítomnosti velkého půdního bloku; západním směrem z důvodu absence polní cesty. Z části obce Doubravice u Leštiny je přístup do krajiny dostatečný. Z části Dvořiště je přístup nedostatečný východním směrem z důvodu absence polní cesty. Z části obce Podhořany u Nových Hradů je přístup do krajiny nedostatečný severozápadním a východním směrem z důvodu přítomnosti velkých půdních bloků.
Libecina	Přístup do krajiny z Libeciny je nedostatečný jihovýchodním směrem z důvodu přítomnosti velkého půdního bloku a absence polní cesty. Přístup z části obce Javorníček do krajiny je dostatečný.
Mostek	Přístup z obce do krajiny je nedostatečný severovýchodním směrem z důvodu absence polní cesty. Z části obce Sudlíčkova Lhota je přístup nedostatečný východním směrem z důvodu absence polní cesty.
Nasavrky	Přístup z obce do krajiny je nedostatečný severozápadním směrem z důvodu absence polní cesty.
Nové Hradky	Z části obce Nové Hradky u Skutče je přístup do krajiny nedostatečný východním směrem z důvodu přítomnosti bariéry v podobě zámecké obory; západním směrem z důvodu přítomnosti velkého půdního bloku a absence polní cesty. Z části obce Mokrá Lhota je přístup do krajiny nedostatečný jihozápadním a jihovýchodním směrem z důvodu přítomnosti velkých půdních bloků a absence polních cest. Z ostatních částí obce je přístup do krajiny dostatečný.
Oucmanice	Přístup z obce do krajiny je nedostatečný jihozápadním směrem z důvodu absence polní cesty.
Plchovice	Přístup z obce do krajiny je nedostatečný severním směrem, kde jediná možná cesta vede po silnici II. třídy; jižním směrem z důvodu přítomnosti bariéry v podobě vodního toku. Z části obce Smetana je přístup nedostatečný jižním směrem z důvodu absence polní cesty.

Obec	Vyhodnocení přístupu z obce do krajiny
Podlesí	Přístup do krajiny z části obce Němčí je nedostatečný západním směrem z důvodu absence polních cest; jihovýchodním směrem do přírodního parku Orlice z důvodu absence polních cest. Z části obce Turov je přístup do krajiny nedostatečný západním směrem z důvodu přítomnosti velkého půdního bloku a absence polní cesty.
Pustina	Přístup z obce do krajiny je nedostatečný západním a severovýchodním směrem z důvodu absence polních cest.
Radhošť	Přístup do krajiny z části obce Radhošť je nedostatečný jihovýchodním směrem z důvodu přítomnosti bariéry v podobě vodního toku; dále na jih představuje bariéru výstavba dálnice D35. Z části obce Sedlíštko je přístup do krajiny nedostatečný jižním směrem z důvodu přítomnosti bariéry v podobě vodního toku.
Řepníky	Z částí obce Řepníky a Pěšice je přístup do krajiny dostatečný. Z části obce Popovec je přístup do krajiny nedostatečný jihozápadním směrem z důvodu přítomnosti velkého půdního bloku; východním směrem z důvodu absence cesty.
Seč	Přístup z obce do krajiny je dostatečný.
Skořenice	Přístup z obce do krajiny je nedostatečný jihozápadním směrem, kde jediná možná cesta vede po silnici II. třídy.
Slatina	Přístup z obce do krajiny je dostatečný, krajina v okolí obce ale není tak atraktivní.
Srubby	Přístup z obce do krajiny je nedostatečný východním směrem z důvodu přítomnosti bariéry v podobě neprůchozího areálu.
Stradouň	Přístup z obce do krajiny je nedostatečný západním směrem z důvodu absence polní cesty; severním směrem z důvodu výstavby dálnice D35; jižním směrem z důvodu absence bezpečné pěší cesty.
Sudslava	Přístup z obce do krajiny je dostatečný.
Svatý Jiří	Přístup z části obce Svätý Jiří do krajiny je nedostatečný severozápadním a východním směrem, kde jediné možné cesty vedou po silnici II. třídy. Z části obce Loučky je přístup do krajiny nedostatečný severovýchodním a jižním směrem z důvodu absence polních cest.
Tisová	Přístup z obce do krajiny je z části obce Tisová dostatečný. Z části obce Zaháj je přístup do krajiny nedostatečný severozápadním směrem k rybníku Chobot z důvodu absence polní cesty.
Týniště	Přístup z obce do krajiny je nedostatečný východním směrem z důvodu bariéry v podobě vodního toku; jižním směrem z důvodu bariéry v podobě železnice.
Újezd u Chocně	Přístup z částí obce Újezd u Chocně a Prochody do krajiny je dostatečný. Z části obce Chloumek je přístup do krajiny nedostatečný východním směrem z důvodu přítomnosti bariéry v podobě železnice a vodního toku.
Vinary	Přístup z obce do krajiny je nedostatečný severovýchodním směrem z důvodu absence polní cesty.
Vraclav	Přístup do krajiny z částí obce Vraclav je nedostatečný severním směrem, z důvodu bariéry v podobě silnice I. třídy a výstavby dálnice D35. Z části obce Sedlec je přístup do krajiny nedostatečný severovýchodním směrem z důvodu absence polní cesty.
Vračovice-Orlov	Z části obce Vračovice je přístup do krajiny nedostatečný severním směrem, kde jediná možná cesta vede po silnici II. třídy. Z části Orlov je přístup do krajiny nedostatečný jižním a jihozápadním směrem z důvodu přítomnosti velkých půdních bloků a absence polních cest.
Vysoké Mýto	Přístup z části obce Vysoké Mýto je nedostatečný jihovýchodním směrem z důvodu absence polní cesty; západním směrem z důvodu bariéry v podobě dálnice D35. Přístup do krajiny z části obce Brteč je nedostatečný severovýchodním a západním směrem z důvodu přítomnosti velkého půdního bloku a absence polní cesty. Přístup do krajiny z části obce Lhůta je nedostatečný severním směrem z důvodu absence cest mimo silnici II. třídy; východním směrem z důvodu absence polní cesty; jižním směrem, kde jediná možná cesta vede po silnici II. třídy. Z části obce Svařeň je přístup do krajiny nedostatečný severozápadním a severovýchodním směrem z důvodu přítomnosti velkých půdních bloků a absence polních cest.

Obec	Vyhodnocení přístupu z obce do krajiny
	Z osady Sárovec je přístup do krajiny nedostatečný z důvodu neprůchozí zástavby a uzavřené cesty z obce směrem na jih. Přístup do krajiny z částí obce Domoradice a Vanice je dostatečný.
Zádolí	Z části obce Zádolí je přístup do krajiny nedostatečný jihozápadním směrem z důvodu přítomnosti velkých půdních bloků a absence polních cest. Z části obce Stříhanov je přístup do krajiny nedostatečný jihovýchodním směrem z důvodu přítomnosti velkého půdního bloku a absence polní cesty.
Zálší	Z části obce Zálší je přístup do krajiny nedostatečný jihozápadním směrem k rybníku z důvodu absence cest a bariéry v podobě neprůchozích pozemků. Z části obce Nořín je přístup do krajiny nedostatečný jižním směrem z důvodu absence polní cesty.
Zámorsk	Přístup do krajiny z části obce Zámorsk je nedostatečný jihozápadním směrem z důvodu bariéry v podobě silnice I. třídy a výstavby dálnice D35; východním směrem z důvodu absence polní cesty; jižním směrem z důvodu absence polní cesty. Z části obce Janovičky je přístup do krajiny nedostatečný západním směrem z důvodu bariéry v podobě vodního toku.
Zářečná Lhota	Přístup z obce do krajiny je nedostatečný východním směrem z důvodu absence polních cest.

Zdroj: Terénní průzkumy, IRI 2026

Specifickým a v současnosti významným limitem přístupu do krajiny a její prostupnosti je v řešeném území probíhající výstavba a budoucí provoz dálnice D35. Vznik této nové bariéry mění vyvinuté vazby v území. Dálnice v mnoha úsecích přetíná stávající cesty, které zajišťovaly přístup do krajiny či propojení obcí. Překonání dálnice je momentálně možné jen v několika místech po silnici, avšak bezpečné trasy pro pěší zde chybí. Tento problém se týká obcí v blízkosti nových úseků nebo výstavby dálnice D35, především Vysokého Mýta a obcí západním směrem od něj, Vraclavi, Stradouně, Radhoště, Džbánova, Hrušové a dalších. Další identifikovanou bariérou v území jsou rozsáhlé plochy ohraničené ohradníky, často přímo vedle silnic. Ač fyzicky jsou ohradníky často prostupné, nemusí být pro procházejícího příjemné či akceptovatelné procházet mezi stády pasoucího se skotu. Chodci jsou pak nuceni využívat pouze zpevněné komunikace.

Hodnocení přístupů do krajiny se může částečně překrývat s hodnocením prostupnosti krajiny popsáním v kapitole Kvalita přístupu ze sídla do volné krajiny a saturace krajiny spojením, které však bere v potaz vedle přístupů z obce do krajiny hodnocených v této kapitole i následné propojení sousedních obcí v území mezi sebou.

5.2.1.1.4 Kvalita přístupu ze sídla do volné krajiny a saturace krajiny spojeními

• Pro pěší

Na prostupnost krajiny pro člověka má velký vliv historický vývoj podoby krajiny, jejího užívání a taktéž přírodní podmínky a vztahy k okolí. Řešené území je možné z hlediska morfologie hodnotit jako diferenciované, protože Svitavská pahorkatina, v níž se nachází většina ORP, je okolo silnice I/35 relativně nížinná a vertikálně homogenní, kdežto na západ a východ se nadmořská výška zvyšuje s okrsky Vraclavský hřbet a Kozlovský hřbet s Brodeckou plošinou v Orlické tabuli. Nicméně jedná se o stále poměrně nízké nadmořské výšky, které nemají velký vliv na land-use. Jedinou část SO ORP, kde jsou ve významnější míře přítomny souvislé lesní celky, lze nalézt severozápadně od Chocně v geomorfologickém okrsku Vysokochvojenská plošina, kde je nadmořská výška okolo 300 m. n. m. a ve zbytku území dominují pole a orná půda, které jsou místy doplněny o plochy trvalých kultur s občasnými vloženými enklávami lesních celků.

Z hlediska rozmístění zástavby se uplatňuje historický vývoj území, kdy byla sídla typicky soustředěna do niv vodotečí, a to platí pro naprostou většinu sídel v řešeném území, kde centrem nebo částí obce prochází vodoteč. Historický vývoj se následně podepsal i na podobě počtu obcí a jejich katastrálních území, kdy se jedna obec často skládá z více katastrálních území, což dokládá historický vývoj osídlení v podobě menších sídel. Pouze opravdu populačně malé obce mají obvykle jedno katastrální území.

Tato výše popsaná morfologie terénu se odráží i v hospodářském využití volné krajiny, když jsou v území typická pole s pěstováním plodin, která v již zmíněných lokalitách doplňují enklávy lesních celků. Existence polí a zejména velkých DPB představuje pro prostupnost krajiny omezení, protože velká pole nelze nijak projít a mohou na přímých spojnicích mezi obcemi či jejich částmi významně zvyšovat deviatilitu trasy. Takovým příkladem může být trasa mezi Vysokým Mýtem a Vraclaví, kde obě obce spojuje silnice III. třídy, a kromě ní mezi poli neexistuje žádná další spojnice.

Pohled na analýzu velkých DPB pak ukazuje, že nejvíce se jich vyskytuje v obcích jako jsou Vraclav, Libecina či Pustina, kde se tato skutečnost taktéž odráží v hodnocení prostupnosti krajiny a kvality propojení v některých směrech. V krajině lze tedy vidět dopady kolektivizace a scelování dříve malých polí a pohled na historické letecké snímky z doby předcházející tomuto procesu ukazuje, že krajina byla bohatě rozčleněna polními cestami, remízky a dalšími drobnými krajinnými prvky, které prostupnost krajiny naopak posilovaly, avšak ve velké míře zanikly v 50. letech.

Kromě výše zmíněných faktorů ovlivňujících prostupnost krajiny sehrává svou roli i legislativa, zejména zákon č. 114/1992 Sb., který legislativně ukotvuje pravidla přístupu do volné krajiny. Tento zákon v § 63 odst. 1 stanovuje pravidla pro vytváření či rušení veřejně přístupných účelových komunikací, stezek a pěšin mimo zastavěné území, kdy ke každé akci je potřeba souhlas příslušného orgánu ochrany přírody. Současně je obcím stanovena povinnost vést přehled těchto komunikací v území své působnosti. Právo na volný průchod přes pozemky ve vlastnictví či nájmu státu, obce nebo jiné právnické osoby stanovuje § 63 odst. 2, jestliže tím nejsou narušena práva na ochranu osobnosti či sousedská práva a současně odstavec stanovuje, že volný průchod lze realizovat jen tehdy, když nezpůsobí škodu na majetku a zdraví jiné osoby. Na které druhy pozemků se výše uvedený volný průchod neuplatňuje, uvádí § 63 odst. 3 a dále pro ornou půdu, louky a pastviny stanovuje omezení přístupnosti tehdy, kdy by mohlo dojít k poškození porostů, půdy či narušení pastvy dobytka. Druhým důležitým zákonem se vztahem k průchodnosti krajiny je zákon č. 289/1995 Sb., a jeho § 19, který upravuje přístup do lesů, přičemž pro každého jedince platí zákon, že má právo na vlastní nebezpečí vstupovat do lesa a sbírat tam pro vlastní potřebu lesní plody a na zemi ležící suchou klest za současného dodržení povinnosti nepoškodovat a nenarušovat les a dbát pokynů vlastníka, nájemce lesa či jeho zaměstnanců.

Prostupnost krajiny pro člověka a její kvalita mají velký vliv na pohyb obyvatel mimo zastavěné území a vytvářejí potenciál pro krátkodobou rekreaci, která se typicky odehrává v blízkém okolí sídla. Z toho důvodu mají největší význam propojení sídel na nejkratší vzdálenosti a s co nejvyšší kvalitou spojení. Prostupnost sídel na větší vzdálenost hraje roli především při střednědobé a dlouhodobé rekreaci, kdy je pro potřeby rekreace vhodná i krajina s omezenou prostupností.

V rámci studie byla prostupnost krajiny hodnocena na základě vzájemné dosažitelnosti jednotlivých sousedních obcí. Zástavba v SO ORP Vysoké Mýto je poměrně rozdrobená, jednotlivé obce obvykle mají více katastrálních území, přičemž obvykle jedno z nich populačně dominuje populaci celé obce a zbytek bývá spíše malý s několika rodinnými domy. S ohledem na počet obyvatel napříč katastrálními územími obcí v řešeném území bylo přistoupeno ke stanovení dolní hranice velikosti sídla pro to, aby mohlo vstoupit do analýzy. Byla vybrána populační velikost okolo 70 obyvatel v sídle, aby nebyly hodnoceny úplné samoty, a tímto nastavením parametrů bylo vyloučeno 20 katastrálních území, a ještě o několik více částí obcí dle dělení obsaženého v Historickém lexikonu obcí.

Pro samotné hodnocení prostupnosti krajiny byla analyzována dostupnost po komunikacích s velmi nízkou až nulovou intenzitou motorové dopravy – pro realizaci spojení po silnici II. třídy mohla být tato komunikace využita jen v nejnútnejších a nejkratších propojeních (typicky souvislý úsek do 250 metrů) a silnice III. třídy, kde délka souvislého úseku použitého pro zajištění prostupnosti vzrostla na 500 metrů, vzhledem k malé intenzitě automobilové dopravy na tomto typu komunikací, avšak tato hodnota závisí na místních podmínkách.

Dále byly do hodnocení prostupnosti krajiny zařazeny neevidované silnice, cesty dle ZABAGED, parkové a hřbitovní cesty, turistické a pěší stezky a pěšiny. Zdrojovými daty o všech hodnocených spojeních byla data Územně analytických podkladů SO ORP Vysoké Mýto a dále Základní báze geografických dat (ZABAGED). Z těchto zdrojů byla využita liniová vedení jednotlivých výše vyjmenovaných typů dopravních spojení.

Do analýzy bylo zahrnuto 43 katastrálních území. Byly identifikovány tři kategorie kvality propojení obcí – dobrá, omezená a špatná kvalita. Aby spojení dosahovalo dobré kvality, bylo potřeba splnit podmínku existence relativně přímého propojení obou hodnocených sídel a možnosti realizace spojení mimo silniční komunikace II. a III. třídy. Pro omezenou kvalitu propojení byla brána v úvahu větší odchylka spojnice ($>1,5$ násobek vzdálenosti vzdušnou čarou) hodnocené dvojice sídel, přičemž část cesty mohla být realizována po silnicích II. a III. třídy. V případě špatné kvality propojení existuje mezi hodnocenou dvojicí sídel značná odchylka spojení (více než dvojnásobek vzdálenosti vzdušnou čarou). Pro propojení je využíván dlouhý úsek silnic II. či III. třídy nebo spojení neexistuje vůbec.

Celkem bylo hodnoceno 43 katastrálních území obcí na jejich propojení do okolí z hlediska prostupnosti krajiny. Výsledky hodnocení ukazuje níže uvedená tabulka, kde je pro každé z nich vyhodnocena jeho kvalita. Výsledky analýzy ukazují, že třetina všech spojení je v dobré kvalitě a špatná kvalita je pouze čtvrtinově zastoupena. Z toho logicky vyplývá, že nejvíce spojení má omezenou kvalitu.

Tabulka 40 Kvalita vzájemných propojení sídel

Název sídla I	Název sídla II	Kvalita spojení
Leština	Nové Hradky	Omezená – spojení lze realizovat s větší zacházkou mimo silnice
Leština	Libecina	Dobrá – spojení lze realizovat relativně přímo po pěší trase
Nové Hradky	Libecina	Dobrá – spojení lze realizovat relativně přímo po pěší trase
Libecina	Javorník	Dobrá – spojení lze realizovat relativně přímo po pěší trase
Leština	Javorník	Omezená – spojení lze realizovat s větší zacházkou mimo silnice, popř. relativně přímo za využití silnice III. třídy
Libecina	Pustina	Omezená – část spojení je nutné realizovat po silnici II. třídy, zbytek relativně přímo mimo silnice

Název sídla I	Název sídla II	Kvalita spojení
Pustina	Řepníky	Špatná – spojení přímo pouze po silnici III. třídy, pěší s výraznou zacházkou
Libecina	Řepníky	Omezená – spojení lze realizovat s větší zacházkou mimo silnice, popř. relativně přímo za využití silnice III. třídy
Pustina	Stříhanov	Dobrá – spojení lze realizovat relativně přímo po pěší trase
Stříhanov	Libecina	Špatná – spojení přímo pouze po silnici II. třídy
Stříhanov	Javorník	Dobrá – spojení lze realizovat relativně přímo po pěší trase
Javorník	Bučina	Omezená – spojení lze realizovat s větší zacházkou mimo silnice, popř. relativně přímo za využití silnice III. třídy
Bučina	Hrušová	Omezená – spojení lze realizovat s větší zacházkou mimo silnice
Stříhanov	Džbánov	Omezená – spojení lze realizovat s větší zacházkou mimo silnice
Džbánov	Javorník	Dobrá – spojení lze realizovat relativně přímo po pěší trase
Džbánov	Hrušová	Omezená – spojení lze realizovat s větší zacházkou mimo silnice
Džbánov	Bučina	Dobrá – spojení lze realizovat relativně přímo po pěší trase
Vysoké Mýto	Džbánov	Omezená – spojení lze realizovat s větší zacházkou mimo silnice
Vysoké Mýto	Vanice	Omezená – spojení lze realizovat s větší zacházkou mimo silnice
Vysoké Mýto	Vraclav	Špatná – spojení přímo pouze po silnici III. třídy, pěšky s významnou zacházkou
Vysoké Mýto	Zámorsk	Špatná – spojení přímo pouze po silnici III. třídy, pěšky s významnou zacházkou
Vysoké Mýto	Slatina	Omezená – spojení lze realizovat s větší zacházkou mimo silnice, popř. relativně přímo za využití silnice III. třídy
Vysoké Mýto	Dvořisko	Dobrá – spojení lze realizovat relativně přímo po pěší trase
Vysoké Mýto	Tisová	Omezená – spojení lze realizovat s větší zacházkou mimo silnice a s krátkým úsekem po silnici III. třídy
Vysoké Mýto	Hrušová	Dobrá – spojení lze realizovat relativně přímo po pěší trase
Vysoké Mýto	Choceň	Dobrá – spojení lze realizovat relativně přímo po pěší trase
Hrušová	Tisová	Omezená – spojení lze realizovat s větší zacházkou mimo silnice, popř. relativně přímo za využití silnice III. třídy
Tisová	České Heřmanice	Dobrá – spojení lze realizovat relativně přímo po pěší trase
Vračovice	České Heřmanice	Omezená – spojení lze realizovat s větší zacházkou mimo silnice, popř. relativně přímo za využití silnice III. třídy
Tisová	Vračovice	Omezená – spojení lze realizovat s větší zacházkou mimo silnice, popř. relativně přímo za využití silnice III. třídy
Vračovice	Zálší	Špatná – spojení přímo pouze po silnici II. třídy, pěšky nemá vzhledem ke vzdálenosti obou obcí smysl s ohledem na rozsah zacházky
Zálší	Tisová	Špatná – spojení oklikou s využitím dlouhých úseků silnice III. třídy
Vračovice	Svatý Jiří	Omezená – spojení lze realizovat relativně přímo za využití úseku silnice III. třídy
Svatý Jiří	Zálší	Dobrá – spojení lze realizovat relativně přímo po pěší trase
Zálší	Kosořín	Omezená – spojení lze realizovat s větší zacházkou mimo silnice, popř. relativně přímo za využití silnice II. třídy
Svatý Jiří	Kosořín	Dobrá – spojení lze realizovat relativně přímo po pěší trase
Svatý Jiří	Oucmanice	Špatná – spojení přímo pouze po silnici III. třídy, pěšky s významnou zacházkou
Kosořín	Dvořisko	Dobrá – spojení lze realizovat relativně přímo po pěší trase
Dvořisko	Tisová	Omezená – spojení lze realizovat s větší zacházkou mimo silnice
Kosořín	Choceň	Dobrá – spojení lze realizovat relativně přímo po pěší trase

Název sídla I	Název sídla II	Kvalita spojení
Kosořín	Oucmanice	Omezená – spojení lze realizovat s větší zacházkou mimo silnice
Kosořín	Zářecká Lhota	Omezená – spojení lze realizovat s větší zacházkou mimo silnice
Zářecká Lhota	Oucmanice	Omezená – spojení lze realizovat s větší zacházkou mimo silnice
Zářecká Lhota	Choceň	Dobrá – spojení lze realizovat po stezce podél silnice II. třídy
Zářecká Lhota	Mostek nad Orlicí	Špatná – spojení prakticky neexistuje
Mostek nad Orlicí	Choceň	Dobrá – spojení lze realizovat relativně přímo po pěší trase
Choceň	Srubby	Dobrá – spojení lze realizovat relativně přímo po pěší trase
Choceň	Běstovice	Dobrá – spojení lze realizovat relativně přímo po pěší trase
Choceň	Koldín	Omezená – spojení lze realizovat s větší zacházkou mimo silnice
Choceň	Skořenice	Omezená – spojení lze realizovat s větší zacházkou mimo silnice
Skořenice	Mostek nad Orlicí	Dobrá – spojení lze realizovat relativně přímo po pěší trase
Mostek nad Orlicí	Němčí	Dobrá – spojení lze realizovat relativně přímo po pěší trase
Němčí	Seč	Dobrá – spojení lze realizovat relativně přímo po pěší trase
Němčí	Sudslava	Omezená – spojení lze realizovat s větší zacházkou mimo silnice
Mostek nad Orlicí	Nasavrky	Špatná – spojení přímo pouze po silnici III. třídy, pěšky s významnou zacházkou
Koldín	Nasavrky	Dobrá – spojení lze realizovat relativně přímo po pěší trase
Skořenice	Nasavrky	Omezená – spojení lze realizovat relativně přímou pěší cestou s doplněním významnějšího úseku po silnici III. třídy
Němčí	Nasavrky	Omezená – spojení lze realizovat s větší zacházkou mimo silnice
Sudslava	Nasavrky	Dobrá – spojení lze realizovat relativně přímo po pěší trase
Koldín	Sudslava	Omezená – spojení lze realizovat s větší zacházkou mimo silnice
Koldín	Seč	Dobrá – spojení lze realizovat relativně přímo po pěší trase
Koldín	Skořenice	Dobrá – spojení lze realizovat relativně přímo po pěší trase
Skořenice	Běstovice	Omezená – spojení lze realizovat s větší zacházkou mimo silnice, popř. přímo po silnici II. třídy
Skořenice	Bošín	Dobrá – spojení lze realizovat relativně přímo po pěší trase
Běstovice	Bošín	Dobrá – spojení lze realizovat relativně přímo po pěší trase
Plchovice	Bošín	Omezená – spojení lze realizovat s větší zacházkou mimo silnice, popř. přímo po silnici II. třídy
Bošín	Újezd u Chocně	Omezená – spojení lze realizovat poměrně přímo mimo silnice, nicméně nelze se vyhnout krátkému úseku po silnici III. třídy
Újezd u Chocně	Choceň	Omezená – spojení lze realizovat s větší zacházkou mimo silnice
Újezd u Chocně	Běstovice	Špatná – spojení přímo pouze po silnici III. třídy, pěšky s významnou zacházkou
Újezd u Chocně	Dobříkov	Dobrá – spojení lze realizovat relativně přímo po pěší trase
Dobříkov	Srubby	Omezená – spojení lze realizovat s větší zacházkou mimo silnice
Újezd u Chocně	Srubby	Dobrá – spojení lze realizovat relativně přímo po pěší trase
Radhošť	Týniště	Dobrá – spojení lze realizovat relativně přímo po pěší trase
Dobříkov	Týniště	Špatná – spojení přímo pouze po silnici II. třídy, pěšky s významnou zacházkou

Název sídla I	Název sídla II	Kvalita spojení
Dobříkov	Zámorsk	Dobrá – spojení lze realizovat relativně přímo po pěší trase
Zámorsk	Vraclav	Špatná – spojení prakticky neexistuje, i po silnici II. a III. třídy s oklikou
Stradouň	Vraclav	Dobrá – spojení lze realizovat relativně přímo po pěší trase
Radhošť	Stradouň	Špatná – spojení přímo pouze po silnici II. třídy
Radhošť	Vraclav	Špatná – spojení existuje oklikou i po silnici III. třídy
Vraclav	Sedlec	Omezená – spojení lze realizovat s větší zacházkou mimo silnice, popř. přímo po silnici III. třídy
Sedlec	Vysoké Mýto	Špatná – spojení existuje oklikou i po silnici III. třídy
Sedlec	Vanice	Špatná – spojení přímo pouze po silnici III. třídy, pěšky s významnou zacházkou
Sedlec	Domoradice	Špatná – spojení přímo pouze po silnici III. třídy, pěšky s významnou zacházkou
Domoradice	Vanice	Omezená – spojení lze realizovat relativně přímo pěší cestou s doplněním úseku po silnici III. třídy
Domoradice	Řepníky	Omezená – spojení lze realizovat relativně přímo pěší cestou s doplněním úseku po silnici III. třídy
Vanice	Řepníky	Omezená – spojení lze realizovat s větší zacházkou mimo silnice, popř. přímo po silnici III. třídy
Vanice	Džbánov	Špatná – spojení prakticky neexistuje
Domoradice	Stříhanov	Dobrá – spojení lze realizovat relativně přímo po pěší trase
Dvořisko	Choceň	Dobrá – spojení lze realizovat relativně přímo po pěší trase
Dvořisko	Srubby	Špatná – spojení prakticky neexistuje
Dvořisko	Slatina	Omezená – spojení lze realizovat s větší zacházkou mimo silnice
Slatina	Zámorsk	Omezená – spojení lze realizovat s větší zacházkou mimo silnice
Slatina	Srubby	Špatná – spojení přímo pouze po silnici III. třídy, pěšky s významnou zacházkou
Srubby	Zámorsk	Špatná – spojení prakticky neexistuje
Srubby	Běstovice	Dobrá – spojení lze realizovat relativně přímo po pěší trase
Zámorsk	Týniště	Omezená – spojení lze realizovat s větší zacházkou mimo silnice
Újezd u Chocně	Plchovice	Špatná – spojení relativně přímo, nicméně velký úsek po silnici III. třídy
Zálší	Dvořisko	Špatná – spojení prakticky neexistuje

Zdroj: IRI 2026

Tabulka 41 Souhrnné vyhodnocení kvality vzájemných propojení sídel

Kvalita prostupnosti	Počet propojení	Zastoupení (%)
dobrá	36	37
omezená	40	40
špatná	22	23
celkem	98	100

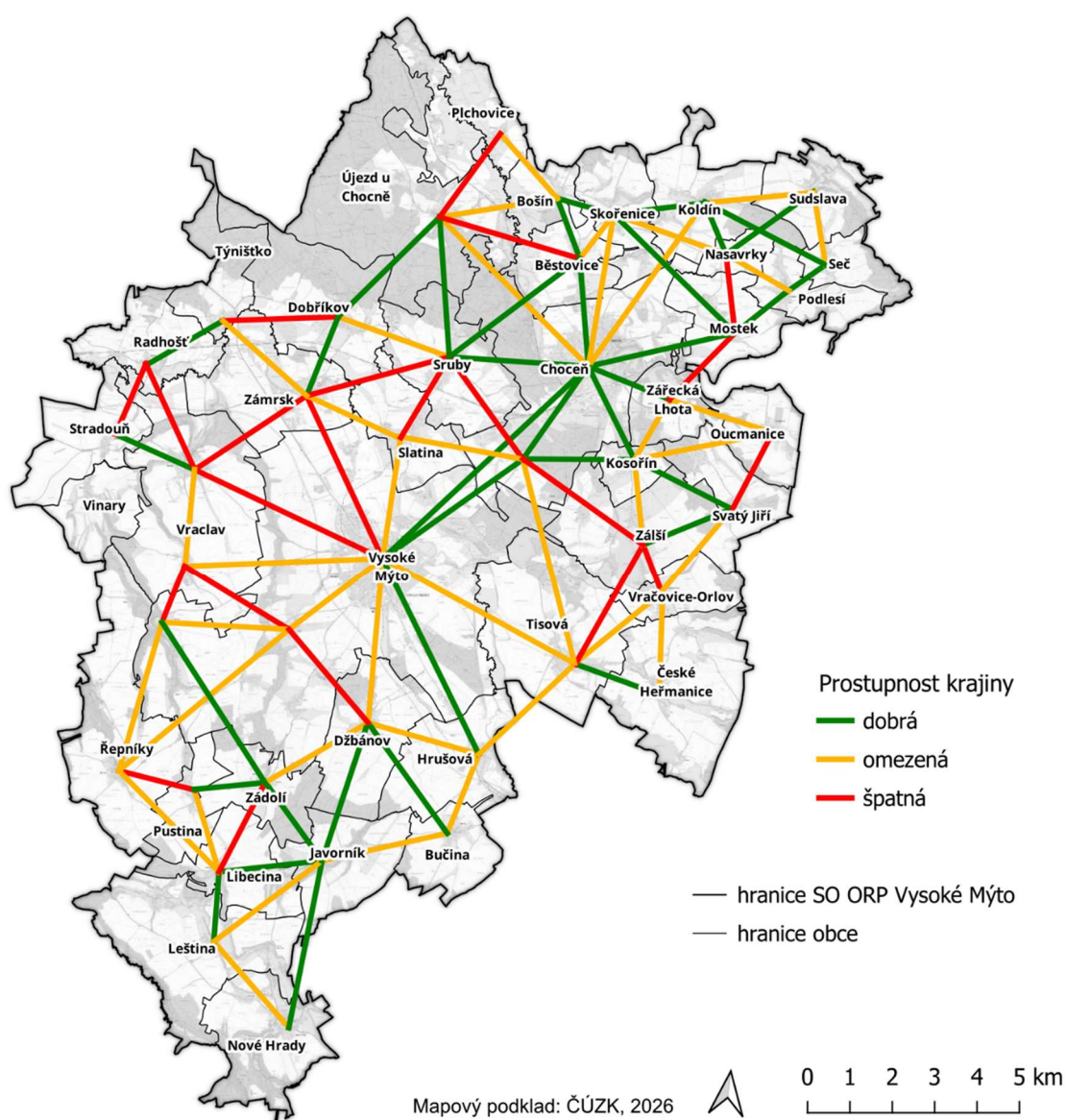
Zdroj: ÚAP SO ORP Vysoké Mýto 2024, ZABAGED, IRI

Z výsledků analýzy propojenosti krajiny vychází, že špatná kvalita propojení je na území SO ORP Vysoké Mýto nejméně častým hodnocením a většina spojení má alespoň omezenou kvalitu. Nejvíce těchto spojení je koncentrováno severně až severozápadně od Vysokého

Mýta, kde procházejí částečně dálnice a částečně silnice I. třídy, a navíc se přidává vliv velkých polí, která dále omezují prostupnost. Třetina propojení je přesně na opačné škále – tedy hodnocena jako dobrá kvalita a tato se nejvíce koncentruje v okolí Chocně. Zbývající spojení jsou hodnocena jako omezená, což znamená, že obvykle spojení vede mimo silnice, nicméně za cenu zacházky, popř. části trasy po silnici.

Z hlediska rozložení kvality lze říct, že největší koncentrace kvalitních propojení je situována okolo města Chocně, kde se projevuje role několika lesních celků, kde je více pěšin a různých cest umožňujících pěší propojení v porovnání s ornou půdou. Podobný důvod pro výskyt kvalitních propojení lze nalézt i okolo Javorníku u Vysokého Mýta, kde se opět objevují lesní celky.

Obrázek 38 Kvalita prostupnosti krajiny mezi sousedními obcemi SO ORP Vysoké Mýto

Zdroj: ÚAP SO ORP Vysoké Mýto, 2026, ZABAGED, IRI

Opakem jsou relace se špatnou nebo alespoň omezenou kvalitou. S ohledem na nemožnost realizovat prostupnost krajiny mimo silnice je následně nutno pěší spojení realizovat z větší části po silnicích nižších tříd, což je například situace spojení v severozápadní části SO ORP na relacích mezi Vraclaví a Radhoštěm nebo Týništěm a Dobříkovem. Popř. lze zmínit spojení na severovýchodě SO ORP v relaci Nasavrky a Mostek, popř. Běstovice a Újezd.

Jedná se o takový typ spojení, které by mohlo být vyhodnoceno jako dobré, jelikož se realizuje v poměrně přímé vzdálenosti a nejde výraznou zacházkou, avšak do hry vstupuje právě nutnost absolvovat významnou část trasy po silnici, která snižuje kvalitu a bezpečnost takovéto trasy, a z výše uvedeného je tak kvalita tohoto spojení hodnocena jako špatná. V případě omezené kvality spojení lze jako příklad použít například propojení Slatiny a Dvořiska, kde existuje spojení mimo silnice, avšak za cenu výraznějších zacházek.

Výše uvedené příklady tedy ilustrují, že prostupnost krajiny pro člověka byla hodnocena na základě kvality vzájemné dostupnosti sousedících sídel po komunikacích s velmi nízkou až nulovou intenzitou motorové dopravy – silnic II. a III. třídy pouze v nejnútnejších a nejkratších propojeních a současně v určité stanovené limitní vzdálenosti, kterou bylo možné po této silnici absolvovat. Hlavní část hodnocení prostupnosti krajiny byla založena na komunikacích určených primárně pro motorová vozidla, analýza tedy sledovala zejména propojení po síti místních a účelových komunikací, neevidovaných silnic, cest, parkových a hřbitovních cest, turistických a pěších stezek a pěšin.

Jak vyplývá z výše uvedené tabulky, více než třetina spojení byla identifikována jako dobrá a když se k tomuto podílu připočte dalších 40 % spojení hodnocených s omezenou kvalitou, lze vyvodit, že většina propojení na vyhodnocených relacích mezi katastrálními územími není špatná a dokáže do určité míry zajistit propojení mezi sídly. Pouze 23 % relací je hodnoceno jako špatných, takže lze konstatovat, že v SO ORP Vysoké Mýto panuje příznivá situace z hlediska propojení a obecně velká kvalita prostupnosti krajiny.

Další zlepšování prostupnosti krajiny pro člověka je omezeno zejména organizací zemědělského obhospodařování a velikostí půdních bloků. Ke změně může dojít v některých obcích realizací komplexních pozemkových úprav, které mohou vytvořit nové cesty v krajině či optimalizovat podobu těch stávajících.

- Pro zemědělskou a lesní techniku

Pro přístup na ornou půdu a jednotlivá pole slouží pro zemědělskou techniku mnohdy sjezdy ze silnic a síť účelových a polních cest, protože pokud by nebylo možno na pole najet technikou, v současné době by je nebylo možné obhospodařovat. Proto lze konstatovat, že prostupnost krajiny pro zemědělskou techniku je v řešeném území zajištěna.

U lesní techniky je možno konstatovat, že nejvýznamnější výskyt lesních pozemků je severozápadně od Chocně, kde je dle dat hustá síť cest, které zajišťují prostupnost pro techniku a umožňují odvoz kulatiny a podobně. Při samotné těžbě se technika pohybuje volně po lese a prostupnost je taktéž zajištěna.

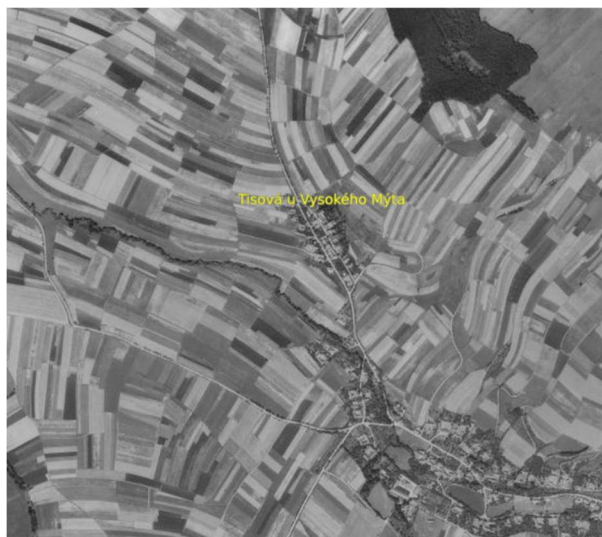
5.2.1.1.5 Analýza historických cest a existujících pěších tras, cyklostezek

Při srovnání dnešní podoby území s historickými mapami je zřejmé, že v území ubyla část z dřívějších polních a lesních cest. Ty byly často rušeny z důvodu intenzifikace zemědělské výroby a scelování jednotlivých pozemků na velké bloky orné půdy. Tyto velké půdní bloky

neumožňují jednoduchý prostup krajinou pro člověka ani pro živočichy. Zaniklé trasy často propojovaly dnes izolované ekologicky hodnotné plochy jako remízky či lesíky a mohly tak sloužit jako biokoridory.

Stejně jako na většině území bývalého Československa došlo i v SO ORP Vysoké Mýto v 50. letech ke kolektivizaci a scelování pozemků, což výrazně ovlivnilo podobu krajiny, strukturu polí, existenci a podobu mezí, remízků a polních cest. Pestrá mozaikovitá struktura krajiny byla zničena a nahrazena velkými půdními bloky, jak je možné vidět na obrázcích níže. Kromě změny velikosti jednotlivých polí došlo vlivem rozšiřující se orby také k zaorávání polních cest na okrajích polí. Dnes některé ulice končí na hranici zastavěného území a nepokračují jako polní cesty. Naopak se každý rok mírně liší vedení cest vyjetých sezónně zemědělskou technikou v závislosti na pěstované plodině. Historické cesty byly častěji doprovázeny stromořadím nebo jinou linií vegetací. Přestože se ve velké části území stromořadí kolem cest dochovala, mnoho jich zaniklo společně se zánikem polních cest.

Obrázek 39 Ortofoto mapa z 50 let

Zdroj: Archiválie ČÚZK

Aktuální ortofoto mapa

Zdroj: ČÚZK, 2026

Úbytkem polních cest bylo postiženo celé území SO ORP Vysoké Mýto, což lze doložit také výstupy analýzy kvality propojení mezi sídly a analýzy přístupů ze sídel do krajiny, ze kterých vyplývá, že nejvíce pěších cest je zachováno v okolí lesních celků, a to především v severozápadní části území.

V současnosti však lze sledovat i opačný trend, kdy se ztracená propustnost krajiny začíná lokálně obnovovat. I platné Zásady územního rozvoje Pardubického kraje stanovují jako jeden z úkolů územního plánování zvyšovat propustnost krajiny a vymezovat koridory pro obnovu historicky zaniklých cest s využitím komplexních pozemkových úprav. Příkladem může být obnova polní cesty v Bučině, která byla opravena v rámci pozemkových úprav a dnes je obyvateli hojně využívána.

Území nyní nabízí velké množství turistických a naučných stezek (např. NS Vraclav, NS Vysokomýtskými sady, NS Dívčí doly) i cyklotras. Jejich největší koncentrace je v severní části území, především v lesních oblastech v povodí Tiché Orlice. Téma cyklistické dopravy je podrobněji zpracováno v kapitole Dopravní infrastruktura – Cyklistická doprava. Více než polovina cyklotras v území vede alespoň v nějakém úseku po silnici II. třídy, což může

ohrožovat bezpečnost cyklistů. V některých místech i turistické trasy vedou po silnici, například žlutá turistická trasa z Nových Hradů do Javorníčku vede po silnici III. třídy.

5.2.2 Rozbor možností naplnění rozvojových potřeb obnovitelných zdrojů energie v krajině

- fotovoltaických a agrovoltaických elektráren
- větrných elektráren
- malých vodních elektráren

5.2.2.1 Fotovoltaické elektrárny a agro fotovoltaické výrobní elektrárny

Hlavní druhy fotovoltaických elektráren se liší umístěním a konstrukcí:

- Střešní (vzhledem k náplni ÚSK dále neřešeno)
- Pozemní
- Agro fotovoltaika
- Plovoucí
- Integrované fotovoltaické systémy (BIPV) (vzhledem k náplni ÚSK dále neřešeno)

5.2.2.2 Pozemní fotovoltaické elektrárny

Panely jsou umístěné na volných plochách, ve vztahu ke krajině by měly být umístovány na méně úrodných půdách, s vyloučením půd I. a II. třídy ZPF – dle zákona č. 334/1992 Sb., o ochraně zemědělského půdního fondu, nelze pro záměry FVE půdy I. a II. třídy odejmout. Půdy I. a II. třídy ochrany tvoří 27,26 % území SO ORP.

Tabulka 42 Pozemní FVE

Hlavní výhody	Nevýhody
Vysoká flexibilita při orientaci a sklonu panelů → vyšší účinnost.	Zabírají velké plochy → konkurence s jiným využitím půdy.
Snadná údržba a rozšíření kapacity.	Vyšší investiční náklady na konstrukce a oplocení.
Vhodné pro velké instalace (MW výkon).	Potenciální negativní vliv na krajinu (vizuální dopad, prostupnost krajiny).
	Nutnost řešit odvodnění a erozi půdy.

Zdroj: vlastní analýza

Konkrétní přehled stávajících FVE je v kapitole Dopravní a technická infrastruktura

5.2.2.3 Agro fotovoltaika (kombinace se zemědělstvím)

Tyto fotovoltaické elektrárny jsou instalovány nad plodinami nebo pastvinami. Jejich výhodami jsou:

Tabulka 43 Agro fotovoltaika

Hlavní výhody	Nevýhody
Dvojití využití půdy – výroba energie + zemědělská produkce.	Vyšší počáteční investice (speciální konstrukce).

Ochrana plodin před extrémním sluncem a suchem.	Složitější údržba (kombinace zemědělství a energetiky).
Zvyšuje ekonomickou efektivitu zemědělských pozemků.	Možné omezení mechanizace zemědělských prací.
	Nutnost pečlivého plánování, aby plodiny měly dostatek světla.
	Potenciální negativní vliv na krajinu (vizuální dopad, prostupnost krajiny).

Zdroj: vlastní analýza

Ve vztahu ke krajině jsou podobným zásahem jako pozemní FVE, vyšší hodnota je právě ve dvojím využití půdy. Dle zákona č. 334/1992 Sb., o ochraně zemědělského půdního fondu, platí pro tento typ fotovoltaické elektrárny výjimka ze zákazu umisťování FVE na půdách I. a II. třídy ochrany půd.

5.2.2.4 Plovoucí fotovoltaické elektrárny

Panely jsou umístěny na vodních plochách (rybníky, nádrže).

Tabulka 44 Plovoucí FVE

Hlavní výhody	Nevýhody
Dvojí využití půdy – výroba energie + zemědělská produkce.	Vyšší počáteční investice (speciální konstrukce).
Ochrana plodin před extrémním sluncem a suchem.	Složitější údržba (kombinace zemědělství a energetiky).
Zvyšuje ekonomickou efektivitu zemědělských pozemků.	Možné omezení mechanizace zemědělských prací.
	Nutnost pečlivého plánování, aby plodiny měly dostatek světla.
	Potenciální negativní vliv na krajinu (vizuální dopad, prostupnost krajiny).

Zdroj: vlastní analýza

V České republice existuje zatím pouze jedna plovoucí fotovoltaická elektrárna, a to v horní nádrži přečerpávací elektrárny Štěchovice (kopce Homole, Středočeský kraj). Provozovatelem je ČEZ, který projekt spustil jako pilotní v roce 2022.

Potenciál pro rozvoj FVE je již stručně popsán v kapitole Využití krajiny člověkem.

5.2.2.5 Větrné elektrárny

Větrné elektrárny se rozlišují podle osy rotoru na vertikální a horizontální, podle umístění na pevninské a pobřežní, dále podle počtu rotorů na jedno a více rotorové a podle výkonu – do 100KW a nad 100KW – větrné parky.

Na území SO ORP se nenachází žádná větrná elektrárna (viz kapitola Dopravní a technická infrastruktura).

5.2.2.6 Vodní Elektrárny

Aby byla výstavba MVE ekonomicky výhodná, je třeba při výběru lokalit zvážit kromě vlivu na oblasti se stanovenou ochranou přírody ještě několik kritérií. Jedná se především o hydraulická kritéria a morfologii vodního toku.

Hydraulická kritéria pro umístění malé vodní elektrárny spočívají především v tom, že tok musí mít dostatečný a co nejstabilnější průtok, aby byl zajištěn celoroční provoz. Důležitý je také vhodný spád, tedy výškový rozdíl mezi místem odběru a návratu vody, který určuje energetický potenciál lokality. Při posuzování průtokových poměrů se vychází z dlouhodobých hydrologických údajů, zejména z hodnot jako průměrný průtok Q_a nebo Q_{330d} , které ukazují, jaké množství vody je v toku běžně dostupné. Ideální jsou lokality, kde průtok výrazně nekolísá a kde nedochází k častým extrémním výkyvům.

Morfologie toku by měla poskytovat podmínky umožňující technickou instalaci elektrárny. Vhodné jsou úseky se stávajícími jezy, hrázemi, odpadními kanály nebo mlýnskými náhony, protože umožňují získat potřebný spád bez vzniku nových bariér na toku. Preferují se stabilní říční koryta s pevným podložím, která minimalizují erozní procesy a usnadňují umístění odběrných a výpustných objektů. Dobré jsou také přirozeně spádově výrazné úseky, kde tok kaskádovitě klesá a nabízí dostatečný energetický potenciál bez výrazného zásahu do krajiny.

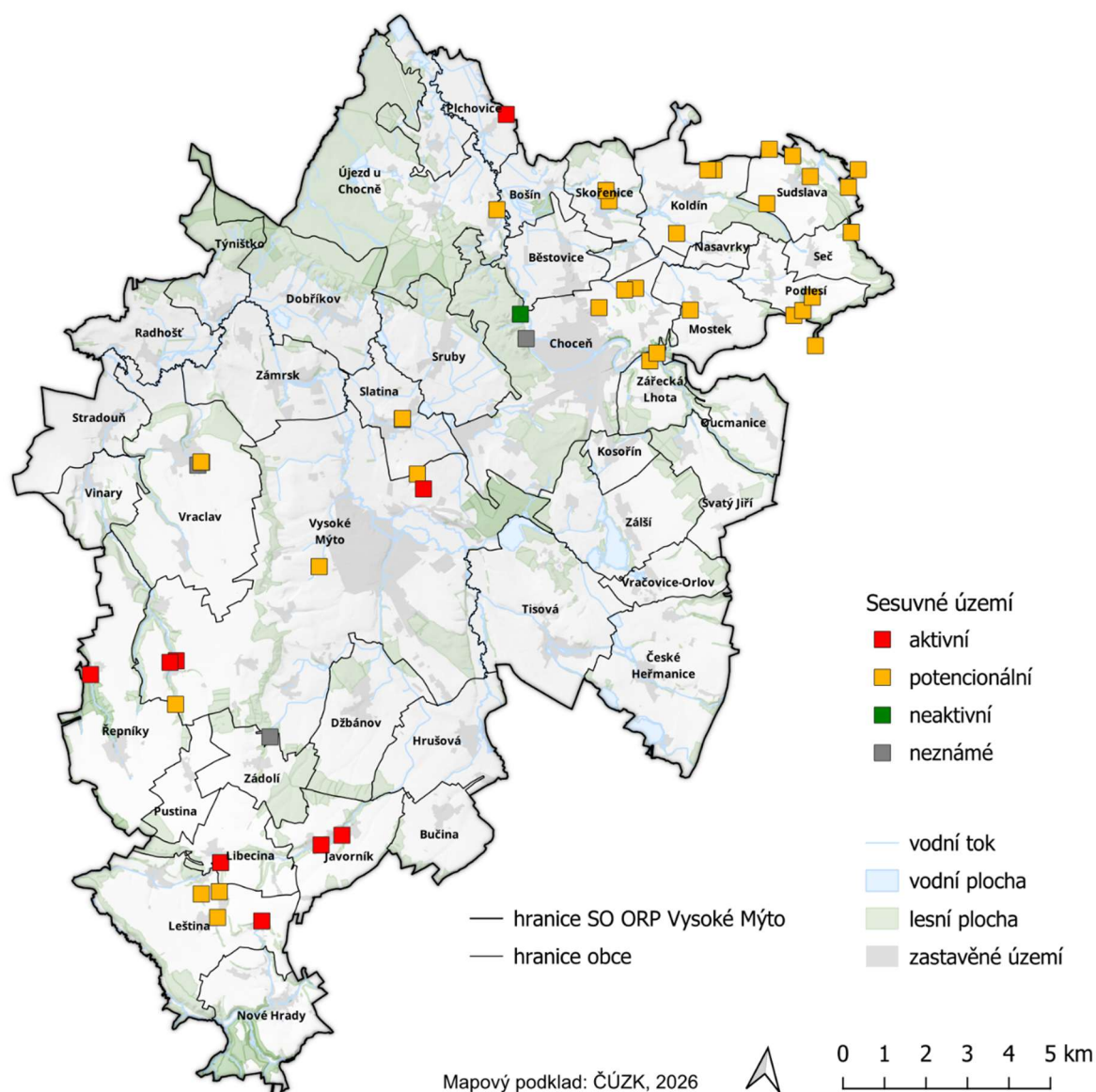
Na území SO ORP Vysoké Mýto je 19 malých vodních elektráren (viz kapitola Dopravní a technická infrastruktura). Hydroenergetický potenciál Loučné a Tiché Orlice je pro výstavbu zcela nových malých vodních elektráren (MVE) v podstatě vyčerpán.

Potenciál pro rozvoj MVE je již stručně popsán v kapitole Využití krajiny člověkem.

5.2.3 Sesuvná území, poddolovaná území a jejich střety s rozvojem sídel

Na území SO ORP je dle ÚAP evidováno 9 aktivních sesuvů, 32 potencionálních, 1 neaktivní a 2 sesuvy neznámé (bodová vrstva), viz obrázek níže.

Obrázek 40 Sesuvná území

Zdroj: ÚAP SO ORP Vysoké Mýto, 2026

Informace o svahových nestabilitách (ploužení, sesouvání, stékání, skalní řícení, sufoze) a jejich prostorové vymezení jsou získávány vlastními geologickými pracemi a z převzatých výsledků prací ostatních organizací. Evidované údaje zpřístupňuje Česká geologická služba v rámci výkonu státní geologické služby a garanci správnosti poskytuje pouze u výsledků vlastních mapovacích akcí. Potenciální problém mohou představovat sesuvná území v zastavěném území, příp. u budoucích zastavěných ploch. Potenciální problémy byly identifikovány u 9 obcí viz tabulka níže.

Tabulka 45 Zastavěná či zastavitelná plocha v sesuvném území

Kód	Popis	Obec
I06-001	zastavěné území v sesuvném územím – lokalita Na křepčích	Choceň
I06-002	zastavěné území v sesuvném územím – pod úpravnu vody	Javorník
I06-003	zastavěné území v sesuvném územím – nad domem č. p. 113	Javorník
I06-004	zastavěné území v sesuvném územím – východní část zástavby	Leština
I06-005	zastavitelná plocha v sesuvném územím – BV Z7	Leština
I06-006	zastavěné území v sesuvném územím – JV část zástavby	Libecina
I06-007	zastavěné území v sesuvném územím – Z část zástavby Pěšice	Řepníky
I06-008	zastavěné území v sesuvném územím – dům č. p. 69 a okolí	Skořenice
I06-009	zastavěná a zastavitelná plocha v sesuvném územím – býv. zemědělská budova a návrhová plocha VD	Skořenice
I06-010	zastavěné území pod sesuvným územím – nad domem č. p. 53 a okolí	Slatina
I06-011	zastavěné území pod sesuvným územím – lokalita Na Větrově	Vraclav
I06-012	zastavěné území pod sesuvným územím – lokalita Na Větrově	Vraclav
I06-013	zastavěné území v sesuvném územím – Bučkův kopec, dům č. p. 157	Vysoké Mýto
I06-014	zastavěné území v sesuvném územím – zahr. kolonie u Vanického potoka	Vysoké Mýto
I06-015	zastavěné území v sesuvném územím – V část zástavby Svařeň	Vysoké Mýto

Zdroj: ÚP, Zdroj: ÚAP SO ORP Vysoké Mýto, 2026,

Stará důlní díla ani poddolovaná území v na území SO ORP nevyskytují.

5.2.4 Rozbor poměru mezi rozvojovými potřebami sídel a možnostmi jejich naplnění

S předpokládanými zátěžemi z území navržených k urbanizaci souvisejí i naddimenzované zastavitelné plochy pro obytnou výstavbu. Možná ohrožení krajiny z toho plynoucí byla hodnocena porovnáním zastavitelných ploch pro bydlení a smíšených obytných ploch s výsledky výpočtů potřebných ploch z nástroje kalkulačky URBANKA. Kalkulačka byla při výpočtech nastavena na časový horizont 15 let, tedy stav v roce 2041, a počítá s více proměnnými, především s vývojem obyvatelstva a bytové výstavby v posledních 10 letech.

Hodnoty ve sloupci „Poměr výpočtů URBANKY a ploch pro obytnou výstavbu“ ukazují míru naplnění potřeby nových ploch pro bydlení v územních plánech. Z výsledků vyplývá, že více než polovina obcí řešeného území má naddimenzované zastavitelné plochy pro obytnou výstavbu. V obci Plchovice došlo v posledních 10 letech k takovému poklesu počtu obyvatel, že dle výpočtu URBANKY by zde neměly být vymezeny žádné zastavitelné plochy pro bydlení. Pro zachování rozvojového potenciálu obce byla stanovena alespoň potřeba 0,1 ha zastavitelných ploch pro bydlení. Velmi malá potřeba zastavitelných ploch vyšla vzhledem k mírnému poklesu obyvatel také u Pustiny. Vysoký převis je rovněž u obcí Leština, Svatý Jiří, Zálší a dalších. Naopak, mírný nedostatek zastavitelných ploch pro obytnou výstavbu je v obcích Bošín a Vraclav. Dobře naplánované zastavitelné plochy mají obce Bučina, České Heřmanice, Oucmanice a další.

Tabulka 46 Srovnání vymezených zastavitelných ploch pro obytnou výstavbu a hodnoty URBANKY

Obec	Zastavitelné plochy pro obytnou výstavbu [ha]	URBANKA [ha]	Poměr výpočtu URBANKY a ploch pro obytnou výstavbu [%]
Běstovice	11,15	3,62	308
Bošín	1,30	1,36	96
Bučina	5,29	3,47	152
České Heřmanice	8,30	5,18	160
Dobříkov	8,53	7,55	113
Džbánov	8,15	4,68	174
Hrušová	9,93	4,23	235
Choceň	57,39	21,69	265
Javorník	4,62	1,81	255
Koldín	5,52	4,08	135
Kosořín	4,43	3,32	133
Leština	14,28	1,96	729
Libecina	4,53	2,11	215
Mostek	2,89	2,42	119
Nasavrky	5,45	0,91	599
Nové Hrady	5,88	2,72	216
Oucmanice	3,93	2,72	144
Plchovice	3,19	0,1*	3190
Podlesí	6,29	2,57	245
Pustina	4,29	0,3	1430
Radhošť	4,10	0,91	451
Řepníky	6,87	1,36	505
Seč	2,23	1,81	123
Skořenice	6,03	1,66	363
Slatina	5,51	5,29	104
Sruby	4,81	4,67	103
Stradouň	3,87	1,66	233
Sudslava	4,36	1,06	411
Svatý Jiří	9,28	1,51	615
Tisová	17,08	5,56	307
Týništěko	1,94	0,91	213
Újezd u Chocně	19,05	3,47	549
Vinary	4,53	1,36	333
Vraclav	4,44	4,8	93
Vračovice-Orlov	9,09	1,51	602
Vysoké Mýto	72,05	48,83	148

Zádolí	4,45	0,76	586
Zálší	9,27	1,51	614
Zámorsk	21,60	4,17	518
Zářecká Lhota	16,01	3,32	482

Pozn.: * nulová hodnota byla pro zachování rozvojového potenciálu nahrazena hodnotou 0,1 ha
Zdroj: IRI

Z analýzy vyplývá, že aby se navrhované plochy bydlení nestávaly přílišným ohrožením pro krajinu, je při navrhování důležité jejich šetrné umístění do krajiny a co nejmenší zábor půdního fondu. Nadměrný rozsah navržených zastavitelných ploch výrazně změní siluetu sídla a tím jeho působení v krajině. Z poměru výpočtu URBANKY a ploch pro obytnou výstavbu společně s definováním rizikových průniků do krajiny vyplývá riziko „neřízeného rozvoje území“ u většiny obcí v SO ORP. Součástí návrhové části tedy budou doporučení na redukci zastavitelných ploch pro obytnou zástavbu pro jednotlivé obce, popř. vymezení nových zastavitelných ploch.

5.2.5 Opuštěné nebo nevyužívané areály a plochy ve volné krajině a v kontaktu s ní (brownfieldy)

Z kap. 2.7.2.6 vyplývá, že se na území SO ORP nachází 3 brownfieldy nacházející se v krajině či do krajiny výrazněji vybíhající.

Tabulka 47 Brownfieldy uplatňující se v krajině na území SO ORP Vysoké Mýto

Kód	Název	Obec
G01-001	Bývalý velkostatek č.p. 30 + nevyužívané zemědělské objekty	Leština
-	Na radarech – území v poli porostlé keří a trávou	Vraclav
G01-002	Bývalý zemědělský areál	Plchovice

Zdroj: ÚSK

Bývalý velkostatek v Leštině (G01-001) vybíhá severně od zástavby do zemědělské krajiny, pohledově se uplatňuje především ze silnice II/356 mezi obcemi Leština a Bílý Kůň, negativně ovlivňuje ráz obce, není odcloněn zelení. Ve stávajícím ÚP (ÚP po změně č. 2, 2012) je areál součástí stávající plochy výroby a skladování – zemědělská výroba, jako brownfield není vyznačen. Okolo areálu, převážně podél vybíhající severní části, není vymezena izolační zeleň.

Území Na radarech je územím, které je již z velké části využíváno fotovoltaickou elektrárnou. Území se nachází mimo dohledovou vzdálenost od obcí, vzhledem k výšce konstrukcí se v krajině výrazně neuplatňuje. Ve stávajícím ÚP (ÚP po změně č. 2, 2022) je území součástí návrhové plochy výroby a skladování.

V bývalém zemědělském areálu v Plchovicích (G01-002) se nachází rozsáhlé a vysoké stavby, které jsou výrazně viditelné ze silnice II/317 propojující Plchovice s obcemi Smetana a Bošín, není odcloněn zelení. Ve stávajícím ÚP (ÚP po změně č. 1, 2011) je areál součástí stávající plochy výroby a skladování – drobná a řemeslná výroba. Okolo vybíhající části areálu je vymezena návrhová plocha přírodní, která nebyla dosud realizována.

5.2.6 Stávající či budoucí předpokládané zátěže z krajiny:

- z urbanizovaného území, jeho rozsahu a intenzity využití,

Tato část je zpracovaná v kapitole Rozbor poměru mezi rozvojovými potřebami sídel a možnostmi jejich naplnění.

Největší budoucí zátěže z urbanizovaného území lze v SO ORP předpokládat realizací zástavby v aktuálně navržených zastavitelných plochách z územních plánů. Jak ukázala analýza URBANKA, více než polovina obcí má zastavitelné plochy navržené v naddimenzovaném rozsahu, a tedy v nich hrozí zvýšené riziko zátěže krajiny urbanizovaným územím. Jmenovat lze obce Plchovice, Pustina, Leština nebo Svatý Jiří, kde je naddimenzace zastavitelných ploch v rámci řešeného území nejvyšší.

Současně je s tímto jevem spojen i důsledek zástavby na zemědělský půdní fond, kdy každou další výstavbou dochází k nevratné ztrátě orné půdy, která je v případě SO ORP Vysoké Mýto důležitým prvkem s ohledem na vysoce intenzivní zemědělské využití krajiny. Rozšiřování urbanizovaného území má také potenciál negativně ovlivnit krajinný ráz a vytvořit esteticky nevhodná „negativní rozhraní“.

- z dopravní a technické infrastruktury,

Zátěže z provozu stávající dopravní infrastruktury

Doprava je pilířem moderní ekonomiky, protože výroba a spotřeba probíhají na různých místech a vzniká potřeba přepravy osob i zboží. S rostoucí provázaností ekonomiky a globálním pohybem zboží i lidí intenzita dopravy dále narůstá. Pro přepravu osob a zboží je nutná existence dopravní infrastruktury, kterou tvoří pozemní komunikace, dráhy, vodní cesty, letiště a další zařízení. Tato infrastruktura představuje hlavní riziko pro fragmentaci krajiny a její propustnost, což ovlivňuje migraci lidí i živočichů. Dopravní stavby zatěžují okolí emisemi hluku a znečištěním, zároveň mají také výrazný vliv na estetiku krajiny, kde působí často jako vizuální zátěž. Šířka komunikace, zejména počet pruhů, zásadně ovlivňuje její dopad na krajinu i možnost jejího překonání lidmi a zvířaty.

Silnice jsou děleny podle významu do kategorií, které se liší vlivem na krajinu.

Největší negativní vliv mají dálnice a silnice I. třídy, méně negativní, avšak stále ještě negativní vliv je evidován u silnic II. třídy a teprve silnice III. třídy mají velmi malý nebo neutrální vliv na krajinu. Místní a účelové komunikace mají neutrální nebo dokonce kladný vliv na prostupnost krajiny, záleží zejména na lokalizaci konkrétní komunikace. Tato kategorie komunikací zlepšuje prostupnost krajiny pro člověka a představuje taktéž potenciál pro pěší a cyklistickou dopravu bez ohrožení nadměrnou intenzitou automobilové dopravy na hierarchicky vyšších úrovních komunikací.

Vzhledem k charakteru silnic v řešeném území lze konstatovat, že silniční doprava má největší vliv na krajinu ve směru ze severozápadu na jihovýchod, protože přibližně takto rozděluje území ORP na dvě poloviny silnice I. třídy I/35 a I/17 a nově i dálnice D35. Ty mají výrazný dopad na krajinu, její fragmentaci a prostupnost, zejména s ohledem na frekvenci provozu. Podobně i některé intenzivně využívané úseky silnic II. třídy vykazují negativní vliv. Síť významných komunikací je potom v území doplněna o řadu místních a účelových komunikací, které však nemají výrazný negativní dopad na krajinu.

Komunikace mají významnou roli při působení na fragmentaci krajiny, kde se uplatňuje zejména kategorie komunikace, její šířka a taktéž intenzita provozu na ní. Na základě těchto proměnných je vyhodnocována fragmentace krajiny dopravou. Asi polovina území SO ORP je součástí některého ze tří vymezených polygonů UAT, které zasahují do řešené oblasti, žádné však nejsou hodnoceny jako polygony vysoké kvality. Jeden polygon UAT je vymezen na jihozápadní části území, ohraničen silnicemi I/17 a I/35. Druhý polygon UAT je vymezen na území severozápadně od Chocně, třetí polygon pak do řešeného území zasahuje pouze malým cípem v oblasti kolem Radhoště. Polygony UAT se vzhledem k vysoké intenzitě dopravy nepodařilo vymezit v severovýchodní části území, tedy v oblasti východně od silnice I/35 s výjimkou lesnatého území severozápadně od Chocně. Problémem je postupující proces fragmentace kvůli novým dopravním stavbám a zvyšující se intenzitě dopravy, který se projevuje neustálým zmenšováním ploch polygonů UAT. Podle dostupných prognóz uvažujících rok 2025 dochází k zániku dvou UAT polygonů, zachován je pouze jeden polygon v jižní části území.

Předpokládané zátěže z navržené dopravní infrastruktury

V řešeném území se kromě již realizovaných záměrů dopravní infrastruktury plánují taktéž další záměry do budoucna, o nichž poskytují informace územně plánovací dokumenty a podklady jednotlivých obcí nebo Pardubického kraje. Z nich pro SO ORP Vysoké Mýto vyplývají následující záměry.

Zásady územního rozvoje Pardubického kraje vymezují v řešeném území několik návrhových koridorů. Mezi klíčové koridory silniční dopravy patří dálnice D35 (v úseku Ostrov – Vysoké Mýto – Litomyšl), která tvoří páteřní trasu území. Na dálnici navazuje koridor pro umístění stavby přeložky silnice II/312 (v úseku Vysoké Mýto – Choceň – České Libchavy), který zajistí napojení severovýchodní části území na dálnici D35. V oblasti železniční dopravy je vymezen koridor pro modernizaci a přeložku hlavní trati č. 010 v úseku z Chocně směrem do Ústí nad Orlicí.

Zásady územního rozvoje Pardubického kraje nevymezují v řešeném území žádné plochy územních rezerv pro dopravní infrastrukturu.

Veškeré výstupy, návrhy a doporučení ÚSK v řešeném území neznemožní přeložky či úpravy tras a zohlední ochranná pásma silnic včetně rozvojových záměrů.

Zátěže z provozu stávající technické infrastruktury

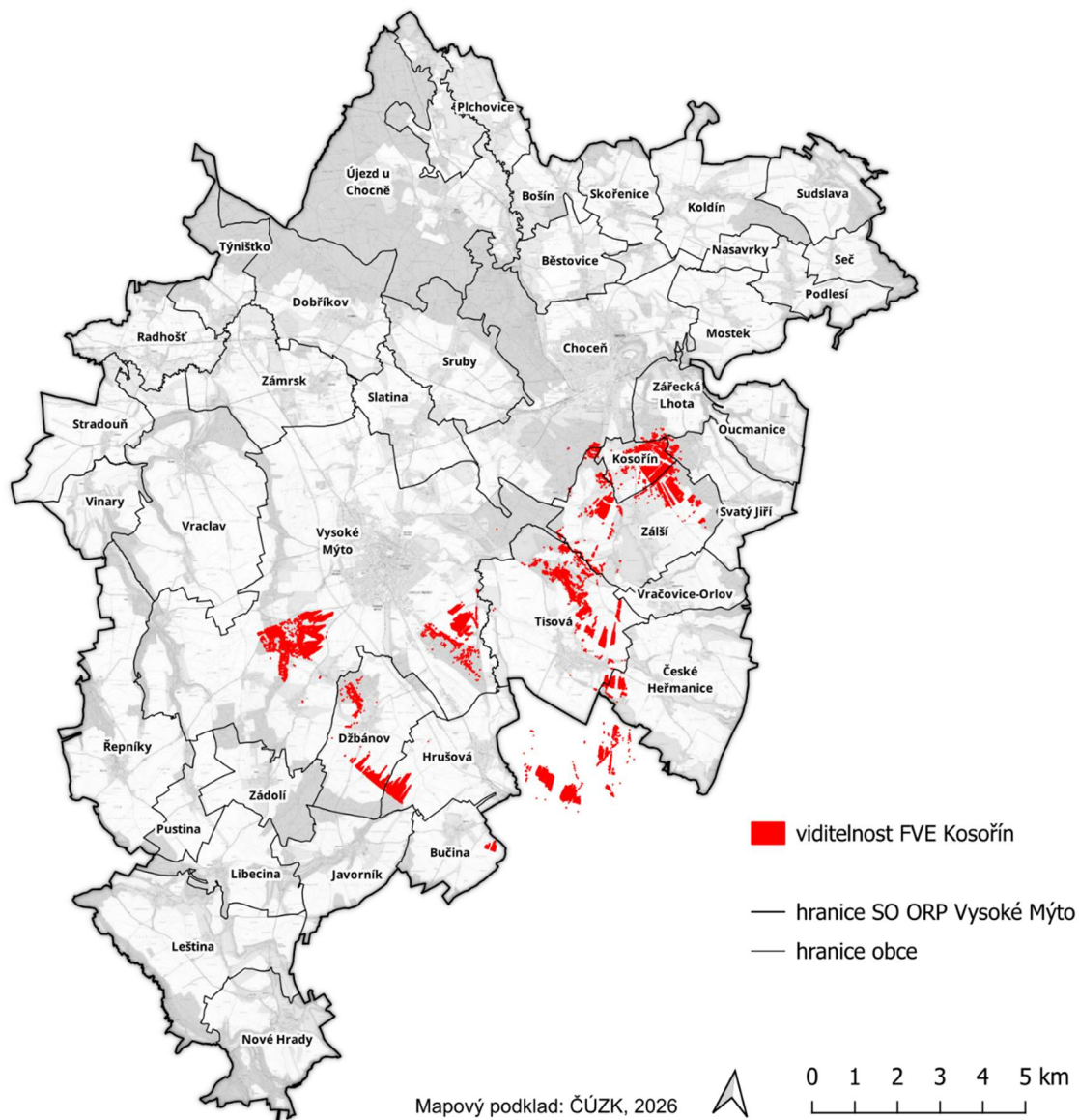
Technická infrastruktura byla v řešeném území posuzována jak z hlediska její samotné přítomnosti, tak zejména z hlediska její viditelnosti z volné krajiny. Za příklady pro vyhodnocování lze jmenovat typicky největší objekty technické infrastruktury, jako jsou rozlehlé fotovoltaické elektrárny (jako modelový případ byla vybrána FVE v Kosoříně) nebo vedení el. energie, které svou velikostí, výškou či plošným rozsahem mohou představovat největší negativní zátěž pro charakter krajiny.

Pro FVE Kosořín byla v prostředí geografických informačních systémů (GIS) provedena analýza pole viditelnosti, přičemž zdrojovým výškopisným podkladem byl digitální model povrchu, jenž pracuje s objekty v krajině a zohledňuje tedy rozdíl mezi výškou reliéfu a objektů na něm.

Z hlediska míry vlivu na krajinu působí fotovoltaické elektrárny zejména dvěma způsoby. Tím prvním je velikost souvislé plochy pokryté panely a druhým je reliéf pozemku a jeho orientace

vůči ostatním znakům krajiny. Tyto faktory hrají nejvyšší roli při stanovování viditelnosti FVE v krajině. K těmto faktorům je nutno připočíst, zejména při hodnocení viditelnosti z větší dálky, roli odlesku samotných fotovoltaických panelů, který může být viditelný na velkou vzdálenost. Ovšem při celkovém hodnocení nemají fotovoltaické elektrárny tak negativní dopad na charakter krajiny jako například větrné elektrárny, které pohledově ovlivňují o řád až dva větší území.

Obrázek 41 Viditelnost FVE Kosořín v SO ORP Vysoké Mýto

Zdroj: Analýzy výškopisu ČÚZK, IRI

Analýza viditelnosti byla provedena pro jednu vybranou fotovoltaickou elektrárnu v řešeném území umístěnou v Kosoříně. Přehled o kumulované viditelnosti této elektrárny poskytuje výsledný obrázek výše. Z analýzy dle digitálního modelu povrchu vyplývá, že největší pole viditelnosti má FVE přímo v Kosoříně a dále na území jihozápadně od elektrárny, nejvíce zasaženo je okolí obcí Tisová a Vanice. Do celkového pole viditelnosti spadá jen malá část řešeného území.

Kromě elektrárny v Kosoříně byla provedena analýza pole viditelnosti také pro FVE Voděrady. Přestože se tento areál nachází již mimo hranice SO ORP Vysoké Mýto, jeho pole viditelnosti do sledované oblasti prokazatelně zasahuje. Jedná se o území západně od elektrárny, především kolem Džbánova.

Závěrem je nutno poznamenat, že pole viditelnosti jsou výsledkem GIS analýzy vycházející z modelů a referenčních hodnot. Skutečný stav v území SO ORP Vysoké Mýto, ze kterého jsou některé z analyzovaných komponent technické infrastruktury viditelné, může mít odlišný rozsah. Na této odchylce se podílí více jevů – rozlišení gridu pro digitální model reliéfu, nové stavby, atmosférické jevy jako je dohlednost a viditelnost nad obzorem nebo vliv vegetačního cyklu zeleně, zejména olistění. Viditelnost byla pro FVE v Kosoříně ověřena i vlastním průzkumem terénu.

Specifickou environmentální zátěž představuje zastaralost nebo absence kanalizačních systémů a čistíren odpadních vod v některých obcích. V lokalitách, kde dosud tato veřejná infrastruktura chybí, dochází k vypouštění odpadních vod do místních vodotečí po nedostatečném předčištění v septicích, což negativně ovlivňuje ekologický stav krajiny v kontaktu se sídly.

Předpokládané zátěže z navržené technické infrastruktury

V Zásadách územního rozvoje Pardubického kraje je pro území SO ORP Vysoké Mýto vymezen nadmístní záměr technické infrastruktury, a to koridor E15a pro vybudování dvojitého vedení přenosové soustavy 400 kV (v úseku Týnec – Krasíkov). Další rozvoj inženýrských sítí je tedy řešen na lokální úrovni v rámci územních plánů jednotlivých obcí.

- rozsáhlé zpevněné plochy a zátěž z roztroušené zástavby ve volné krajině

Rozsáhlé zpevněné plochy jsou v SO ORP Vysoké Mýto spojeny především s průmyslovými či zemědělskými areály (zejména v okrajových částech Vysokého Mýta a v oblastech kolem Chocně). Zástavba zde funguje jako rozsáhlé nepropustné plochy, zrychluje povrchový odtok, snižuje vsakování a narušuje tak přirozený koloběh vody. Hlavní zátěž spočívá v akumulaci tepla (vznik tepelných ostrovů) a zániku retenční schopnosti daného území. Tyto plochy představují také vizuální narušení krajinného rázu, zejména pokud nejsou pohledově odcloněny vegetací. Rozsáhlé areály navíc představují nepropustné bariéry, které přerušují přirozené vazby v území a omezují prostupnost volnou krajinou.

V řešeném území se roztroušená zástavba projevuje především rozšiřováním obcí podél silnic do volné krajiny. Tato forma výstavby zatěžuje krajinu vizuální fragmentací a rozpadem tradiční sídelní struktury. Z provozního hlediska roztroušená zástavba zvyšuje nároky na vedení inženýrských sítí a často vyvolává potřebu nových komunikací

- z rozsahu a intenzity využit rekreace a cestovního ruchu

V územních plánech obcí v regionu Vysokomýtska jsou identifikovány různé typy zátěží, které buď v území již existují vlivem rekreačních aktivit, nebo u nichž hrozí vznik v důsledku navrhovaného rozvoje cestovního ruchu a související infrastruktury.

Hluková zátěž a narušování pohody bydlení představuje jeden z nejčastěji zmiňovaných negativních vlivů, kdy rekreační a sportovní aktivity přímo kolidují s obytnou funkcí. Územní plány obcí jako Seč, Nasavrky, Řepníky, Sruby či Kosořín proto v obytných a rekreačních

plochách výslovně zakazují umístování „kulturních zařízení s produkcí obtěžující hlukem“, kam řadí zejména diskotéky, letní kina a venkovní scény, pokud by jejich provoz překračoval hygienické normy pro chráněné prostory. V obci Zálší a Řepníky je u hřišť pro rekreační tělesnou výchovu a dětských hřišť uložena povinnost realizovat oplocení a výsadbu izolační zeleně, aby nebylo narušováno soukromí a kvalita prostředí sousedních pozemků.

Významnou zátěž tvoří nárůst individuální automobilové dopravy, která generuje nároky na nové parkovací kapacity a zatěžuje stávající komunikace. Dokumentace pro Vysoké Mýto, Újezd či Řepníky považuje za nepřipustná rozsáhlá obchodní nebo komerční zařízení, která by svou kapacitou neúměrně zvyšovala dopravní zátěž v obytném území. V Nových Hradech a dalších lokalitách se zvýšeným turistickým zájmem je kladen důraz na to, aby nová zařízení cestovního ruchu zajišťovala potřebná parkovací místa primárně na vlastním pozemku provozovatele a nezatěžovala veřejná prostranství v obci.

Fragmentace krajiny a narušení jejího tradičního rázu jsou potenciálními riziky spojenými s rozšiřováním rekreační zástavby do volné krajiny. Územní plány (např. Radhošť, Vysoké Mýto, Skořenice) stanovují, že ubytovací zařízení s vyšší kapacitou lůžek lze připustit pouze na základě vyhodnocení únosnosti krajiny. K ochraně panoramatu sídel je v mnoha obcích zakázáno umístování výškově dominantních staveb (např. větrných elektráren) nebo trvalé oplocování pozemků ve volné krajině, což by narušilo její estetickou hodnotu a prostupnost pro lidi i zvěř. Jako rušivé prvky jsou již v současnosti vnímány nevhodně umístěné fotovoltaické panely nebo hmotově výrazné skladovací objekty v zemědělských areálech (např. v Oucmanicích).

V neposlední řadě dochází k tlaku na zábory zemědělského a lesního půdního fondu v důsledku rozšiřování ploch pro rekreaci a sport. Příkladem výrazné zátěže byl návrh golfového hřiště v Dobříkově, který si vyžádal rozsáhlé vyhodnocení únosnosti krajiny a revizi hranic biocenter, aby nedošlo k ohrožení ekologické stability území. V obci Píchovice jsou pro plochy smíšené obytné-rekreační navrženy zábory na více než 3,5 hektarech zemědělské půdy, z čehož většinu tvoří orná půda. Obce se snaží tyto zátěže regulovat přísnou ochranou pozemků určených k plnění funkcí lesa (PUPFL), u kterých je důsledně stanovováno ochranné pásmo 50 metrů, v němž nesmí být funkce lesa dotčena novou výstavbou, což platí například v Mostku, Nasavrkách, Sudslavě či Tisové. Pokud v těchto pásmech k výstavbě dochází, musí být doloženo, že nebude mít negativní vliv na integritu lesních porostů.

- z těžby a nerostných surovin, sanace starých těžebních prostor formou závázky

Na území SO ORP se v současnosti nachází pouze jeden aktivní dobývací prostor, s těžbou štěrkopísku, ložisko Běstovice ve stejnojmenné obci. Těžba v pískovně Běstovice probíhá na cca 8 ha. Obvodní báňský úřad pro území krajů Královéhradeckého a Pardubického vydal dne 8. 6. 2021 Rozhodnutí ve věci povolení likvidace lomu /pískovny) v k. ú. Běstovice podle dokumentace Plán likvidace lomu (pískovny) Běstovice (Moravčík, duben 2021). V ÚP Běstovice (úplné znění po vydání změny č. 1, 2023) je ložisko stále součástí stávající plochy těžby nerostů – dobývání a úprava.

U vytěžených ložisek byla provedena zemědělská či lesnická rekultivace.

- ze světelného znečištění

Obecně lze konstatovat, že jakýkoliv rozvoj nových zastavitelných ploch pro bydlení, výrobu či dopravu (např. v obcích České Heřmanice, Podlesí nebo Javorník) s sebou nese riziko zvýšení světelného smogu v důsledku doprovodné infrastruktury.

Součástí zvyšování světelného smogu jsou záměry na vybudování veřejného osvětlení (Nasavrky, Džbánov, Kosořín, Seč, Sruby, Újezd u Chocně, Zářecká Lhota, Vysoké Mýto a Slatina). Z hlediska omezení světelného smogu je nejlepší takový typ veřejného osvětlení, který co nejméně „svítí zbytečně“ – tedy nahoru, do okolí a ve spektru, které se v atmosféře snadno rozptyluje, např.:

- produkují méně modré složky,
- mají vysokou účinnost
- světlo směřuje jen dolů (minimalizuje oslňování a rozptyl po obloze),
- žlutooranžové spektrum
- snížení intenzity popůlnoci
- použití pohybových senzorů

Významný vliv na prosvětlení krajiny mohou mít i velké infrastrukturní stavby, u kterých se předpokládá nasvícení (zejména v místech křižovatek a areálů):

- Dálnice D35 a silnice II/312: Koridory pro tyto stavby procházejí katastry obcí Vraclav, Stradouň, Sruby a Vysoké Mýto. Zejména mimoúrovňové křižovatky jsou potenciálním zdrojem silného nočního osvětlení.
- Výrobní a průmyslové plochy: Rozšiřování výrobních areálů v obcích jako Zálší (lokality VL Z8, VD Z9, Z10), Zadolí (lokality VD Z4) nebo Tisová (lokality VD Z18, Z19) s sebou nese nároky na osvětlení manipulačních ploch a areálových komunikací.

6 Předběžné vymezení krajinných okrsků

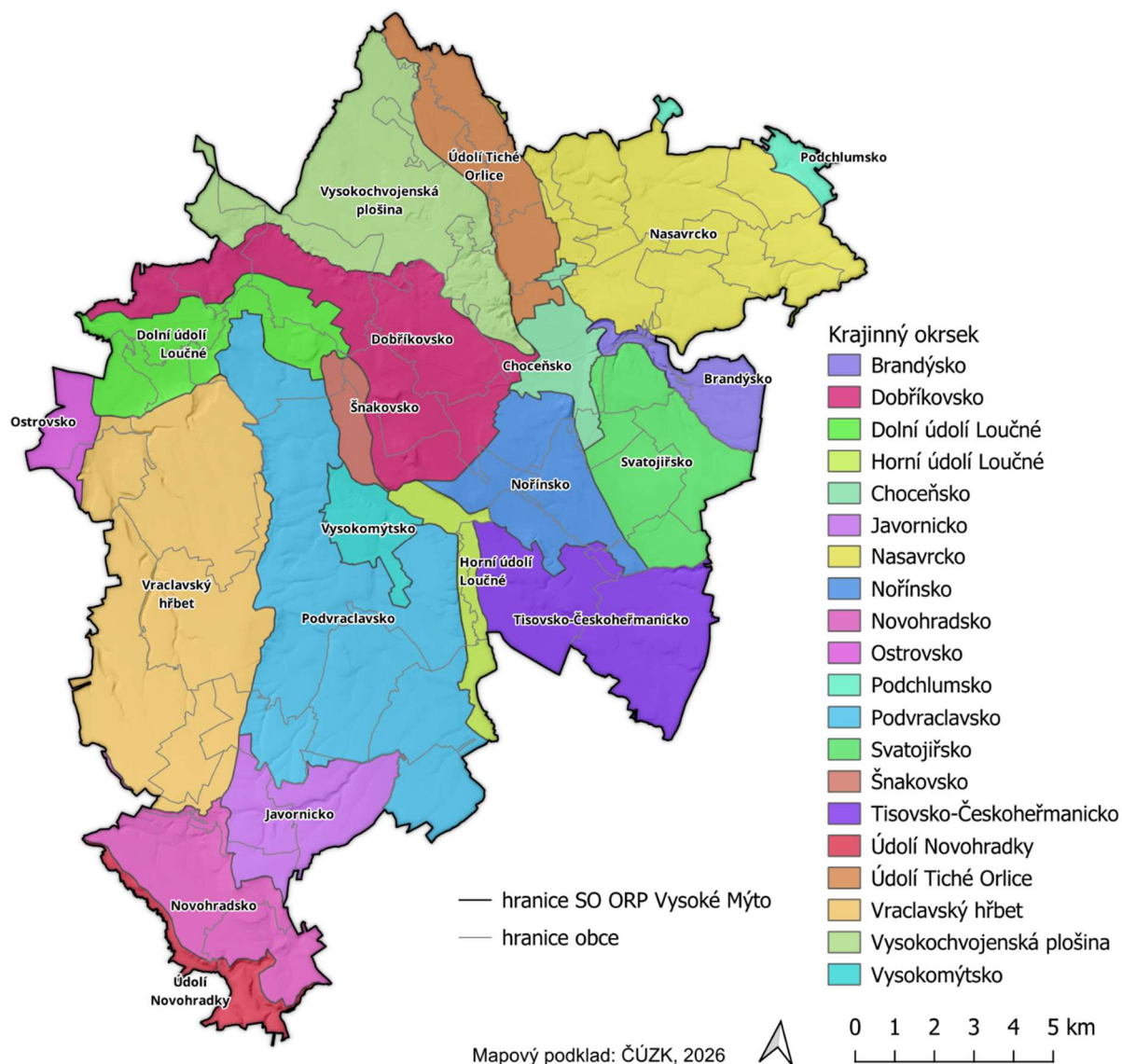
Krajinný okrsek je základní skladebná, prostorově souvislá a charakterově relativně homogenní část krajiny, která se od sousedních okrsků odlišuje kombinací přírodních charakteristik a způsobu využití území. V rámci jednoho krajinného celku představuje jemnější měřítkovou úroveň členění, umožňující přesnější popis její vnitřní struktury a variabilit krajinného rázu. Vymezení krajinných okrsků se opírá o zřetelné změny v reliéfu, krajinné mozaice, vegetačním pokryvu, hydrologických poměrech, sídelní struktuře a historicky podmíněném způsobu hospodaření. Krajinný okrsek je tedy vnímán jako jednotka, v níž se tyto znaky vyskytují v opakující se stabilní konfiguraci a vytvářejí specifickou prostorovou a vizuální identitu. Hranice krajinných okrsků se stanovují tam, kde dochází k přechodu mezi odlišně strukturovanými a využívanými částmi území, a slouží jako podklad pro interpretaci, ochranu i řízenou změnu krajinného rázu v navazujících plánovacích dokumentech. Současně umožňují, aby cílové kvality krajiny stanovené pro vlastní krajinu byly v praxi konkretizovány a uplatněny na úrovni menších, reálně fungujících a obyvateli rozpoznatelných celků.

Tabulka 48 Vymezení krajinných okrsků

Kód	Název okrsku	Obce v krajinném okrsku
11	Vysokochvojenská plošina	Běstovice, Dobříkov, Choceň, Sruby, Týniště, Újezd u Chocně
12	Údolí Tiché Orlice	Běstovice, Bošín, Choceň, Plchovice, Újezd u Chocně
13	Nasavrcko	Běstovice, Bošín, Choceň, Koldín, Mostek, Nasavrky, Plchovice, Podlesí, Seč, Skořenice, Sudslava
14	Podchlumsko	Koldín, Sudslava
15	Brandýsko	Choceň, Mostek, Oucmanice, Zářecká Lhota
16	Choceňsko	Běstovice, Choceň, Kosořín
17	Svatojiřsko	České Heřmanice, Choceň, Kosořín, Svatý Jiří, Vračovice-Orlov, Zálší, Zářecká Lhota
21	Dobříkovsko	Dobříkov, Choceň, Radhošť, Slatina, Sruby, Týniště, Újezd u Chocně, Vysoké Mýto
22	Dolní údolí Loučné	Dobříkov, Radhošť, Slatina, Stradouň, Týniště, Vraclav, Zámorsk
23	Šnakovsko	Slatina, Vysoké Mýto, Zámorsk
24	Nořínsko	České Heřmanice, Choceň, Kosořín, Tisová, Vračovice-Orlov, Vysoké Mýto, Zálší
25	Tisovsko-Českoheřmanicko	České Heřmanice, Tisová, Vračovice-Orlov, Zálší
26	Horní údolí Loučné	Hrušová, Tisová, Vysoké Mýto
27	Vysokomýtsko	Vysoké Mýto

28	Podvraclavsko	Bučina, Džbánov, Hrušová, Javorník, Vysoké Mýto, Zádolí, Zámorsk
31	Ostrovsko	Stradouň, Vinary
32	Vraclavský hřbet	Libecina, Pustina, Řepníky, Stradouň, Vinary, Vraclav, Vysoké Mýto, Zádolí, Zámorsk
41	Javornicko	Javorník, Leština, Libecina, Zádolí
42	Novohradsko	Leština, Libecina, Nové Hrady, Řepníky
43	Údolí Novohradky	Leština, Nové Hrady

Obrázek 42 Krajinné okrsky

Zdroj: Atregia s.r.o.

7 Souhrnné vyhodnocení

7.1 Souhrnný stav využití území, zajištění požadavků a potřeb člověka v krajině, ekologická stability

7.1.1 Zjištěné hlavní hodnoty a potenciály krajiny

7.1.1.1 Analýza vazeb sídel a krajiny

V každé obci byl identifikován kvalitní přechod sídla v krajinu přírodního charakteru nebo v podobě zeleně uvnitř zastavěného území, typicky v podobě zahrad či pozůstatků záhumení. Z hlediska přírodního má krajina potenciál zachovat si své hodnoty, je však nutné, v souladu s identifikovanými rizikovými průniky zastavitelných ploch do krajiny, klást důraz na zmírnění těchto potenciálně problémových míst. Přístup do volné krajiny ze zastavěných území jednotlivých obcí je většinou možný v několika směrech, nicméně v oblastech s intenzivní zemědělskou činností a rozsáhlými půdními bloky existuje značný potenciál pro zlepšení prostupnosti.

Při vymezování nových zastavitelných ploch by měl být brán ohled na skutečnou potřebu záboru kvalitní zemědělské půdy a na jejich citlivé umístění, aby nevznikaly negativní přechody zástavby do volné krajiny. Další potenciál pro posílení možností rekreace spočívá v obnově historických polních cest, například prostřednictvím komplexních pozemkových úprav.

7.1.1.2 Lesnictví

Střední až vysoká lesnatost je v obcích Újezd u Chocně, Týnišťko, Dobříkov, Zádolí, Zářecká Lhota, Choceň, Seč, Nové Hradky, ORP Vysoké Mýto, Sruby, Svatý Jiří, Sudslava, Džbánov, Koldín, Libecina, Zálší, Leština, Oucmanice, Řepníky. Nejvíce lesnatou obcí je Újezd u Chocně (67,8%) a Týnišťko (60,9%). Neméně lesnatou obcí jsou Plchovice (0,2 %) a Slatina (0,5 %).

Lesy zvláštního určení mají rozlohu 881,12 ha.

7.1.1.3 Zemědělství

Ve většině obcí převažuje zastoupení I. a II. třídy BPEJ (Mostek, Nasavrky, Pustina přes 80% území obce). Pro zemědělství jsou zde relativně příznivé klimatické podmínky. Potenciál představuje snížení erozního smyvu, rozdělení rozsáhlých půdních bloků zelení.

7.1.1.4 Voda v krajině

Přirozený charakter vodních toků Novohradka, Loučná a Tichá Orlice. Dále zachovalá mrtvá či slepá ramena na Loučné a Tiché Orlici. Významnější vodní plochy v obcích České Heřmanice a Zálší. Téměř celé území se nachází v chráněné oblasti akumulace vod (CHOPAV) Východočeská křída. Potenciál představuje snížení erozního smyvu, povodňového ohrožení, migračního zprostupnění vodních toků, revitalizace či renaturace vodních toků se špatným hydromorfologickým stavem.

7.1.1.5 Ochrana přírody, biodiverzita, migrační prostupnost

Na území SO ORP bylo registrováno 14 významných krajinných prvků, které jsou v rámci SO ORP poměrně rovnoměrně vymezeny. Přesto je zde potenciál pro další vymezení a ochranu drobných prvků a ploch v rámci územního plánování. Přírodní cennost území dokládá výskyt 5 zvláště chráněných území a 9 evropsky významných lokalit. Na území je vyhlášeno 24 památných stromů, poměrně rovnoměrně v rámci SO ORP. Zachovalost území z hlediska přírody indikují přírodní biotopy a lokality výskytu zvláště chráněných druhů národního významu (14). Potenciál území spočívá v ochraně stávajících přírodních biotopů (přírodě blízkých luk, křovin, lesů, mokřadů, vod) a zakládání biotopů nových v obcích s jejich nízkým zastoupením (viz kap. 4.1.3.2). Na území SO ORP se nachází 3 vzájemně propojené migrační koridory, kde lze taktéž vidět potenciál ke zlepšení – podpora zalesnění, zprůchodnění překážek v migraci, vyšší ochrana v rámci územního plánování.

7.1.1.6 Krajinný ráz

Mezi hlavní hodnoty z hlediska krajinného rázu patří **vyhlídková místa** – k nejvýznamnějším patří Bučkův kopec. V otevřené zemědělské krajině jsou vyhlídková místa méně výrazná, jejich hodnota však spočívá v možnosti vnímat mírně zvlněný reliéf, rozsáhlejší zemědělské plochy, stromořadí, remízky a lesní celky (v okolí Javorníku, Libeciny a Vinar, včetně prostoru za Vinarskými humny). V severní a severovýchodní části ORP, zejména v okolí Chocně, mají vyhlídky spíše lokální charakter (pohledy z Pelin a od hradiště Zítkov na Choceň a navazující krajinu. Hodnotu mají také výhledy u Seče a Olešné). Specifickým vyhlídkovým místem městského charakteru je Pražská brána ve Vysokém Mýtě

Další hodnotou jsou významné **pohledové horizonty a terénní dominanty**, které jsou tvořeny zejména mírně členitým reliéfem, otevřenými zemědělskými plochami, lesními okraji a liniovou zelení. V území převažují spíše nízké a pozvolně táhlé horizonty. Výraznější terénní členění vytváří především Vraclavský hřbet a lesní celek Vysokochvojenské plošiny u Chocně.

Mezi pozitivní stavební dominanty patří historické a sakrální stavby. Významnou dominantou Vysokého Mýta je Pražská brána, dále se v pohledech uplatňuje zámek Zámorský a kostely v obcích. Významnou pozitivní roli mají také vegetační dominanty, zejména solitérní stromy, aleje, remízky a menší nelesní porosty v otevřené zemědělské krajině. Ty nejvýznamnější nacházející se na horizontech jsou u Džbánova, Vysoké, Libeciny, Chotěšín, Vinar, Postolova, Oucmanic a Zálší.

Územím prochází významná pohledová osa Luže–Nové Hradky, která je mimo jiné i součástí kulturní historické krajiny poutního místa Chlumek u Luže.

K **pozitivním znakům krajiny** patří harmonické střídání menších lesních celků, luk a středně velkých půdních bloků v okolí Újezdu u Chocně, Bošína, Skořenice, Zámorsku, Slatiny a Nořína. Velmi pozitivní jsou přirozené ekotony a dochované tradiční urbanistické struktury vesnic a nezastavěná niva řek Loučné a Tiché Orlice. Dochované pluziny v zázemí sídel přispívají k tradičnímu rázu kulturní krajiny.

7.1.1.7 Těžba nerostných surovin

Na území SO ORP se nacházejí ložiska štěrkopísku koncentrující se v severní části území, ložisko kamene pro hrubou a ušlechtilou kamenickou výrobu v k. ú. Svařeň, ložisko písku

sklářských a slévárenských zasahující do obcí Leština a Nové Hradky a ložisko vápence pod názvem Kostecké Horky zasahující do obce Plchovice. Na území SO ORP se nachází 3 bilancovaná výhradní ložiska pro těžbu štěrkopísku, přičemž jedno z ložisek (Bošín), nebylo dosud těženo. Dosud netěžena byla také nevýhradní ložiska Plchůvky (štěrkopísky) a Kostecké Horky (vápeneček). Na území SO ORP se v současnosti nachází pouze jeden aktivní dobývací prostor (Běstovice), s těžbou štěrkopísku. Většina ložisek na území SO ORP již byla vytěžená, byla u nich provedena zemědělská či lesnická rekultivace.

7.1.1.8 Rekreační a turistický ruch

V území se nachází řada nemovitých kulturních památek, největší koncentrace památek je ve městech Vysoké Mýto a Choceň, poté následuje Vraclav, kde se nachází barokní areál a Nové hradky se zámek a přílehlými památkami. V území se nachází několik hradišť a tvrzišť, např. v Zářecké Lhotě, Řepníkách a další. V území jsou i další zajímavosti – například Dřevěný kostelík Všech svatých v Dobříkově, Menhir v Oucmanicích, Muzeum motokol, Galerie klobouků v Nových Hradech nebo Železniční muzeum v Hrušové. Návštěvníci rovněž ocení vyhlídková místa, např. ve Vysokém Mýtě.

K přírodním atraktivitám patří Přírodní park Orlice s řekou Tichá Orlice a Údolí Krounky a Novohradky, nachází se zde také 4 přírodních památek a 5 přírodních rezervací.

Za místa rekreace můžeme také považovat sportoviště, které najdeme v každé obci. Větší sportoviště se nachází v Chocni a Vysokém Mýtě, kde nalezneme i koupaliště. Vodáci využijí řeku Tichá Orlice, která v území má 4 nástupní/výstupní místa – Plchovice, Bošín a dva v Chocni.

Atraktivita jsou doplněny regionálními cyklotrasami a turistickými trasami, z níž nejvýznamnější jsou dálkové cyklotrasy č. 18 a č. 8 - Severní magistrála. zde nalezneme 6 naučné stezky mapující zdejší přírodu, historii, jedna se věnuje vesmíru.

7.1.1.9 Dopravní a technická infrastruktura

V řešeném území je zastoupena jak silniční, tak kolejová doprava. Vyskytují se zde silnice I., II. i III. třídy, momentálně je ve výstavbě dálnice D35, přičemž úsek kolem Vysokého Mýta je již v provozu. Vysoké intenzity dopravy dosahují především silnice I. třídy a některé silnice II. třídy, po uvedení ostatních úseků dálnice D35 do provozu se očekává převzetí dopravní zátěže tímto tahem. Železniční doprava je soustředěna především na trať č. 010, která je součástí tranzitního koridoru ČR. Regionální tratě č. 018 a č. 026 jsou méně vytíženy. Nemotorovou dopravu zajišťuje síť cyklotras a turistických stezek, včetně dálkové cyklotrasy č. 18.

Úroveň napojení na technickou infrastrukturu je vysoká. Většina obcí má vybudován veřejný vodovod i kanalizaci, u které však v mnoha případech chybí odvedení odpadních vod na centrální ČOV. Elektrifikace je zajištěna plošně, dálkové napájení území je podpořeno přenosovou soustavou 400 kV (linka V401) a distribuční sítí 110 kV s rozvodnami v Chocni a širším okolí. Plynofikace je přítomna v 81 % katastrálních území SO ORP. Území má vhodné podmínky pro výrobu energie z OZE, zejména pro fotovoltaiku (velké elektrárny v Kosoříně, Sudslavě a Voděraděch). Energetický mix doplňují bioplynové stanice a malé vodní elektrárny, větrné elektrárny nejsou na území realizovány.

7.1.2 Zjištěná hlavní ohrožení, rizika a problémy v krajině

7.1.2.1 Analýza vazeb sídel a krajiny

V téměř všech obcích SO ORP Vysoké Mýto byl identifikován rizikový průnik zastavitelných ploch do krajiny. Tato skutečnost představuje potenciální ohrožení volné krajiny další výstavbou, která může být v území umístěna necitlivě a bez vhodně navržené doprovodné vegetace, která by zajistila plynulé propojení zástavby s volnou krajinou. Zároveň bylo v téměř všech obcích identifikováno negativní rozhraní sídla s krajinou, což vytváří vizuálně problémový přechod ze zastavěného území do volné krajiny, a to zejména v místech kontaktu s rozsáhlými zemědělskými či výrobními areály.

7.1.2.2 Lesnictví

Nízká lesnatost v jižní a východní části území. Nevhodná dřevinná skladba na části území, převaha smrkových porostů. Na velké části území je index ohrožení smrkových porostu velmi vysoký a mimořádný (např. Džbánov, vysoké máto, Vraclav, Choceň, Kosořín Zářecká Lhota, Újezd u Chocně.

Velmi nízká lesnatost pod 5 % je v obcích Hrušová, Mostek, Zámorsk, Běstovice, Nasavrky, Stradouň, Slatina, Plchovice.

7.1.2.3 Zemědělství

Problémy představuje míra erozního smyvu na erozně ohrožených půdních blocích, rozsáhlé půdní bloky bez přerušení vegetací, liniová eroze a opakovaný výskyt erozních událostí a postupný pokles výměry zemědělské půdy.

7.1.2.4 Voda v krajině

Problémem je povodňové ohrožení, zastavěné i zastavitelné území v záplavovém území Q₁₀₀ v obcích Dobříkov, Hrušová, Radhošť, Slatina, Stradouň Tisová, Týništěko, Vraclav, Vysoké Mýto, Zámorsk, Běstovice, Bošín, Choceň, Mostek, Oucmanice, Plchovice, Újezd u Chocně, Zářecká Lhota, migrační neprostupnost vodních toků významných z hlediska migrace, špatný hydromorfologický stav drobných vodních toků. Dále riziko představuje existence území zvláštních povodní pod vodním dílem Hvězda na Třebovce.

7.1.2.5 Ochrana přírody, biodiverzita, migrační prostupnost

Mezi hlavní problémy v ochraně přírody na území SO ORP patří střet zastavitelných ploch s přírodními biotopy (především s přírodě blízkými loukami), chybějící zeleň na zemědělské půdě a nedostatečná ochrana přírody v rámci územních plánů (především chybějící vymezené lokality vybraných zvláště chráněných druhů rostlin a živočichů s národním významem, které jsou součástí dat ÚAP). Z hlediska migrační prostupnosti území jsou problémem stávající kritická místa migrace – železniční koridor a silnice I/35, bez vhodných objektů ke zprůchodnění, ve vymezených migračních koridorech pro velké savce. Problémem jsou také další záměry významných liniových dopravních staveb nacházejících se v migračních koridorech, viz kap. 4.1.5.3, ve kterých by měl mít investor povinnost zajistit migrační prostupnost staveb.

7.1.2.6 Krajinový ráz

Mezi ohrožení a rizika z hlediska krajinového rázu patří jednak již existující výše uvedené negativní znaky krajiny, které jsou stávajícím narušením estetických hodnot včetně krajinového rázu.

Ve Vysokém Mýtě je negativní pohledovou dominantou průmyslový areál a komíny, které narušují jinak harmonické panorama města s dominantami bran městského opevnění a věží kostela sv. Vavřince.

Ubytek liniových krajinných prvků, který také často snižuje estetickou členitost krajinného prostoru. Negativně vnímány jsou i velké plochy zemědělských či průmyslových areálů na okrajích obcí. Narušují první dojem, často prostupnost a ráz celé obce.

7.1.2.7 Těžba nerostných surovin, sesuvná území

Na území SO ORP se v současnosti nachází pouze jeden aktivní dobývací prostor, s těžbou štěrkopísku, ložisko Běstovice ve stejnojmenné obci. Těžba v pískovně Běstovice probíhá na cca 8 ha. Obvodní báňský úřad pro území krajů Královéhradeckého a Pardubického vydal dne 8. 6. 2021 Rozhodnutí ve věci povolení likvidace lomu /pískovny) v k. ú. Běstovice podle dokumentace Plán likvidace lomu (pískovny) Běstovice (Moravčík, duben 2021). V ÚP Běstovice (úplné znění po vydání změny č. 1, 2023) je ložisko stále součástí stávající plochy těžby nerostů – dobývání a úprava. U vytěžených ložisek byla provedena zemědělská či lesnická rekultivace. Rizika či ohrožení nebyla identifikována.

Na území SO ORP je dle ÚAP evidováno 9 aktivních sesuvů, 32 potencionálních, 1 neaktivní a 2 sesuvy neznámé (bodová vrstva), přičemž 15 sesuvných území představuje potenciální riziko, nachází se přímo v zastavěném území, zastavitelných plochách, či nad danými plochami.

7.1.2.8 Rekreační a turistický ruch

Analýzou hodnot nadregionální a regionální úrovně rekreace a cestovního ruchu byly zjištěny následující problémy:

- absence značení
- absence navazující cyklostezky/značené cyklotrasy
- vedení cyklotrasy po silnici II. třídy
- křížení cyklotrasy se silnicí I. Třídy
- nevyužití potenciálu turistického cíle
- absence zeleně podél cyklotrasy/ cyklostezky/ turistické stezky

Podrobněji v potom v kartách jednotlivých obcí.

Rozvoj rekreace a cestovního ruchu v regionu Vysokomýtska s sebou přináší specifické zátěže, které územní plány obcí identifikují a regulují. Hlavním problémem jsou negativní vlivy na životní prostředí, zejména zvýšená hluchnost z provozu sportovních areálů a otevřených hřišť, která přímo ovlivňuje pohodu bydlení v sousedních lokalitách. S pohybem návštěvníků v krajině je spojeno riziko půdní eroze a poškozování přírodních hodnot. Významnou zátěž představuje nárůst individuální automobilové dopravy, která zatěžuje obce emisemi a prachem a vyžaduje budování rozsáhlých parkovacích ploch, čímž se zvyšují nároky na dopravní infrastrukturu a obslužnost území. Dalším negativním aspektem je fragmentace krajiny a narušování jejího tradičního krajinného rázu nevhodně umístěnými stavbami nebo oplocením, což může vést ke ztrátě estetické a přírodní hodnoty území. Rozvoj rekreačních aktivit rovněž vyvolává tlak na zábor zemědělského a lesního půdního fondu, což vede k

úbytku kvalitní orné půdy a narušení celistvosti lesních porostů. Územní plány se snaží tento dopad zmírnit tím, že nové zastavitelné plochy pro rekreaci navrhuji prioritně na méně kvalitních půdách nebo v přímé návaznosti na stávající zástavbu.

7.1.2.9 Dopravní a technická infrastruktura

V případě dopravní infrastruktury představuje hlavní riziko vysoká intenzita tranzitní dopravy na silnici I/35 a železničním koridoru, což vede k výraznému akustickému i vizuálnímu zatížení krajiny a tvoří bariéru prostupnosti krajiny pro obyvatele i biotu. Aktuální výstavba dálnice D35 sice přinese odlehčení pro obce, v době realizace však představuje zásah do struktury krajiny a omezení přístupnosti některých lokalit.

Technická infrastruktura vykazuje nedostatky zejména v oblasti odkanalizování, kdy v některých obcích (např. Řepníky, Vinary) není vybudována veřejná kanalizace. V řadě obcí chybí připojení na ČOV. Za méně významný problém lze identifikovat chybějící plynofikaci v některých obcích (např. Bošín, Nasavrky, Domoradice).

7.1.2.10 Opuštěné nebo nevyužívané areály a plochy ve volné krajině a v kontaktu s ní (brownfieldy)

Na území SO ORP byly identifikovány pouze dva brownfieldy v krajině či do krajiny vybíhající:

- Bývalý velkostatek v Leštině (G01-001) vybíhá severně od zástavby do zemědělské krajiny, pohledově se uplatňuje především ze silnice II/356 mezi obcemi Leština a Bílý Kůň, negativně ovlivňuje ráz obce, není odcloněn zelení. Ve stávajícím ÚP (ÚP po změně č. 2, 2012) je areál součástí stávající plochy výroby a skladování – zemědělská výroba, jako brownfield není vyznačen. Okolo areálu, převážně podél vybíhající severní části, není vymezena izolační zeleň.
- Bývalý zemědělský areál v Plchovicích (G01-002), kde se nachází rozsáhlé a vysoké stavby, které jsou výrazně viditelné ze silnice II/317 propojující Plchovice s obcemi Smetana a Bošín, není odcloněn zelení. Ve stávajícím ÚP (ÚP po změně č. 1, 2011) je areál součástí stávající plochy výroby a skladování – drobná a řemeslná výroba. Okolo vybíhající části areálu je vymezena návrhová plocha přírodní, která nebyla dosud realizována.

8 Vyhodnocení a zpřesnění typů krajiny ze ZÚR

Krajina nebo také vlastní krajina je chápána jako individuální, územně vymežitelná a vnitřně relativně homogenní část území, která se od sousedních krajin liší osobitým souborem přírodních, kulturních a historicko-kompozičních znaků tvořících její krajinný ráz. Základním východiskem je pojetí Evropské úmluvy o krajině: "krajina je část území vnímaná obyvateli, jejíž charakter je výsledkem působení přírodních a/nebo lidských faktorů a jejich vzájemných vztahů". V krajském měřítku se proto krajiny nevymezují typologicky jako opakovatelné typy krajiny, ale jako jedinečné celky odpovídající reálně vnímané identitě území. Typy krajiny byly v krajském měřítku vymezeny dle převažujícího využití území. Hranice vlastních krajin se stanovují tam, kde dochází ke změně klíčových charakteristik – zejména reliéfu, krajinné struktury a využití území, historické stopy osídlení a vizuálně-prostorové skladby. Pro každou takto určenou krajinu jsou v zásadách územního rozvoje definovány cílové kvality krajiny, tedy požadovaný charakter a stav krajiny doplněný územními podmínkami pro jeho zachování nebo dosažení. Vymezení krajin tak poskytuje rámec pro ochranu, správu i cílenou proměnu krajinného rázu a pro konkretizaci úkolů územního plánování v navazující dokumentaci.

V ZÚR Pardubického kraje bylo v rámci SO ORP Vysoké Mýto vymezeno 5 vlastních krajin (01 Pardubicko, 02 Chrudimsko – Vysokomýtsko, 03 Litomyšlsko – Poličsko, 04 Třebechovická tabule a 05 Svitavsko – Orlickoústecko) a 4 typy krajin (krajina lesní, krajina rybníční, krajina lesozemědělská a krajina zemědělská).

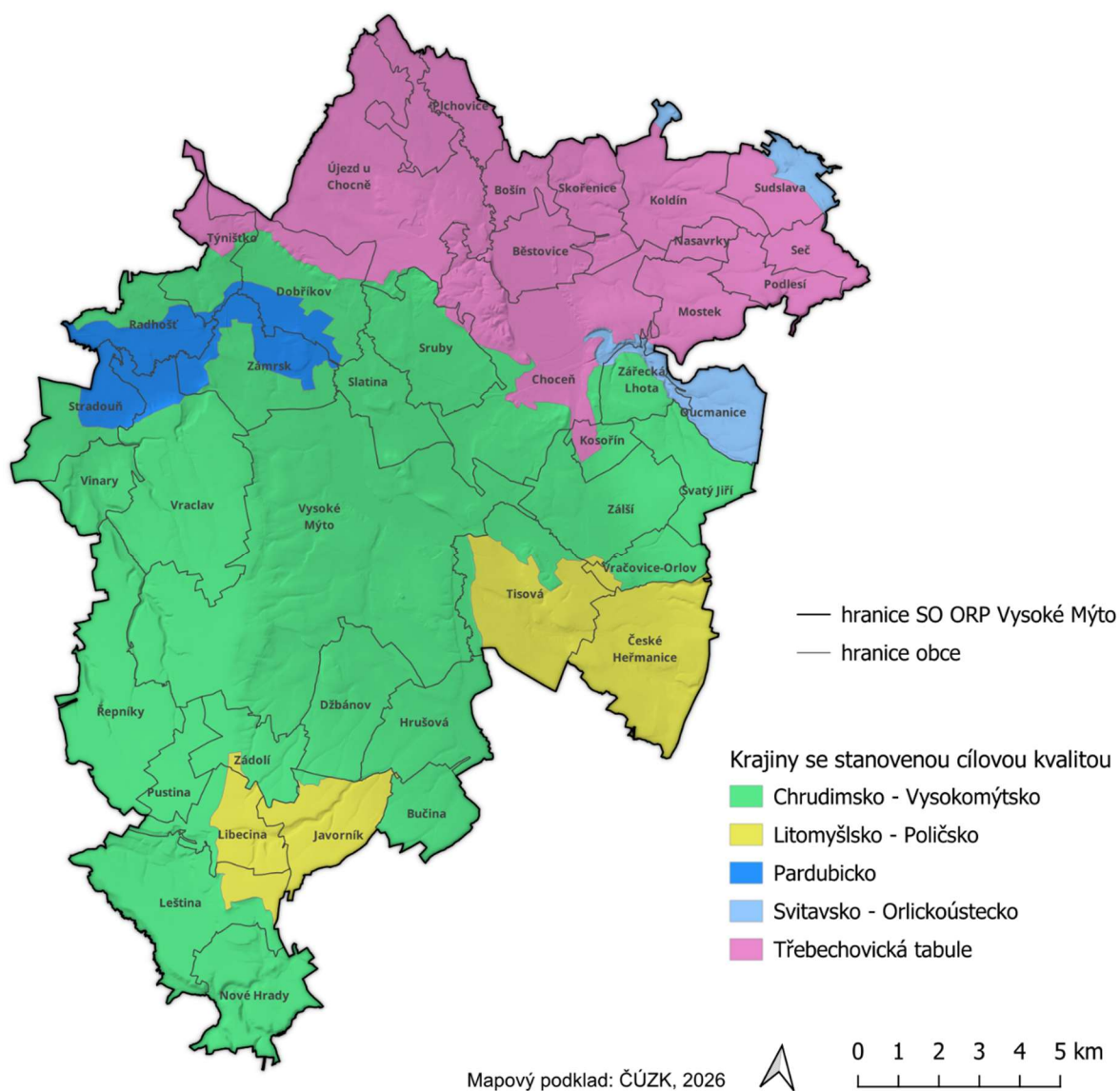
V rámci vyhodnocení krajin ZÚR bylo provedeno zpřesnění hranic vlastních krajin se zachováním charakteristik i názvů ze ZÚR.

Tabulka 49: Vymezení vlastních krajin

Kód	Název krajiny	Charakteristika	Obce v krajině
01	Třebechovická tabule		Běstovice, Bošín, Dobříkov, Choceň, Koldín, Kosořín, Mostek, Nasavrky, Pichovice, Podlesí, Seč, Skořenice, Sruby, Sudslava, Týniště, Újezd u Chocně
02	Svitavsko – Orlickoústecko		Choceň, Koldín, Mostek, Oucmanice, Sudslava, Zářecká Lhota
03	Pardubicko		Dobříkov, Radhošť, Slatina, Stradouň, Týniště, Vraclav, Zámorsk
04	Chrudimsko – Vysokomýtsko		Bučina, České Heřmanice, Dobříkov, Džbánov, Hrušová, Choceň, Javorník, Kosořín, Leština, Libecina, Nové Hradky, Pustina, Radhošť, Řepníky, Slatina, Sruby, Stradouň, Svatý Jiří, Tisová, Týniště, Újezd u Chocně, Vinary, Vraclav, Vračovice-Orlov, Vysoké Mýto, Zádolí, Zálší, Zámorsk, Zářecká Lhota
05	Litomyšlsko – Poličsko		České Heřmanice, Javorník, Leština, Libecina, Tisová, Vračovice-Orlov, Zádolí, Zálší

Zdroj: Atregia s.r.o.

Obrázek 43 Vymezení vlastních krajín

Zdroj: Atregia s.r.o.

9 Určení problémů k řešení

9.1 Analýza vazeb sídel a krajiny

Nejvýraznějším problémem k řešení v návrhové části je potřeba ozelenění stávajících negativních rozhraní sídel s volnou krajinou. Současně je nutné klást důraz na vytváření takových přechodů nové zástavby do krajiny v případě identifikovaných rizikových průniků zastavitelných ploch, aby nedocházelo k nárůstu počtu dalších negativních rozhraní. V návrhové části budou proto formulována opatření, jako je doplňování pásů zeleně u nové výstavby či revitalizace a ozelenění stávajících problémových okrajů zastavěného území.

9.2 Lesnictví

Hospodaření v lesích se řídí lesním zákonem č. 289/1992 Sb., o lesích a o změně a doplnění některých zákonů (lesní zákon). Vlastníci lesa od určité výměry jsou povinni mít zpracovaný lesní hospodářský plán, který se zpracovává na 10 let a ve který jsou podrobně popsány základní lesnické ukazatele (výše těžby, podíl MZD, a další). Veškerá doporučení na změnu hospodaření a využívání lesa musí tedy probíhat v souladu se zákonem o lesích a platnými LHP. Současné problémy týkající se klimatické změny a zejména sucha v lesích se řeší v oblasti hospodářské úpravy lesa prostřednictvím změny druhové skladby v lesích a úpravy Rámcových směrnic hospodaření. Právníkové osoby, kterým je svěřeno nakládání se státními lesy, ostatní právníkové a fyzické osoby vlastníci více než 50 ha lesa v obvodu územní působnosti schvalujícího orgánu státní správy lesů jsou povinny zabezpečit zpracování plánů.

V rámci návrhové části budou navrhovány lokality vhodné zalesnění, na území, kde je nízká lesnatost nebo chybějící les. Zalesnění budou navrhována v souladu s harmonickým měřítkem krajiny, tak by byla zachována historická mozaikovitost krajiny.

9.3 Zemědělství

V návrhové části bude kladen důraz na opatření k ochraně půdy na pozemcích ohrožených plošným smyvem, na mělkých půdách, v nestabilizovaných drahách odtoku.

Půdoochranná opatření budou navrhována tak, aby příliš nekomplikovala hospodaření na pozemku, ale zároveň měla dostatečný efekt. Budou nastavena bez ohledu na půdoochranná opatření či způsob hospodaření aplikovaný v současnosti. Některá z opatření budou plnit i další funkce, například ekologickou (součást ÚSES), estetickou (doprovodná zeleň), rekreační a dopravní (zvýšení průchodnosti krajiny), protipovodňovou (záchytné a zpomalující prvky) a mohou sloužit jako podklad pro zpracovatele územních plánů a pozemkových úprav. V případě klimatických změn v budoucnosti souvisejících s častějším výskytem extrémních srážek návrhy mohou být přehodnoceny, zpřísněny, případně doplněny o další, například protipovodňové prvky.

9.4 Voda v krajině (narušená hydrografická síť)

V návrhové části bude kladen důraz na zpomalení odtoku a zvýšení retence. Budou akcentována opatření proti zrychlenému odtoku nad zástavbou a v povodích kritických profilů

a nad menšími vodními plochami. Dále budou řešena protipovodňová opatření, migrační zprostupnění vodních toků a zlepšení hydromorfologického stavu vodních toků.

9.5 Ochrana přírody, biodiverzita, migrační prostupnost

Návrhy se budou vztahovat k doplnění územních plánů z hlediska zajištění ochrany cenných lokalit a prvků, především ty, které nejsou dostatečně chráněny prostřednictvím nástrojů ochrany přírody. Bude doplněn požadavek na vymezení a doplnění krajinné zeleně a zalesnění, v obcích, kde je problémem chybějící zeleň v krajině a nízké zastoupení přírodních biotopů. Bude formulován požadavek na zajištění migrační prostupnosti území a zachování prostupnosti území.

9.6 Krajinný ráz

V návrhové části v rámci jednotlivých krajinných okrsků budou popsány doporučení vedoucí k zachování nebo zlepšení stavu krajinného rázu, pohledových horizontů a hodnot, které jsou charakteristické pro každý krajinný okrsek.

9.7 Nefunkční ÚSES

9.7.1 Nesoulad mezi vymezením ÚSES v ÚP a projektu ÚSES (Atregia, 2023)

Narušení funkčnosti ÚSES bylo vyhodnoceno jako porovnání vymezení ÚSES v platných územních plánech obcí se stavem navrženým v dokumentaci projektu ÚSES pro ORP Vysoké Mýto (Atregia, 2023). Cílem porovnání bylo identifikovat případné rozdíly mezi platnou územně plánovací dokumentací jednotlivých obcí a odborným návrhem aktualizace ÚSES, který zohledňuje aktuální územní podmínky, návaznosti mezi jednotlivými katastrálními územími a širší prostorové vazby ekologické stability krajiny.

Návrh ÚSES (Atregia, 2023) vycházel zejména z prověření lokálních biocenter a biokoridorů a jejich vzájemného propojení v rámci správního obvodu ORP Vysoké Mýto. Současně byly zohledněny návaznosti na prvky ÚSES v sousedních katastrálních územích tak, aby byl systém ekologické stability územně i funkčně provázaný. Důraz byl kladen na zachování kontinuity biokoridorů, vhodné vymezení biocenter a minimalizaci střetů s plochami, jejichž využití není s funkcí ÚSES plně slučitelné.

Z celkového počtu 40 obcí ve správním obvodu ORP Vysoké Mýto mají po zpracování uvedené dokumentace aktualizovaný územní plán pouze obce České Heřmanice, Sudslava a Zádolí. Z hlediska promítnutí návrhu ÚSES do územně plánovací dokumentace lze konstatovat, že obec Sudslava zapracovala všechny navržené změny vycházející z projektu ÚSES. Obec Zádolí má prvky ÚSES v aktuálním územním plánu zpracovány v souladu s projektem návrhu ÚSES pro ORP. Obec České Heřmanice návrh převzala rovněž v převážném rozsahu, s výjimkou jedné dílčí části regionálního biocentra.

Konkrétní nesoulad byl zjištěn u obce České Heřmanice, kde se jedná o část regionálního biocentra RBC 464. V platném územním plánu je v rámci vymezení tohoto biocentra ponechána plocha individuální rekreace. V návrhu ÚSES pro ORP je tato část z plochy regionálního biocentra vyjmuta, protože její stávající i navržené využití není z hlediska funkce biocentra přípustné. Uvedený rozdíl představuje dílčí nesoulad mezi platným územním

plánem a odborným návrhem ÚSES. Při budoucí aktualizaci územního plánu obce České Heřmanice je vhodné tento nesoulad prověřit a zvážit úpravu vymezení regionálního biocentra v souladu s návrhem ÚSES (Atregia, 2023). Cílem by bylo sjednocení územně plánovací dokumentace s aktuálním odborným podkladem a zajištění jednoznačného vymezení prvků ÚSES v území.

9.8 Těžba nerostných surovin, sesuvná území

V rámci tématu těžba nerostných surovin nebyly žádné problémy k řešení identifikovány.

Na území SO ORP se nachází 15 sesuvných území představujících potenciální riziko pro zastavěná území či zastavitelné plochy. V rámci návrhové části budou pro tyto lokality formulována opatření k řešení potenciálních rizik.

9.9 Rekreace a turistický ruch

V návrhové části bude řešena problematika absence značeného cyklistického a turistického značení. Budou doplněny návaznosti cyklostezek na síť cyklotras. Návrhy by měly přispět k lepšímu propojení turistických cílů a také ke zlepšení jejich přístupnosti. Lokální rekreace bude řešena návrhy nových účelových komunikací (které budou součástí kapitoly Prostupnost krajiny).

Na základě vypracované rozborové části budou dále formulovány obecné návrhy a doporučení pro optimalizaci rekreace a turistického ruchu na řešeném území.

9.10 Dopravní a technická infrastruktura

V návrhové části bude řešena zejména problematika přístupu do krajiny a její prostupnosti navrhováním nových spojení a nových propojení mezi jednotlivými obcemi a sídly.

9.11 Opuštěné nebo nevyužívané areály a plochy ve volné krajině a v kontaktu s ní (brownfieldy)

Na území SO ORP byly identifikovány pouze 2 brownfieldy řešitelné územní studií krajiny. Návrhy budou spočívat v řešení brownfieldů v rámci územních plánů a v řešení izolační zeleně.

10 Přehled jevů doporučených k doplnění do územně analytických podkladů

- Střet zastavěných a zastavitelných ploch s přírodně cennými územími
- Střet zastavitelných ploch s přírodními biotopy
- Střet migračního koridoru se záměry dopravní a technické infrastruktury
- Zastavěná či zastavitelná plochy v sesuvném území
- Zpřesněné hranice krajin ze ZÚR
- Krajinné okrsky
- Pohledové horizonty
- Erozně ohrožené dráhy soustředěného odtoku

11 Seznam zkratek

ANC Area with Natural Constraints (oblasti s přírodními či jinými zvláštními omezeními)

AOPK ČR Agentura ochrany přírody a krajiny České republiky

BPEJ Bonitovaná půdně ekologická jednotka

BR Brownfieldy

CEVT Centrální evidence vodních toků

ČSÚ Český statistický úřad

ČÚZK Český úřad zeměměřický a katastrální

DMR 4G Digitální model reliéfu 4. generace

DMT Digitální model terénu

DPB Díl půdního bloku

DSO Dráha soustředěného odtoku

EIA Environmental Impact Assessment (Posuzování vlivů záměrů na životní prostředí)

EVL Evropsky významná lokalita

EZ Ekologické zemědělství

CHKO Chráněná krajinná oblast

CHLÚ Chráněné ložiskové území

CHOPAV Chráněná oblast přirozené akumulace vod

ČOV Čistírna odpadních vod

ID Identifikátor

IPCC Integrovaná prevence a omezování znečištění

KB Kritický bod

KN Katastr nemovitostí

KoPÚ Komplexní pozemková úprava

K. ú. Katastrální území

LAPV Lokalita chráněná pro akumulaci povrchových vod

LBC Lokální biocentrum

LBK Lokální biokoridor

LFA	Less Favoured Area (znevýhodněná oblast)
LHP	Lesní hospodářský plán
LPIS	Land Parcel Identification System (systém evidence zemědělské půdy)
LVS	Lesní vegetační stupeň
MěÚ	Městský úřad
MHD	Městská hromadná doprava
MPR	Městská památková rezervace
MPZ	Městská památková zóna
MSK	Moravskoslezský kraj
MZD	Meliorační a zpevňující dřeviny
MZe	Ministerstvo zemědělství
MZCHÚ	Maloplošná zvláště chráněná území
MŽP	Ministerstvo životního prostředí
NKP	Národní kulturní památka
NLI	Národní lesnický institut
NPÚ	Národní památkový ústav
NRBC	Nadregionální biocentrum
OOP	Orgán ochrany přírody
OPRL	Oblastní plán rozvoje lesa
ORP	Obec s rozšířenou působností
OZKO	Oblasti se zhoršenou kvalitou ovzduší
OZO	Lokality ohrožené plošným povrchovým odtokem
PHO	Pásmo hygienické ochrany
PLO	Přírodní lesní oblast
PP	Přírodní památka
PR	Přírodní rezervace
PUPFL	Pozemky určené k plnění funkce lesa
PÚR	Politika územního rozvoje

Qn	N-letá doba opakování
RBC	Regionální biocentrum
RBK	Regionální biokoridor
RH	Hodnoty v oblasti rekreace
RKP	Registr kontaminovaných ploch
RP	Problémy v oblasti rekreace
RURÚ	Rozbor udržitelného rozvoje území
ŘSD	Ředitelství silnic a dálnic
SEKM	Systém evidence kontaminovaných míst
SLT	Skupina lesních typů
SO ORP	Správní obvod obce s rozšířenou působností
STG	Skupiny typu geobiocénů
TTP	Trvalý travní porost
ÚAP	Územně analytické podklady
UAT	Unfragmented Area with Traffic (dopravou nefragmentovaná oblast)
ÚP	Územní plán
ÚPD	Územně plánovací dokumentace
ÚSES	Územní systém ekologické stability
ÚSK	Územní studie krajiny
VDJ	Vodojem
VKP	Významný krajinný prvek
VN	Vodní nádrž
VPZ	Vesnická památková zóna
VT	Vodní tok
VU	Vodní útvar
VÚMOP	Výzkumný ústav meliorací a ochrany půdy
VÚV	Výzkumný ústav vodohospodářský
ZABAGED	Základní báze geografických dat

ZCHD Zvláště chráněný druh

ZCHÚ Zvláště chráněné území

ZPF Zemědělský půdní fond

ZÚR Zásady územního rozvoje

ZVHS Zemědělská vodohospodářská správa

12 Použité zdroje

Chytrý M., Kučera T., Kočí M., Grulich V. & Lustyk P. (eds) (2010): *Katalog biotopů České republiky. Ed. 2. Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, Praha. Dostupná online: [https://www.sci.muni.cz/botany/chytry/Chytry et al2010 Katalog-biotopu-CR-2.pdf](https://www.sci.muni.cz/botany/chytry/Chytry_et al2010_Katalog-biotopu-CR-2.pdf)*

LÖW, Jiří a MÍCHAL, Igor. *Krajinný ráz*. 2003.

Politika územního rozvoje České republiky po Změně č. 8 politiky územního rozvoje České republiky. 2025.

Zadání územní studie krajiny pro SO ORP Vysoké Mýto (Společný metodický pokyn MMR a MŽP)

Územně plánovací dokumentace

- Úplné znění Politiky územního rozvoje (schválené k 1. 10. 2025)
- Zásady územního rozvoje Pardubického kraje ve znění Aktualizace č. 1, 2, 3 a 4 (Úplné znění)
- Územní plán Běstovice – Úplné znění po Změně č. 1
- Územní plán Bošín – Právní stav po Změně č. 2
- Územní plán Bučina
- Územní plán České Heřmanice – právní stav po Změně č. 5
- Územní plán Dobříkov – úplné znění po Změně č. 2
- Územní plán Džbánov – právní stav po změně č. 1
- Územní plán Hrušová – právní stav po Změně č. 1
- Územní plán Choceň – Úplné znění po vydání změny č. 3
- Územní plán Javorník – Úplné znění po změně č. 1
- Územní plán Koldín – Úplné znění po Změně č. 1
- Územní plán Kosořín – Úplné znění po Změně č. 2
- Územní plán Leština – právní stav po Změně č. 2
- Územní plán Libecina
- Územní plán Mostek – Úplné znění po změně č. 1
- Územní plán Nasavrky – Právní stav po Změně č. 1
- Územní plán Nové Hradky
- Územní plán Oucmanice
- Územní plán Plchovice – Právní stav po vydání změny č. 1
- Územní plán Podlesí – Právní stav po Změně č. 1
- Územní plán Pustina
- Územní plán Radhošť
- Územní plán Řepníky
- Územní plán Seč
- Územní plán Skořenice
- Územní plán Slatina – Úplné znění po Změně č. 1
- Územní plán Sruby – Úplné znění po Změně č. 3
- Územní plán Stradouň
- Územní plán Sudslava – Úplné znění po Změně č. 1
- Územní plán Svatý Jiří – Úplné znění po Změně č. 2

- Územní plán Tisová – Úplné znění po Změně č. 1
- Územní plán Týniště – Právní stav po Změně č. 1
- Územní plán Újezd u Chocně
- Územní plán Vinary
- Územní plán Vraclav – Úplné znění po Změně č. 2
- Územní plán Vračovice – Orlov – Úplné znění po vydání změny č. 1
- Územní plán Vysoké Mýto – právní stav po Změně č. 2
- Územní plán Zádolí – Úplné znění po Změně č. 1
- Územní plán Zálší – právní stav po Změně č. 2
- Územní plán Zámorsk – právní stav po Změně č. 1
- Územní plán Zářecká Lhota

Územně plánovací podklady

- Územně analytické podklady SO ORP Vysoké Mýto (6. aktualizace 2024)
- Územně analytické podklady Pardubického kraje (6. aktualizace 2025)

Další podklady

- AOPK ČR. Rámcové vymezení niv. [online]. Praha: Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, neuvedeno.
- AOPK ČR. Ústřední seznam ochrany přírody. [online]. Praha: Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, dostupné z <https://drusop.nature.cz/portal/>, <https://data.nature.cz/>
- Atlas krajiny České republiky: Landscape atlas of the Czech Republic. Praha: Ministerstvo životního prostředí České republiky, 2009. ISBN 978–80–85116–59–5.
- Česká bioplynová asociace: Mapa bioplynových stanic. Dostupné z: <https://www.czba.cz/mapa-bioplynovych-stanic.html>
- Česká společnost pro větrnou energii. Dostupné z: <https://www.csve.cz/>
- Český statistický úřad (2024): Malý lexikon obcí České republiky – 2024
- Český statistický úřad: Veřejná databáze. Dostupná z <https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/index.jsf?page=home>
- Český statistický úřad: Výsledky SLDB 2011. Dostupné z: https://csu.gov.cz/otevrena_data_pro_vysledky_scitani_lidu_domu_a_bytu_2011_slbd_2011
- Český statistický úřad: Výsledky SLDB 2021. Dostupné z: <https://csu.gov.cz/produkty/vysledky-scitani-2021-otevrena-data>
- Český úřad zeměměřický a katastrální. Dostupné z: <http://www.cuzk.cz/>
- Dálnice D3. Dostupné z: <https://www.dalnice-d35.cz/>
- Energetický regulační úřad: Vyhledávač licencí. Dostupné z: <https://eru.gov.cz/vyhledavac-licenci>
- Geoportál ŘSD. Dostupné z: <https://geoportal.rsd.cz/web>
- Geoportál SPÚ, dostupný z: <https://www.spucr.cz/geoportal-spu>
- Choceňská historie. Dostupné z: <http://navstevnik.mesto-chocen.cz/historie.php3>
- Mapy. Dostupné z: <https://mapy.com/>
- Národní lesnický institut. [online]. Praha: NLI, neuvedeno. [cit. 2026 03 18].
- Naučné stezky. Dostupné z: www.naucne-stezky.cz
- OpenStreetMap, dostupné z: <https://www.openstreetmap.org/#map=7/49.817/15.478>

- Plán rozvoje vodovodů a kanalizací Pardubického kraje. Dostupné z: <https://prvk.pardubickykraj.cz/>
- Sčítání dopravy 2020, 2025
- Solargis. Dostupné z: <https://solargis.com/>
- Správa železnic. Dostupné z: <https://www.spravazeleznic.cz/>
- Strategie EU pro přizpůsobení se změně klimatu, tzv. „Adaptační strategie EU“, [online]. 2021, dostupné z: <https://mzp.gov.cz/cz/agenda/klima-a-energetika/adaptace-na-zmenu-klimatu/adaptacni-strategie-eu>
- Turistický portál Východní Čechy. Dostupné z: <https://www.vychodni-cechy.info/>.
- Urbanistická kalkulačka URBANKA, dostupné z: www.urbanka.webnode.cz
- Ústav fyziky atmosféry AV ČR. Dostupné z: <http://vitr.ufa.cas.cz/male-vte/>
- Vodácká navigace. Dostupné z <https://www.vodackanavigace.cz/>
- Vysoké Mýto. Dostupné z: <https://www.vysoke-myto.cz/>

Zákonné předpisy

- Úmluva Rady Evropy o krajině, mezinárodní platnost od 1. března 2004 (původně EÚK – Evropská úmluva o krajině) - smluvní dokument mezi členskými státy Rady Evropy
- Zákon č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 283/2021 Sb., stavební zákon